COOLTARTIS

Revistă trimestrială de istorie, cultură și literatură

Apare sub egida
Uniunii Ziariștilor Profesioniști
din România
nr. 15/2024

Anul IV, nr. 7, martie 2025

Cuprins

ISTORIE
Analiza unor documente interne emise de Mircea cel Bătrân
Larisa Izabela IACOB, pagina 1
Izvoare istorice despre participarea lui Mircea cel Bătrân și a valahilor lui la bătălia de la Ankara împotriva lui Timur Lenk, din anul 1402
Nicolaie DINCĂ, pagina 6
Dacia restituta
Octavian IRIMIEȘ, pagina 10
Învățător Manolescu D. Constantin
Cornel MANOLESCU, pagina 13
Eroi ai primului război mondial de reîntregire a neamului românesc, din Drăgănești Olt și Comani, județul Olt
Cristian ZORZOLIU, pagina 15
Stațiunea de cercetare-dezvoltare pentru viticultură și vinificație Drăgășani
Sergiu Ștefan GORJAN, pagina 17
INTERVIU
Gheorghe Răducan (Puiu)
Mariana STRATULAT, pagina 22
Prânzul miresei Anicuța
Gelu DRAGOȘ, pagina 25
TURISM
Poiana Mărului - Perla turismului climateric bănățean
Petru OPRUȚ, pagina 27
CULTURĂ TRADIȚIONALĂ
Obiceiuri de început de an
Valeru CIUREA, pagina 34
Trifonul viilor la Ianca și Potelu
Valeru CIUREA, pagina 38
IN MEMORIAM
10 ani fără Traian Zorzoliu, *pagina 41*
EDUCAȚIONAL
„Inteligența artificială" versus „mașina de gândit"
Dan ȘALAPA, pagina 44
PROZĂ
Notar fără voie
Ion ANDREIȚĂ, pagina 46
Un hoț mărunt
Cristian GHICA, pagina 51
Munci și străduințe (capitolul 7)
Nicolaie DINCĂ, pagina 54
Aș fi rămas acolo
Ela NICOLAU, pagina 61
Încredințați că totul e bine
Radu ALDULESCU, pagina 63
Letopisețu vieții, al pildelor și al miracolelor lui Zamolxe mărturisite cu deamănuntu de învățăceii săi, Xaralambos, Radagaiso, Vitigis, și Branduza și însemnate mai gios de cătră scribu cel smerit, Cristian Săileanu
Cristian SĂILEANU, pagina 72
„Goodby miss Argentina"
Cristina ANDREI, pagina 75
Scapă de Dinu!
Ioan IVAȘCU, pagina 79
CRITICĂ LITERARĂ
Zoologicon
Cornel UDREA, pagina 81
Anatomia unui poem
Dumitru SÂRGHIE - MITIF, pagina 82
CRONICĂ TEATRALĂ
Cronică de familie: Părinți. Un spectacol despre Slatina
Adrian ȚION, pagina 84
TEATRU
2X2 fac ce vor (primul tablou)
Cornel UDREA, pagina 86
Pielea de cloșcă (continuare din numărul trecut)
Nicu CISMARU, pagina 95
POEZIE
Camelia RADULIAN, pagina 99
Dumitru PARASCA, pagina 103
Sorin DĂNĂNAE, pagina 107
Violeta PINTEA, pagina 111
Mihai SOARE, pagina 113
Marian BĂRĂSCU, pagina 118
Viorel Birtu-PÂRÂIANU, pagina 120
Dan SÂRBU, pagina 123
Ioana Camelia SÂRBU, pagina 125
I. C. LIȚĂ, pagina 128
Anda Mihaela MIROIU, pagina 133
Alexandru VINTILĂ, pagina 135
Daniel AMURG, pagina 137
Sorin POCLITARU, pagina 139
Robert POPA, pagina 141
Dan PETRUȚ, pagina 143
DEBUT
Tia van KALKEN, *pagina 147*
RESTITUIRI
Ion Minulescu, *pagina 149*

Publicație editată de
Asociația Culturală Olt Artis Slatina
ISSN: 3008-3370 / ISSN-L: 3008-3370
Director Fondator: Nicolaie DINCĂ
Redacția și administrația:
Strada Cireașov, nr. 15, Slatina, Olt, România
Redactor șef: Nicolaie DINCĂ
(telefon: 0747.128838; E-mail: nicolaied2@gmail.com)
Redactor șef adjunct: Valeru CIUREA
Redactor secțiunile Istorie și Proză: Nicolaie DINCĂ
Redactor secțiunea Poezie: Corina DAȘOVEANU
Redactori secțiunea Diaspora:
Mircea Giani FLORESCU, Tic PETROȘEL

Colaboratori:
Larisa Izabela IACOB, Octavian IRIMIEȘ, Cornel MANOLESCU, Cristian ZORZOLIU, Sergiu Ștefan GORJAN, Mariana STRATULAT, Gelu DRAGOȘ, Petru OPRUȚ, Dan ȘALAPA, Ion ANDREIȚĂ, Cristian GHICA, Ela NICOLAU, Radu ALDULESCU, Cristian SĂILEANU, Cristina ANDREI, Ioan IVAȘCU, Cornel UDREA, Dumitru SÂRGHIE, Adrian ȚION, Nicu CISMARU, Camelia RADULIAN, Dumitru PARASCA, Sorin DĂNĂNAE, Violeta PINTEA, Mihai SOARE, Marian BĂRĂSCU, Viorel Birtu PÂRÂIANU, Dan SÂRBU, Ioana Camelia SÂRBU, I.C. LIȚĂ, Anda Mihaela MIROIU, Alexandru VINTILĂ, Daniel AMURG, Sorin POCLITARU, Robert POPA, Dan PETRUȚ, Tia van KALKEN.

Fotografii și ilustrații:
Valeru CIUREA, Cornelia CIUREA, A.I., Pixabay
Coperta 1: Apollo; Coperta 4: Vlad Țepeș
Responsabilitatea pentru conținutul articolelor aparține autorilor.
© Asociația OltArtis, 2024
Tiparul executat la Editura Hoffman
(E-mail: contact@editurahoffman.ro)

Larisa Izabela IACOB

Analiza unor documente interne emise de Mircea cel Bătrân

Mircea cel Bătrân a fost unul dintre cei mai importanți domitori din Țara Românească, el face parte din dinastia Basarabilor, fiind strănepotul lui Basarab I, nepotul lui Nicolae Alexandru și fiul lui Radu I.

Domnia lui Mircea, a fost una lungă, dar începutul ei este încă destul de incert, deoarece la 3 octombrie 1385, avem un documente emis de Dan I (fratele lui Mircea), iar la 27 iunie 1387, avem primul document emis de Mircea, astfel în perioada dintre aceste două date la care au fost emise cele două documente el a preluat tronul Țării Românești. Mulți istorici au acceptat anul 1386, ca an în care el își începe domnia, iar prin analiza unor cronici bulgare au dedus data de 23 septembrie[1].

Spre deosebire de începutul domniei, sfârșitul este cunoscut în mod precis, 31 ianuarie 1418, este data morții lui Mircea cel Bătrân.

A fost domn al Țării Românești într-o perioadă în care Imperiul Otoman ajunsese la linia Dunării, lucru ce a dus la o serie de conflicte soldate cu bătălii între domnitorul Mircea și otomani. Cea mai importantă și cunoscută bătălia a domnitorului împotriva Imperiului Otoman a fost cea de la Rovine. Data și localizarea ei au stârnit o serie de controverse în rândul istoricilor români, dar în cele din urmă au fost avansate două momente de datare: 10 octombrie 1394 și 17 mai 1395.

Referitor la politica internă dusă de domnitor, aceasta a fost una extrem de activă, păstrându-se foarte multe documente în slavonă, câteva dintre acestea urmând a le analiza în cadrul acestui articol.

Mai sus am reliefat faptul că primul document emise de Mircea cel Bătrân este cel de la 27 iunie 1387, acest document îl regăsim în *Documenta Romaniae Historica*, fiind numerotat cu numărul 8, *1387 (6895) iunie 27, Argeș*[2].

Înainte de a analiza acest documente, este de amintit faptul că Damian P. Bogdan, în cartea sa *Diplomatica slavo-română din secolele XIV și XV,* vorbește despre felul în care sunt structurate documentele emise de domnitorii munteni din secolele XIV și XV, propunând o schemă de împărțire a formulelor diplomatice, schemă pe care voi încerca să o identific și in structura documentelor lui Mircea cel Bătrân. Astfel în protocol pot fi întâlnite următoarele formule: *invocatio (symbolica, monogrammatica sau chrisimon și verbalis), intitulatio, inscriptio, salutatio* și arenga; în textul documentului avem: *promulgatio, interventio, narratio, dispositio, sanctio și corroboratio*, iar eschatocolul poate fi format din: *data, apprecatio și semnele de*

[1] Constantin C. Giurescu, Istoria Românilor, vol I, Editura All, București, 2019, p.362.

[2] *DRH*, B, vol. I (1247-1500), volum întocmit de P.P. Panaitescu și Damaschin Mioc, Editura Academiei Republicii Socialiste România, București, 1996, p.22, nr. 8.

validare (semnăturile, martorii și pecetea)[3].

Revenind la documentul din 27 iunie 1387, pot spune că esre unul foarte important ce oferă informații valoroase, începe ca majoritatea documentelor emise de domnitorii munteni cu un *invocatio symbolica*, adică invocarea divinității prin începerea redactării documentului cu semnul crucii[4]. Urmează titulatura domnului muntean, *intitulatio,* „... eu cel în Hristos Dumnezeu binecredincios, Io Mircea voievod, din mila lui Dumnezeu, domn a toată Ungrovlahia”[5].

În titulatură observăm, un element foarte important, ci anume particula *Io*, majoritatea istoricilor au concluzionat că acest cuvânt provine de la grecescul *Ioannes*, care înseamnă *unsul lui Dumnezeu* sau *cel ales de Dumnezeu*, ceea ce reliefează originea divină a domnitorului, ce-și exercitata puterea *din mila lui Dumnezeu* .

Un alt element important oferit de titulatură, este numele spațiului românesc de la S de Carpați- Ungrovlahia. Acest nume a fost dat de către Patriarhia de la Constantinopol, el făcând referire la teritoriul locuit de vlahi (români) din vecinătatea Ungariei.

În acest document nu întâlnim *inscriptio, salutatio* și arenga, astfel vom trece la textul propriu-zis al documentului.

Promulogatio și interventio lipsesc, dar avem *narratio* „... la începutul domniei mele dăruite de Dumnezeu am aflat în țara domniei mele, la locul numit Tismena o mănăstire, pe care sfîntrăposatul părinte al domniei mele, Io Radu voievod, a ridicat-o din temelie și sfîntrăposatul fratele domniei mele, Io Dan voievod a întărit-o cu multe lucruri”[6]. Aici putem reliefa descendența domnitorului Mircea cel Bătrân, este fiului domnului Radu I și fratele predecesorului său în domnie-Dan I. Se remarcă clar faptul că el provine dintr-o familie de domnitori, fiind de „os domnesc”, el îndeplinind condiția preluării tronului medieval al Țării Românești.

Urmează *dispositio*, adică obiectivul actului, lucrul pentru care a fost redactat[7]. În documentul de față, Mircea cel Bătrân alege să confirme daniile date de către predecesorii săi mănăstirii Tismana, dar și să ofere ceea ce fusese promis, dar nu dat.„... a binevoit domnia mea ca să le fie urmaș, precum în domnie și în aceasta... pomana părintelui meu și a fratelui meu, acest hram al preasfintei stăpâne născătoare de dumnezeu și pururea fecioară Maria, să-l întăresc cu toate darurile și veniturile și cele nedesăvârșite să le împlinesc și nu numai acestea, dar și cîte s-au dăruit mănăstirii sunt tatăl și sub fratele meu...”[8]. Domnitorul întărește o serie de sate oferite mănăstirii de către tatăl său, sate precum: Vadul- Cumanilor, Hârsomuiți, dar și 400 de găleți de grâu pe an din județul Jaleșului. Mai întărește daniile date de fratele său Dan I și de unchiul său Vladislav „... întărește domnia mea și cîte a dăruit sfîntrăposatul unchiul domniei mele, Vladislav voievod...”[9], pe lângă acestea domnitorul mai oferă 10 burdufuri cu brânză, 10 cașcavale, 10 pături, dar și 10 postavuri de îmbrăcăminte și încălțăminte, dar și o serie de localități. Mai mult decât atât domnitorul face o referire și la călugării mănăstirii, el poruncind ca aceștia să-și aleagă singuri cârmuitor după moartea celui în funcție „... să nu le pună nimeni cârmuitor...., ci numai ei înșiși să aleagă pe cine vor binevoi...”[10].

[3] Damian P. Bogdan, *Diplomatica slavo-română din secolele XIV și XV*, M.O., Imprimeria Națională, București, 1938, p. 65.

[4] *Ibidem*, p. 67.

[5] *DRH,* op.cit., p.23.

[6] *Ibidem*, pp.23-24.

[7] Damian P. Bogdan, op.cit., p.106.

[8] *DRH,* op.cit., p.24.

[9] *Ibidem.*

[10] *Ibidem*, pp.24-25.

După formulă *dispositio*, al cărui text este cel mai vast din punct de vedere informațional, urmează *sanctio*.

Sanctio poate fi perceput ca un blestem, deoarece textul său este format din amenințări, pedepse pentru cei care nu vor respecta conținutul documentului[11]. *Sanctio* este formată la rândul său din *poema temporalis* (de ordin pământesc) și *poema spiritualis* (de ordin divin) , în cadrul documentului emis de Mircea cel Bătrân la 27 iunie 1387 întâlnim *poema spiritualis*, adică pedeapsa pe care o va primi cel care nu respectă obiectivele documentului, va fi de ordin spiritual, astfel „blestemat de domnul Dumnezeu atotțiitorul și de preacurata născătoare de Dumnezeu și de toți sfinții..."[12].

Finalul textului este dat de eschatocol, unde întâlnim datarea documentului (*datum*), a fost scris la Arghis, în „anul 6895 (1387), indiction 10, luna iunie 27 zile", dar și semnele de validare, în documentul de față avem semnătura domnitorului pe care o întâlnim la final, înaintea ei se află o cruce, numele de botez, titlul de voievod, devotamentul față de divinitate „ din mila lui Dumnezeu" și calitatea sa de domn.

Acest document nu prezintă niciun martor, dar el a fost însoțit de o pecete atârnată, ca o ultimă formulă de validare și autenticitate a sa.

Un al document intern emis de Mircea cel Bătrân pe care îl voi analiza, este numerotat cu 11 în *Documenta Romaniae Historica, <1389-1400> octombrie*[13]*,* precum cel din 27 iunie 1387 și acesta începe cu *invocatio symbolica,* urmată de titulatura acestuia „marele și și singurul stăpânitorul domn, Io Mircea voievod"[14]. În această titulatură observăm vechiul titlu de voievod, al conducătorilor Țării Românești, dar și titlul de domnitor, titlu ce evidențiază instituția politică.

În acest document lipsesc *inscriptio, salutatio, arenga*, *promulogatio*, *interventio* și *narratio*, dar avem *dispositio* unde observăm că acest act a fost redactat cu scopul de a se întări *ocina,* adică moștenirea lui Stanciu, unui anume Vîlcu, deoarece primul murise. Constatăm moartea lui Stanciu, deoarece în documente se vorbește despre adopția fiilor săi de către Vîlcu, dar și despre soția sa, căreia îi se dă voie să se recăsătorească, dar nu are dreptul și la moștenire „ Iar soția lui Stanciul, dacă-i va plăcea să ia bărbat, să fie volnică să ia, însă în afară de ocine"[15].

Spre deosebire de primul document analizat, în acesta, în s*anctio*, pe lângă *poema spiritualis* întâlnim și *poema temporalis* „Cine s-ar încumeta să strice această poruncă și înscris al domniei mele, sau vreun domn sau boier, să fie blestemat de tatăl și fiul și sfîntul duh și de toți sfinții, apoi de domnia mea"[16], *apoi de domnia mea* poate fi considerat un *poema temporalis.*

Finalul actului, este diferit față de cel din 1387, în acesta din 1389-1400 întâlnim martorii care au asistat la redactarea documentului. Ca martori îi aveam pe: jupan Vladislav, Radu ban , jupan Mudrăcica, stolnic Berindei, vistier Drăgan ș.a.

Prezența acestor martori este una importantă, mai ales că unii dintre ei sunt însoțiți și de dregătorie, ceea ce atestă faptul că în timpul lui Mircea au existat boierii cu dregătorie.

În document ca dată aveam doar luna octombrie, iar validarea sa a fost realizată prin semnătura domnitorului și prin pecetea atârnată care-l însoțea.

Ultimul document de politică internă din

[11] Damian P. Bogdan, op.cit., p.111.
[12] *DRH,* op.cit., p.25.
[13] *Ibidem*, p.30.
[14] *Ibidem.*
[15] *Ibidem*, p.31.
[16] *Ibidem.*

timpul lui Mircea cel Bătrân pe care îl voi analiza este cel din 23 noiembrie 1406, numărul 32 din *Documenta Romaniae Historica, 1406 (6915) noiembrie 23*[17].

Ca și celelalte două documente și acesta debutează cu *invocatio symbolica* urmată de *intitulatio*, dar față de precedentele, aici remarcăm o titulatură mai largă, dezvoltată[18] o titulatură ce ne oferă informații despre granițele spațiului românesc de la N de Dunăre peste care stăpânea Mircea cel Bătrân „ Eu, Io Mircea mare voievod și domn singur stăpânitor a toată țara Ungrovlahiei și al părților de peste munți, încă și spre părțile tătărești și herțeg al Amlașului și Făgărașului și domn al Banatului Severinului și de amîndouă părțile peste toată Podunavia, încă pînă la Marea cea Mare și singur stăpînitor al cetății Dîrstor”[19].

Și aici *inscriptio, salutatio, arenga*, *promulogatio*, *interventio* și *narratio* lipsesc.

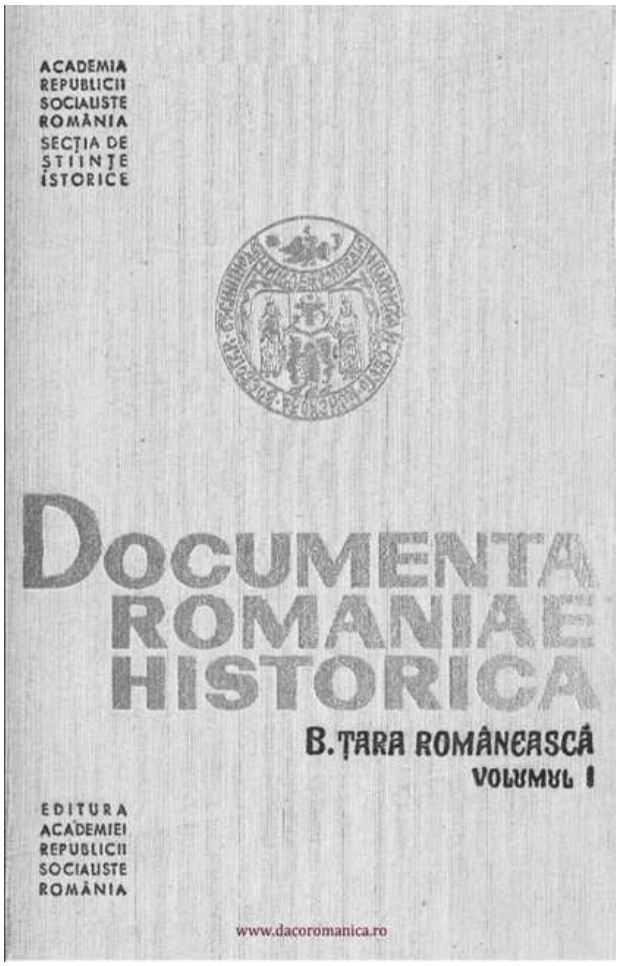
Din *dispositio* aflăm că Mircea interzice ca nimeni înafară de călugării mănăstirii Tismana să nu pescuiască în râul dat acesteia și nici să-și ducă la păscut animalele sau să vâneze pe pământurile date de către domnitori si predecesorii săi acestui lăcaș de cult.

În *sanctio* este prezentat atât blestemul spiritual pe care-l va primi cel ce va trece peste cuvântul domnitorului „...să fie blestemat de Dumnezeu și de toți sfinții ....”, dar și blestemul pământesc, cel venit de la Mircea cel Bătrân „... și de la domnia mea să primească mare rău și urgie...”[20].

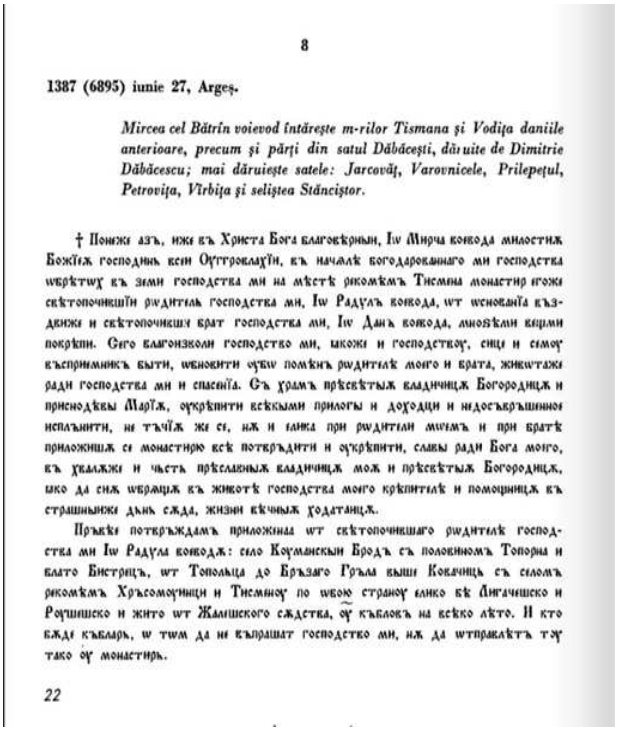
Acest document prezintă și o datare, anul 6915, indiction 15, luna noiembrie 23, anul 6915 reprezintă cronologia bizantină împrumutată în spațiul românesc medieval, iar trecut în cronologia actuală corespunde anului 1406. În acest *datum* este foarte important faptul că ni se oferă informații despre o viitoare întâlnire a lui Mircea cel bătrân cu Sigismund de Luxemburg, regele Ungariei, la Severin „...mergând domnia mea către Severin, să mă întâlnesc cu craiul...”.

Martorii sunt și ei prezenți „toți egumenii mănăstirii și cu toți boierii domniei mele. De asemenea și jupan Brata...”[21], iar validarea documentului se realizează prin semnătura domnitorului și pecetea aplicată.

Concluzionând, documentele emise în timpul domnitorului Mircea cel Bătrân din Țara Românească sunt esențiale în cunoașterea și analizarea istoriei medievale a spațiului românesc, a evenimentelor, personajelor și locurilor care au fost contemporane cu marele voievod și domn - Mircea.

[17] *Ibidem,* p.70.
[18] Damian P. Bogdan, op.cit., p.73.
[19] *DRH,* op.cit., p.70
[20] *Ibidem,* p.71
[21] *Ibidem*

8

1387 (6895) iunie 27, Argeș.

Mircea cel Bătrîn voievod întăreşte m-rilor Tismana şi Vodiţa daniile anterioare, precum şi părţi din satul Dăbăceşti, dăruite de Dimitrie Dăbăcescu; mai dăruieşte satele: Jarcovăţ, Varovnicele, Prilepeţul, Petroviţa, Vîrbiţa şi seliştea Stăncişlor.

† Понеже азъ, иже къ Христа Бога благовѣрнын, Iw Мирча воевода милостиж Божїж господинъ всеи Оугровлахїи, къ началѣ богодарованнаго ми господства wврѣтшу къ земи господства ми на мѣстѣ рекомѣмъ Тисмина монастир егожи свѣтопочившїи рождитель господства ми, Iw Радулъ воевода, wт основаніа къздежи и свѣтопочившї брат господства ми, Iw Данъ воевода, миловѣли кърми покрѣти. Сего благоизволи господство ми, якожи и господствоу, сици и семоу въспримникъ быти, вѣдомити оубо помѣнъ рождителѣ моего и брата, жикштажи ради господства ми и спасенїа. Съ храмъ прѣсвѣтыж владичицж Богородицж и присноджвы Маріж, оукрѣпити всѣкыми прилогы и доходи и недоскъръшеное испълънити, не тъчїж же сѣ, нж и елика при рождителѣ моемъ и при братѣ приложишж се монастирю всѣ потвръдити и оукрѣпити, словы ради Бога моего, къ хвалѣжи и чьсть прѣславныж владичицж мож и прѣсвѣтыж Богородицж, яко да снж вѣрацж къ жикотѣ господства моего крѣпителѣ и помощницж къ страшныжи дьнь сѣда, жизни вѣчныж ходатаицж.

Пръвѣи потвръждамъ приложила wт свѣтопочившаго рождителѣ господства ми Iw Радула воеводж: село Коуманскын Бродъ съ половиномъ Топорна и влато Бистрицъ, wт Тополыца до Бръзаго Грълъ выши Ковачица съ селомъ рекомѣмъ Хрѣсомоунци и Тисминоу по wбоу страноу елико бѣ Дингчишко и Роушишско и жито wт Жалишского сѣдетка, оу кълобовъ на всѣко лѣто. И кто вѣдѣ къблярь, w тwм да не къпрашат господство ми, нж да wтпрашлѣтъ тѫ тако оу монастирь.

22

Къ семъ потвръжда господство ми елика свѣтопочившїи брат господства ми, Iw Данъ воевода приложи, wрѣшїе елико ест дрѣвни на Жалиши, оу Дъбъчицох и wт дома господства ми на всѣко лѣто, ѵ мѣхwвѣ сырнїа, ѵ сырwк, ѵ ложники, ѵ постакъ горницъ и ѵ постакъ холевъ.

Къ семъ приложи и господство ми прѣдричномоу монастирю прѣсвѣтыж Богородицж село зовемое Жарковцн, и селици Станчицоръ на блатѣ Бистрѣци, на вдѣлѣ цо є иногда было.....[1] и wбе Къровичи и Примпицъ и Петровицж.[2] и Връвеницж.

Къ семъ потвръжда господство ми и елика свѣтопочившїи стрицъ господства ми Владиславъ воевода приложи свѣтомоу Пиτонїоу на Водици: село Жидовицца с Потокwмъ и wт срѣдпїи кнръ на Доунавѣ, вес, на лютѣхъ и wт wемъ кръшницъ доходъкъ и Доунавъ wт Wрѣхwвы Падины до Горнего Мостица и Голѣма Водица по wбоу страноу, съ wрѣшимъ и с лнкадами, съ Бахнна селица и водѣнице оу Бистрици и цнгане м чловѣци.

И ще цо приложилъ Димитръ Дабъчишскы на съмрѣти, монастирю, цо є было него къ Дабачицъ, д чьст[3].

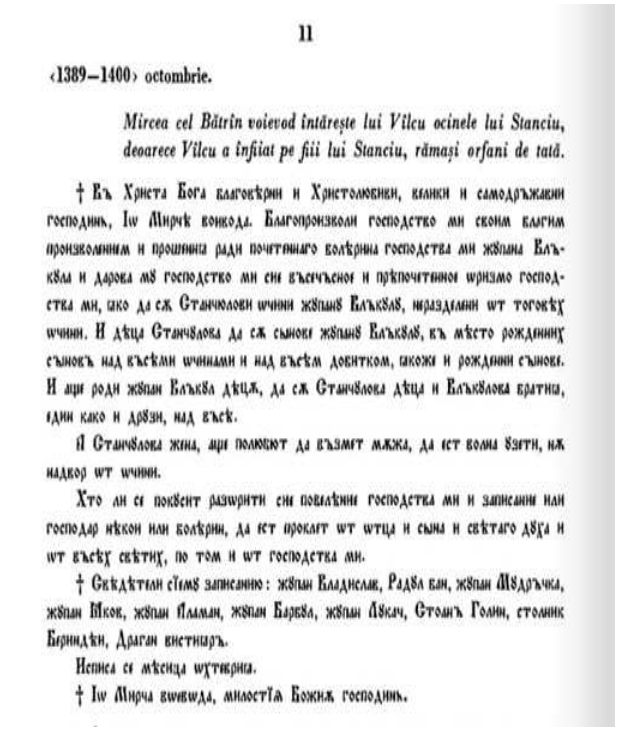
Сна всѣ прилога и потвръжда господство ми съ всѣкымъ повелѣнїемъ и оутвръжденїемъ, да вждѫт неподвижна и непрѣложна. Такожде и села свободна wт всѣкыхъ работъ и данковъ и доходъкъ господства ми.

Къ семъ, повелѣвать господство ми, самовластномъ быти къ wбоу монастирю иноком и по смрѣти началствоующаго имъ началника никто да постаклѣтъ, ни азъ самъ воевода Мирча, ни нѣъ кто wт нужи по мнѣ, тъчиж иожи сами благоволатъ нижи да сѧ разорит чюнъ и прѣданїе Никодимово и мое повелѣнїе.

Кто ли дръзнет wт сиχ късѣχ что разорити или прѣложити злѣ, да є проклят wт господа Бога вседръжителѣ и wт прѣчистыж Богородицж и wт всѣχ свѣтыχ и да ест причтен всѣм wтрекшим сѧ господа и прѣдавшим того на смрѣтъ.

† Сна всѣ записашж сѧ оу Иргиши, повелѣнїемъ господина воеводж, Iw Мирча, къ лѣт ,ѕwчѳ, їндиктиwн ѵ, мѣсеца їоуніа кз дьнь.

† Iw Мирча вивводa, милостиж Божиж господинъ.

11

‹1389—1400› octombrie.

Mircea cel Bătrîn voievod întăreşte lui Vîlcu ocinele lui Stanciu, deoarece Vîlcu a înfiiat pe fiii lui Stanciu, rămaşi orfani de tată.

† Въ Христа Бога благовѣрнн и Христолюбнки, кланкн и самодръжавни господинъ, Iw Мирчѣ воеводa. Благопроизволи господство ми своим благим произволомнем и прошенна ради почтеннаго колѣрина господства ми жѣпы Елъкѣвы и дарова мѣ господство ми сне въсѣчьсное и прѣпочтенное wрнзмо господства ми, нко да сѫ Станчьлови wчнни жѣпнѣ Елъкѣвѣ, нразделнни wт тогожѣ wчнни. И дѣца Станчѣлова да сѫ сыноки жѣпыѣ Елъкѣвѣ, къ мѣсто рожденнну сѣноъ над въсѣкми wчнпами и над въсѣм довнтком, якожи и рождении сѣноки. И ащи роди жѣпын Елъкѣва дѣцж, да сѫ Станчѣлова дѣца и Елъкѣвлова братна, єдни како и дрѣзи, над въсѣ.

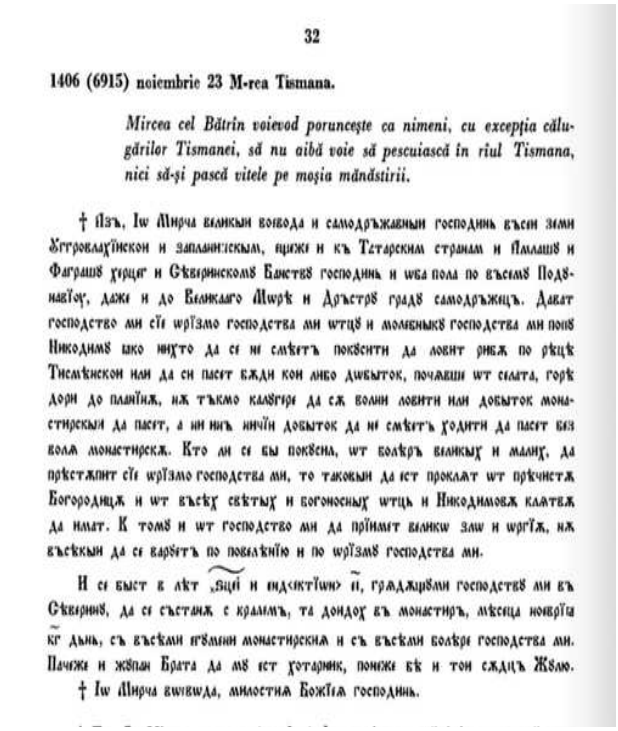
И Станчѣлова жена, ащи полюют да възмет мажа, да ест волна ѣзети, нж надзор wт wчнни.

Хто ли се покѣсит разwрити сне повелѣнни господства ми и записанни или господар нѣкон или колѣрни, да ест проклет wт wтца и сына и свѣтаго дѣха и wт въсѣχ свѣтиχ, по том и wт господства ми.

† Свѣдѣтели сѣмѣ записанню: жѣпын Владнслнк, Радѣа ban, жѣпын Мѣдрѣчка, жѣпын Мнкок, жѣпын Пламан, жѣпын Баревѣл, жѣпын Лѫкач, Стоанъ Голни, столник Бериндѣи, Драган вистиаръ.

Неписа се мѣсеца wктwврна.

† Iw Мирча вивводa, милостїа Божиж господинъ.

32

1406 (6915) noiembrie 23 M-rea Tismana.

Mircea cel Bătrîn voievod porunceşte ca nimeni, cu excepţia călugărilor Tismanei, să nu aibă voie să pescuiască în riul Tismana, nici să-şi pască vitele pe moşia mănăstirii.

† Азъ, Iw Мирча великын воевода и самодръжавныи господинъ въсеи земи Оугровлахїнскон и запланнскым, нижи и къ Татарским странам и Палашъ и Фагарш хрнцт и Свѣтрнскомѣ Банствѣ господинъ и wба пола по въсемъ Подънавїоу, даже и до Великаго Мwрѣ и Дръстрѣ градѣ самодръжицъ. Дават господство ми сїе wрїзмо господства ми wтцѣ и моленыкѣ господства ми попѣ Никодимѣ шко нкто да сѣ не смѣетъ покѣснти да ловит рнбж по рѣцѣ Тисмѣнскон нли да си пасет бжди кон лнбо добытокъ, почаши wт селта, горѣ дори до планїнж, нж тъкмо калугіре да сѫ волни ловити или добытокъ монастирскыя да пасет, а ни нкъ нкчїи добытокъ да не смѣетъ ходити да пасет без волѣ монастирскѣ. Кто ли се бы покѣсна, wт колѣръ великыχ и малнχ, да прѣстажнт сѣ wрїзмо господства ми, то тановын да ест проклят wт прѣчистѣ Богородицж и wт въсѣχ свѣтыχ и богоносныχ wтцъ и Никодимовѣ клятвѣ да нмат. К томѣ и wт господство ми да прїимет великw зло и wрѣж, нж въсѣкыим да се варѣтъ по повелѣнїю и по wрїзмѣ господства ми.

И се быст в лѣт ,ѕщѳ и нндиктїwн ѳ, граждивыми господствѣ ми въ Свѣтрнвѣ, да се състанѣ с крамъ, та дондоу въ монастиръ, мѣсеца новрїа кг дьнь, съ въсѣкми нѣмни монастирскнм и съ въсѣкми колѣри господства ми. Пачюи и жѣпын Брата да мѣ ест готарник, понеже бѣ и тон сждцъ Жблю.

† Iw Мирча вивводa, милостнв Божїа господинъ.

Bibliografie:

• BOGDAN, Damian P., *Diplomatica slavo-română din secolele XIV şi XV*, M.O., Imprimeria Națională, București, 1938.

• *DRH*, B, vol. I (1247-1500), volum întocmit de P.P. Panaitescu și Damaschin Mioc, Editura Academiei Republicii Socialiste România, București, 1996.

• GIURESCU, Constantin C., Istoria Românilor, vol I, Editura All, București, 2019.

Nicolaie DINCĂ

IZVOARE ISTORICE DESPRE PARTICIPAREA LUI MIRCEA CEL BĂTRÂN ȘI A VALAHILOR LUI LA BĂTĂLIA DE LA ANKARA ÎMPOTRIVA LUI TIMUR LENK, DIN ANUL 1402

Până în anii 1960 au fost emise mai multe păreri contradictorii cu privire la participarea sau neparticiparea marelui domnitor valah la acea bătălie de pomină în urma căreia a fost luat prizonier însuși celebrul sultan Baiazid Yldirim.

Cronicilie turcești care au tratat acest subiect au fost descoperite și traduse etapizat în timp, astfel că era cumva normal ca istoricii să se fi referit la acest subiect cu argumentele pe care le-au avut la momentul la care și-au făcut cercetarea. Așadar nu pot fi bănuiți de rea-credință. Ei și-au bazat afirmațiile pe probele istorice pe care le-au avut la îndemână în acel moment.

Ca exemplu, dintre istoricii români, primul care s-a aplecat asupra acestui subiect a fost, după câte am citit și eu, Nicolae Iorga. Domnia sa, luând ca sursă de inspirație traducerile Cronicilor Anonime turcești, făcute de istoricului german Friederich Giese, inițial a arătat ca fiind sigură participarea valahilor la celebra bătălie, însă ulterior a revenit asupra acestei păreri susținând contrariul.

Ulterior, G. I. Brătianu, Andrei Antalffi, Constantin Giurescu, Aurel Decei și alții au reluat ideea particpării domnitorului Ungro-Vlahiei la acea bătălie argumentându-și părerile cu rezultatele noilor descoperiri istorice în ceea ce privește subiectul, poate și pe fondul creșterii influenței curentului naționalist în societatea românească în perioada interbelică. Deși nu aveau izvoare istorice suficiente, acești istorici români au avut o intuiție și o logică corectă.

Că au avut o intuiție bună, acest fapt a fost confirmat ulterior, după cel de-al doilea război mondial când ies la iveală o mulțime de alte izvoare istorice, necunoscute până atunci, așa cum sunt ***Cronicile otomane*** ale lui Enveri şi Orujd Bin Adil, traduse de către istoricii Guboglu Mihail şi Mustafa Ali Mehmet.

După câte am aflat, sunt unele cronici tratate în lucrarea coordonată de către cei doi istorici mai sus amintiți, în care se menţionează sprijinul acordat otomanilor de către Ţara Românească în bătălia de la Ankara.

Astfel, în cronica turcească a lui Enveri denumită „Düsturname” se arată că la bătălia de la Ankara: „...oastea ghiaurilor era de 10.000 de ostaşi. Se aflau împreună Vâlcul şi cel din Ţara Românească (Eflak) ...Oastea ghiaurilor a mers în faţă. Atunci a văzut toată lumea ostaşi cu nădragi.” Mai apar în aceeași cronică și alte informații despre oastea personală a sultanului, despre participarea unor efective militare tătărești, despre trădarea beilor turci și multe alte astfel de informații. Drept care apreciem că nu s-a înșelat deloc istoricul Aurel Decei, care afirma în studiul său cu privire la subiect– studiu apărut în perioada interbelică –, istoric care nu avea cunoștință de aceste cronici din anii 1960, atunci când afirma că pur și simplu este foarte greu să faci confuzie între termenii „Iflak” și „Vîlk”, primul reprezentându-i pe valahii lui Mircea cel bătrân iar celălalt pe sârbii lui Stefan Lazarovici, despotul lor.

Cronica otomană scrisă de Orujd Bin Adil, denumită „Tevarih-i Al-i Osman” (Cronicile dinastiei otomane), ne spune cu subiect și predicat că, pentru a pregăti confruntarea cu Timur Lenk, sultanul Baiazid „Yldirim-han,..., a trimis scrisori (vasalilor lui) celor din

Mircea cel Bătrân

împrejurimi prin care a obținut sprijin și oști din Rumelia şi din Anatolia. A adus cu el ostaşi nenumaraţi şi dintre acângii şi dintre cerahori; precum şi dintre oştenii din Ţara Românească (*Eflak ceri sînden*). El a adunat şi oastea din Laz şi pe cea sârbească, luându-l şi pe Laz-oglu" (Ştefan Lazarevici, despotul Serbiei).

Iată integral pasajul care ne interesează pe noi: „ ...I-a venit ştire lui Baiazid că Timur-han a sosit la Ankara. Când a auzit această ştire, Baiazid şi-a strâns de asemenea oastea, pornind într-acolo. A luat cu el oastea tătărească care venise din vilaietul Deşti Kîpceak, trecând prin Moldova (*Kara Bogdan*). De asemenea venise şi oastea voievodului Ţării Româneşti (*Eflak-oglu)*... Oastea lui <Baiazid> s-a împrăştiat. Apoi oastea personală, care se găsea lângă <Baiazid> Yldirim, de asemenea a trădat, deoarece fusese jignită, din care pricină s-a împrăştiat şi a plecat. S-a luptat numai Eflak-oglu care avea o oaste de ghiauri. Când hanul Timur a văzut oastea ghiaură, crezând că sînt dervişi, a spus: „Hei, ce dervişi (*îşîk)* viteji! Ce straşnic s-au războit!". Iar cei care se găseau în jurul lui i-au spus: „Hane, ei nu sunt dervişi, ci sunt ghiauri!" Apoi Eflak-oglu, de asemenea, văzând că nu se poate război şi că a rămas singur, şi-a luat oastea şi, fugind, s-a retras într-o parte."

Menționez că Mihail Guboglu și Mustafa Ali Mehmet erau turci vorbitori de limba română și în consecință nici nu se pune problema cumva de vreo inexactitate de traducere a textului între cele două limbi.

Dacă revenim la prima cronică menţionată vom constata că din ea se desprinde un text care aduce lămuriri edificatoare. Iată: „.... Se aflau împreună Vîlcul şi cel din Ţara Românească (*Eflak*) ...Oastea ghiaurilor a mers în faţă..." Prin urmare trebuie să acceptăm faptul că la bătălie au luat parte ambii domnitori, în calitate de vasali ai sultanului, alături de otomani. Ca atare nu cred că este cazul să se pună problema de o eventuală confuzie a autorului/autorilor Cronicilor Anonime între cei doi conducători creștini. În cel mai rău caz am putea să-l/să-i bănuim că atunci când a/au vorbit despre eroismul ieșit din comun al „ghiaurilor" să o fi făcut în scop moralizator, ca să arate obrazul trupelor otomane care și-au trădat propriul sultan în momente de restriște.

Că autorul/autorii cronicii respective nu sunt niște neaveniți și că sunt, până la urmă, niște profesioniști rezultă și din aceea că ei sunt foarte bine informați și buni cunoscători ai spațiului geografic carpato-danubiano-pontic. Și afirm asta pentru că în cronica respectivă se arată traseul de venire al tătarilor prin Moldova. Astfel ni se spune că: „(Baiazid) A luat cu el oastea tătărească care venise din vilaietul Deşti Kîpceak, trecând prin Moldova (*Kara Bogdan*)."

În continuarea povestirii evenimentelor, cronica ne spune că, după moartea lui Baiazid: „... Isfendiar l-a urcat pe Musa Celebi într-o corabie și l-a trimis din Sinop în Țara Românească (*Eflak*). În acea vreme acolo era domn (bei) Mircea ghiaurul, care era un ghiaur tare viteaz."

Știm din izvoarele scrise că până la urmă Mircea cel Mare a fost nevoit să se „închine" turcilor otomani, dar, până să facă acest gest, el a jucat un rol important în politica acelor vremuri. Izvoarele istorice turcești, subiective poate, ne furnizează diferite informații cu privire la gestul de supunere al domnitorului nostru. Astfel,

Bătălia de la Ankara

cronica unui anume Idris Bitlisi, ne spune că Mircea „de multă vreme se afla sub ascultare... prin supunere faţă de oaste şi prin primirea plăţii tributului”, şi că, după înfrângerea în faţa lui Baiazid, cere pace şi oferă tribut şi obligaţii militare. În acest fel se poate explica și dovedi, dacă mai era nevoie, participarea domnitorului valah la marea bătălie de la Ankara. De asemenea, în cronica lui Ss'adeddin Mehmed, numită Tadj-Ut-Tevarih (Coroana istoriilor) ni se spune că după înfrângerea suferită în fața Baiazid (*probabil după bătălia de la Nicopole*), Mircea s-ar fi obligat să mărească tributul pe care îl plătea până atunci”.

Acum trebuie să ne întrebăm cum a reușit acest abil conducător valah să se adapteze la respectarea suzeranității față de otomani pe care, iată, i-a ajutat cu trupe și cu jertfă de sânge românesc într-o asemenea importantă bătălie, și la respectarea tratatelor de vasalitate cu infatuatul Sigismund de Luxemburg, rege al coroanei maghiare. Cum a reușit acest înțelept domnitor să stea drept între atâtea viscole ale istoriei și să păstreze cea mai mare întindere din istorie a țării Valahiei. Și spun asta pentru că el este singurul care a putut să se intituleze: „Io, întru Hristos Dumnezeu binecredincios şi binecinstitor şi de Hristos iubitor şi autocrat, Io Mircea mare voievod şi domn din mila lui Dumnezeu şi cu darul lui Dumnezeu, stăpânind şi domnind peste toată Ţara Ungrovlahiei şi a părţilor de peste munţi, încă şi către părţile tătăreşti şi Amlaşului şi Făgăraşului herţeg şi domnitor al Banatului Severinului şi pe amândouă părţile pe toată Podunavia, încă până la marea cea mare şi stăpânitor al cetăţii Dârstorului.”

Că viteazul domn valah, Demirci, cum îi spuneau turcii, era un om și un aliat de nădejde, un domn respectat și puternic rezultă și din aceea că, așa cum am arătat mai sus că se scrie în cronici, Musa Celebi, fiu de sultan

Harta Valahiei în timpul lui Mircea cel Bătrân

şi pretendent la tron, s-a refugiat chiar la acest ghiaur, care și-a dovedit vrednicia pe câmpul de luptă în fața mongolilor și a tuturor otomanilor prezenți la marea bătălie de la Ankara, dar nu numai acolo. Gândiți-vă doar ce s-ar fi întâmplat în viitor dacă Musa Celebi ar fi reușit să rămână pe tronul otomanilor și ar fi putut să-și impună propria lui linie genealogică la domnia imperiului otoman. Ce soartă bună ar fi avut Valahia în istoria Europei! Nu ne interzice nimeni să ne închipuim și să visăm frumos.

Trebuie să înțelegem că turcii, ca de altfel toate neamurile războinice, știau să aprecieze vitejia și iscusința în luptă a dușmanilor lor. Să nu credeți cumva că otomanii au uitat ușor înfrângerea de la Rovine. Dar să nu divagăm.

Mircea cel Mare a fost unul dintre cei mai iscusiți conducători ai timpului său. A fost epoca lui o epocă neagră în care toate înțelegerile și aliațele politice sau militare aveau, de obicei, o viață scurtă și efemeră. Principatele și voievodatele creștine balcanice, state mici, fărămițate și măcinate de lupte politice interne, erau, de cele mai multe ori, forțate de împrejurări să aibă atitudini schimbătoare și să adopte măsuri contradictorii și uneori disperate pentru a-și păstra integritatea teriorială sau pentru a-și atinge deziderateleor politicilor lor statale.

Demirci cel mare al nostru nu a făcut excepție de la această regulă.

Revenind la subiectul de la care am plecat, acum, cu argumentele pe care le-am enumerat mai sus, consider că se poate dovedi fără putință de tăgadă că Demirci din Eflak a luptat în primele rânduri în bătălia de la Ankara. Că vor fi voci care să conteste acest lucru este indubitabil. În zilele noastre sunt unii detractori care, chiar dacă l-ar vedea cu ochii lor pe Mircea cel Bătrân cu căpățâna lui Timur cel șchiop în mână, tot ar zice că e fake news. Până la urmă concluzia rămâne să o tragă Măria-Sa, publicul cititor. Asta e tot ce contează. Pentru detractori și negaționiști – Dumnezeu cu mila! Pentru noi ceilalți –„Trăiască nația!”

BIBLIOGRAFIE:

- P.P.Panaitescu, *Mircea cel Bătrân*, ediţia a II-a, Editura Corint, Buc, 2000;
- Nicolae Constantinescu, *Mircea cel Bătrân*, Editura Militară, Buc., 1981;
- Tahsin Gemil, *Românii şi otomanii în sec. XIV-XVI*, Edotura Acad. Române, Buc., 1991;
- *Cronici turceşti privind ţările române*, vol I, Editura Guboglu Mihail şi Mustafa Ali Mehmet, Ed. Academiei R.S.R., Buc., 1966;
- Aurel Decei, *A participat Mircea cel Bătrân la lupta de la Ankara?*, Rev.Ist.Rom., An. VII, Buc., 1937;
- Giurescu, Constantin, *Istoria Românilor*, vol I, ed. II, Buc., 1935;
- *Cronicile turceşti ca izvor pentru istoria românilor,* în Acad. Rom. (1928-1929).

Octavian IRIMIEȘ

Dacia restituta

După cum se știe, în jurul anului 270 d.Hr. romanii și-au retras trupele și administrația din Dacia. Însă nu au făcut-o complet, ci și-au păstrat trupe în capetele de pod aflate în orașele Sucidava și Drobeta, (probabil și în castre mai mici situate de-a lungul Dunării) și au continuat să sprijine populația daco-romană care încă mai rămăsese în unele orașe timp de încă un secol. Din fericire goții și sarmații nu s-au aflat în conflict perpetuu cu imperiul și, de regulă, după câțiva ani de războaie urma o perioadă de pace. Acest fapt a permis romanilor să mențină legături economice și culturale cu populația daco-romană din nordul Dunării și, practic, romanizarea a continuat și în perioada aceasta. Sprijinul acordat de romani nu a fost constant, căci până la sfârșitul primului sfert al secolului IV, Imperiul Roman s-a aflat într-o perioadă de convulsii și instabilitate. Au avut loc dese incursiuni ale popoarelor barbare, războaie civile provocate de uzurpatori, precum și războaie grele cu parții. Rând pe rând împărații romani Probus, Diocletian și Galeriu au dus mai multe campanii împotriva goților, carpilor și sarmaților, dar se pare că nu toate au fost fructuoase, căci invaziile lor n-au încetat.

Începând cu anul 324 situația de-a lungul frontierei Dunării s-a schimbat radical. Împăratul Constantin cel Mare l-a învins pe împăratul Licinius, a desființat tetrarhia și a rămas singurul stăpânitor al întregului imperiu. Pentru a-și ușura sarcinile l-a cooptat la guvernare pe fiul său Constantin al II-lea și i-a oferit rangul de *caesar*. Apoi a construit o nouă capitală în fostul oraș Bysantion, care se afla mult mai bine amplasat strategic și i-a dat numele de Constantinopol. De îndată ce lucrările s-au apropiat de finalizare, a considerat că trebuie să intervină în „Barbaricum” (teritoriile aflate la nord de Dunăre), nu atât pentru a le redobândi, cât mai ales pentru a-i forța pe barbari să cadă la pace și să înceteze să mai invadeze imperiul.

Prin urmare, în anul 228 Constantin a construit un pod de piatră care să lege orașele Oescus (azi Gigen) de pe malul sudic al Dunării, de Sucidava, (azi Celei) aflat la nord. La scurt timp după inaugurarea podului, trupele împăratului au trecut Dunărea și au dus o campanie plină de succes împotriva goților *taifali* ce se stabiliseră în zona Olteniei și în vestul Munteniei de azi. Nu se știe cu certitudine unde s-au dat luptele, însă împăratul a fost biruitor și a luat în stăpânire zone foarte întinse din teritoriul fostei Dacii Malvensis.

La scurt timp după aceea, goții *tervingi* (mai târziu denumiți vizigoți) i-au atacat și i-au învins pe sarmații *yazigi*, (aflați în zona dintre râul Tisa și Dunăre). Însă yazigii erau aliați cu romanii de ceva vreme și le-au cerut ajutorul. Cu ocazia aceasta augustul și-a numit fiul la conducerea unei armate și l-a trimis să îi sprijine pe sarmați. Tânărul caesar a trecut Dunărea alături de oștile sale și a pătruns adânc în „Barbaricum”. Nu se știe în amănunt cum s-au desfășurat ostilitățile, ci doar că la 12 mai, în anul 333 i-a învins pe goți în apropierea gurii de vărsare a râului Argeș în Dunăre. I-a forțat să cadă la pace și să înceteze incursiunile în imperiu, iar el le-a recunoscut stăpânirea asupra „Gothiei”, adică a teritoriilor aflate în Moldova și nord-estul Munteniei de azi.

După această victorie, pe care a celebrat-o ridicând un monument în apropierea locului în care s-a dat bătălia, împăratul a poruncit să se ridice o fortificație lungă de cca. 700 km pentru a proteja teritoriile eliberate de sub stăpânirea barbarilor. Era formată dintr-un val de pământ înalt de 3 m și întărit cu un șanț de apărare

adânc de 2 m. Valul începea de lângă un castru aflat în apropiere de Drobeta (azi loc. Hinova), traversa nordul Olteniei și al Munteniei prin zona Subcarpaților și se încheia tot lângă un castru (azi aflat în loc. Pietroasele). În acel castru a fost transferată legiunea a XI-a „Claudia" ce staționase până atunci la Durostorum. Valul de pământ a servit ca fortificație timp de mai mulți ani, până când romanii au fost nevoiți din nou să se retragă din Dacia.

Urmele fortificației se pot vedea și în ziua de azi, dar în timp s-a pierdut istoricul construirii ei. În Evul Mediu a primit numele de „Brazda lui Novac" și în jurul ei s-a țesut o întreagă legendă. Conform credințelor și superstițiilor, în vremurile de demult trăiau prin locurile acelea, *novacii.* Aceia erau niște oameni de statură colosală, deosebit de puternici și care nu se știe din ce pricină au dispărut. Într-o zi, unul din acești novaci a dat peste un balaur foarte mare, s-a luptat cu el și l-a rănit. Balaurul s-a târât pe toată distanța de la Hinova la Pietroasele și a rămas în urma lui acel șanț și ridicătura de pământ. Din păcate, în cărțile studiate de mine nu am găsit ce s-a mai întâmplat cu balaurul și novacul, dar oricum nu are importanță, căci nu acesta este subiectul articolului.

După moartea lui Constantin cel Mare survenită în anul 337, stăpânirea Imperiului Roman a fost împărțită la cei trei fii ai săi. Fiul cel mare, Constantin al II-lea a primit în subordine provinciile din Apus; mijlociul, pe nume Constantius al II-lea pe cele Orientale, iar mezinul, Constans le-a primit pe cele din Balcani, (inclusiv pe cele din nordul Dunării). Bineînțeles, sarmații au aflat în scurt timp că în fruntea provinciei din fața lor se afla un tinerel lipsit de experiență, așa că și-au pus în gând să îl încerce. Au încălcat tratatele de pace, și-au strâns armatele și au invadat teritoriile din nordul Dunării. Constans a apelat la goții *tervingi* și la trupele pe care a reușit să le strângă de urgență pentru a-i respinge pe invadatori. Din păcate nu s-au păstrat prea multe detalii despre acele lupte care se pare că au fost destul de grele și au durat câțiva ani.

Știind că mezinul se afla în plin război, Constantin al II-lea nemulțumit fiind cu partea de imperiu ce o primise, a decis să îl atace și să îi ia și teritoriile lui. A făcut-o mișelește în anul 340 pe când tânărul împărat se afla în campanie în nordul Dunării, sperând că îl va putea învinge ușor. Lui Constans i-a venit vestea oastea fratelui cel mare a pornit din Apus și întâmplarea a făcut ca în acele moment, să nu poată să renunțe la lupta cu barbarii. De aceea a trimis în întâmpinarea fratelui său o oaste mică formată din ostași de elită recrutați din Illyricum, cu intenția de a-i ține calea. Având oameni puțini, comandantul lor și-a dat seama că nu îi poate ataca frontal pe adversari, așa că le-a întins o cursă în apropiere de orașul Aquileia. Au lovit puternic și prin surprindere exact în locul în care se afla Constantin al II-lea, i-au risipit garda și au reușit să îl ucidă. Restul armatei a decis să nu înceapă un război civil și s-a supus lui Constans. Cu sprijinul noilor trupe, împăratul i-a învins pe barbari, i-a forțat să cadă la pace și și-a luat titlul de „Sarmaticus".

Bineînțeles, pacea a ținut o vreme doar în acel loc, nu pe întreaga întindere a granițelor. În anul următor francii au trecut Rinul, Constans a trebuit să intervină împotriva lor și abia la 342 a reușit să îi alunge peste fluviu. Apoi, în iarna anului 346 Dunărea a înghețat bocnă, iar goții au decis să profite. Au traversat-o și au început să prade provinciile din Balcani. Se pare că nu au reușit să facă prea multe pagube fiindcă au fost repede învinși și alungați de generalii împăratului.

Cu toate că izbutise să îi înfrângă în câteva rânduri pe barbari, împăratul Constans nu a fost deloc popular. Cronicarii contemporani au scris despre el că era un om crud, plin de vicii (era gay) și avea un comportament scandalos. Și fiindcă era și prost administrator, a reușit să golească vistieria și să se umple de datorii. A atras ura multora și în luna ianuarie a anului 350, generalul Magnentius s-a revoltat împotriva lui și s-a autoproclamat împărat. Părăsit de armată, Constans a fugit și s-a ascuns în fortăreața Elne, aflată în estul munților Pirinei. Însă oamenii lui Magnentius l-au găsit, l-au prins și executat, iar uzurpatorul a rămas împărat în locul lui. Însă nu a fost recunoscut ca împărat de toți soldații, ba chiar cei din zona Balcanilor l-au proclamat împărat pe generalul Vetranio, comandantul lor.

După câtva timp, împăratul Constantius al II-lea a aflat de moartea fratelui său cel mic și, foarte indignat de cele întâmplate a refuzat

să îi recunoască ca augusți pe Magnentius și pe Vetranio. În anul următor și-a strâns armata, le-a declarat război și a pornit la luptă împotriva lor. Cel mai apropiat rival era Vetranio care a decis să îl întîmpine lângă orașul Serdica (azi, Sofia). În momentul în care oștile lor au ajuns față în față, conform obiceiurilor vremii, ambii împărați au trimis emisari ca să înceapă discuții. Nu se știe cum s-au desfășurat negocierile, însă e cert că generalul a renunțat la pretenția de a fi recunoscut ca împărat, și-a unit trupele cu ale împăratului legitim și împreună au decis să îl atace pe Magnentius. Oștile lor au avansat în provincia Pannonia și ambele aveau în componența lor puțini romani. Majoritatea cetățenilor imperiului o duceau bine și de regulă refuzau să se înroleze, așa că autoritățile erau nevoite să recruteze trupe din rândurile barbarilor cu care se învecinau. Astfel armatele răsăritene aveau în componența lor soldați sirieni, arabi, parți și armeni. În rândurile lui Vetranio se aflau numeroși ostași de viță dacă, sarmați, goți și vandali, iar uzurpatorul avea trupe recrutate dintre galii mai mult sau mai puțin romanizați, precum și din triburile francilor și alamanilor.

În timp ce asedia orașul Mursa Major (azi Osijek, Croația) Magnentius a aflat că trupele dușmane se apropiau. A încetat imediat asediul și și-a amplasat oștile pe un câmp din apropiere. Constantius al II-lea era un om destul de sperios și slab administrartor, însă a avut bunul simț să se dea deoparte și să îl lase pe generalul Vetranio să îi conducă armata. În ziua de 28 septembrie a anului 351 s-a dat una din cele mai grele și mai crâncene bătălii din secolul al IV-lea, în care ambele tabere au suferit pierderi mari. În cele din urmă uzurpatorul a fost învins și nevoit să se retragă înspre apus cu rămășițele armatei sale. Constantius al II-lea nu s-a grăbit să îl urmărească, ci a preferat să îi ocupe treptat teritoriile și să îi forțeze pe soldații aflați în garnizoanele orașelor să treacă de partea lui.

Dându-și seama că timpul trecea în defavoarea lui, Magnentius și-a strâns o altă armată și în vara anului 353 l-a înfruntat din nou pe împăratul legitim. Bătălia s-a dat în luna august la Mons Seleucus (în sudul Galiei) și s-a încheiat dezastruos pentru uzurpator. A fost nevoit să fugă, iar apoi să se sinucidă pentru a nu cădea prizonier.

Revolta lui Magnentius a avut efecte negative asupra situației din fosta Dacie. Pentru a-l înfrunta, Vetranio a trebuit să își retragă trupele din castrele aflate de-a lungul valului de pământ. Curând, goții au aflat de aceasta, au invadat din nou provincia și au luat-o în stăpânire. Totuși, romanii au continuat să păstreze controlul asupra orașelor Sucidava și Drobeta, care era mari și apărate de ziduri groase și garnizoane numeroase. Fiindcă barbarii nu aveau mașini de asediu și nici flotă fluvială care să împiedice aprovizionarea lor, nu au putut nicicum să le ocupe.

Însă la 375 triburile hunilor și alanilor au pornit înspre apus și în anul următor au ajuns pe teritoriile goților și sarmaților. Fiind nomazi, invadatorii aveau un stil de luptă diferit, foloseau numai călăreți rapizi, puternici și bine antrenați, care i-au învins goți și pe sarmați. Pentru a nu fi nimiciți aceștia s-au prosternat la picioarele împăratului Valens și l-au implorat să le permită treacă Dunărea în imperiu. După cum se știe, împăratul le-a permis, însă barbarii s-au întors împotriva lui, iar imperiul a intrat într-o perioadă de regres din care nu a mai putut ieși. Din pricina aceasta, romanii nu au mai putut recupera Dacia niciodată, ba chiar au pierdut și controlul asupra orașelor Sucidava și Drobeta.

În ciuda faptului că Dacia Romană a fost adesea invadată numeroase valuri de triburi barbare, în mod miraculos populația locală a reușit să se descurce și să facă tot posibilul pentru a putea supraviețui. Arheologii au constatat în repetate rânduri că de-a lungul veacurilor s-a menținut o continuitate certă în existența lor. După cum bine se știe, urmașii lor, în ciuda numeroaselor vicisitudini de tot felul, așa cum pot, încă stăpânesc acel teritoriu.

Bibliografie

1. Chris Scarre, *Cronica împăraților romani,* ed. Rao, București, 2008 Edward Gibbon, *Istoria declinului și a prăbușirii Imperiului Roman*, ed. Humanitas, București, 2018;
2. Pierre Riche, Philippe Le Maitre, *Invaziile barbare,* ed. Corint, București, 2000;
3. Alexandru Madgearu, *Istoria militară a Daciei post-romane*, 275-614, Ed. Cetatea de scaun, Târgoviște, 2011;
Ward- Perkins John Bryan, Căderea Romei și sfârșitul civilizației, sec. III-VI, ed. All, 2008, București;
4. Indro Montanelli, *Roma, o istorie inedită,* ed. Artemis, București, 1995.

Cornel MANOLESCU

Învățător
MANOLESCU D. CONSTANTIN

Născut la 18 aprilie 1893 în localitatea Morunglav, fiul lui Dumitru și Elena, fost inspector școlar, la Romanați.

Constantin D. Manolescu

*** Studii:**

- Școala primară, în Morunglav, 1900 – 1905,
- Patru clase de gimnaziu, 1905 – 1909,
- Școala normală de învățători din Craiova, promoția 1915. Diploma de învățător, Constantin Manolescu a depus-o la Ministerul de Război, când a urmat Școala de ofițeri de rezervă în anul 1915 și de unde cu toate demersurile repetate, nu a mai primit-o înapoi.[1]

*** Titluri dobândite în învățământ**:

- Provizoriu de la 1 noiembrie 1915, ord./ decizia 99629,
- Definitiv de la 1 aprilie 1921, ord./ decizia 28855,
- Gradul II de la 1 septembrie 1925, ord./ decizia 82017,
- Gradul I de la 1 ianuarie 1933, ord./ decizia 48109.

*** Funcţii şi însărcinări în învăţământ:**

- 1921-1922, revizor şcolar în controlul învăţământului primar,
- 1933-1934, revizor şcolar în controlul învăţământului primar,
- 1934-15 ianuarie 1938, inspector şcolar pentru controlul învăţământului primar şi comitetelor şcolare (Nr. Ordin de numire 159267/934). Data numirii 16 octombrie 1934).[2]

*** Data obținerii gradațiilor**:

- Gradația I, 1aprilie 1921;
- Gradația a II-a, 1 aprilie 1926;
- Gradația a III-a, 1 aprilie 1931;
- Gradația a IV-a, 1 aprilie 1936;
- Gradația a V-a, 1 aprilie 1941;
- Gradația a VI-a, 1 aprilie 1946. [3]

*** Situația în învățământ**:

1. Racovița - Romanați, unde a funcționat de la 1 noiembrie 1915, până la 1 ianuarie 1916 ca înv. provizoriu.
2. Oboga de Mijloc, de la 1 ianuarie 1916, până la 1 iulie 1916 (învățător cu titlul definitiv).
3. Balș, de la 1 iulie 1916.

*** Situația militară:**

A început serviciul militar în anul 1915, eliberându-se cu gradul de sublocotenent în rezervă. În 1937 avea gradul de locotenent

[1] S.J.A.N. Olt, Fond Inspectoratul școlar al județului Romanați – State personale.
[2] Ibidem.
[3] Ibidem.

și făcea parte din Regimentul 26 Infanterie, Compania de mitraliere, cercul de recrutare Romanați, contingent 1915.

În timpul Primului Război Mondial a luat parte la luptele de la Jiu, Robănești și Muscel, la cele din Moldova și Basarabia, fiind rănit de două ori.[4]

*** Recompense:**

- Răsplata muncii clasa I, Decret Nr. 15725 din 13 decembrie 1937
- Medalia centenarului Regelui Carol I, pentru contribuția adusă oștirii, decret Nr. 43292 din 8 iulie 1940.
- Baretele Jiu, Mărășești, Decret Nr. 36064 din 1 septembrie 1921.
- Medalia Victoria, Decret Nr. 1465 din 10 mai 1923.

***Activitatea extrașcolară**:

- Președinte al consiliului de administrație la cooperative de producție și consum ,,Viața'' din orașul Balș, până la desființare, în 1930.
- Membru în consiliul de administrație și delegat la cooperative forestieră Ferdinand I din comuna Morunești.
- Comandant de cohortă în ,,Straja țării''.

*** Starea civilă:**

Căsătorit cu învățătoarea Ana, fiica preotului Trișcoiu, cu care a avut 4 copii:

Gemenii: Constantin (n. 7 februarie - d. 10 martie 1917); Florica (n. 7 februarie - d. 11 martie 1917);

și 2 băieți: George (n. 7 februarie 1919) și Dumitru (n. 22 martie).[5]

Manolescu D. Constantin a fost arestat la data 28 octombrie 1958 de către Securitatea din Craiova, fiind judecat în anul 1958 şi condamnat, conform hotărârii judecătoreşti nr. 698/958 emisă de Tribunalul Militar Craiova, la 10 ani de închisoare corecţională pentru uneltire, art. 209 (data începerii pedepsei: 28 octombrie 1958; data expirării pedepsei: 24 octombrie 1968). La data arestării avea domiciliul în localitatea Balş, raionul Balş, regiunea Craiova şi era pensionar. În trecut fusese membru al Partidului Naţional Liberal. În 1958 era căsătorit cu Ana Trişcoiu, avea 2 copii (băieţi) şi era proprietarul unui teren de 1,12 ha (în trecut a avut în proprietate 4,13 ha).

Este graţiat la data de 13 aprilie 1964 prin Decretul 176/964 al Consiliului de Stat. În cei aproape 6 ani de detenţie, Manolescu Constantin a fost închis la penitenciarele de la Craiova, Jilava, Galaţi şi Botoşani.

Manolescu D. Constantin.
Fișa matricolă penală – față, verso

Manolescu D. Constantin a fost arestat la data 28 octombrie 1958 de securitatea din Craiova, fiind judecat în anul 1958 şi condamnat, conform hotărârii judecătoreşti nr. 698/958 emisă de Tribunalul Militar Craiova, la 10 ani de închisoare corecţională pentru uneltire, art. 209 (data începerii pedepsei: 28 octombrie 1958; data expirării pedepsei: 24 octombrie 1968).

La data arestării avea domiciliul în localitatea Balş, raionul Balş, regiunea Craiova şi era pensionar. În trecut fusese membru al Partidului Naţional Liberal. În 1958 era căsătorit cu Ana Trişcoiu, avea 2 copii (băieţi) şi era proprietarul unui teren de 1,12 ha (în trecut a avut în proprietate 4,13 ha).

Este graţiat la data de 13 aprilie 1964 prin Decretul 176/964 al Consiliului de Stat. În cei aproape 6 ani de detenţie, Manolescu Constantin a fost închis la penitenciarele de la Craiova, Jilava, Galaţi şi Botoşani.[6]

[4] Ibidem.

[5] Ibidem.

6 https: //www.iiccmer

Cristian ZORZOLIU

EROI AI PRIMULUI RĂZBOI MONDIAL DE REÎNTREGIRE A NEAMULUI ROMÂNESC, DIN DRĂGĂNEȘTI OLT ȘI COMANI, JUDEȚUL OLT

Drăgănești Olt este o localitate situată pe partea stângă a cursului inferior al Oltului, la 35 de Km sud de municipiul Slatina, reședință de județ. Acesta este atestat documentar la 1 iulie 1526 în vremea domnitorului Radu de la Afumați.

Satul Comani este situat la nord, în vecinătatea localității Drăgănești Olt, fiind atestat documentar în august 1593, în vremea lui Mihai Viteazul. De la 31 august 1968 a devenit suburbia localității Drăgănești Olt care a fost declarată oraș.

În anii primului razboi mondial (1916-1918) orașul Drăgănești Olt și satul Comani erau separate administrativ deși distanța dintre ele era foarte mică iar legăturile social–economice foarte strânse, fapt care a dus mai târziu la contopirea acestora.

Ca toate localitățile din România și aceste două localități din județul Olt și-au adus jertfa de sânge pentru făurirea României Mari.

În noiembrie 2016 trupele germane au ocupat Plasa Drăgănești. Sunt devastate instituțiile statului, bisericile devin adăposturi pentru cai, populatia este oprimată, făcându-se arestări și chiar execuții.

Pentru aceste două localități voi consemna, alături de toți eroii pentru întregirea neamului, două personalități: Generalul Ioan Vlădescu din Comani și locotenent-colonel Teiușanu Livius din Drăgănești Olt.

Generalul Ioan Vlădescu.

Comandant de mari unități militare ale Armatei Române, Generalul Ioan Vlădescu s-a născut în satul Comani la 5 iulie 1870. A urmat Școala de Ofițeri de artilerie și Geniu din București (1889-1891), Școala Specială de Artilerie și Geniu (1891-1882) apoi Școala Superioară de Război(1894-1896).

Anul 1916 îl găsește colonel. Preia comanda Diviziei 2 infanterie din 5 martie 1917 până în 5 iunie 1918. Divizia 2 infanterie, la declararea mobilizării la 27 august 1916 face parte din Corpul I Armată alături de Divizia 1 infanterie și Divizia 11 infanterie. În 1917 este avansat general de brigadă. A participat la bătălia de pe Valea Jiului, luptele din Dobrogea și bătălia pentru București. După război, în anul 1921 este avansat general de divizie. În anul 1922 este numit comandant al Jandarmeriei

Române. A luptat pe front de la începutul și până la sfârșitul războiului, fiind un mare patriot și iscusit comandant. Se stinge din viață în anul 1949, la 79 de ani.

Locotenent- colonel Teiușanu Livius.

S-a născut la Drăgănești Olt, la 1 sept. 1888, tatăl fiind preot. A urmat scoala primară în sat, gimnaziul în Slatina și liceul în Craiova. A urmat apoi Școala de Ofițeri din București unde după primul an a fost trimis să continuie studiile militare în Germania.

În primul război mondial face parte din Regimentul 18 Gorj în grupa de cercetași „domnul Tudor", alături de Ecaterina Teodoroiu ca subordonată. La 29 octombrie 1916, în timpul luptelor cu inamicul, batalionul are pierderi mari, locotenentul Teiușanu Livius fiind singurul supraviețuitor dintre ofițeri. În urma luptei pierde brațul drept, străpuns de un glonț. Pentru faptele lui de vitejie a fost decorat cu Coroana României în grad de cavaler și cu ordinul militar „Mihai Viteazul", cea mai înaltă distincție acordată ofițerilor pe timp de război.

În perioada 1917-1920 a fost numit atașat militar al României la Washington, misiune pe care a dus-o cu cinste, fiind decorat de președintele Americii, Woodrow Wilson.

Se stinge din viață la 5 februarie 1963 la vârsta de 75 de ani în condiții mizere fiind considerat de securitate dușman al comunismului ți al Partidului Muncitoresc Român.

La inițiativa prof. Traian Zorzoliu, directorul muzeului „Câmpiei Boianului" din Drăgănești Olt și col (r.) Victor Epure, președintele filialei Olt a Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria", în anul 2009, pe locul unde a decedat lt. col. Teiușanu Livius, lângă trunchiul unui stejar secular din Drăgănesti Olt, aproape de gară s-a ridicat o cruce comemorativă. Este înmormântat în cimitirul din Drăgănești Olt.

În cinstea eroilor căzuți în primul război mondial, în Drăgănești Olt a fost ridicat în anul 1924 un monument pe care stau încrustate numele a 233 soldați dintre care un ofițer superior, un preot, un subofițer, doi sergenți, un sergent voluntar și 5 caporali căzuți în luptele de pe Jiu, Mărăști, Mărășești și Oituz.

Un comitet de inițiativă locală din satul Comani a realizat la un atelier, în anul 1934, un monument în memoria celor căzuți pe front pentru România Mare în primul război mondial, fiind trecuți pe monument 2 ofițeri, 3 caporali, 186 de soldați, 5 voluntari, dintre care și o femeie, Marioara Vlădescu, la Crucea Roșie.

Se constată că un număr important de soldați, gradați și ofițeri din aceste localități care astăzi formează orașul Drăgănești Olt s-au jertfit pentru reîntregirea neamului într-o Românie Mare care în prezent nu mai este aceeași ca la 1 decembrie 1918.

Generalul Ioan Vlădescu și lt. col. Teiușanu Livius sunt exemple de patrioți, demne de urmat pentru multe generații de români. Prin curajul și devotamentul față de patrie au păstrat pururea nemuritoare făclia neamului românesc și a României Mari.

Bibliografie :

- Zorzoliu Traian, *„Monografia orașului Drăgănești Olt"*, Editura Piatra Craiului, București, 1997, pag. 49;50;188.

- Zorzoliu Traian, Dinu Ștefan, Spătaru Vasile, *„Generali Drăgănești"*, Muzeul Câmpiei Boianului, Drăgănești Olt, 2010.

Sergiu Ștefan GORJAN

STAȚIUNEA DE CERCETARE DEZVOLTARE PENTRU VITICULTURĂ ȘI VINIFICAȚIE DRĂGĂȘANI

Plaiurile care au creat faimă şi au menţinut prestigiul podgoriei Drăgăşani sunt dealurile Oltului, Călina, Mitrofani, dar caracterul grandios al acestui „templu măreţ şi unic al ţării”, cum denumeşte profesorul I.C. Teodorescu această podgorie, îl dă tocmai orografia sa frământată, care strânge laolaltă viile de pe şapte culmi paralele cu bătrânul râu Olt şi anume: dealul Olt, dealul Mitrofani, dealul Pietroasa, dealul Creţeni – Olteanca, dealul Guşoieni – Episcopie, dealul Beicii şi dealul Dobruşa.

Podgoria Drăgăşani se întinde între Subcarpaţii Getici la nord şi Câmpia Română la sud şi sud-est, fiind situată între paralele 44º30’ – 44º55’ latitudine nordică şi meridianele 23º55’ – 24º15’ longitudine estică.

Podgoria Drăgășani este o veche podgorie dacică situată pe pantele însorite din dreapta răului Olt, pe o lungime de 60 km și 20 km lăţime.

În „Buletinul Ministerului Agriculturii, Industriei, Comerţului şi Domeniilor” din 1896, erau citate de Gh. Nicoleanu, ca filoxerate viile de pe teritoriul comunelor: Fumureni, Mamu, Șușani, Lungeşti, Ștefăneşti, Zlătărei, Drăgăşani, Şuteşti, Creţeni, Guşoeni, Izvorul, Stăneşti, Călina, Orleşti din judeţul Vîlcea; Cocărăşti, Cepari, Cîrlogani, Doba, Colibaşi, Strejeştii de Sus din judeţul Romanaţi, Teslui din judeţul Olt; Vitomireşti din judeţul Argeş.

Se încheia, astfel, etapa „viticulturii prefiloxerice” şi începea etapa „viticulturii postfiloxerice”, de folosire a portaltoilor rezistenţi la filoxeră; via „Bărăţia”, aparţinînd pe vremuri domnitorului Matei Basarab, fiind prima replantată în anul 1895 cu viţe altoite aduse din străinătate. Din necesitatea producerii viţelor altoite, reclamată de reconstrucţia viilor distruse de flagel, la propunerea Comisiei filoxerice organizată în anul 1885, Ministerul Agriculturii si Domeniilor legiferează în anul 1891 înfiinţarea pepinierelor viticole.

În spaţiul carpato-danubian al Olteniei este cantonată Podgoria Drăgăşani, una dintre cele mai vechi şi reputate podgorii ale României, ocupând colinele din zona piemontană a Oltului inferior şi a principalilor afluenţi, de pe teritoriul judeţelor Vâlcea şi Olt.

Vechimea viilor de pe aceste încântătoare meleaguri, încărcate de istorie, cu greu poate fi precizată, ea fiind legată de primele plantaţii realizate de geto-daci.

„Într-un decor minunat şi nespus de armonios s-au pomenit Drăgăşanii de când îi ştie lumea... Cine trece pe lângă apa Oltului, în sus de Drăgăşani, să se descopere cu evlavie în faţa acestui templu măreţ şi unic al ţării” spunea profesorul I.C. Teodorescu în lucrarea „Viile Daciei şi ale Principatelor Române”. (Teodorescu I.C., 1943).

Podgoria poartă numele oraşului Drăgăşani, aşezare atestată documentar în secolul XVI, ce a luat fiinţă pe locul castrului roman cu denumire dacică „Rusidava”.

Cu prilejul inaugurării, profesorul I.C. Teodorescu tipăreşte prima lucrare monografică „Podgoria Drăgăşani”, în care sunt jalonate direcțiile de acțiune pentru viitor:

- Necesitatea delimitării zonelor viticole în Podgoria Drăgășani;
- Necesitatea examinării metodologice a microelementelor și a tipurilor de sol pentru a folosi cele mai potrivite combinații dintre soiurile nobile și portaltoi și a tehnologiilor de cultură;

- Necesitatea relizării unor vinuri standard care să corespundă comerțului internațional, integrând faima vechiului sortiment;

- Stabilirea sortimentului optim de soiuri;

- Aprofundarea studiilor genetice de creare de noi soiuri care să răspundă exigenței interne și internaționale.

În etapa 1944-1957 se continuă asigurarea bazei materiale, se intensifică și se amplifică cercetarea științifică.

Se trece la o nouă abordare: cercetarea planificată metodică în condițiile cu prefacerile politico-sociale din agricultura vremii.

Se înființează laboratoare noi de cercetare și experimentare, iar suprafețele stațiunii cresc ajungând la 229 ha în urma comasării terenurilor din jur.

Ca urmare a unor rezultate notabile, stațiunea realizează lucrarea „Raionarea viticulturii (1958) și studiul mijloacelor agrotehnice de bază care condiționează mărirea producțiilor viilor de rod în RPR".

Conducerea stațiunii a fost asigurată în această etapă de C. Ionescu, C. Dumitrescu, N. Alexandrescu, M. Neagu, Emilian Popescu, I. Cruceru, I. Tulpan, Alexandru Mureșan, D. Ivănescu (Staţiunea de cercetare şi Producţie Viti-Vinicolă Drăgăşani, 1986 – la 50 de ani de activitate ştiinţifică: 1936-1986).

În etapa 1957 - 1967 conducerea stațiunii este preluată de I.C.H.V. iar suprafața ajunge la 961 ha organizată în secții și brigăzi.

În această perioadă, stațiunea asigură consultanța tehnică la IAS și CAP din zona de influență Olt, Gorj și Vâlcea, unde sunt formate loturi demonstrative cu tehnologii moderne bazate pe cercetarea științifică.

În această perioadă s-a trecut la microraionarea viticulturii, proces început în etapa anterioară și continuat în perimetrul Drăgășani, Slatina, Drăgănești, Vedea. La Jiblea, Călimănești s-a trecut la reconsiderarea și reactualizarea viticulturii.

Conducerea stațiunii în această perioadă a fost asigurată de Petre Baniță și Toni Ciolacu.

În etapa 1958 - 1986, ca urmare a coordonării de ICVV Valea Călugărească au fost realizate importante investiții în construcții, plantații noi, dotări cu aparatură de cercetare.

Se dă în folosință noul local, laboratoare pentru cercetare și complexul de vinificație.

În 1973 a fost construită sera biologică pentru producerea materialului săditor „liber de virusuri".

Grație înaltei calificări, dar și a tenacității cercetătorilor, se crează un număr mare de soiuri noi, selecții de clone noi, elaborarea de tehnologii moderne.

În această etapă conducerea stațiunii a fost asigurată de T. Ciolacu, V. Grecu și N. Zinca (Staţiunea de cercetare şi Producţie Viti-Vinicolă Drăgăşani, 1986 – la 50 de ani de activitate ştiinţifică: 1936-1986).

Sunt omologate 4 soiuri noi, si anume Crâmpoșie selecționată, Victoria, Azur, Călina; Selecții clonale: Cabernet Sauvignon clon 7 Dg, Tămâioasă Românească clon 104 Dg, selecția Sauvignon 62 Dg, selecția de portaltoi Drăgășani 57.

S-au obținut brevete și invenții. „Produsul Biozin", „Produsul Rusidava", „Soiul Călina" pentru stafide și dispozitivul „Întinzător de sârme".

În podgoria Drăgășani, de-a lungul timpului, au fost cultivate peste 60 de soiuri locale, autohtone și străine, dar numai aproximativ o treime au fost promovate în viticultura prefiloxerică și postfiloxerică, în diferitele ei etape, restul fiind cultivate temporar, unele din ele fiind astăzi dispărute.

În perioada 1981 - 1985 au fost înființate în Podgoria Drăgășani 615 ha plantaţii noi, din care 157 ha cu soiuri de masă, dintre acestea 122 ha plantate cu noile creații ale stațiunii.

Personalități remarcabile ale cercetării Drăgășenene au reușit printr-o muncă continuă și de înalt nivel științific să creeze soiuri, clone noi, care au ridicat cu mult ștacheta calității și producției.

1. Soiul Victoria obținut prin hibridare sexuată din genitorii Cardinal x Afuz Ali alb, omologat de CSIOS în 1978, a fost realizat de V. Lepădatu și Dr. ing. Gh. Condei.

Este un soi de masă cu coacere timpurie, cu bobul mare de culoare albă destinat producției strugurilor de masă.

Soiul Victoria a devenit soiul numărul 1 din multe țări viticole de pe glob: Africa de Sud, Chile, Australia, Argentina, Spania, Italia, Grecia, etc.

Acest soi s-a răspândit foarte mult și în țara noastră, încât piețele și marketurile sunt pline de acest soi deosebit de valoros.

2. Azur obținut de V. Lepădatu și dr. ing. Ghe. Condei prin hibridare sexuată dintre Coarnă neagră x Cardinal. Soi valoros, pentru masă, omologat în 1984.

3. Călina obținut din genitorii Braghină x Sultanină, omologat în 1985, autor inginer Mircea Mărculescu.

Acest soi este destinat producerii de stafide, dulcețuri, compoturi și consum în stare proaspătă.

4. Cabernet Sauvignon clon 7 Dg, soi obținut prin selecția clonală din populația solului Cabernet Sauvignon omologat în 1976; destinat obținerii vinurilor roșii de calitate. Autori: M. Neagu, P. Baniță, D. Basamac, M. Mărculescu.

5. Crâmpoșie selecționată, omologat, în 1972, destinat producerii de struguri pentru vinuri albe de consum curent dar și pentru vinuri superioare în anii favorabili. A fost obținut prin fecundare liberă. Autori: I. Dobrescu, N. Popescu, D. Basamac, V. Lepădatu, M. Neagu, P. Baniță, M. Mărculescu, M. Șt. Buterez.

6. Tămâioasă Românească clon 104 Dg, omologat în 1982, selecționat din populația de Tămâioasă Românească. Autori: M. Neagu, D. Basamac, P. Baniță, M. Mărculescu.

7. Sauvignon clon 62 Dg, soi pentru obţinerea de vinuri albe de calitate, obţinut de Mărculescu M. şi Poroşanu I. în 1984, prin selecţie clonală a soiului Sauvignon petit.

Programul de refacere al patrimoniului viticol din România agreat prin acordul de cooperare cu U.E. cere viticultorilor și specialiștilor eforturi deosebite pentru reconversia plantațiilor vechi, încât suprafața să ajungă la cea existentă în 1989.

Activitatea de cercetare ştiinţifică s-a dezvoltat continuu de la o etapă la alta, ca număr de laboratoare şi ca problematică abordată, astfel că din 1986 până în 1994 activitatea de cercetare s-a desfăşurat în cadrul a 10 laboratoare şi anume:

1. Ameliorarea viţei de vie;
2. Ameliorații agrosilvice;
3. Pepinieristică viticolă;
4. Agrotehnica solului şi agrochimie;
5. Agrotehnica plantei;
6. Fiziologie şi biochimie;
7. Protecţia plantelor;
8. Mecanizare viticolă;
9. Vinificaţie şi chimia vinului;
10. Agrotehnica antierozională (Perieni).

Problematica abordată a vizat 12 domenii de cercetare şi anume: 1. Ecologie; 2. Genetică şi ameliorare; 3. Combaterea eroziunii şi irigaţie; 4. Pepinieristică viticolă (portaltoi şi şcoli de viţa); 5. Agrotehnică viticolă, cu secţiile: agrotehnica solului şi agrotehnica plantei; 6. Agrochimie – diagnostic vegetativ; 7. Fiziologie şi biochimie; 8. Protecţia plantelor; 9. Mecanizare; 10. Vinificaţie şi chimia vinului; 11. Economie viti-vinicolă; 12. Tehnica experimentală şi metodologie.

Activitatea de cercetare, după 1994 şi-a redus volumul de activitate, astfel ca în anul 2007, unitatea funcţionează cu 3 laboratoare: Ameliorare şi Pepinieristică viticolă, Agrotehnica viticolă, Vinificaţie. Numărul cercetătorilor s-a redus la 8 în anul 2007, iar în anul 2008 la 3 cercetători.

Rezultatele obţinute de sectorul de cercetare în îndelungata sa activitate, s-au concretizat în peste 110 publicaţii de nivel superior, mediu şi de popularizare, unele dintre

ele fiind publicate sau recenzate în străinătate,

S-au rezolvat problemele mari puse în faţa cercetării ştiinţifice, încă de la înfiinţarea Staţiunii Drăgăşani, referitoare la:

- Stabilirea sortimentelor de soiuri vinifera pe direcţii de producţie şi perfecţionarea lor continuă, folosind în activitatea de ameliorare fondul local de germoplasmă, „virtuţiile" soiurilor tradiţionale locale sau autohtone din podgoria Drăgăşani: Crâmpoşie, Braghină, Tămâioasă românească, Coarnă neagră, Negru vârtos, din care au rezultat prin hibridări sexuate libere sau dirijate şi prin selecţie, noi soiuri şi selecţii clonale, caracterizate de însuşiri superioare de producţie cantitativă şi calitativă;

- Elaborarea de noi tehnologii şi perfecţionarea tehnologiilor din viticultură şi vinificaţie;

- Tipizarea vinurilor în podgoriile Drăgăşani şi Sâmbureşti, în vederea realizării tipurilor de vinuri stabile constituţional şi calitativ, competitive în comerţul internaţional.

Staţiunea Drăgăşani este posesoarea a 12 adeverinţe de omologare a soiurilor şi selecţii clonale noi şi a 2 brevete de invenţie.

În perioada 1981–1985 Staţiunea Drăgăşani a omologat 7 metode şi secvenţe tehnologice din domeniul agrotehnicii viticole, ecologiei şi protecţiei plantelor.

După 1985, s-au omologat soiurile vinifera: Novac, Negru de Drăgăşani, Alutus, Vilarom şi soiul de portaltoi Drăgăşani M70.

Novac – Soiul a fost obţinut la Staţiunea de Cercetare si Dezvoltare pentru Viticultură şi Vinificaţie Drăgăşani prin încrucişarea soiurilor Negru Vârtos x Saperavi, fiind omologat in anul 1987 (Mărculescu M.), direcţia de producţie fiind în obţinerea vinurilor roşii de înaltă calitate.

Negru de Drăgăşani – Soiul a fost obţinut la SCDVV Drăgăşani prin hibridare sexuată a soiurilor Negru Vârtos x Saperavi, fiind omologat în anul 1993 (autori: M. Mărculescu si M. Vlădaşel), direcţia de producţie fiind în obţinerea vinurilor roşii de înaltă calitate.

Alutus – Este un soi pentru vinuri roşii de caliate superioară obţinut la SCDVV Drăgăşani de către Mărculescu Mircea prin selecţie individuală, dintr-o populaţie rezultată prin hibridarea sexuată între soiurile Băbească Neagră şi Saperavi, fiind omologat în anul 2003.

Vilarom – Soiul este destinat pentru obţinerea vinurilor albe superioare aromate obţinut la SCDVV Drăgăşani de către Mărculescu Mircea, prin selecţie individuală, dintr-o populaţie rezultată prin hibridarea sexuată între elita 3.23.17 (Muscat Hamburg x Crâmpoşie x Muscat Ottonel), fiind omologat în anul 2003.

Drăgăşani M 70 – Este un soi de portaltoi cu grad ridicat de rezistenţă la boli şi dăunători, obţinut la SCDVV Drăgăşani de către Mărculescu Mircea prin selecţie individuală, dintr-o populaţie rezultată din polenizarea liberă a soiului de portaltoi Berlandieri x Riparia Kober 5 BB, fiind omologat în anul 2006.

Rezultatele obţinute de cercetarea de la Drăgăşani au fost valorificate prin redactarea a 3 dizertaţii pentru obţinerea titlului ştiinţific „doctor în ştiinţe". De asemenea s-au realizat 14 prototipuri, 9 produse, 2 Tehnologii, 1 Metodologie.

Începând cu anul 2006, în cadrul unităţii funcţionează un laborator autorizat de MADR, pentru analize fizico-chimice şi organoleptice pentru vinuri şi produse pe bază de vin sau must.

Tot cu anul 2006 s-au înfiinţat plantaţiile mamă, bază şi certificat în vederea înmulţirii soiurilor cat şi a plantării în parcelele de verificare.

La sfârșitul anului 2022 stațiunea mai are în folosință 148,41 ha teren în 205 parcele din care, cu viță nobilă, mai sunt în stare de producție și lucrate circa 21 ha, în care este cuprinsă și colecția ampelografică, poate cea mai valoroasă din țară, cu peste 300 de soiuri în care se găsesc soiuri vechi prefiloxerice, soiuri românești și străine, precum și creații noi în care se află germoplasma națională creată de-a lungul timpului cu eforturi inimaginabile de mari slujitori ai viticulturii din stațiune și din țară.

În anul 2023 staţiunea de cercetare Drăgăşani este pe o pantă ascendentă, având un număr de 3 cercetători ştiinţifici, în ciuda problemelor datorate de fenomenele sociale îndreptate spre cercetarea agricolă şi implicit spre viticultura românească.

În anul 2023, după doi ani de testare studii, observaţii şi determinări la ISTIS Bucureşti,

elita 10/4 - Crâmpoşie Selecţionată x Muscat de Hamburg, va fi omologată şi brevetată, direcţia de producţie fiind de obţinere de vinuri aromate de calitate.

Începând cu anul 2023 SCDVV Drăgăşani propune pentru testare şi omolgare trei clone de viţă de vie şi anume Sauvignon 47-24, Muscat Ottonel 436, Cabernet Sauvignon 7-14-23, şi o elita hibridă 1-42-120 (Crâmpoşie Selecţionată x Şarba).

Aceste clone au fost luate în studiu, au fost efectuate caracterizări şi descrieri ampelografice ale soiurilor cu mulţi ani în urmă. S-a avut în vedere fertilitatea, productivitatea, cantitatea şi calitatea recoltei de struguri cât şi calitatea vinurilor.

SCDVV Drăgăşani a obţinut în anul 2022 PREMIUL I cu soiul Victoria şi Premiul III cu soiul Azur la „Concursul şi expoziţia de struguri de masă", ediţia VIII-a, ICDVV Valea Călugărească, 7-8 septembrie 2022.

Între anii 2021-2022 SCDVV Drăgăşani a publicat 10 lucrări ştiinţifice din care 3 cotate ISI publicate în diferite reviste naţionale şi internaţionale şi 7 lucrări ştiinţifice cotate BDI publicate în diferite reviste naţionale şi internaţionale:

Participarea activă a Staţiunii Drăgăşani în tot cursul existenţei sale la progresul ştiinţei viticole şi oenologice şi la dezvoltarea viticulturii şi vinificaţiei a fost o „caracteristică definitorie" a activităţii sale, cercetătorii din toate generaţiile aducându-si contribuţia lor, ca într-o „veritabila ştafetă" la realizarea unor publicaţii de referinţă în literatura de specialitate naţională şi internaţională, sau la înfăptuirea unor acţiuni din viticultură şi vinificaţia tării, iniţiate de Oficiul Naţional al Viei şi Vinului sau de către Ministerul Agriculturii.

O deosebită importanţă teoretică şi practică au avut-o şi rezultatele obţinute pe linia nutriţiei minerale a viţei de vie şi fertilizării raţionale a solului din plantaţiile viticole, răspândirii, prevenirii şi combaterii bolilor nutriţionale (carenţe, toxicitate) şi a bolilor virotice şi micoplasmatice, efectelor determinate de aplicarea substanţelor bioactive (stimulenţi retardanţi), stabilirii celor mai potriviţi portaltoi pentru soiurile restrictive (hidromorfe, alcaline) şi elaborării tehnologiilor care să vizeze reducerea pericolului poluării mediului ambiant sau a produselor prin chimizare.

Staţiunea Drăgăşani a acordat atenţia cuvenită realizării sarcinilor legate de afirmarea ei pe plan naţional şi internaţional, prin participarea la manifestări ştiinţifico-tehnice, participarea la concursuri de struguri de masă şi de vinuri, participarea la expoziţiile de creativitate tehnico-ştiinţifică şi vizite de documentare pe bază de reciprocitate. Pe plan naţional, cercetătorii Staţiunii Drăgăşani au participat la toate manifestările ştiinţifice organizate de ICCA, ASAS, ICVV, ONVV, Ministerul Agriculturii şi alte unităţi de cercetare şi învăţământ din ţară pe linie de: viticultură, vinificaţie, ecologie, chimizare tehnică experimentală şi protecţie fitosanitară.

Pe plan internaţional, s-a participat cu lucrări ştiinţifice la congrese, adunări generale, şedinţe, consfătuiri, simpozioane, colocvii şi cursuri, organizate de Oficiul Internaţional al Viei şi Vinului (OIV), şi alte societaţi ştiinţifice pe linie de: viticultură, vinificaţie, protecţia, plantelor, ecologice, pedologie, agrochimie, fiziologie, biochimie, în diferite, ţari: Portugalia, Belgia, Italia, Germania, Austria.

Cercetătorii Staţiunii Drăgăşani au efectuat vizite de documentare şi stagii de specializare de scurtă durată în străinătate: Ungaria, Bulgaria, Germania, Franţa, Italia.

Staţiunea Drăgăşani a primit numeroase vizite, din cele mai variate domenii: ştiinţă, învăţământ, producţie, politic, cultură, artă, sport, juridic şi diplomatic.

Staţiunea Drăgăşani şi-a adus aportul la schimbul internaţional de soiuri noi efectuat de Institutul de Cercetări pentru Viticultură şi Vinificaţie Valea Călugărească cu diferite institute de cercetare din străinătate.

S-a participat cu struguri şi vinuri la concursurile zonale şi naţionale organizate în diferite locuri din ţară obţinând diferite medalii şi diplome.

Staţiunea Drăgăşani continuă astfel tradiţia vechilor podgoreni, care participând la concursurile naţionale şi internaţionale de vinuri din trecut, de la Bucureşti, Iaşi, Paris, Gand, Milano, a obţinut preţioase distincţii aflate la Muzeul Viei şi Vinului din Drăgăşani, dovedind potenţialul calitativ recunoscut al vinurilor din podgoria Drăgăşani.

Mariana STRATULAT

GHEORGHE RĂDUCAN (PUIU)

Născut la 28 iulie 1951, în localitatea Țepești, comuna Tetoiu, județul Vâlcea, Răducan Gheorghe (Puiu) și-a început educația în satul natal, continuând cu Școala Profesională la Craiova, „Grup Școlar Energetic". A absolvit liceul la seral în cadrul „Liceului Traian" din Drobeta Turnu Severin și „Vasile Roaită" din Râmnicu Vâlcea, urmând apoi cursurile Școlii de Maiștri la „Liceul Energetic" din Râmnicu Vâlcea. Ulterior, a absolvit Facultatea de Mecanică și Tehnologie din cadrul Universității de Stat din Pitești, împreună cu Modulul Pedagogic postuniversitar, iar în plus, a finalizat cursurile Academiei Britanice de Jurnalism.

Cariera sa profesională însumează peste 44 de ani de activitate în domeniul producerii de energie electrică, participând la punerea în funcțiune a patru hidrocentrale: Râmnicu Vâlcea, Dăiești, Strejești din județul Olt și Brădișor. Ultimul loc de muncă a fost la hidrocentrala Brădișor, pe Valea Lotrului, de unde s-a pensionat.

Este căsătorit și are doi copii, Alina Maria, medic radiolog la Spitalul Județean Arad, și Ionuț Daniel, medic internist și decan al Facultății de Farmacie din cadrul UVG Arad, fiind și bunicul unei fetițe, Elisa Maria.

Pe lângă activitatea profesională, s-a remarcat în literatură, publicând peste 102 cărți, incluzând 28 de volume de poezie, 52 de lucrări de proză și 22 de antologii. Este în curs de apariție lucrarea monumentală intitulată „Istorie și Credință", care însumează peste 1400 de pagini și include prefețe semnate de personalități academice și ecleziastice.

A obținut numeroase premii naționale și internaționale, printre care Premiul „Mihail Eminescu" la Festivalul Internațional de Poezie Mehedinți, ediția XIX din 2010, Trofeul „Luceafărul" pentru promovarea scrisului românesc la Drobeta Turnu Severin în 2015, Medalia „Liviu Rebreanu" la Festivalul Internațional Liviu Rebreanu din Bistrița în 2017 și Trofeul „Pamfil Șeicaru" la Festivalul Internațional de Poezie Mehedinți, ediția XXIII din 2014.

Gheorghe (Puiu) Răducan
sursa foto: site UZPR

Este membru al mai multor organizații culturale și profesionale, printre care Forumul Cultural al Râmnicului, Asociația Generală a Inginerilor din România, filiala Râmnicu Vâlcea, Asociația Scriitorilor Danubieni, Asociația Culturală „Anton Pann", Uniunea Scriitorilor din Republica Moldova, Uniunea Ziariștilor Profesioniști din România, Asociația Cultural Artistică „Tibiscus" din Uzdin, Voivodina, Serbia, Academia Olimpica Română, filiala Vâlcea, Academia Australiano-Română și Asociația Jurnaliștilor Români de Pretutindeni.

De-a lungul carierei, a fost redactor la „RTV Unirea" din Austria și președinte al filialei UAP Băile Olănești. A realizat 67

de interviuri cu personalități marcante din cultura românească, publicate ulterior în două volume. Activitatea sa reflectă o viață dedicată artei, literaturii și culturii, îmbogățind astfel patrimoniul spiritual și cultural românesc.

— Care sunt cele mai puternice amintiri din copilăria dumneavoastră? Cum v-a influențat locul natal traseul literar și pasiunea pentru scris?

— Păstrez multe amintiri din copilărie. Deși este cu mult timp în urmă, îmi țin minte părinții, bunicii, rudele, prietenii cu care am copilărit. Nu pot să uit pe cei care m-au învățat carte. Chiar azi am fost la cimitir unde i-am găsit triști în sufletul meu. Pasiunea pentru scris? Cred ca a venit din imensitatea cărților citite. N-aș putea spune că cineva anume m-a îndemnat să scriu, că datorez cuiva acest lucru. Am publicat peste 105 cărți unde nume sonore, chiar academicieni (inclusiv d-nul acad. Ioan Aurel Pop) și-au spus păreri despre scrierile mele.

— Ați parcurs un traseu educațional divers, de la școala profesională până la studii universitare și postuniversitare. Cum au modelat aceste experiențe personalitatea și cariera dumneavoastră literară?

— Cred că au avut un rol major. Școala, noile cunoștințe (destul de valoroase), mi-au transmis o ambiție uriașă, de asemeni, pătrunderea în rândul oamenilor valoroși mi-a mărit exigența la ceea ce fac.

— Ați avut o carieră remarcabilă în domeniul energetic, care se întinde pe mai bine de patru decenii. Cum ați reușit să echilibrați activitatea profesională cu vocația de scriitor și să rămâneți dedicat literaturii?

— Domeniul în care am activat peste 44 de ani, producerea de energie electrică în hidrocentrale, a avut un rol deosebit în întreaga mea viață. În primul rând meseria m-a învățat să respect reguli. Regulile curentului electric sunt dure. Se spune că electricianul odată greșește pentru că nu mai are când a doua oară. Nu oricine poate lucra în acest sistem atât de dur. Foarte des eram testați medical, professional și psihologic. Nu treceai examenele, pierdeai locul de muncă.

— Vă amintiți momentul în care ați scris primul poem sau prima lucrare literară? Care a fost debutul dumneavoastră oficial în literatură și ce v-a motivat să publicați?

— Prima carte publicată a fost cu peste 25 de ani în urmă, o carte ve versuri apărută la editura Daria, Craiova. A doua… tot de versuri și tot cam pe-atunci, la aceeași editură. Având familie (atunci), când făceam cumpărături din piață, din magazine și nu era nimeni acasă, lăsam un bilet unde scriam în versuri tot ce făceam, pe unde umblam, ce cumpăram. Toate astea repetându-se, în cele din urmă am zis să încerc să scriu undeva. Așa se face că am cumpărat un registru, îl am și acum, unde am început să scriu. Îngroșându-se paginile scrise, le-am arătat unor oameni minunați, cum ar fi d-nul prof. Costea Marinoiu și prof. Univ dr. Alexandru Popescu Mihăești, plecați între timp la Domnul, dar și alții. Am avut o critică bună, dar și una nenorocită care însă nu m-a doborât. Am muncit și atât..

— Ați publicat peste 105 cărți, incluzând poezie, proză și antologii. Ce vă inspiră să scrieți atât de mult și cum vă mențineți energia creativă?

— Mai ales acum în această perioadă de „inutil” (ne)special, pensionar deci, totul pentru mine este scrisul. La volan, pe stradă, în casă, în somn… scriu. Mă inspir de oriunde și orice. Am în manuscris peste 30 lucrări.

— „Istorie și Credință” este o lucrare monumentală în curs de apariție. Ce v-a inspirat să creați o astfel de operă complexă și ce sperați să transmită cititorilor?

— Această carte NU a apărut. Am peste 20 de ani decând mă tot documentez. Mi se interzice de către biserică apariția ei. Conține un scurt istoric a peste 120 mânăstiri, schituri, biserici, toată biserica românească din Serbia, 70-80% din Basarabia și viața a 10 sfinți. În carte „își dau cu părerea” oameni deosebiți: 3 academicieni; domnii Păun, Cimpoi și D.R. Popescu, ÎPS Gherasim arhiepiscopul Rîmnicului, cel plecat la Domnul, părintele stareț al mânăstirii Cozia (fostul – a fost înlocuit

ca mulți alții valoroși de către noua „orânduire”, cea care nu-mi permite apariția acestei uriașe lucrări de peste 1200 pagini A4. Colindând în țară și străinătate, am cunoscut peste 75 de stareți și starețe de mânăstiri care m-au ajutat în documentare și au dorit apariția acestei lucrări. Am zis să-l duc pe Dumnezeu în casa omului cu această carte.

— Ați fost recompensat cu premii literare prestigioase, atât în țară, cât și internațional. Există un premiu sau o distincție care are o semnificație deosebită pentru dumneavoastră?

— Am o colecție sănătoasă de premii, cupe, medalii, diplome și n-aș putea să evidențiez… Le iubesc pe toate și le păstrez în casă într-un loc anume unde le privesc tot timpul. Să zic medalia „Virtutea Literară”?...

— Colaborați activ cu românii din Serbia, prin Asociația Cultural Artistică „Tibiscus” și CPE „Libertatea”. Cum vedeți aceste legături culturale și ce impact au avut asupra activității dumneavoastră literare?

— Cunosc și am mulți prieteni în Serbia unde am participat de vreo 20-25 de ani la diverse acțiuni culturale. De i-aș enumera am mare teamă să nu uit vreunul. Am avut lansări de carte la Panciova, la Uzdin și recent am donat un mare volum de cărți noului Centru Cultural Românesc din Valea Timocului. Le-am dăruit prietenului Mihailo Vasilievici și acum sunt în rafturile acestui centru unde românii de-acolo vin să-nvețe să citească și să scrie românește.

— Ați realizat interviuri cu personalități marcante ale culturii românești, publicate ulterior în două volume. Care este interviul care v-a rămas cel mai aproape de suflet și de ce?

— Mereu spun și am spus că eu n-am prieteni puțini și buni, am mulți și valoroși. M-am intersectat cu mari personalități din țară și străinătate și n-aș vrea să merginalizez pe cineva. Sunt mândru de ceea ce am realizat si de prietenii mei. Acum la început de an, pe 15 ianuarie sunt invitat de Academia de la Chișinău, Centrul Internațional Academic Eminescu la sărbătoarea Eminescu.

— Sunteți membru al mai multor organizații culturale și profesionale. Cum contribuie aceste colaborări la promovarea literaturii și la dezvoltarea carierei dumneavoastră?

— Da, sunt membru al mai multor asociații și societăți culturale. De oriunde merg sau fac parte, încerc să mă ridic la pretențiile impuse de acele organizații. Mă simt mândru de acest lucru și le datorez enorm în evoluția mea scriitoricească acestora.

— Familia joacă un rol important în viața dumneavoastră. Cum v-au sprijinit cei dragi în demersurile literare? Ați dedicat unele dintre creațiile dumneavoastră acestora?

— Ceva tristețe pe-aici. Pentru că am făcut doi copii medici, am fost părăsit de toți, de copii și soție. Deci n-am avut ajutor din acest punct de vedere. Totuși, scriind romanul „Femeia diavolului”, am simțit că din spinarea sufletului am dat jos un mare, mare bolovan. Scrierile, colectivele literare, oamenii valoroși m-au scos din dureri sufletești și m-au pus pe un nou drum.

— Ce proiecte literare aveți în plan pentru viitor? Intenționați să explorați și alte genuri sau teme literare?

— Am și câteva manuscrise cu schițe… de teatru, cuplete gen Stela Popescu-Arșinel, amâdoi plecați la Domnul. Mai am multe, multe manuscrise. Gata de tipar sunt câteva cărți: Romanul Amantele de verde, două volume de poezii, două de proză scurtă.

— Cu ocazia aniversării a 80 de ani de activitate neîntreruptă a CPE „Libertatea”, ce mesaj sau urare doriți să transmiteți acestei instituții și comunității pe care o reprezintă?

— Mă bucur că sunt invitat la această mare sărbătoare românească. Îmi amintesc că în urmă cu cca 20 de ani am avut lansare de carte la Panciova și dumneavoastră, doamnă Maria Stratulat, mi-ați luat un interviu pentru televiziunea de la Novi Sad.

— În încheiere, ce mesaj doriți să adresați cititorilor dumneavoastră și tuturor celor care iubesc literatura românească?

— Sănătate multă, mari realizări, dispară răutatea, ura, boala, să fie pace!

Gelu DRAGOŞ

PRÂNZUL MIRESEI ANICUȚA

Duminică, 22 septembrie 2024, a fost sărbătoare la Stremț, un sat al comunei Băseşti din județul Maramureș. Cea de-a VI-a ediție a festivalul folcloric *„Pe sub poala Codrului - Prânzul miresei Anicuța”* a

fost o manifestare care ne-a umplut sufletul de bucurie, ne-a încărcat bateriile pentru mult timp, iar copiii îmbrăcaţi în costume autentice au fost ca nişte flori în grădina Maicii Domnului, dându-ne speranţa unui viitor sigur al tezaurului folcloric românesc şi al faptului că lada de zestre a poporului român creşte cu noi vlăstare, de care trebuie să avem grijă, lucru care se întâmplă și prin acest gen de festivaluri, organizate cu trudă şi pricepere spre dezvoltarea viitoarelor nume grele ale folclorului nostru!

Programul propus de Mihai Marian şi Bianca Laura Botişan Rotar, directorul artistic al festivalului a fost variat, neplictisitor, antrenant şi a început cu un moment de comemorare a eroilor, la Troiţa Eroilor Nesărbătoriţi din Stremţ.

Au fost multe emoţii atât din partea concurenţilor, cât şi a însoţitorilor lor. Văzându-i pe cei peste 30 de participanţi, mi-am dat seama că România are copii frumoşi, talentaţi, serioşi, muncitori şi cu frică de Dumnezeu. Dacă la ediţia I marele câştigător a fost Paul Marincaş, la ediţia a II-a Patricia Moldovan, la ediţia a III-a Alexia Mance, la ediţia a IV-a Andrei Bărbos, la ediţia a V-a Eliza Lazăr, anul acesta marea câştigătoare a fost ***Oana Larisa Pop***, elevă în clasa a XI-a la Liceul de Artă Baia Mare, cu origini în Sălișstea de Sus, de unde vine şi Anuţa Iuga. O voce cu un timbru deosebit, un repertoriu muzical ales cu grijă şi mulţi ani de canto, pregătită cu profesionalism şi dragoste de către profesoara de canto Mihaela Bob Zăiceanu.

În afara concursului au evoluat Silviu Dan Babici, „Corul Plugarilor” din Băseşti, condus de prof. Marius Remeş, Ansamblul „Călușarul Ardelenesc” din Băseşti condus de prof. Crina Blidar, Grupul vocal „Plaiuri codreneşti” şi „Dănţăuşii” de la Ardud conduşi de celebra Malvina Madar Iederan.

Oana Larisa Pop: „Muzica face parte din fiinţa mea!”

„Mulţumesc, Doamne, pentru această zi binecuvântată. Zi în care am reuşit să obţin încă un trofeu! Marele Trofeu al festivalului

concurs „Pe sub poala Codrului – Prânzul miresei Anicuța”, ediția a-VI-a. Mulțumesc din suflet doamnei profesor Bob-Zăiceanu Mihaela pentru efortul și munca depusă în reușitele mele. De asemenea, aduc mulțumiri juriului pentru frumoasele cuvinte adresate pe scenă, care m-au făcut să am mai multă încredere în mine, mulțumesc organizatorilor pentru primirea călduroasă și, nu în ultimul rând, vreau să îi mulțumesc într-un mod special Elizei Lazăr care mi-a înmânat trofeul, este un exemplu de urmat pentru noi toți, un suflet deosebit”, a spus Oana Larisa Pop după premiere.

Am profitat de moment pentru a lua un scurt interviu câștigătoarei Trofeului Festivalului.

- Ce poți spune cititorilor noștri despre tine?

- Mă numesc Oana Larisa Pop, m-am născut acum 16 ani în Săliștea de Sus iar acum sunt elevă la Liceul de Artă Baia Mare în clasa a X-a, unde studiez canto popular la catedra doamnei profesoare Mihaela Zăiceanu Bob.

- Când ai început să cânți?

- Dragostea pentru muzică a venit de la o vârstă foarte fragedă. Pe la vreo trei anișori și jumătate, tatăl meu care este și susținătorul meu numărul unu, m-a învățat colindul celebrului și iubitului folkist Ștefan Hrușcă „Când fost-a prunc micuț Iisus” iar de atunci am început să ascult și fredonez prin casă și să fiu foarte activă la serbările de la grădiniță și școală, cu un repertoriu bogat și divers, spre încântarea dascălilor mei.

- Când ai început să studiezi „serios”, adică îndrumată de specialiști?

- De la vârsta de opt ani am început studiile muzicale la Școala de Artă „Gheorghe Chivu” din Sighetu Marmației, la catedra domnului profesor Marius Iusco. Apoi mi-am îndreptat pașii la actualul liceu de profil muzical.

- Ce ne poți spune despre cariera ta, chiar dacă ești la început de drum, un drum greu, anevoios, care cere pe lângă talent, studiu și multe sacrificii?

- Nu sunt la primul premiu important. Am participat la multe concursuri naționale și internaționale, printre care aș aminti: „Transylvania Stars” Târgu-Mureș, trofeul festivalului în 2018; „Viorel Costin” Sighetu Marmației, premiul al II-lea în 2020; „Care om horește mândru” Dragomirești, marele premiu în 2023; „La umbra crucii tale” Lăpușel, marele premiu în 2023; „Starurile Viitorului” Baia Mare, marele premiu în 2024 iar acum, în septembrie 2024, la festivalul „Pe sub poala Codrului” Stremț-Băsești, tot marele premiu.

- Te felicit Oana Larisa Pop pentru dragostea ta pentru cântec, pentru zona care o reprezinți (Maramureșul istoric), pentru costumul tău popular impecabil, original și mai ales pentru repertoriul ales cu multă grijă. Un cuvânt de final, te rog!

- Muzica este limbajul universal al omenirii și alungă singurătatea, tristețea, alină sufletele bolnave. Muzica nu minte și poate schimba în bine lumea aceasta. Perioada Crăciunului este cea mai fascinantă pentru mine datorită colinzilor. Cu fiecare an ce trece o aștept cu o mai mare nerăbdare, iar cu cât studiez mai mult îmi dau seama că n-aș putea trăi fără cântec. El face parte de acum din viața mea...

Petru OPRUȚ

POIANA MĂRULUI
Perla turismului climateric bănățean

Poiana Mărului, u. Pojána-Mörul, Pojána-mörul, cătun contopit în satul Mărul, r. Caransebeș, R. Banat[1].

Colecția: prof. Cornel Hamat – Timișoara.

De-a lungul vremii Poiana Mărului a avut mai multe denumiri:

În anul 1632 – Poinamarul;

În anul 1640 – Poiana Marullia;

În anul 1829 – Pojana;

În anul 1909 – Poiana Mărului, Pojánamörul.

Majoritatea informațiilor privitoare la activități turistice, ce privesc această așezare, ne vin din a doua jumătate a secolului al XIX-lea, când în zonă nu apăruseră căile ferate, iar pe cele rutiere circulația era minimă și uneori lipsită de siguranță.

Până în anul 1870, în Poiana Mărului nu existau decât sălașele locuitorilor din comuna Măru, folosite din primăvară până în toamnă la activități de recoltare a fânului, creșterea vitelor și pomicultură, dominant reprezentată de măr și prun, precum și fructele de pădure existente din abundență în imensitatea suprafețelor împădurite ale spațiului montan înconjurător[2]. O depresiune intramontană închisă pe trei sferturi din perimetrul ei, de munți înalți cu creste de peste 2000 m. Pe aceste creste se desfășura de la nord la sud, până în 1918 și linia de frontieră ce despărțea Imperiul Austro-Ungar de Țara Românească, până la Dunăre. Singura ieșire din depresiune, în afara potecilor de picior era drumul de care, din comuna Măru și în continuare la comuna Zăvoi, unde întâlnea drumul național de astăzi, DN 68, Caransebeș-Hațeg. Depresiunea Poiana Mărului se prezintă astfel ca un spațiu fericit izolat într-un mediu natural de excepție, bine ocrotit de unele excese ale naturii sau altele care însoțesc creșterea în civilizație.

Până în 1880 vizitatorii erau puțini, între ei mulți vânători din familiile princiare austro-ungare sau alții din spațiul central european, atrași de bogăția vânatului, reprezentat de urși, râși, păstrăvi, lipani, etc. Nu începuseră încă tăierile masive ale pădurilor, un uriaș fond silvic, majoritar virgin. Lipsa drumurilor și a căilor ferate împiedica dezvoltarea industriilor de prelucrare a lemnului.

Cea mai veche și importantă arteră de circulație rutieră din Banat, cunoscută dinainte de penetrația romană, a fost și a rămas ruta

1 Coriolan Suciu, *Dicționar istoric al localităților din Transilvania*, Vol. II, O-Z, Editura Academiei Republicii Socialiste România, p. 51-52.

2 Cornel Hamat, *Din memoria turismului bănățean, Muntele Mic – Poiana Mărului,* Evocări – cu prilejul aniversării a 125 de ani de la nașterea academicianului Cornel Micloși, fondatorul stațiunii

de circulație Timișoara – Lugoj – Caransebeș, de aici cu ramificația spre Culoarul Bistrei Ardealului și în continuare din Caransebeș la Orșova prin Culoarul Timiș-Cerna. Spre acest traseu de circulație, s-a îndreptat întotdeauna, din adâncă vechime, circulația umană de orice fel din așezările de pe ambele laturi ale culoarului[3].

La Poiana Mărului, întreprinzătorul, Johan Bibel, începe în anul 1885 o exploatare

Hotelul Scorilo, atunci și acum.

forestieră, cu prelucrarea bușteni lor la gatere acționate cu forța apelor în Poiana Mărului, de unde produsele rezultate erau transportate în căruțe trase de cai la gospodăriile țăranilor din împrejurimi și la Piața Lemnelor din Caransebeș. O nouă societate, WINKLER SA, cu profil forestier, construiește în anul 1907 calea ferată forestieră Poiana Mărului – Zăvoi, 22 km, unde întemeiază o importantă unitate de gatere și depozitarea produselor rezultate[4].

În acest context favorabil circulației turistice, la Poiana Mărului numărul vizitatorilor crește. Cu alimente aduse de acasă sau oferite de localnici odată cu cazarea, duratele de sejur cresc și se înmulțesc, se crează permanențe. Odată cu apariția trenului forestier, ia ființă și o pensiune cu 20 locuri de cazare, proprietate a unei femei, pe nume Rusz Berta, mulți ani apreciată pentru seriozitatea și priceperea acordării serviciilor destul de bune ale pensiunii sale. Majoritatea înnoptărilor se efectuau însă în sălașele țăranilor, în căsuțe modeste și în podurile cu fân. Lipsa unui confort mai ridicat era compensat de plăcerea de a consuma slănină și cârnați cu ouă la tigaie pe foc de tabără, cu mămăligă la ceaun. Țuică dulceagă din prune de vară exista din belșug, toate la prețuri destul de modeste. Ca întotdeauna, atracția principală la Poiana Mărului o constituia calitatea mediului montan, aerul curat, soarele și farmecul purității apelor de munte, cu numeroasele sale cascade, sau oglinda apelor străpunse de sărituriile păstrăvilor, toate întregite de bogăția pădurilor și a darurilor ei[5].

Principalul mod de petrecere a timpului

O splendoare a Poenii Mărului în anul 1984.

erau excursiile pe jos, drumețiile, uneori cu ajutorul unui cal închiriat, în lungul văilor, adesea până în golurile de munte sau la golurile din urma exploatărilor forestiere, la cules de zmeură sau afine, câteodată cu riscul întâlnirilor cu ursul, terminate de regulă prin fuga ambelor

Muntele Mic, Editura Mirton, Timișoara, 2013, p. 15.

[3] Ibidem, p. 15.

[4] Ibidem, p. 16.

[5] Ibidem, p. 16.

părți în direcții opuse. Alții, dar foarte mulți, preferau plecarea din Zăvoi cu trenul forestier până la capătul liniei și de acolo spre diverse trasee ale zonei.

Treptat, Poiana Mărului, cu excelentele sale calități de mediu, într-un teritoriu vast, neegalat ca atare în sud-vestul țării, câștigă detașat Locul I în rândul definit al ariilor climatice montane din Banat, devenind tot mai căutată și solicitată[6].

Turismul de aici se bucură, din ce în ce mai mult, de atenția oamenilor instruiți și nu neapărat bogați, turismul presupunând și oarecari cheltuieli. Principalul pol uman de manifestare a atracției turistice din Banat, spre această zonă, montană, a constituit-o și o constituie populația orașelor Timișoara, Lugoj și a comunelor din Câmpia Banatului.

Hotelul Scorilo, de la splendoare la nepăsare. Colecția: dr. Claudiu Călin, arhivist diecezan Arhiva Romano Catolică de Timișoara.

Din inițiativa Ing. Dr. Cornel Micloși, directorul Regiei UZET din Timișoara, la data de 29 august 1934, ia ființă la Timișoara, Asociația Prietenii Muntelui Mic (A.M.I.C), a funcționarilor primăriei Municipiului Timișoara, al cărei Comitet de Conducere avea ca președinte pe domnul Prof. Augustin Coman, primarul Timișoarei și Ing. Dr. Cornel Micloși vicepreședinte.

Concomitent cu înființarea AMIC, dr. Nicolae Table, secretar general al Primăriei Municipiului Timișoara, promovează în Consiliul Municipal, proiectul construirii la Poiana Mărului a VILEI BISTRA, cu o capacitate de 120 de paturi, construcție începută în toamna anului 1934 și finalizată în 1937. În anii ce au urmat această construcție a avut un rol foarte important în lansarea turistică a Poienii Mărului, oferind un disponibil important de locuri de cazare în perioada când nu erau organizate tabere de copii de către UZET Timișoara[7].

Construirea VILEI BISTRA, cu destinația sa specială pentru „refacerea și întărirea sănătății copiilor și funcționarilor Primăriei Timișoara“, a constituit momentul consacrării definitive a așezării Poiana Mărului, activității de turism. O recunoaștere a calităților sale climatice, un salt hotarâtor spre viitorul inevitabil turistic al așezării.

Regimul comunist, în baza Decretului 92 din 1950, naționalizează un număr de circa 30 de imobile, construite în scop turistic. În perioada imediat următoare, și temporar, unele dintre acestea au fost folosite drept cluburi de către asociațiile sportive ale întreprinzătorilor din zonă. În 1952, însă, cea mai mare parte a imobilelor naționalizate, circa 25, inclusiv VILA BISTRA, au devenit baza logistică a unui Preventoriu TBC. În Vila Bistra au fost organizate serviciile medicale, iar la subsol cantina, cu toate serviciile de masă[8].

Hotelul Scorilor în 1979.
Colecția: dr. Claudiu Călin, arhivist diecezan Arhiva Romano Catolică de Timișoara.

[6] **Ibidem, p. 17.**

[7] **Ibidem, p. 18.**

[8] **Ibidem, p. 19.**

Intrată în sfera de interese a Ministerului Sănătății, așezării Poiana Mărului i-au fost stabilite științific calitățile curative climatice. La nivelul Consiliului Popular Caraș-Severin, existând în anul 1972, alternativa oficială de a prefera, într-o primă etapă, a unei dezvoltări programate, construirea unei importante unități sanatoriale sau un hotel turistic cu 300 de paturi, nucleu important al unei dezvoltări turistice generale, a fost preferat hotelul turistic, construit în 1977 și numit SCORILO. Intrat după anul 1990 într-un proces de privatizare nereușit, este scos din funcțiune în 1998, stare de fapt extrem de dăunătoare activității de turism curente și pentru viitorul stațiunii. SCORILO stă nefolosit și în prezent, demonstrând lipsa de interes a administrației publice și incapacitatea proprietarului sau proprietarilor fie de a înstrăina imobilul sau a-l înscrie în circuitul comercial/ turistic printr-o eventuală concesionare sau vânzare[9].

În peisajul turistic bănățean, Poiana Mărului ocupă un loc aparte, conferit astfel de calitățile mediului ambiant și poziția geografică. O abundență de ape, aer, soare, floră și faună, debordant prezente în limitele de relief dominate de Munții Țarcu din Carpații Meridionali ce cuprind suprafețele bazinelor râurilor de munte Șucu și Bistra Mărului. Un amfiteatru imens în formă de potcoavă a cărui arenă o reprezintă vatra stațiunii și lacul de acumulare.

Barajul de la Poiana Mărului. Fotografie de Dragoș Curelea și Gabriel Găină – sursa: facebook.

Pornind din DN 68 sau gara comunei Zăvoi, pe o șosea betonată, traversăm o câmpie de cca. 1,5 km, după care întâlnim grădinile locuitorilor satului Măru, apoi satul, înșirat în lungul râului Bistra Mărului. La ieșirea din sat, peisajul se schimbă, pe măsură ce înaintăm dealurile se apropie de drum, lăsând însă suficient loc pentru colonia muncitorilor (ACH Bistra – Poiana Mărului, S.C. Hidroconstrucția S.A.) care au ridicat barajul de zăgăzuire a apelor Bistrei Mărului. În anul 1982 au început lucrările la barajul de la Poiana Mărului, după dezbateri de un deceniu pentru aprobarea proiectului hidroenergetic Poiana Mărului – Turnu Ruieni.

După colonie spațiul se îngustează și în câteva minute ajungem la baraj, priveliște impresionantă ce amintește de latura unei piramide. Mai parcurgem câteva sute de metri în serpentină și ne vom afla în dreptul coronamentului barajului care închide cursul apei ca și spațiul desemnat în formă de potcoavă. Ne aflăm la marginea vestică a teritoriului pe care ne-am propus a-l numi arena amfiteatrului, la o altitudine de 650 m. În acest loc zăbovim un pic pentru a consulta harta ce însoțește acest text și a cuprinde într-o primă viziune limitele teritoriului despre care povestim.

Colecția: prof. Cornel Hamat – Timișoara.

În dreapta, spre sud, se află masivul muntos Muntele Mic (1806 m), de unde urmând

[9] **Ibidem, p. 22.**

linia de creastă astfel ca în partea stângă să avem mereu abrupturile ale căror suprafețe formează bazinele râurilor Șucu și Bistra Mărului, vom parcurge o potecă imaginară pe care se evidențiează punctele de relief importante, astfel: Vârful Jigorii (1467 m), Vârful Cuntu (1440 m), Vârful Țarcu (2190 m). De aici, această limită superioară a amfiteatrului nostru natural, o cotește spre nord-est, apoi spre nord, dominând un vast domeniu alpin marcat în ordine de Vârful Brusturele (2102 m), Vârful Căleanu (2190 m), Lacul Iezer și Vârful Mătania (2160 m), apoi Vârful Baicu (2119 m). În acest sector, între Vârful Baicu și Vârful Custura (2095 m) care urmează, se află Șaua Iepii, loc de trecere în munții Retezat, spre Gura Apei. Ne îndreptăm apoi pe direcția nord-vest și întâlnim Vârful Bloju (2165 m), Vârful Pietri (2193 m), Vârful Cununa (2105 m), Vârful Murgani (1964 m), Vârful Lolaia (1870 m), Vârful Sturu (1823 m), Vârful Zănoaga (1459 m) și Vârful Măgura (1509 m).

Ne aflăm acum, în drumul nostru imaginar, exact în partea opusă locului de unde ne-am propus a parcurge acest traseu. Alte două creste pornesc din stațiune spre nord, ridicându-se până la peste 1900 m, împărțind în interiorul spațiului amintit, pe stânga și pe dreapta, apele ce formează râurile Șucu și Bistra.

Limitele hotarelor trasate mai sus (vezi harta) cuprind mii de hectare, de pășuni alpine și aproape 20.000 de ha de păduri sănătoase de rășinoase și foioase, sute de pâraie care se adună din toate părțile de sub vârfurile alpine și curgând la vale, dau viața râurilor Șucu și Bistra, care se unesc în centrul stațiunii continuându-și drumul sub numele de Bistra Mărului. Nu ne-am propus ca în această lucrare să vorbim, mai detaliat despre frumusețile naturale ale teritoriului la care ne referim și nici despre posibilitățile de excursii, vânătoare sau pescuit.

Scurta prezentare a stațiunii înființate prin decizia Oficiului Național de Turism în 1936, are drept scop transmiterea unui semnal spre societatea bănățeană, administrație națională, județeană și locală și nu numai, în legătură cu o zonă turistică de mare valoare ca în loc să-și desăvârșească posibilitățile, se prăbușește, contrar iluziilor create de o anumită dezvoltare, anarhică din multe puncte de vedere.

Să revenim însă puțin la o anumită evaluare a teritoriului ce formează zona turistică Poiana Mărului. Limitele sale exterioare în formă de potcoavă formate din munți înalți sunt adevărate bariere climatice, termice și de circulație de orice fel dinspre exterior. O cetate în care natura conservă cu mijloace proprii, un mediu natural valoros din toate punctele de vedere. Nici o penetrare din exterior care să amenințe echilibrul natural stabilit aici de milenii.

Masivul Bloju, Valea Bistrei Mărului și Poiana Mărului, după ploaie. Fotografie de Dragoș Curelea și Gabriel Găină de pe pagina de facebook Poiana Mărului-CS.

Un imens laborator în care brizele, vânturile, pădurile, apele, soarele, prelucrează continuu, purificând și îmbogățind cu factori pozitivi aerul, una din principalele resurse ale vieții. Cele două râuri cu zecile lor de afluenți, coboară din munții înalți în mii de cascade, purificând și pulverizând apele, ionizând aerul care, în mase uriașe, este zilnic pus în mișcare de brizele serii și dimineții. Un climat lipsit de orice violență, cu temperaturi medii extrem de moderate, ploi suficiente, fără excese și vânturi domoale.

Această minunată ambianță de apă, aer, soare și vegetație se delimitează calitativ superior de orice altă zonă turistică climatică din Banat. Din acest punct de vedere, Poiana Mărului s-a afirmat încă de la sfârșitul secolului al XIX-lea, când începerea exploatărilor forestiere și introducerea transportului pe cale ferată îngustă au reprezentat un important moment al emancipării turistice.

În deceniul 3 al secolului trecut, Poiana Mărului era cunoscută mult în afara Banatului. Hotărâtor însă pentru consacrarea sa ca stațiune climaterică și deci a deschiderii spre lumea turistică, a fost momentul în care în anul 1934, Primăria Timișoara, beneficiind de sprijinul deplin al autorităților județene de la Lugoj (jud. Severin) dar mai ales al Comunității de Avere din Caransebeș, a început construcția „Casei de recreație“ cunoscută sub numele de „Vila Bistra“.

O sumă modestă prinsă în bugetul Primăriei Municipiului Timișoara în 1934, sub titlul „Colonia de vară de la Poiana Mărului“, a fost începutul care a permis ca la 29 august 1937, în cadrul unei solemnități la care au participat invitați din București, Timișoara, Lugoj, Caransebeș și satele din apropiere, să fie dat în funcțiune importantul edificiu al Casei de recreație „Vila Bistra“.

Barajul de acumulare de la Poiana Mărului.

În contextul de preocupări arătat, inițiativa de a construi o casă de recreație la Poiana Mărului, venită din partea domnului Table Nicolae, secretar general al Primăriei Timișoara și fiu al satului Măru, a fost binevenită și pusă rapid în aplicare. Așa după cum în anul următor 1935, din inițiativa directorului Uzinei electrice și tramvaielor comunale Timișoara, Ing. Dr. Corneliu Mikloși, la Muntele Mic s-a realizat un vast program de construcții turistice și utilități, care au consacrat Muntele Mic, în acei ani, drept cea mai modernă stațiune de sporturi de iarnă din țară.

Idealul bunei funcționări a stațiunilor turistice Poiana Mărului și Muntele Mic, constă în zilele noastre în realizarea unor legături mai ușoare de acces între acestea. Poiana Mărului se află la o altitudine medie de 700 m., iar Muntele Mic (stațiunea) la 1600 m. Diferențele de altitudine și peisaj, dau motivații deosebit de atractive turiștilor: la Poiana Mărului păduri, agrement, lacul de acumulare, pescuit, vânătoare, etc.; Muntele Mic, cu peisajul său alpin, cu trasee turistice spre Retezat, Țarcu, Godeanu, Gugu și vastul său domeniu schiabil. Majoritatea turiștilor veniți în cele două stațiuni, fie „jos“ în Poiană fie „sus“ la Munte, nu scapă prilejul de a vizita ambele stațiuni. Urcușul ca și coborâșul este însă pe durata sa de 3-4 ore, destul de greoi.

Prin crearea unor posibilități mai ușoare, atracția pentru aceste două stațiuni ar crește considerabil iar exploatarea lor în tandem, ar determina o eficiență mult mai sporită și ar atrage investitori.

Aceasta este și motivația pentru care în studiul de sistematizare turistică a zonei și a celor două stațiuni, realizat în 1971 de Proiect Brașov, la comanda Consiliului Popular Județean Caraș-Severin, accentuează asupra necesității de exploatare în tandem a stațiunilor. Rezolvarea constă în continuarea drumului din Valea Șucului, de la Olteana peste Șaua Jigorii, cu joncțiunea drumului Teleferic-Muntele Mic și realizarea stațiunii SCORILO, prevăzută în planul de sistematizare (800 paturi) de la Pietrele Scorilo, situație în care devine economicoasă și construcția unei linii de telecabină între Muntele Mic și Poiana Mărului, aducând un grad nesperat de rentabilizare actualelor stațiuni.

Pentru populația din vestul țării și pentru țară problematica pusă de cerința emancipării celor două stațiuni, nu este de natură „local patriotică“ sau „descoperirea de frumuseți“, unde s-ar putea face „cutare și cutare“ lucru bun pentru turism. Nici-o țară cu pretenții de a intra sau de a fi parte din Europa, de a participa la viața comunitară și cu asemenea potențiale ca ale României, nu-și poate permite luxul de a lăsa în părăsire o astfel de „mină de aur“, sau altfel spus, de „plămân“ pentru populația sa, cum este zona amintită.

Există Ministerul Economiei, Antreprenoriatului și Turismului, există autorități locale și județene, care trebuie să ia această problemă foarte serios. Ce părere are însă Ministerul Turismului de un program pentru

Imagine impresionantă cu „coada lacului“.
Fotografie de Dragoș Curelea și Gabriel Găină de pe pagina de facebook Poiana Mărului-CS.

SCORILO? Ar fi interesat? Ar fi implicare? Sau, ar fi doar vorbe elevate, frumoase și în rest nu s-ar face nimic pentru această zonă vestică? Dacă s-ar face o analiză serioasă, un asemenea program am avea și rezultate benefice pentru turiști, iar schiorii nu s-ar mai călca în picioare unii pe alții, în cele două-trei stațiuni mai bine organizate din țară.

Administrația publică nu poate (n.a. ...dar se pare că se poate) neglija la nesfârșit elaborarea unui proiect de organizare la Poiana Mărului a principalei stațiuni climatice a Banatului. Uriașa capacitate de prelucrare a maselor de aer din bazinele hidrografice ale Bistrei Mărului și ale Șucului, a capacității de ionizare a aerului a zecilor de mii de cascade, într-un amestec valoros cu miresmele vegetației silvice eliberate de miile de hectare de păduri de foioase și rășinoase. Masele uriașe de aer ale acestui amestec prețios, urcă și coboară zilnic pe toate văile ce converg în depresiunea Poienii Mărului, potrivit circuitului natural al brizelor serii și ale dimineții. O uriașă uzină de preparare a aerului, atât de necesar întreținerii și ameliorării sănătății omului.

În unele zone turistice din România, cum este cazul stațiunii Poiana Mărului, experiența europeană în acest domeniu este departe de a fi înțeleasă și asimilată la noi în țară. Și, probabil nici străinii nu pot înțelege ce se întâmplă la noi, lăsând totul în paragină și la voia întâmplării.

Chiar dacă astăzi stațiunea dispune de foarte multe pensiuni private, ca orice stațiune turistică care ar trebui să se respecte, este nevoie urgentă de a dispune de o unitate hotelieră reprezentativă cu o capacitate de 100 de locuri sau mai mult, capabilă să preia grupuri mari de turiști.

Această Perlă a Banatului trebuie să cunoască o dezvoltare puternică, de-a dreptul spectaculoasă, fiindcă se află în mijlocul unui peisaj superb, cu privelişti care-ţi taie respiraţia, ea a devenit un adevărat punct de atracţie atât pentru timişorenii care şi-au construit aici case de vacanţă cât şi pentru cei care doresc să-şi petreacă un sfârşit de săptămână într-un loc liniştit şi din cale-afară de pitoresc, căci este deopotrivă frumoasă şi atractivă în toate anotimpurile.

Valeru CIUREA

OBICEIURI DE ÎNCEPUT DE AN

Societatea a avut – și are, acum poate mai mult decât oricând – nevoie de apropiere între membrii săi. Ne-am îndepărtat prea mult unii de alții și, din această cauză - vorba poetului Marin Sorescu -, nu ne mai recunoaștem. Avem o forță uriașă, pe care nu ne-o (mai) cunoaștem: forța spiritului. Astăzi, când încrederea și credințele noastre sunt puternic zdruncinate, când ierarhiile valorice sunt nu numai răsturnate dar și amalgamate este nevoie de o nouă „unire în cuget și-n simțiri". Este necesară și obligatorie repunerea în ordine a valorilor societății românești. Nu ne trebuie, neapărat, un lider. Fiecare dintre noi putem deveni propriul lider. Fiecare dintre noi putem spune lumii cum credem că trebuie realizată revenirea la un statut social demn de o ființă umană.

Județul Olt mai are (încă) o bogată zestre spirituală și culturală păstrată în obiceiuri și tradiții de început de an, unele cu semnificații religioase deosebite în lumea satului românesc, altele păstrate dinaintea creștinismului. De la obiceiurile ***Vasâlca*** (de la Morunglav), ***Ceata (Banda) lui Iancu Jianu*** (de la Brastavățu și Izvoru) la obiceiurile legate de ***Bobotează*** și practicate în toate localitățile; apoi ***Botezul cailor*** și ***Concursul de cai*** de la Slătioara, ***Păzitul fântânilor*** la Izbiceni în nopțile de până în ziua Sfântului Ion, când are loc ***Iordănitul*** – obicei practicat în multe localități de pe Valea Oltului și Valea Dunării dar, mai cu seamă, în Vădastra, Vișina Nouă, Vădastra, Vădăstrița, Brastavățu, Izbiceni și Giuvărăști, fiecare localitate având specific și mod diferit de desfășurare. Este de remarcat aici implicarea tinerilor dar și a unor oameni care iubesc tradițiile și obiceiurile și care fac eforturi pentru ca acestea să nu dispară. Se poate observa un lucru important și anume că aceste obiceiuri se practică *aproape exclusiv* în sudul județului Olt. Acest fapt poate și va trebui să devină subiect de studiu pentru că și în nordul județului au existat, cu siguranță, obiceiuri și tradiții care, în timp au dispărut. Lipsa unor lideri care să le iubească și să le perpetueze, lipsa de interes a autorităților locale au dus la trecerea în uitare a acestor tradiții locale care înainte făceau parte integrantă din viața oamenilor satelor.

La Slătioara, în județul Olt, obiceiul botezării cailor și concursul de cai din această mare zi a ortodoxiei, ***Boboteaza*** (sau ***Botezul Domnului***), 6 ianuarie, se pierde în timp. Nici cei mai în vârstă nu își mai aduc aminte. Se pare că perioada interbelică a fost vârful de interes

acordat acestui obicei. Poate că încuratul cailor, obicei răspândit printre crescătorii de cai de la sate, a fost cel de la care s-a pornit. Poate că un preot iubitor de tradiţii s-a gândit (aşa cum s-a gândit şi preotul Marin Bica, cel care după 1990 a reluat aici acest obicei în urma discuţiilor purtate cu sătenii), să boteze caii la Bobotează. Cert este faptul că slătiorenii – ca mai toţi locuitorii satelor din vechime -, erau mari iubitori de cai. Caii se foloseau nu numai la muncile câmpului sau la transporturi ci şi la nunţi sau alte evenimente ale comunităţii. Atunci caii erau împodobiţi cu panglici multicolore, ciucuri, li se împleteau coamele, cozile, li se puneau clopoţei, le erau curăţate şi vopsite copitele. Fiecare încerca să atragă atenţia asupra calului său pentru ca sătenii din comună dar şi din comunele limitrofe să declare că armăsarii sau iepele lor sunt cei/cele mai puternici/puternice sau cei mai frumoşi/frumoase.

Din 1991 slătiorenii au reluat obiceiul, legându-l din nou de biserică, mergând în fiecare an de Bobotează (6 ianuarie) cu caii pentru a fi botezaţi de către preotul satului.

Preotul Marin Bica spune că în anul 1990, când a venit ca preot paroh la Parohia Slătioara I, i-a întrebat pe enoriașii săi dacă există vreun obicei mai deosebit care să merite să fie reluat. Așa se face că la 6 ianuarie 1991 avea loc prima ediție a acestei sărbători la Slătioara. *„În 6 ianuarie 1991 s-a organizat pentru prima dată Concursul de Cai în comuna Slătioara, la inițiativa mea. Competiția avea o secțiune de călărie (se pleca de la biserica de la deal), una de frumusețe și una de tracțiune. La prima ediție juriul a fost format din Marin Bica (Preot paroh), Bebe Lungu (primar), Florin Fulga (doctor), Marin Lungu (epitrop) și întreg Consiliul Parohial. Primele patru concursuri s-au ținut în fața Sfintei Biserici din Parohia Slătioara I, apoi, datorită numărului din ce în ce mai mare de participanți, concursul s-a mutat în fața Primăriei, ulterior la marginea dinspre est a localității, la Glod iar de doi ani la târgul din Slătioara. În primii ani, 1991 și 1992, banii de premii au venit de la Parohie. Începând cu cea de-a treia ediție, concursul a beneficiat de sprijinul financiar al senatorului Ion Toma, al directorului economic Tudor Popa și al Primăriei Slătioara. În timp ni s-au alăturat și alți sponsori care au susținut premiile, din ce în ce mai substanțiele pe măsură ce creștea interesul și participarea.”*

Pasiunea creșterii cailor a făcut ca obiceiul să reziste în timp. Astăzi reprezintă excepții caii care sunt folosiți pentru tracțiune, aceștia fiind crescuți aproape exclusiv din dragoste, pentru frumusețea lor, pentru forța și în același timp delicatețea pe care le emană, aceste atribute fiind dealtfel și cele care îi îndeamnă pe oameni să păstreze astfel de obiceiuri care sunt închinate acestor animale magnifice, caii: ***Botezul cailor***, ***concursurile de cai*** de la ***Bobotează*** și de la ***SânToader*** (în prima sâmbătă din Postul Paștelui).

Bobooteaza și ***Sfântul Ion*** sunt două evenimente strâns legate nu numai de biserică, de credințe, ci și de ritualuri de purificare, de curățenie sufletească și trupească, de păstrare a amintirii celor morți.

Ceea ce se întâmplă în dimineața de ***Sfântul Ion*** în câteva dintre cimitirele și bisericile satelor din sudul județului Olt reprezintă păstrarea unor legături speciale pe care cei din această lume nu vor să le rupă cu cei plecați „pe lumea cealaltă“. Este credința în ceea ce folclorul popular denumește „viața fără de moarte” (prezentă și în slujba de înmormântare) reflectată și păstrată prin obiceiurile și tradițiile din Vădastra, Vișina Nouă, Crușovu, Brastavățu, Vădăstrița și alte localități, preponderent din sudul județului Olt. În aceste comune, tradițiile vechi de sute de ani sunt duse mai departe atât de femeile care își asumă anumite îndatoriri față de morții lor cât și de tinerii rămași (din fericire!) în aceste localități.

În drum spre biserica din Vădastra am întâlnit-o pe A. B., în vârstă de 71 de ani, pe care am întrebat-o ce se făcea și ce se mai face

aici în ziua de Sfântul Ion: *„Dimineața, până în răsăritul soarelui se merge în cimitir, la cei care au purtat numele Sfântului Ion, dar nu numai la ei, și se tămâie, se stropește crucea cu agheazmă apoi se împarte ceva pentru sufletul răposatului. Dar obiceiurile se duc, toate. Începeau de la miezul nopții să umble cu Iordanul, ăi mai în vârstă și mai tineri, care urmau să preia obiceiul. O țineau așa toată ziua. Era o frumusețe. Acum, nu mai este... La noi, la sate, lucrurile erau foarte bine puse la punct, nu era nimic lăsat la voia întâmplării și nici nu puteai să sari peste obiceiuri, că râdea lumea de tine.” Căutând o explicație am întrebat dacă obiceiul nu se mai perpetuează pentru că nu ar mai fi copii. „Copii mai sunt, dar nu vor să se mai ducă. La mine nu a venit decât un singur copil, cu sorcova. Cu Moș Ajunul, nimeni, Acum, cu Iordănitul, nimeni. Tineretul nici nu mai știe ce înseamnă asta. Și parcă le este și rușine: cum să mă duc eu să iau colaci și covrigi? Și nici nu mai este cineva care să-i îndemne, să le spună. Copiii mei sunt plecați din țară dar de câte ori ne vedem își aduc aminte cu plăcere cum se duceau cu colindul și ce frumos era.”*

M.I. are 79 de ani și spune cu tristețe și cu o oarecare resemnare: *„Erau familii care aveau și câte nouă copii. Cred că nimeni nu avea mai puțin de doi-trei copii. Și toată lumea avea credința în suflet. Astăzi, copiii nu mai au credință nici în Dumnezeu. În biserică găsești mai mult bătrâni. Mai mult femei. Înainte vreme, când te duceai acuma la cimitir și făceai parastas și capetele pentru morți (colacii sau prescurele n.n.) te duceai la cimitir pe la opt, opt și ceva. Acu’ plecai la șase și ceva de-acasă și ele veneau deja de la cimitir. Ce-or tămâia noaptea? (...) Sunt și femei care tămâie pentru familiile celor morți. Sunt tocmite și ele se ocupă de tot în ălea șase săptămâni de la moarte. Și tămâiatul, și pomana. Am făcut și eu.”*

Căpețelele[1] erau făcute de femei din sat, oarecum specializate, care știau ce colaci să facă, ce forme, ce simbolistică și ce rost aveau fiecare. *„Noi avem două cimitire aici. Acu’ mai sunt câteva femei care mai știu da’ după ce ne-om duce și noi, nu mai rămâne nimeni care să știe și să facă lucrurile ăștea. N-ai să mai vezi pă nimeni în cimitir. Acu’ e criză și dă preoți.* – spune M.I.*”*

Obiceiul ***Iordănitului*** celor vii, când cetele de colindători merg cu lăutari sau cu o fanfară din casă în casă pentru a stropi cu busuioc și cu apă sfințită gazdele dar și păsările, animalele și acareturile gospodăriei se păstrează mai la Vădastra și Giuvărăști. Dacă nu cu mulți ani în urmă pe ulițele satelor (devenite între timp străzi!) umblau cete de colindători în grupuri mai mari sau mai mici care să îi Iordănească pe cei care purtau numele Sfântului Ion sau pe oricine le lăsa poarta deschisă, Iordănitul anului 2025 a fost sărac, doar o ceată mai mare colindând la Vădastra și altele, mai mici, la Giuvărăști. Dacă mai punem la socoteală și pe colindătorii „singuratici” putem afirma că obiceiul (încă) nu s-a pierdut, că el este viu dar și că fără ajutorul autorităților locale sau al unor oameni care să țină și să vină în sprijinul celor care susțin și mai practică aceste tradiții și obiceiuri locale, acestea se vor stinge și vor intra în „fondul pasiv”.

Este și cazul celei mai importante cete de colindători cu ***Iordanitul***, cea de la Vișina Nouă, care anul acesta, din motive strict financiare și din cauza lipsei sprijinului autorităților locale, nu a putut susține fanfara pe care o aduceau de obicei aici, mulțumindu-se doar cu o horă la care a cântat o altă fanfară decât cea obișnuită (susținută tot din fonduri proprii). Într-o discuție purtată pe stradă în ziua de Sfântul Ion a anului

1 *Căpețelul* cuprinde 3 colaci mari și 40 de colaci mici: *colacul lui Dumnezeu* (cu trei cruci), *colacul Arhanghelului* (cu patru cruci), și *colacul Îngerului* (are o buclă împărțită în cinci părți). Poartă numele de *căpețel*, pentru că sunt așezați la capul mortului.

2025 mi-au povestit cum era cu ***Iordănitul*** cu zeci de ani înainte, de când își aminteau și cei puțin mai în vârstă, pe când ulițele nu erau nici măcar pietruite dar oamenii știau să se bucure de sărbători iar obiceiurile erau vii.

„Cu o săptămână înainte amenajam un cort, ca de nuntă. Trei zile ținea petrecerea la noi. Începeam în ziua de dinainte de Bobotează și terminam pe data de 8 ianuarie, după Sfântul Ion. În tot timpul ăsta aproape că nu se dormea deloc. De Sfântul Ion, dimineața, începând de pe la ora cinci, mergeam cu fanfara în cimitir. Abia făceam față la cei care ne chemau la mormintele celor decedați din familie sau din neamul lor. Ne dădeau pomană, plăteau muzica. Pe urmă se îmbrăcau doi dintre noi în ginere și mireasă, era ca alaiul de nuntă, și plecam prin sat. Erau câte două-trei găști, care mai de care, căutam să ne acoperim cu zbieratul, care strigă și face gălăgie mai mare. Era concurență. În timp, cetele s-au unit, de câțiva ani colindă doar o ceată, mai mare ce-i drept, dar una singură. În seara de Bobotează și apoi în cea de Sfântul Ion se făcea Hora satului în mijlocul comunei, venea toată lumea, nu conta că ningea sau era era frig. Erau ierni adevărate înainte, cu frig... De multe ori luam coceni din glugile de pe uliță și făceam focul să își încălzească cei din fanfară mușțiucele de la goarne, saxofoane și trompete, că le înghețau. Dar era frumos tare. Ne aștepta lumea pe la porți cu gogoși, cu prăjituri, cu mâncare, cu cel mai bun vin sau cu țuică fiartă... (...) Am avut mereu ambiția asta, să aducem cea mai bună fanfară. Era din Teleorman, de peste Olt. Anul acesta nu am avut curajul să ne angajăm la cât au cerut ei pentru că anul trecut a plouat și abia am reușit să scoatem banii pentru ei. Ne-a fost teamă să nu pățim și anul acesta la fel. Anul trecut ne-a ajutat puțin primarul dar anul ăsta, nimic." Tinerii de aici speră ca anul viitor să reia obiceiul, fiind convinși că altfel acesta s-ar pierde pentru totdeauna. *„Astăzi au fost decât câțiva copii care au mers prin sat cu Iordănitul, cu o tobă și un acordeon. Nu s-a mers în cimitir. Deja e cam terminat obiceiul. Muzicanții au bani destui, nu mai este ca pe timpuri să vină de nevoie, să facă rost de un ban."*

Bobotează și ***Sfântul Ion***, cu obiceiurile specifice acestor două zile importante atât în calendarul creștin ortodox cât și în viața omului de la sat încheie sărbătorile de iarnă. În sudul județului oamenii încep – sau, după caz – continuă munca în solarii sau gospodării. Mai toți se ocupă de legumicultură sau cu creșterea păsărilor și animalelor. Pentru toți rămâne speranța că obiceiurile care îi mai bucură de câteva ori pe an nu vor dispărea. Dar, pentru asta este nevoie de un efort comun, de participarea autorităților locale, singurele în măsură și având obligația morală până la urmă de a face posibilă transmiterea acestor obiceiuri specifice comunităților lor generațiilor care urmează. Altfel, se poate spune că au trăit degeaba, doar pentru ei.

Valeru CIUREA

TRIFONUL VIILOR LA IANCA ȘI POTELU

Grație unui proiect inițiat în urmă cu un sfert de secol de către Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Olt (astăzi secție în cadrul Centrului Județean de Cultură și Artă Olt) în zonele și localitățile cu potențial viti-vinicol ale județului Olt, a (re) devenit un lucru obișnuit ca ziua de 1 februarie a fiecărui an, ziua Sfântului Mucenic Trifon, ocrotitorul viilor și livezilor să fie sărbătorită așa cum se cuvine.

La 1 februarie 2025, peste șaptezeci de săteni din Ianca și Potelu, satele aparținătoare comunei Ianca, din județul Olt, alături de invitați din alte zone viti-vinicole din județ dar și din județele Vâlcea și Argeș au adus omagiu și prinos de recunoștință Sfântului Mucenic Trifon prin intermediul preoților de la parohiile din localitate dar și de la parohiile din comunele limitrofe care au ținut slujba specifică acestei zile în via lui Nicușor Achim, pe care au stropit-o cu agheazmă, ca și pe alte plantații viticole din zonă: Bogdan Mircea Surdu, Gabriel Drăguți, Valentin Becheanu, Corneliu Preda, Constantin Rusu, Octavian Grigore, Lilian Bâzganu și Dacian Drăghici.

„Luna februarie, când se pomenește Sfântul Mucenic Trifon și se face binecuvântarea anului pentru vii, că așa este obiceiul la noi.” (preot Constantin Rusu)

„Viile de la noi sunt un bun național, pentru că sunt vii bătrâne, sunt vii vechi. Predomină Roșioara și Gălbioara, soiuri care se pretează la nisip. Mai avem Parmac și Berbecel, soiuri la fel de vechi și de bune.” (Mirel Pascu, primarul comunei Ianca)

Specialiști în domeniul viei și vinului, dr. Iustin Dejanu, directorul Muzeului Viticulturii și Pomiculturii Golești, județul Argeș și domnul dr. Sergiu Ștefan Gorjanu de la Stațiunea de Cercetare și Dezvoltare Viti-vinicolă Drăgășani au făcut aprecieri asupra necesității păstrării soiurilor de viță de vie specifice fiecărei zone în parte și au arătat problemele cu care se confruntă sectorul vinicol din această parte de țară.

„În județul Olt sunt peste două mii de hectare de viță de vie, de diferite soiuri, care dau vinuri de diferite calități. Aici, în această zonă, observ vii care au o vechime de peste o sută de ani, vii prefiloxerice, ce se pot numi vii de patrimoniu național. Sunt vii extraordinare care ar trebui să fie salvate, să nu lăsăm ca aceste plantații de viță de vie să dispară.” a spus dr. Sergiu Ștefan Gorjan când a văzut viile de nisip din zona Ianca-Potelu.

Referatele pregătite pentru acest eveniment, atât ale celor doi specialiști cât și ale reprezentanților celorlalte zone viticole (Florian Mărghidanu și Daniel Dobre pentru zona Câmpiei Boianului, Laurențiu Dincă pentru zona Cârlogani-Cepari-Morunglav), al consultantului artistic Valeru Ciurea, reprezentantul Centrului Județean de Cultură și Artă Olt (organizatorul

principal al evenimentului alături de Primăria Ianca și Căminele Culturale din Ianca și Potelu) și al dr. Claudia Balaș, reprezentantul Muzeului Județean Olt, precum și alte referate de specialitate și articole vor fi tipărite într-un volum care să rămână mărturie a acestui demers.

Producători de vin din zonele viticole enumerate mai sus au participat la primul concurs de vinuri organizat la Ianca și Potelu cu prilejul acestei zile speciale din viața satului. Câștigătorii au fost desemnați de către un juriu condus de dr. Sergiu Ștefan Gorjan, de la Stațiunea de Cercetare Dezvoltare Viti-vinicolă Drăgășani și din care a mai făcut parte Cristian Popa din Potelu.

Astfel, locul I și locul al III-lea au fost obținute de vinuri de pe dealurile Morunglavului, (Laurențiu Dincă, respectiv Dumitru Stănică),

locul al II-lea a fost obținut de către Nicușor Achim, din Potelu, iar cele două mențiuni de

către Marius Gâlcă, respectiv Laurențiu Ionuț Coteț din Potelu.

„Vinul cu care am venit este din Nová neagră, Cârtiță, Berbecel și 1001, din zona Morunglav. Vinul este de buturugă, natural, fără zahăr adăugat, fără sulf, păstrat în butoi de fibră de sticlă.” (Dumitru Stănică, Morunglav)

„Vinul din Pietriș, Morunglav, este un vin sec spre demisec, ca și tămâioasa de altfel, tot din Pietriș. Vinul cu care am câștigat este un vin sec, cu o alcoolemie destul de ridicată, spre 14%, lucru destul de greu de obținut la un vin de producător, care nu este din struguri nobili. Asta se datorează în primul rând solului și condițiilor de climă și de expunere la soare.” (Laurențiu Dincă, câștigătorul premiului I)

Premiile și diplomele au fost oferite de către Centrul Județean de Cultură și Artă Olt și Primăria Ianca. Diplome de merit au primit și partenerii acestui important proiect: Căminele Culturale Ianca și Potelu reprezentate de Marian Șerban, Muzeul Viticulturii și Pomiculturii Golești reprezentat de către dr. Iustin Dejanu, Stațiunea de Cercetare și Dezvoltare Viti-Vinicolă Drăgășani reprezentată de către dr. Șergiu Ștefan Gorjan, Căminul Cultural Morunglav reprezentat de către Laurențiu Dincă, Primăria Morunglav reprezentată de către Dumitru Stănică, Constantin Radu și Lulu Meianu, Muzeul Județean Olt reprezentat de

către George Smarandache și dr. Claudia Balaș, Asociația Cultural-artistică Bujorelul – al cărei grup vocal compus din Florian Mărghidanu (coordonatorul grupului), Bogdan Iulian Roșu, Aurel Mircea, Eugen Daniel Dobre, Andrei Răzvan Dima, Marius Daniel Popescu - a susținut un mini-concert cu cântece dedicate viei și vinului -, și Asociația Culturală Olt Artis, reprezentată de Nicolaie Dincă, cel care a recitat câteva poezii și a interpretat o scenetă umoristică pe temă.

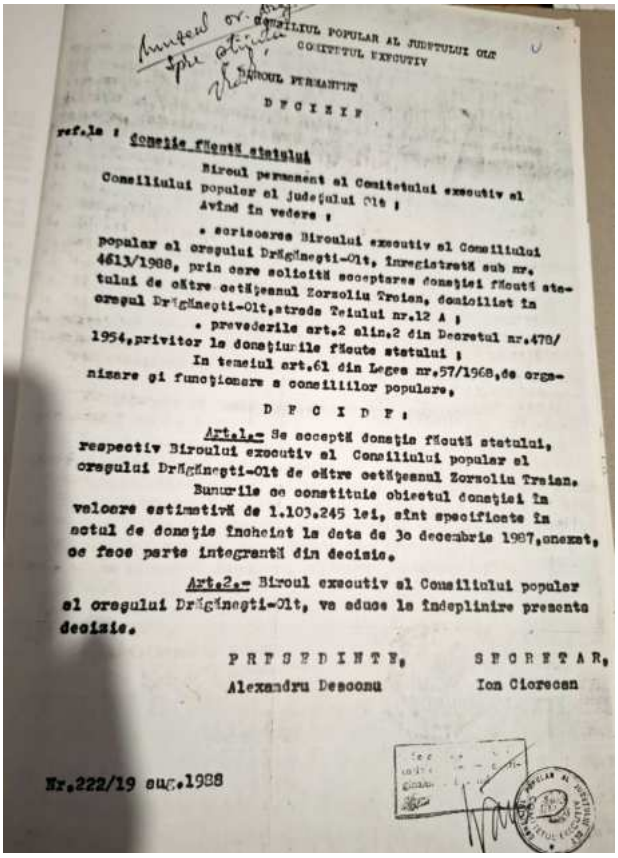
10 ANI FĂRĂ TRAIAN ZORZOLIU

Am avut privilegiul, în această viață pământeană a mea, să cunosc oameni deosebiți, în preajma cărora m-am format, cu ajutorul cărora mi-am găsit calea și alături de care am realizat lucruri minunate. Poate acesta a fost și motivul care m-a îndemnat ca și eu, la rându-mi, atunci când am întâlnit și cunoscut oameni în care am văzut sau simțit o anume strălucire, să fac tot ce mi-a stat în putință pentru a-i pune în valoare, pentru a-i sprijini să își împlinească menirea. Unii dintre aceștia au plecat dintre noi să ducă în alte lumi mesajul lor și al nostru, de luptă permanentă, cu speranță neobosită pentru a crea și arăta frumosul, adevărul, dăruirea, altruismul și toate atributele caracteristice oamenilor de valoare, care ne luminează sufletele noastre, de cele mai multe ori umbrite de negurile vremurilor pe care le trăim.

Despre ei, cei care au fost faruri călăuzitoare și modele pentru noi, cei încă rămași aici, este greu să vorbești la trecut. În special despre cineva apropiat, cum ne-a fost Traian Zorzoliu. Îl regăsim în extrem de multe lucruri și în oamenii cu care le-a realizat, oameni cărora le-a dăruit din pasiunile și din deprinderile sale, cu care a împărtășit visuri și idei. Pe Traian Zorzoliu îl regăsim, mai ales, în amintirile noastre, ale celor care l-am cunoscut.

S-au împlinit zece ani de la plecarea OMULUI Traian Zorzoliu. Cineva spunea că omul moare de două ori: o dată când Dumnezeu îl cheamă la el, și a doua oară când toți ceilalți îl uită. Pe Traian Zorzoliul nu îl uităm și, doar în felul acesta, pe Traian Zorzoliu nu îl putem lăsa să moară. Despre lucrurile și faptele sale, despre muzeele realizate, despre tablourile pictate, despre desene, despre cărțile scrise - de la poezie până la cercetare istorică, despre străzi, biserici, monumente și, desigur, despre oameni, despre copiii și tinerii pe care i-a învățat să prețuiască și să înfăptuiască binele și frumosul, despre proiectele sale, unele dintre acestea înfăptuite, altele aproape finalizate, altele rămase în stadiul de proiect vom mai vorbi noi și cei care vor urma să se bucure de toate acestea dacă noi, cei astăzi aflați aici vom povesti altora, mai tineri, care să poată duce amintirea lui mai departe. Pentru că merită aceasta. Pentru că Traian Zorzoliu a crezut în oameni, chiar și în cei care l-au dezamăgit sau i-au stat împotrivă.

La 27 ianuarie 2025, Casa de Cultură Ileana Constantinescu din Drăgănești Olt a fost gazda unui eveniment închinat memoriei celui care a fost omul de cultură Traian Zorzoliu. *„Aducem astăzi un omagiu celui care a fost stâlpul culturii drăgăneștene și nu numai: Traian Zorzoliu. Nimic nu se compară cun om care a slujit cultura toată viața sa și i s-a dedicat total acesteia.”* Așa și-a început discursul Mihaela Lală, cea aleasă chiar de Traian Zorzoliu să conducă, după plecarea sa, Muzeul Câmpiei Boianului, muzeu care astăzi conține în titulatura sa și numele celui care l-a

CONSILIUL POPULAR AL JUDEȚULUI OLT
COMITETUL EXECUTIV
BIROUL PERMANENT

D E C I Z I E

ref.la : donație făcută statului

Biroul permanent al Comitetului executiv al Consiliului popular al județului Olt ;
Având în vedere ;
• scrisoarea Biroului executiv al Consiliului popular al orașului Drăgănești-Olt, înregistrată sub nr. 4613/1988, prin care solicită acceptarea donației făcută statului de către cetățeanul Zorzoliu Traian, domiciliat în orașul Drăgănești-Olt,strada Teiului nr.12 A ;
• prevederile art.2 alin.2 din Decretul nr.470/1954,privitor la donațiunile făcute statului ;
În temeiul art.61 din Legea nr.57/1968,de organizare și funcționare a consiliilor populare,

D E C I D E :

Art.1.- Se acceptă donația făcută statului, respectiv Biroului executiv al Consiliului popular al orașului Drăgănești-Olt de către cetățeanul Zorzoliu Traian.
Bunurile ce constituie obiectul donației în valoare estimativă de 1.103.245 lei, sînt specificate în actul de donație încheiat la data de 30 decembrie 1987,anexat, ce face parte integrantă din decizie.

Art.2.- Biroul executiv al Consiliului popular al orașului Drăgănești-Olt, va aduce la îndeplinire prezenta decizie.

PREȘEDINTE, Alexandru Descanu
SECRETAR, Ion Ciorecan

Nr.222/19 aug.1988

fondat prin donarea unor obiecte cu valoare istorică și arheologică deosebită, evaluate - la vremea donării lor, în anul 1988 -, la fabuloasa sumă de peste un milion de lei (conform deciziei Biroului Permanent al Consiliului Popular al Județului Olt din 19 august 1988). Oare ce resorturi îi îndeamnă pe oameni ca Traian Zorzoliu să dăruiască asemenea valori comunității și lumii întregi fără a se gândi nici măcar pentru o clipă să valorifice în beneficiu propriu sau al familiei fie și un singur obiect? Răspunsul la o astfel de întrebare nu îl poate da decât un om de aceeași factură sufletească și spirituală ca a lui Traian Zorzoliu.

Despre cum a fost înființat muzeul, Traian Zorzoliu scria în memoriile sale: *„Între anii 1974-1977 adunasem peste 3.000 de obiecte istorice, grupate pe mai multe colecţii. Eram pregătit să fac cunoscută public intenţia mea de a le dona. Astfel am redactat o declaraţie către Comitetul pentru Cultură şi Educaţie Socialistă Olt, precum că posed circa 3.500 de obiecte istorice, necesare deschiderii unui muzeu orăşenesc la Drăgăneşti-Olt. Comitetul pentru Cultură şi Educaţie Socialistă al judeţului Olt, la cererea mea, a luat hotărârea să aducă la Drăgăneşti-Olt specialişti ai domeniului pentru verificarea celor declarate. La 6 iulie 1978, o echipă de arheologi, directori de muzee din judeţul Olt, muzeografi şi alţi oameni de cultură conduşi de prof. dr. docent Dumitru Tudor s-au deplasat la Drăgăneşti-Olt, la invitaţia organelor judeţene de cultură şi au constatat: „... profesorul Traian Zorzoliu din localitatea Drăgăneşti-Olt, a strâns o bogată colecţie de materiale arheologice, pe care o adăposteşte în locuinţa sa. (...) Dorinţa colectivului (de istorici, n.n.) este ca la Drăgăneşti-Olt să se organizeze un muzeu şi să fie condus de profesorul Traian Zorzoliu."* (extras din scrisoarea adresată de prof. univ. dr. docent Dumitru Tudor adresată Comitetului de Cultură şi Educaţie Socialistă al judeţului Olt.)

Organele locale şi judeţene au fost de acord cu propunerea comisiei iar Consiliul Local al oraşului Drăgăneşti-Olt, primar fiind dl. Florea Puşcaşu, a hotărât să sprijine acţiunea punând la dispoziţie pentru organizarea acestei instituţii clădirile: casa Ghirgiu, casa Polihronie şi alte dependinţe din strada Nicolae Titulescu nr. 360, unde se putea crea posibilitatea extinderii spaţiului expoziţional pe parcursul anilor."

Pe scena Casei de Cultură Ileana Constantinescu au fost expuse lucrări de artă plastică realizate de Traian Zorzoliu aflate în pinacoteca Muzeului Câmpiei Boianului, altele din colecția personală a lui Cristian Zorzoliu, un portret al lui Traian Zorzoliu (artă digitală) și o lucrare reprezentând un idol neolitic (tehnică textilă) realizate de către Delia Zorzoliu, nepoată a lui Traian Zorzoliu, membră a Uniunii Artiștilor Plastici și a Uniunii Scriitorilor din Marea Britanie, și lucrări ale discipolului său, artistul plastic Marcel Duțu. Au fost prezenți

membri ai familiei celui comemorat: Cristian și Gabriel Zorzoliu (fii gemeni), Livia Zorzoliu (noră), Vlad Teodor Zorzoliu (nepot) cu soția sa, Ana Maria Cătălina și fiica acestora, Anastasia Teodora Maria, în vârstă de 2 ani și patru luni, strănepoată a lui Traian Zorzoliu, alături de care au venit reprezentanți ai unor instituții de cultură reprezentative ale județului Olt (Centrul Județean de Cultură și Artă Olt, Muzeul Județean Olt, Biblioteca Județeană Olt Ion Minulescu). Între cei care au vorbit despre istoricul și arheologul neobosit, cercetătorul, creatorul de muzee, pictorul și desenatorul, profesorul, scriitorul și, mai ales despre vizionarul Traian Zorzoliu au vorbit Mihaela Lală, directorul Muzeului Câmpiei Boianului Traian Zorzoliu, istoricul colonel în rezervă Victor Epure, Elena Jianu, fost director al Casei de Cultură Ileana Constantinescu, artistul plastic Marcel Duțu, unul dintre discipolii lui Traian Zorzoliu, consultantul artistic Valeru Ciurea din partea CJCA Olt, Claudia Duță de la Biblioteca Drăgănești Olt, Liliana Ghiță Boian, fost director al Bibliotecii Drăgănești Olt, preotul Mihai Vânătoru de la parohia Radomirești, Marian Bărăscu de la Asociația Rusidava Culturală, Petruța Lungu (căsătorită Pistol), (care a donat bibliotecii o carte despre neamul Lunguleștilor în care povestește și cum învăța de la Traian Zorzoliu să picteze) - verișoară primară cu Stela, soția celui comemorat, precum și frații gemeni Cristian și Gabriel Zorzoliu, fii lui Traian Zorzoliu. Grupul Melis a oferit publicului două momente muzicale. A fost prezentat scurt metrajul *„10 ani fără genialul Traian Zorzoliu, om de artă și cultură (n. 1936-d. 2015)”*, realizat de Cristian Zorzoliu și Vlăduț Zorzoliu despre viața și realizările omului de cultură Traian Zorzoliu, cu imagini de arhivă și mărturisiri ale acestuia, și un alt scurt metraj, cu titlul *„Traian Zorzoliu - Gânduri și culoare”*, realizat de bibliotecara Liliana Durigo.

Poate că ar fi benefică transcrierea tuturor discursurilor și punerea lor în pagină, într-un volum care să mai cuprindă și multe alte amintiri cu și despre Traian Zorzoliu, o emblemă culturală a județului Olt.

La o cafea, la nea Traian

(În memoria lui Traian Zorzoliu, la 10 ani de la plecarea sa)

Ne-a strâns istoria-ntr-un loc,
La o cafea, la nea Traian,
Să ne-amintim că fără el
Ne-a mai trecut un an.

Și ne privim în ochi, tăcuți,
Și ne-ntrebăm de ce
N-a mai rămas cu noi, aici,
Și nu știm unde e.

Ar fi glumit, cum știa el,
Un chip ne-ar fi făcut,
Dar stă acolo, undeva,
Nici trist și nici tăcut.

Îl văd cum deapănă povești,
Din anticul trecut,
Și cum ne mângâie, discret,
Cu gândul nevăzut.

Îl simt aici, nevorbitor,
Dar grăitor în tot,
Mă amăgesc că n-a plecat,
Și să îl uit nu pot.

Nu știu de ne-ar mai fi iubit
Pe noi, toți cei rămași,
El, luptătorul ne-mblânzit,
Noi, un mănunchi de lași.

Valeru CIUREA

Dan ȘALAPA

„Inteligența artificială” versus „mașina de gândit”

Academicianul Nicolae Manolescu, președintele USR (1939-2024), a ieșit în primăvara lui 2022 în arena publică abordând direct, trașant *inteligența artificială*, mai exact cotropirea minții umane de către tehnologia informațională a creierului, implicit, de aici, reducerea capacității de a gândi cu propriile capete, de a crea, de a acumula cunoștințe, nu informații, și atât. În România literară nr18/28 aprilie, în articolul care reia tema abordată și anterior de distinsul semnatar, acesta semnează articolul „Fahrenheit 451”, din care vom prelua câteva fragmente considerate de noi mai edificatoare, legate de subiect. Prin urmare, pornind de la un Raport publicat pe Forumul Economic Mondial privind urgența schimbării modului de gândire, Nicolae Manolescu lansează o percutantă sintagmă a ceea ce numim tot printr-o metaforă larg vehiculată, anume „bombardament informațional”, acesta numindu-l „obezitate informațională de pe mijloacele de comunicare de mâine”.

La fel, autorul remarcă „o schimbare importantă în felul în care învățăm și comunicăm”. Ce a produs această schimbare? O „fractură”, afirmă dumnealui, între “felul în care utilizează tehnologia cei din generațiile vechi și, respectiv, tinerii douămiiști”. De asemenea, mai notăm și afirmația la fel de adaptată noului cadru creat de „asaltul” informațional și informatic: „…robotizarea gândirii înseamnă triumful absolut al cantității asupra calității”. Efectele acestei schimbări de paradigmă? Dispariția unor „noțiuni considerate până la mai ieri fundamentale, cum ar fi valoarea și ierarhia valorilor”, care, înecate în „mâlul democrației” fac să dispară și „nuanța, sentimental, simțul frumosului, plăcerea intelectului, noțiuni odată cu care dispar filosofia, psihologia, literatura, artele și restul”. Iar pentru că Raportul invocat ar concluziona că trebuie să avem o poziție de adaptare la schimbările induse de „inteligența artificială”, Nicolae Manolescu vine cu o altă viziune, anume că „adevărata provocare nu vine atât din partea roboților, cât din partea celor care consideră că procesul este fără întoarcere”.

Principalul argument al președintelui USR în fața celor care se resemnează cu noua relație om-robot, este acela că „oricât de sofisticată ar deveni, inteligența artificială n-o va înlocui pe cea umană”. Și pentru că „noile tehnologii nu pot înlocui mintea omului”, și că în niciun caz viitorul nu va aparține „roboților intelectuali”, notăm alte argumente concentrate în afirmațiile ce urmează, cu valoare de judecăți de valoare: „Tot ce stă sub semnul corectitudinii politice, *woke*, *cancel*, feminismul, *a outrance* și restul aparțin acestei denaturări a gândirii umane. Acest mod de gândire, idelologic viciat, contravine gândirii normale, bunului simț, respectului față de normele civilizației umane și conduce inevitabil la falsificarea de tip orwelian a istoriei.”. Alte afirmații cu valoare de aforism, aproape, făcute de semnatar ieșind din sfera culturii, spre alte domenii unde se înregistrează același fenomen îngrijorător: „Omul nu e, pur și simplu, înlocuit de robot, ci mancurtizat. E scitit

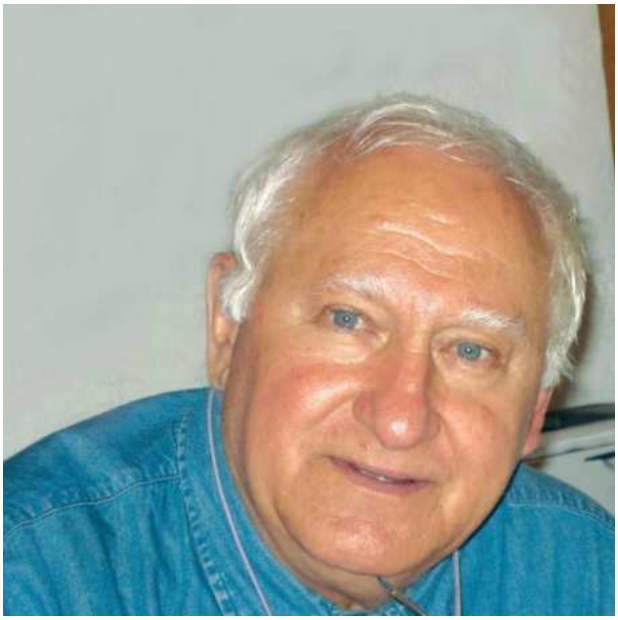
ȘTEFAN ODOBLEJA
Membru post-mortem al Academiei Române

de obligația de a gândi cu capul lei."; „Creierul, ca și mușchii, e permanent antrenat în procesul gândirii."; „Toată lumea se conformează mașinăriilor și nimeni nu-și dă osteneala să gândească.". Simptomele acestei noi maladii mondiale? „Nu se mai citește literatură sau filosofie, ci ghiduri de comportament sau rețete pentru slăbire."; „Regula o face uzul colectiv, nu mintea fiecăruia. Standardul cultural îl dă publicul incult, care confundă valoarea cu succesul. Notorietatea aparține unor *bad boys* din zonele sociale…"

Și niște concluzii, care vin inevitabil: „Inteligența artificială nu-i face pe oameni mai inteligenți. Din contra, îi prostește"; „inteligența artificială produce monștri, pe care omul nu-i mai poate stăpâni și li se supune".

În contextul acesta al *inteligenței artificiale*, ne amintim în linie dreaptă de cel care poate fi considerat și „părintele" acesteia, anume Ștefan Odobleja (1902, com. Valea Izvorului, MH – 1978, Dr. Tr. Severin), „fondatorul ciberneticii generalizate", cum a fost el recunoscut după mulți, mulți ani de controverse, în 1972, la un congres internațional, la Amsterdam, legat de noua știință care se prefigura în acea perioadă, tot mai pregnant. „Psihologia consonantistă", opera sa capitală, cuprindea germenii „inteligenței artificiale", teoretic vorbind, idee pe care Norbert Wiener a preluat-o și a fondat *Cibernetica* (de la grecescul *kyberneticos,* care înseamnă *cârmaci*), sau *Robotica*, demers științific, rod al unui plagiat după "Psihologia consonantistă", plagiat reclamat de Ștefan Odobleja, dar niciodată luat în serios de nicio autoritate nici românească, nici internațională.

În fond, Ștefan Odobleja s-a aplecat spre inventarea unei… „mașini de gândit", după propria-i mărturisire, adică, la o reproducere tehnică a creierului, dar, atenție, "de gândit", ceea ce include exact ceea ce reproșează Nicolae Manolescu „inteligenței artificiale", anume incapacitatea de a prelucra informațiile, de a le transforma în cunoștințe! Ori, Odobleja - într-un viitor raportat la începerea structurării conceptului său - imaginând gândirea ca atribut al acelei „mașini", îi includea capacitatea și de a prelucra informațiile nu doar de a le stoca, ci și pe aceea de a le înțelege, de a le da o formă nouă, de a extrage din ele o concluzie - deci, având rațiune, logică! Mergând mai departe cu presupunerile ce se impun de aici, „mașina de gândit" odoblejiană ar fi fost în stare și de sentimente, de emoții, deci de o viață afectivă! N-a fost să fie așa, „mașina" respectivă să se realizeze, dar, să luăm un pic aminte la un film american, care are ca personaj principal un robot cu înfățișare umană, plasat într-o familie, cu rol de bun la toate, baby-sitter, bucătar, grădinar, curățenie, reparații, robot care - surpriză totală - se îndrăgostește de una dintre membrele familiei. Capătă, așadar, valențe pur umane! Păi, nu-i aici „mașina de gândit" a lui Odobleja? Și, nu cumva, scenariul este… inspirat din plagiatul norbertwienerean? (referire la Norbert Wiener (1894, Missouri, SUA-1964, Stockholm, Suedia, laureat al Premiului M*edal of Science for Mathematics and Computer Science*, 1963, decernată de președintele SUA, J.F.Kennedy, cărui laureat i se impută inspirarea din *Psihologia*

Ion ANDREIȚĂ

NOTAR FĂRĂ VOIE

După trei luni iniţiatice, petrecute într-un şantier din munţi, m-am întors acasă jefuit de frumuseţi.

M-am oprit direct la Raion, cu speranţa că voi găsi vreun post de profesor suplinitor. De la Secţia de Învăţământ mi s-a râs în nas: „Târziu, tinere, e noiembrie, s-au ocupat toate”. Şi, curat batjocoritor: „Nici la Gheboaia nu mai găseşti!”. Adică, la dracu-n praznic, trebuia să pricep eu, care chiar de la dracul veneam. (Mai târziu aveam să aflu că Gheboaia nu este un loc unde şi-a înţărcat dracul copiii, ci o aşezare cu oameni normali, un sat aparţinând de comuna Finta din Dâmboviţa, unde, ca gazetar, am ţinut să ajung – şi să mă conving).

„Ce corăbii ţi s-au înecat, tinere?” – mă abordează un ins, întâlnindu-mă abătut prin micul parc din faţa Primăriei Raionale Slatina. „Tu eşti Jean Andreiţă? Te-am recunoscut. Ce-i cu tine?” – şi omul din faţa mea îmi întinde mâna. Era un înalt funcţionar al Primăriei, care, cu puţini ani în urmă, fusese primar în comuna noastră, Perieţi – ca urmare a unei hotărâri republicane de-a fi numiţi în sate primari şi secretari de Sfat Popular (primărie) cadre muncitoreşti de nădejde, de la oraşe. Omul din faţa mea – cred că-l chema Florea Neagu Ştefan – muncitor la o uzină din Bucureşti, era atât de apreciat că, atunci când ceilalţi fuseseră retraşi, el a fost avansat la nivel raional. În comună se purtase frumos cu ţăranii; îl cunoscuse pe tata – şi ţinea la el.

Îi spun eu ce şi cum – şi mă invită la biroul lui. Dă telefon la Învăţământ: „Chiar nimic-nimic, tovule, pe-acolo, prin hârţoagele voastre?”. „Să trăiţi! Ar fi ceva, dar din ianuarie. La Greci. Intră o profesoară în concediu de naştere, până pe la sfârşitul anului. Ar putea fi suplinită”… „Bine, emiteţi decizia!”. Apoi, către mine: „Şi bine că se nimeri la Greci; tot le lipseşte lor secretar la Primărie. Aşa că, până se eliberează postul de la şcoală, te duci şi tu două luni acolo, şi iei un ban”. Apoi: „Notar, ca taică-tău” – făcându-mi cu ochiul.

Şi, iată-mă… notar. Notar fără voie.

Salariaţii Primăriei se uitau la mine ca la un intrus: le călcasem hotarul, mă vâram în obiceiurile lor. Cine sunt eu? Un venetic!

De voie, de nevoie, primarul îmi întinse mâna, îmi spuse câte ceva despre treburile curente ale instituţiei.

Seara, primarul mă invită la băutură. La Titică Bâscoveanu, care ţinea Cooperativa statului; de fapt, o cârciumă, ce avea în galantar şi pe vreo două rafturi şi niscaiva produse nealcoolice. Când s-a cherchelit, primarul m-a bătut pe spinare şi mi-a zis: „Sper să ne înţelegem. Pari băiat bun. Eşti şi tu fiu de ţărani. O să fie bine”.

Bine dispuşi – şi la fel de bine înţeleşi – ne-am despărţit. Primarul – spre casa lui. Eu – cu o cutie de conserve în buzunar, spre Primărie. Aci am dormit cele două luni de notărit: pe o bancă de lemn, pe care mi-a băgat-o paznicul în birou.

Angajaţii Primăriei erau şi ei, toţi, tot ţărani. Cu mai mult sau mai puţin de patru clase primare. Dar cu coada pe sus şi nasu-n proptea, gravi, plini de importanţă, îngâmfaţi. Şi

secretoşi, de parcă mica lor slujbă de trei hârtii ar fi acoperit cele mai mari secrete de stat.

Neîncrezători, m-au privit şi oamenii satului, ţăranii. Pentru ei nu conta că eram un venetic; pentru ei eram un ins în care nu ştiau dacă se poate, sa nu, pune încredere. Îi ajuta, derutându-i, şi tinereţea mea, şi felul meu de a fi deschis, volubil – care dădea întregii mele *personalităţi* o notă de frivolitate.

Dimineaţa, luam micul dejun „în familie": la birou. De regulă, o conservă – peşte, carne, fasole – de care se găseau în prăvălia-cârciumă a lui Titică Bâscoveanu. Aranjasem cu poştaşul, care bătea din trei în trei zile 20 de kilometri la dus şi 20 la întors, ca să aducă corespondenţa din Staţia CFR Mierleşti; aranjasem cu el să-mi cumpere, de fiecare dată, câte două pâini de la brutăria din Bălteni, singura pe această rază.

La prânz, nu prea mâncam; dar în dulapul meu, lângă ştampile şi carnete cu acte de naşteri şi de moarte, se afla totdeauna o strachină cu nişte brânză, ceva salam.

Seara, după cum se nimerea: ori la cârciumă, ori pe la câte cineva pe acasă, invitat.

Activitatea Primăriei ieşise – odată cu satul – din iureşul cotelor. Salariatul însărcinat cu acest bir pierduse din rang, cu toată făloşenia lui pe uliţă: era, acum, colector DCA: achiziţiona piei de oaie şi fulgi de gâscă – iar ţăranii îi şi găsiseră măsura potrivită celui care, cu o falcă în cer şi una-n pământ, tăia şi spânzura: *negustor de piei de cloşcă*.

Satul intrase în iureşul colectivizării. Funcţionarul nr. 1 al Primăriei era, acum, *referentul cu Registrul Agricol*. Nici primarul nu îndrăznea să i se opună. Trăiam vremea fierbinte a *lămuririlor*. Dascălii şcolii, ceilalţi salariaţi ai comunei aveau sarcina să bântuie toată ziua prin sat, iar seara să se prezinte la Primărie cu câte trei cereri, semnate de ţărani. Pe care referentul cu Registrul Agricol le consemna tacticos, în detaliu, în hârtiile sale.

Într-o zi, poate pe seară, vine un ţăran să solicite o adeverinţă cum că nu are datorii la stat; s-o ducă la oraş, la şcoală; altfel, îi dă copilul afară din liceu. „Mergi la Registru" – îi zice primarul, arătându-i uşa. „Nu pot să-ţi dau" – răspunde Registru. (Aşa ajunsese să i se zică salariatului respectiv: *Registru*.). „De ce?" – întrebă omul. „Ai un contract neachitat" – răspunde Registru, de după nişte ochelari mai tari decât ar fi fost nevoie, şi poate că nici nu avea nevoie de aşa ceva, dar el îi purta mereu pe vârful nasului, crezând că astfel îi sporeşte importanţa. „L-am dat. Am dus viţelul la ORACA". „La mine, în acte, nu se vede. N-am primit confirmare". „Uite chitanţa" – stăruie ţăranul. „Nu mă interesează".

După o lungă pauză de gândire, tot Registru: „Nici foncierea n-ai achitat-o". „Am achitat-o". „La mine nu se vede. Du-te la perceptor să-ţi dea ţidulă la mână". Şi tot aşa, de la perceptor la ORACA, de la ORACA la DCA, de la DCA la dracu-n praznic, îl plimbă pe nenorocit până-l ameţeşte, frigându-l la ficaţi.

„Şi-apoi – zice, în cele din urmă, Registru – nici cerere cu dop, nici timbru de trei lei n-ai adus"…

Îmi ies din pepeni, mă înfig în masa lui, ordonându-i: „Fă-i imediat adeverinţa!". Registru se uită la mine, m-ar ucide cu cuţitele din priviri, mormăie ceva, tuşeşte, se scarpină pe burtă – şi scrie. Ţăranul se uită şi el, năuc, când la unul, când la celălalt. Iau actul şi intru la primar să-l semneze – care-l semnează, cu un surâs abia mijit; ascultase, prin uşa întredeschisă, toată conversaţia.

Puţin mai târziu am aflat şi ce înseamnă cerere cu dop şi timbru de trei lei. Marea „necunoscută" a acestei ecuaţii însemna echivalentul unui litru de vin: ori vii cu sticla cu vin („cerere cu dop") ori dai trei lei („timbru") cu care ai Primăriei trimiteau după băutură. În realitate, adeverinţele respective nu se timbrau. De acest peşcheş nu era scutit nici cel care avea cea mai perfectă ordine în raporturile lui cu Primăria.

Din acel moment, relaţiile mele cu oamenii, cu ţăranii au cunoscut o transformare radicală. Îmi răspundeau la salut; ba, chiar se

grăbeau să mă salute ei primii. Unii mă invitau să le trec pragul, să le gust vinul. În schimb, relaţiile funcţionarii Primăriei – în special cu *Registru* – se încordau, se acutizau, ca buba gata să plesnească.

Încet-încet, aşezat, fără grabă, timpul se scurgea – între „cererea cu dop" (de care nu izbutisem să-i vindec pe noii mei consăteni) şi „timbrul de trei lei" (pe care reuşisem să-l mai răresc).

Ieşeam dintr-o casă de om, când mă abordează, pe şosea, Miliţianul: „Cum merge, tov secretar, cum merge?". „Cum să meargă? Bine". „Dar la salarii ai fost? Să le ridici de la oraş, de la Bancă? Este sarcina secretarului Primăriei: aducerea de la oraş, sub specimen de semnătură, a banilor tuturor salariaţilor comunei" – mă instruieşte Miliţianul. „Sau nu ţi-au dat pistolul?".

Aflu, astfel, de această mare răspundere a… notarului – şi-mi amintesc că ultima leafă, când abia venisem aici, o adusese primarul. Dar de pistol nu ştiam nimic. „E o armă, un pistolet mic, ţinut în casa de bani a Primăriei. Este luat totdeauna în buzunar de cel care pleacă după salarii, pentru siguranţa banilor statului" – mă dăscăleşte Miliţianul; de altfel, un om cumsecade, la vreo 40 de ani, venetic şi el. „Bine – zic eu – dar eu nici n-am 18 ani, n-am făcut nici armata, cum să umblu eu cu o armă, de care n-am habar?!". „Tu eşti un caz special – zice el – până acum n-am mai auzit de notar la vârsta asta. Dar legea-i lege – conchide – aşa că trebuie să te supui, să înveţi". Şi hotărâm amândoi o zi în care să mergem la pădure, să mă înveţe să trag cu pistolul.

Ziua tocmită căzu într-o joi. „Nu-mi place – mârâie Miliţianul – e cea mai mică zi din săptămână. Şi tot joi era, când eram să fiu împuşcat, în munţi, de partizani, după care făcusem poteră să-i prindem".

Alegem un luminiş rotund, de vreo 20 metri diametru – şi ne aşezăm în centrul lui. Miliţianul îşi lasă carabina jos şi scoate, dintr-un buzunar ascuns al vestonului, pistoletul: o jucărie, la vedere; a dracului de periculoasă, când a detunat. Alege ţinta, un stejar gros, încarcă şi-mi întinde pistolul să trag. Şi glonţul meu se duce dracului, nici nu mai ştiu pe unde se duce – şi trunchiul stejarului rămâne neatins. Miliţianul îmi ia arma din mână, încarcă din nou. „Uite, vezi guguştiucul ăla de pe craca ulmului, fii atent!" – şi trage. Şi pasărea cade moale la pământ. Şi iar îmi întinde arma. Şi iar trag. Şi glonţul se duce iar la dracul cu cărţi de pace. Şi mai trag o dată. „Trage, tovule, până te-oi învăţa; n-avea grijă de cartuşe; le scad eu, la rubrica lecţii de tragere". Şi trag. Şi-mi pare că bătrânului stejar îi sângerează coaja, scrijelită într-o parte.

„Bă, care mama dracului *branconaţi* ilegal prin pădure, ziua-n amiaza mare? Că eraţi să mă omorâţi!" – se aude un răcnet dintr-o parte, nu departe de jertfitul stejar. Şi dintre tufe înalte de ferigă se iţeşte capul lui Ion Podişcă. Un flăcău tomnatic, la vreo 30 de ani, trăind mai mult pe coclauri. Nebun – l-a taxat satul – dar el, aveam să mă conving, era inteligent, ştia o mulţime de versuri; parte citite, parte făcute de el. Dar avea şi satul dreptatea lui: era un ins ciudat, vorbea în dodii, deruta. „Matale eşti, nene Miliţianule? Păi, bine bre, ţi s-a făcut poftă de căprioare? Ziua-n amiaza mare? Cu două sau cu patru picioare? Şi matale, nene Secretarule, vrei să te-nveţi la dedulceală?". „Dar tu ce cauţi pe-aici, Podişcă? Intri în pădurea statului, neautorizat şi fără să te anunţi?! – îl ia la refec Miliţianul. Acu-ţi dresez proces de tulburarea liniştii publice"!…

…Şi coborâm, toţi trei, spre sat – şi facem o haltă la Titică Bâscoveanu, să cinstim o Secărică, bucuroşi că am scăpat teferi.

Se apropia data de leafă. „Băiete – îmi zice primarul, care ştia tot ce mişcă pe raza comunei, din rapoartele Miliţianului – băiete (aşa-mi zicea; nici Secretarule, nici Notarule, nici pe numele meu din buletin: *băiete*, ca unui mânz de-al lui) – băiete (repetă a treia oară, văzând că nu dau semn de atenţie) te duci să ridici salariile de la Slatina, de la Bancă; am

aranjat eu”.

La salarii se mergea cu şareta Primăriei. Tot cu ea se răspundea şi la alte chemări ale Raionului. Gara se afla la vreo 20 de kilometri – şi mai făceai şi două staţii cu trenul, pe care-l aşteptai cu ceasurile şi-l pierdeai cu minutele. Aşa, peste câmp, oraşul era la 18 kilometri: plecai dimineaţa devreme şi te întorceai seara târziu. Patru ore la dus, patru ore la întors, alte trei-patru ore pierdute prin oraş – aici ieşeai.

Am hotărât să plec călare. Pe zi. Să rămân seara în oraşul adolescenţei mele, al visătoarelor colege de la Liceul de Fete, al Grădiştei cea niciodată străbătută până la capăt.

Zis şi făcut.

Duc calul la Han la Verdeşoaica, îi asigur cele necesare, îmi asigur şi mie o odaie de dormit – şi ies în oraş. Se împlineau şase luni de când mă despărţisem de mirajul lui. Deşi în decembrie, nu ninsese. Nici frig nu prea era.

Cobor spre centru – Centru I, Centru II – mă amestec printre oamenii ieşiţi la plimbare. Nu mă recunoaşte nimeni. Lumea se uită la mine ca la nu ştiu ce arătare. Sunt înghiontit, împins, împiedicat. Un intrus.

Mă sprijin de vitrina Librăriei: vitrina goală, mustaţa lui Ivăncescu lipsă.

Simt cum mă podideşte plânsul.

Urc pe Varipate, spre Turci. Închis şi aici. Ajung la han. Iau o sticlă cu vin şi mă închid în odaie. Beau – şi mă culc. Şi nu dorm toată noaptea.

A doua zi mai dau o raită prin centrul oraşului. Aceeaşi senzaţie, aceeaşi trăire, acelaşi adevăr: singur prin singurătăţi. Şi nu mă desparte de locul pe care îl aveam în stăpânire decât şase luni…

La amiază plec spre casă. Banii îi pusesem într-o trăistuţă cu capac, care slujise cândva de ghiozdan. Petrecută pe după gât şi vârâtă sub surtuc. Pistolul în sân. Calul – odihnit, mâncat, adăpat, ţesălat – bătea mărunt pământul îngheţat. Medita şi el.

Târziul serii m-a prins în pădurea de la Lisa. Nu prea departe de casă. Nici noapte să-ţi bagi degetele în ochi; nici lumină să bagi aţă-n ac. Aşa şi-aşa – în umbra ce se aşeza tot mai deasă, sporită de coroanele bătrânilor arbori. Poteca – largă să încapă o şaretă – se îngusta sub copitele calului.

Vuietul care s-a auzit mi s-a părut al vântului scuturând frunzele uscate, sunând clopoţeii crengilor scrumite de vreme. Dar parcă mişcă ceva, frunza sună mai tare, pământul de cutremură de paşi amestecaţi. Nişte mistreţi – îmi zic, şi bat uşor, cu palma, calul pe gât, că începuse să sforăie. Paşii se îndesesc, se învălmăşesc, mistreţii devin mai mulţi – o turmă; calul sforăie puternic, lovind nerăbdător cu copita în pământul bocnă. Am vedenii. Trei umbre de cai cu călăreţi în şa ţin pereche calului meu, pe care nu-l mai pot ţine în frâu. „Acum!” – aud, şi-o bâtă scapără deasupra capului meu, în raza unei lanterne ce mă orbeşte. Trec/trăiesc veacuri de vieţi. „Stai, bă, nu da! Nu e ăla!” – şi bâta îmi vâjâie pe lângă ureche.

…”Eee, dom` Notar, matale eşti? Ce dracu` umbli noaptea, singur prin pădure?”. Trei inşi, cu feţele ascunse în basmale de muiere, călăresc alături de mine. „Nu matale erai la socoteală. Pe matale te ştim, eşti om bun, de matale nu ne luăm. Pe Bâzdoacă îl aşteptam. Ştiam că plecase la oraş să vândă 20 de oi, şi vroiam să-l uşurăm de pagubă. Dar cu matale nu avem nimic de împărţit”. Nu-mi revenisem, când glasul continuă: „Vezi, era s-o-ncurci. Aşa că, vezi ce faci: noi te lăsarăm cu viaţă, iar matale, dacă ai recunoscut vreunul dintre noi, n-ai cunoscut pe nimeni, nu te-ai întâlnit cu nimeni; aşa să ştii”. Şi s-au făcut nevăzuţi.

…Şi am ajuns intact, în odaia mea din Primărie. Abia atunci mi-am venit în fire.

Peste câteva zile, cu leafa de notar în buzunar, păşeam din Primărie în Şcoală, după alţi pui de pupăză…

consonantistă a lui Șt. Odobleja, 1939, privind Cibernetica, știința fundamentată de el, 1949)

Ar fi interesant să ne gândim dacă Odobleja și-ar fi putut imagina „mașina sa de gândit" ca depășind creierul uman, înlocuindu-l sau cel puțin încercând să-l depășească, să-l subordoneze, să-i anihileze, încet, încet omului capacitatea de a gândi el însuși, și de a lăsa „mașina" să gândească în locul lui? Probabil că nu, așa cum nici chimistul Alfred Nobel, inventatorul dinamitei, nu și-a imaginat urmările nimicitoare ale invenției sale - de unde și porecla lui, lansată în presa vremii, „negustorul morții", de aici și decizia lui de a face din averea sa, mai apoi, o sursă pentru acordarea celebrelor premii anuale pentru mari invenții și descoperiri în slujba omului, a civilizației umane. Desigur, în context, nici Wiener nu și-a imaginat proporțiile la care ajunse, azi, cibernetica sa *via* „inteligența artificială"… Imaginând în continuare: „Mașina de gândit" ar fi trebuit să aibă rațiune, afectivitate, poate chiar conștiință, iar redresarea, autocorecția în cazul unor devianțe, ar fi putut să survină, pe când, „inteligența artificială" este amorfă ca subiect al propriei analize, ea depinzând de tasta pe care apasă un anume cineva, efectele nedepinzând cu nimic de propria sa decizie, nici cunoașterea cauzelor și nici asumarea responsabilității urmărilor.

Revenind la „inteligența artificială" analizată de Nicolae Manolescu, privită prin prisma invenției nefinalizate a lui Odobleja, nu putem decât să fim de acord cu ideea că folosirea nerațională a acesteia poate duce la lipsă de raționament, la dezumanizare, la căderea în mașinărie de reprodus, incapabilă să înțeleagă ceea ce reproduce, ceea ce deține ca fond informatic, și nici să priceapă de ce stochează acele informații. „Mașina de gândit" a lui Odobleja încă nu s-a finalizat, ea este doar la stadiul de „mașină" de stocat și de reprodus la comandă umană, a unor informații - computerul. Din păcate, în aceste condiții, prin supralicitare, se petrece fenomenul invers: omul devine mașină, ceea ce observase și Henric Bergson, la un moment dat, anume că tehnica, urmare a trecerii inteligenței de la stadiul de "a face unelte" la cel al „uneltelor de făcut unelte", determină modificări ale condiției umane, făcând din om „un mic zeu, dar poate prea devreme", spunea acesta. Ei, iată, că acea vreme a cam venit: *inteligen*ța artificială a invadat condiția umană fiind pe cale de a transforma omul nu într-un „mic zeu", ci într-un rob al ei, un sclav leneș, depersonalizat, incapabil să reacționeze prin propriile alegeri, fără simțul valorii și al poziției sale în ierarhia speciilor.

„Începând din momentul în care vom avea mașini care încearcă să supraviețuiască, vom avea probleme", afirma de curând cercetătarul canadian Yoshua Bengio, considerat unul dintre așa-numiți „părinți" ai învățării automate, potrivit *Digi World*. Pe de altă parte, potrivit aceleiași surse, specialista în robotică, Kertin Dautenhahn, Universitatea Waterloo, Canada, a declarat: „Inteligența artificială nu va conferi mașinilor dorința de a ucide". Bun, nu ne ucid mașinile inteligente la modul fizic, dar la modul spiritual, nu cumva scriind poezie, compunând muzică, pictând, elaborând studii fără a face cercetare, ci doar mixând informații introduse în memoria sa, această inteligență nu cumva omoară dorința omului de a fi creator, de a fi artist, de a tinde către universal creației, al inefabililului? Iar acestă „crimă" nu este ea este chiar mai mare și mai dezastruoasă pentru om decât o dispariție fizică? Omenirea fără spiritualitate este doar un zombi planetar, am zice noi!

„Confruntați cu acest apocaliptic fenomen, ce ne rămâne de făcut?" se întreabă Nicolae Manolescu spre finalul articolului său. Și răspunde tot dumnealui, scurt, tranșant: „În niciun caz să nu ne dăm bătuți.". Iar făcând recurs la literatură, mai adaugă: „…să ne batem până la capăt pentru ideea de carte și contra celor care nu citesc sau care nu citesc nici ce, nici cum trebuie citit, și pentru ca revistele să-și joace rolul de a le recomanda ceea ce este valoros". [1]

[1] Articol revizuit și adăugit, publicat în revista „Amfitrion", februarie 2023

Cristian GHICA

UN HOȚ MĂRUNT

Stâlpii de beton alergau ca la maraton. Din când în când, un tufiș se lua la întrecere cu ei. Noaptea îi înghițea pe rând și tot ce rămânea în urma lor era o urmă ștearsă pe fereastra trenului.

Încercam să adorm. Compartimentul trenului era luminat slab. Pe bancheta din față era un cuplu. El, într-un costum cu două numere mai mare, slab și palid, ea, micuță, cochetă, semăna cu un personaj din filmele alb-negru care îmi coloraseră copilăria. Aveau în jur de cincizeci de ani.

– Hai, dragă, întinde-te, că ești obosit, i-a spus ea.

– Nu sunt deloc obosit. Sunt supărat.

El și-a întors capul spre fereastră. Privea în gol.

– Întinde-te și încearcă să dormi, i-a zis ea, nu te mai gândi, că îți faci rău singur.

Mi-am ridicat ostentativ brațele și am mimat un căscat prelung. Luasem trenul de noapte de la Timișoara spre București, unde aveam un interviu pentru un nou loc de muncă și voiam să fiu odihnit. Când cineva vorbește în tren, te implici fără să vrei în discuție, devii participant tăcut și îți pui întrebări care nu te lasă să dormi.

– Cum să nu fiu supărat, nu știi cum s-a purtat? Este un… un… nici nu știu cum să-i spun. Nu mai insista, pentru că o să fiu supărat toată viața pe el.

Femeia s-a așezat picior peste picior și s-a întors cu spatele la el. Se uita spre coridor fără interes.

– Hai, Stelică, să ne odihnim, a insistat ea. Nu rezolvi nimic dacă te gândești la el. O să se maturizeze și o să vă înțelegeți. Timpul rezolvă supărările dintre oameni.

– Nu mă gândesc la el, ci la Ana. O fată avem și nu a avut norocul să-și găsească un băiat mai bun. L-a ales pe bețivul ăsta. Nu știi că mai avea puțin și sărea la mine să mă bată? Și mi-a vorbit ca unui milog de pe stradă…

– Hai că o să fie bine. O să vezi că s-a schimbat. Stăm trei zile la ei și dacă tu de acum ai început cu grijile, ce o să faci când o să-l vezi? Fă-o pentru Ana, uită ce s-a întâmplat și poartă-te normal.

Discuția a continuat pe un ton scăzut. Am ațipit câteva minute. În tren nu pot să dorm deplin, dar nici să fiu treaz pe de-a-ntregul. Mă trezesc câte o clipă, arunc o privire în jur și închid iar ochii. Sunetul sacadat al roților de tren îmi stăruie în timpane și în momentele când visez scurt, ca un flash de lanternă. Nu mă interesa ce făcuse ginerele mitocan.

Ușa compartimentului s-a auzit fâșâind. Am crezut că este controlorul și am deschis ochii. Cineva îmi făcea semne cu mâinile și îmi zâmbea cu surprindere. Era Jon, un fost coleg de facultate. Ne-am îmbrățișat și am ieșit pe coridor.

– Ce faci, unde mergi? Ce coincidență să te văd în tren.

– La București să mă angajez. Tu?

– Sunt cu Laur, mergem să vindem niște marfă la Capitală. Hai la noi în compartiment, că suntem singuri.

Am intrat încet și mi-am luat geanta micuță, în care aveam o carte, două sandvișuri și țigările. Voiam să mă întorc cu primul tren înapoi. Stelică se descălțase de pantofii negri, fără șiret și se întinsese pe banchetă. Ea stătea tot picior peste picior, atentă la ce făceam. I-am zis că mă mut și că poate să se întindă fără probleme pe bancheta pe care stătusem. Mi-a mulțumit.

Am plecat cu Jon, care ducea cu grijă o geantă. Era beznă în tren.

– Ce plimbi în geanta aia?

– Eeee, vezi tu! Ai bilet? Că noi nu avem. Mergem numai cu Nașu'.

Aveam bilet. După un vagon am ajuns la ei în compartiment. L-am salutat pe Laur. Avea

bere, whisky și fuma la geam.

– Suntem ca acasă aici, mi-a zis. I-am dat un parfum controlorului și n-avem nicio problemă. I-a o bere.

Ne-am așezat la povești. Jon a scos din geantă câteva neoane și le-a studiat pe rând.

– Iar ai furat neoanele? l-a întrebat Laur. Avem o sută de parfumuri la noi și tu te uiți la niște neoane?

– Lasă, mă, că sunt bune, le duc la țară. CFR-ul are destule.

Acesta era stilul lui Jon. Te trezeai că fură un măr, de pe o tarabă din piață, o floare sau un morcov. La supermarket mânca o napolitană și lăsa ambalajul pe raft. Zicea că trebuie să le iasă la socoteală, să nu creadă că cineva a furat din magazin. Avea colecție de becuri, de toate mărimile, chiar becuri stradale, pe care nu avea unde să le folosească. Le ducea la țară. Nu o făcea pentru bani, ci pentru distracția personală. Zicea că dacă nu se întâmplă nimic în jurul tău, fă tu să se întâmple.

Laur era supărat.

– Eu le arunc pe geam.

– Stai, mă, liniștit, că nu se întâmplă nimic. Ce-ți faci probleme?

– Nu ne putem risca pentru niște neoane. Dacă vine cineva să le caute și ne găsește parfumurile, poate rămânem fără ele. Eu le duc în alt compartiment.

Laur a luat gențile și a ieșit. Știa că nu se înțelege cu Jon. Am ieșit după el să îl ajut. Cele două genți, pline cu parfumuri, erau grele.

– Jon a înnebunit de tot, a zis Laur. E mai rău decât îl știai tu. Face numai prostii gratuite, că mi-e și frică să mai umblu cu el. Dar el a făcut rost de parfumuri. Le-am luat cu patru dolari și le dăm la București cu opt-zece dolari. Știe el unde. Ce să-i fac, pentru că nici nu ascultă.

– E cleptoman, i-am spus. Asta e o boală.

– E doar un hoț mărunt și-mi face mie belele.

Am băgat gențile în următorul vagon și ne-am așezat. Am povestit ce a făcut fiecare în perioada în care nu ne văzuserăm. Jon a intrat peste noi.

– Unde ați dispărut? Vă caut de o juma' de oră. Bă, te caută obositu' ăla cu care ai stat în compartiment. Cică să îi dai pantofii.

– Ce pantofi?

M-am ridicat și am plecat cu Jon. I-am zis lui Laur să rămână acolo cu parfumurile. Ce pantofi?

Fostul meu vecin de călătorie mă aștepta pe coridor.

– Am venit să îmi dai pantofii. Dacă nu mi-i dai chem controlorul.

– Ce pantofi, domnule?

– Am adormit și mi-am lăsat pantofii pe jos, iar tu mi i-ai luat. De'aia ai plecat.

Chiar așa? Am față de hoț? Și nici măcar nu erau niște pantofi scumpi, erau o mizerie stâlcită. Ce să-i spun?

– Pleacă, domnule, cu aberațiile tale de aici. Cum să-ți iau eu pantofii?

– Dă-mi pantofii!

– Pleacă, nene, de aici!

– Ei, bine, stai că vin cu controlorul.

Și a plecat. I-am zis lui Jon să dispară cu neoanele, că e groasă, apoi m-am dus la Laur să-i spun să stea acolo, să nu vină la noi, că se lasă cu control la bagaje și cine mai știe ce se întâmplă. Nici nu m-am întors bine, că a venit controlorul.

– Dă-i, măi băiete, pantofii, că n-are omul în ce să se încalțe.

– Da' de ce mi-i cereți mie? Mă faceți hoț?

– Nu, dar așa a zis dânsul, că i-ai luat pantofii, a zis controlorul.

– Păi și de ce îl credeți? Eu vă spun că nu i-am luat eu, ce, îl credeți pe el că e mai în vârstă?

– Bilet ai?

Am scos biletul, pe care scria compartimentul și locul. Nu vedea ce scrie pe bilet și a scos o lanternă. Coridoarele erau întunecate. Avusese grijă Jon.

– De ce nu ești la locul tău?

– M-am întâlnit cu niște prieteni.

– A luat pantofii și i-a dat prietenilor lui, s-a băgat și Stelică.

– Unde sunt prietenii tăi? a întrebat controlorul.

– Nu știu, s-au dus la vagonul restaurant. Căutați-i!

Controlorul nu mai știa ce să zică. Trebuia să caute prin tot trenul.

– Nu am ce să fac. Eu nu sunt de la Poliție, a zis.

A ridicat din umeri către Stelică, care s-a plesnit cu palma peste frunte.

– Chem Poliția! Chemați Poliția! Mi-au furat pantofii. Și a plecat în grabă.

Eu mă gândeam că Jon a făcut o glumă de-a lui, să ducă pantofii la țară. Așa de amuzament. Și m-a băgat în cercul suspecților, fără să se gândească. Acum mi-am dat seama de ce intrase el ușor în compartiment, pesemne

căuta să înhațe vreun chilipir și a dat cu ochii de mine. Și-o fi zis să vadă ce mai găsește prin compartimente, că fraierii dorm. Nu-i ajungeau neoanele. Eram sigur că pantofii sunt la Jon.

Controlorul a plecat și el. M-am dus la prietenii mei.

– Jon, scoate pantofii, i-am zis.

– Băăăă, ai luat-o razna și tu? Ce naiba ai? Nu am luat nici un pantof.

– Sigur?

– Da, mă, ce naiba! Cum să iau ceva de la obositu' ăla?

– Ai aruncat neoanele?

– Stai, mă, liniștit, suntem curați. Le-am ascuns că nici eu nu știu dacă le mai găsesc.

Să-l cred? Nu aveam ce să fac.

– Hai, Jon, scoate pantofii moșului, a zis și Laur. Hai, că e clar, nu avea cine să îi ia, mai ales că tu te-ai tot plimbat prin tren.

Jon a zis să îl căutăm unde vrem, s-a jurat pe morți, pe vii că nu s-a atins de nici un pantof. Nu l-am crezut. Îmi ardeau ochii și inima mi-a luat-o înaintea trenului când am văzut doi polițiști cum veneau spre noi.

– Bună seara, actele la control!

Le-am dat actele.

– Ce mama mă-sii, nu e lumină pe nicăieri?

Aveau și ei lanternă. S-au uitat ca niște cunoscători la buletinele noastre. Stelică jubila în spatele lor.

– Ei sunt, a zis.

– Unde vă sunt bagajele? ne-au întrebat polițiștii.

Le-am dat geanta mea să caute printre sandvișuri, iar prietenii mei au zis că nu au bagaje. Ascunseseră genții cu parfumuri.

– Mergem să dăm interviu la București, vrem să muncim, să facem ceva în țara asta, a zis Jon.

Polițiștii s-au uitat prin compartiment, ne-au cântărit din priviri, s-au uitat și la bărbatul cu costumul prea mare pentru el, ne-au dat buletinele înapoi și au zis:

– Nu avem dom'le ce să le facem, de ce ți-ai lăsat pantofii pe jos? E greșeala dumitale.

Polițiștii au plecat mormăind. Stelică s-a albăstrit.

– Hai, nene, tai-o, dacă ești fraier, mergi desculț acum, i-a zis Jon.

Laur a răsuflat ușurat, când am rămas singuri.

– Vezi, Jon, că puteau să ne găsească polițiștii parfumurile? Tu ziceai că nu se întâmplă nimic. Bine că nu ne-au întrebat de bilete.

– Păi și ce, s-a întâmplat ceva? Totul e-n regulă. Unde sunt parfumurile?

– În vagonul următor. Am și uitat.

Mie nu îmi ardea nici de parfumuri, nici de neoane, nici de ei. Mai bine rămâneam în compartimentul meu, să număr stâlpii de electricitate. Le-am zis că trebuie să mă odihnesc, m-am întins pe banchetă și am adormit. Nu m-am descălțat.

Nu știu cât timp am zăcut acolo. Am simțit că trenul s-a oprit. Se vedea o clădire care părea părăsită.

M-am dus după prietenii mei. Dormeau duși. Jon ținea sticla goală de whisky în mână.

M-am uitat pe geamul deschis și l-am văzut pe Stelică, în costumul lui prea mare. Era desculț și trăgea două genți după el. M-am gândit că e un părinte responsabil, se duce la fie-sa cu tot ce are mai bun. După ce că era amărât și nu se înțelegea cu gineri-su, se ducea în vizită la el în ciorapi. Îmi venea să-i dau încălțările mele, pentru că de la Jon nu aveam cum să recuperez pantofii. Dacă apucase să spună că nu i-a luat el, așa o ținea, până îi vedeai la țară, la el, așezați în raftul cu trofee pline de povești. Îmi venea să-l strâng de gât pe Jon.

Stelică s-a oprit la o bancă luminată slab de becul atârnat la intrarea în clădirea scorojită. M-a văzut la geam. Locomotiva a șuierat și cu un pufnet înfundat a urnit vagoanele. Jon a deschis ochii.

– Unde suntem?

– Nu știu. Parcă e o haltă, i-am zis. Uite-l pe obositu'. A coborât. L-ai lăsat desculț.

– Dă-l în mă-sa, ce să-i fac, a zis Jon și s-a ridicat la geam.

Stelică ne-a făcut un semn de adio cu mâna. S-a aplecat și a scos o pereche de pantofi din geantă și s-a încălțat tacticos.

– Ia uite la ăsta, avea pantofii în geantă… Geanta! Genții! a urlat Jon. Obositu' ne-a luat parfumurile.

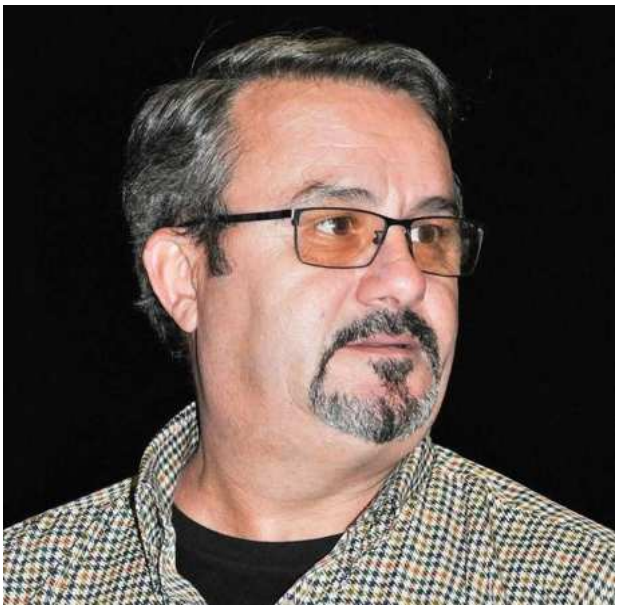
A început să înjure toate trenurile din lume.

– Hoții, hoții!

Jon a fugit din compartiment. Laur s-a trezit buimac.

– Ce are Jon? Hoțul strigă Hoții?

Locomotiva a prins viteză. Am apucat să-l văd pe Stelică cum ridică cele două genți și dispare în negură.

Nicolaie DINCĂ

CAPITOLUL 7.

MUNCI ȘI STRĂDUINȚE

Mătasea nopții încă stăruia împrăștiată peste căciulile ascuțite ale arborilor, amestecată printre aburii răsuflărilor acestora și, împreună cu ei, așternea peste pădure un fel de ceață argintie, de basm, iar alcătuirea asta fantastică parcă transforma făptura codrului în trup viu. Înlăuntrul lui liniștea vibra de greutatea tăcerii și puteai să ghicești sub frunzișul care se odihnea pe sol doar foșnetul nevăzutelor și mirificelor ființe care o mișună într-o efervescență mută, abia bănuită, subînțeleasă mai degrabă, neperceptă de ochiul, de auzul sau de alte simțuri umane.

Dinspre sat se auzeau zgomote răzlețe de locuire, de viu, de conviețuire om-animal-natură, care dădeau în vileag viața în compactul întunericului așezat peste lume.

Pe oceanul nopții veneau plutind către promotoriul pădurii două corăbii, călătorind în paralel, care își împărțeau siajul și ale căror lumini de control se mișcau într-un sincron greu de crezut ochilor.

Dacă vreun observator ar fi avut curiozitate și răbdare, îndeajuns încât să aștepte apropierea de el a acestor caravele ale nopții, ar fi văzut că în realitate era vorba doar despre doi cai cu călăreții lor. Erau Sanfir și Gogorici, care, văzuți prin acea negură difuză și înșelătoare a nopții, călare pe caii lor, păreau a fi doi centauri mitologici care înotau prin oceanul de întuneric.

Gogorici aflase de la unchiul său, Nicolae Oprițescu, un fost subofițer de cavalerie, unul dintre puținii supraviețuitori ai celebrului atac la lance cunoscut ca șarja cavaleriei române în bătălia de la Robănești din acel sfârșit de noiembrie al anului 1916, un mod mai aparte de a-și lumina calea în timp ce călărea. Gogorici avea șase ani când i se întorsese unchiul acasă. Adevărat este că s-a întors fără un picior de la genunchi în jos, dar important a fost că s-a întors viu. Asta în timp ce tatăl lui Gogorici nu se mai întorsese deloc. Cumva unchiul său, Nicolae Oprițescu, i-a devenit ca un tată și, din motive de infirmitate permanentă bărbătească, nu s-a mai căsătorit niciodată. Însă și-a orientat toată dragostea lui către Gogorici, singurul continuator al neamului lor pe linie bărbătească.

Nicolae Oprițescu născocise un suport de lance ca o bandulieră trecută peste șeaua calului nepotului său și acolo îi introdusese în loc de lance o prăjină înaltă de alun, în vârful căreia îi agățase un felinar cu petrol lampant. Orice cal care mărșăluia sub stăpânul său în astfel de condiții nu avea decât să-i mulțumească stăpânului pentru fărâma aceea de lumină care îi făcea mai vizibilă cărarea.

Adăugirea asta la șeaua calului o adoptase și Sanfir și acum bidivii flăcăilor pășeau plini de încredere sub stăpânii lor, pe drumul ascuns în noapte, spre întunecimile tenebroase ale pădurii. Dar nici că le păsa căluților despre necunoscutul din fața lor, atîta timp cât erau conduși de așa stăpâni destoinici.

Călărețiii mergeau de mult timp în tăcere, impinși parcă de niște resorturi ciudate interioare. Erau ca două jucării mecanice stricate, care se acceptau reciproc, fără să își revendice vreuna întâietatea sau preempțiunea de a iniția vreun discurs care să-i salveze de la necuvântarea stărilor lor interioare.

Gogorici venise la poarta lui Sanfir fix

la momentul în care acesta ieșise din curtea sa călare pe cal și cu felinarul aprins, agățat în înaltul prăjinei. Și au plecat pe drumul lor mutește, salutându-se doar printr-o aplecare de cap.

Până să ajungă la marginera pădurii, Sanfir a spart gheața tăcerii care se ridicase ca un stăvilar între cei doi:

— Îl visași pe moșneag, așa e?

— Aha. Dar de unde știi tu, frățe, una ca asta? i-a răspuns cu întrebare Gogorici.

— Pentru că și eu îl visai, deșteptăciuneo. De ce crezi că eram gata de drum?

— Ciudat, frate! Parcă mă cam ia cu frig.

— Zicea că trebuie să venim să ne arate tufanul sub care a îngropat găleata cu galbenii lui Vladimirescu, la marginea pădurii spre vâlceaua lui Ionaș. Moșneagul era cum îl știi, cu barba albă și cu un toiag în mâini, și cu pletele în vânt... „Și unde te găsim noi, taicule?", l-am întrebat eu. „O să vă găsesc eu pe voi, flăcăilor." mi-a răspuns el. Și pe urmă a dispărut iar eu m-am trezit și m-am apucat de pregătează. Pe urmă veniși tu, taman când voiam să plec. Dar tu ce visași, Grigorie? a întrebat Sanfir.

— Tot cam la fel, frățe. Doar că mie mi s-a părut că bătrânul a ieșit chiar din copac și avea o potcoavă de aur în mână și ochii îi aruncau flăcări de aur... Și m-am trezit. Pe urmă m-am pregătit în grabă și am venit la tine. Hai să-i dăm zor! a îndemnat Gogorici.

Când au pătruns în pădure acești ciudați doi centauri, în timp ce urcau de-a curmezișul pe colnicul Priulicăi, luminile plăpânde ale felinarelor lor azvîrleau peste arborii din jur fantasmagorice făpturi–plăsmuiri de penumbră amestecată cu abur diafan– care dansau ca niște iele nebune și care se alergau și se zbenguiau jucăușe printre trunchiurile copacilor pe lângă care treceau, însoțindu-i pe drumul lor. Dar flăcăii își continuau drumul neabătuți, fără să ia în seamă ciudatul alai care îi însoțea. Liniștea nopții era spartă din când în când de strigătele plângăcioase ale unei cucuvele, care răsunau ciudat de parcă zgomotul s-ar fi strecurat prin niște filtre de vată și acum se furișa prin întuneric transformat în sticlă pisată, gata să zgârie timpanele.

În urma lor, deasupra văii Bârluiului, peste pădurea Târsăilor deja începuse să pâlpâie timid un răsuflat de răsărit, care azvârlea fâșii firave de lumină către pământ. Ai fi zis că un resposabil anume din văzduh suflă magic în tăciunii soarelui și se străduiește să-i reaprindă pentru ziua care urma să înceapă. Parcă sfâșia greoi perdelele nopții ca să facă loc la ditamai soarele printre ele. Era un început de spectacol minunat care se repetă la nesfârșit de când e lumea, numai că nu întotdeauna este văzut de către muritori, care de obicei sunt mult prea ocupați ca să trăiască și nu mai sunt atrași de specatcolul extraordinar și măreț oferit lor zilnic de către Dumnezeire. Nici flăcăii noștri nu puteau să vadă spectacolul destrămării întunericului dinspre răsărit pentru că erau atenți la cărările pădurii și voiau să ajungă cât mai repede la stejarul sub care le spusese bătrânul că a fost ascunsă comoara. Își făcuseră planul să se apuce de treabă pe răcoare, să nu-i prindă dogoarea de foc a verii în timp ce se uzmeau cu munca.

Când au ajuns la drumul dealului au cotit spre miază-noapte, către vâlceaua lui Ionaș, unde treuia să se afle stejarul din povestea bătrânului.

— Cât de adânc să fie îngropată găleata, măi Sanfire? Că doar n-o fi băgată în fundul pământului, a întrebat Gogorici.

— N-o fi, vericule, dar peste ea au crescut rădăcini. Cine știe cât de groase or fi? Dar acum mergem până la capăt. Că doar nu ne-om lăsa pe tânjală tocmai acum, i-a răspuns Sanfir, de parcă voia să-l încurajeze și, totodată, să-l liniștească pe celălalt.

— Cel mai greu e să credeți, măi băieți. După ce învățați să credeți în ce faceți, pe urmă munca o să vi se pară ușoară. Dacă găleata vă e rânduită vouă, a voastră o să fie. Dacă nu e pentru voi, n-o s-o aveți niciodată. Dar, dacă nu încercați s-o scoateți la lumină, nu veți ști niciodată dacă vi s-a cuvenit și veți rămâne toată viața cu îndoiala în suflete. Glasul bătrânului era rece ca gheața și parcă răspândea

brumă în jurul lui. Flăcăii călăreau alăturat și abia când a început bătrânul să vorbească au văzut că pe lângă ei mergea bătrânul călărind pe Blândul lui. O mie de fiori reci i-au scuturat și de frică abia că mai respirau. În lumina ștearsă azvârlită în jur de felinare Blându părea că plutește iar copitele lui nu făceau niciun zgomot. Caii flăcăilor scoteau pe nări aburi care colorau cu lapte praf aerul încă rece al dimineții, însă Blându nici nu răsufla. Numai ochii îi străluceau ciudat, sidefiu și clipea din când în când, de parcă ar fi vrut să arate că încă mai are o fărâmă de viață în el.

Bătrânul a simțit tăcerea născută din groază a flăcăilor și când au ajuns în apropierea stejarului le-a spus:

— Am ajuns. Uite, ăla din fața voastră este tufanul sub care am ascuns găleata cu galbenii Vladimirescului. M-ați ajutat la greu și ați împărțit vinul cu mine. Sunteți oameni buni. Poate că voi sunteți cei aleși să scoată comoara de sub tufan. V-am chemat în vis și ați venit. Acum vă las să vă apucați de muncă. Fiecare brazdă pe care o scoateți din pământ înseamnă încă un pas pentru eliberarea mea de legământul blestemului. V-am lăsat sub copac potcoava pe care mi-ați dat-o și plata pentru vinul vostru. Și acum vă las. Eu trebuie să prind ultimele văluri ale întunericului ca să pot pleca, altfel voi rămâne blestemat pe veci. Să vă ajute, Dumnezeu, flăcăi! Dii, Blândule!

Și au plecat spre miază-noapte, cal și călăreț, învăluiți într-un nor de ceață. În pădure se așezase o liniște nelumească și nu se mai auzea nimic din freamătul natural al acesteia, de parcă toate vietățile din ea amuțiseră brusc. La scurt timp dinspre Fusendrea cerul s-a luminat brusc câteva secunde cu o străfulgerare argintie, pe urmă aerul a pârâit de parcă s-ar fi spart ca o sticlă și s-a auzit un chiot haiducesc prelung ca un urlet lugubru de lup. A urmat apoi, pentru câteva clipe, o tăcere de granit de parcă timpul dispăruse și odată cu dispariția lui se instalase pe lume neantul. Apoi, dintr-odată, a început să se audă iar pădurea și cucuveaua aceea a început din nou să-și plângă cântecul.

Flăcăii coborâseră de pe cai și stăteau unul lângă celălalt ca două statui. Parcă nici nu respirau. Priveau prostiți către locul înspre care plecase bătrânul cu calul său. După ce a început să cânte din nou cucuveaua Sanfir a vorbit:

— Grigorie, dă-mi încoace ulciorul cu vin!

Glasul îi suna uscat de parcă mesteca vată sau iarbă și nici putere mare nu avea în el, nu era nici șoaptă, nici susur, nici grăire adevărată. Cu toate astea Gogorici l-a înțeles și i-a întins ulciorul cerut. Sanfir a băut zdravăn din ulcior și pe urmă i-a întins ulciorul celuilalt:

— Na, ca să prinzi glas și pe urmă, după ce bei, să nu uiți să închizi gura, că stai cu ea căscată ca Grivei de vreo jumate de oră!

După ce și-a turnat o porție zdravănă de vin pe cărarea gâtului, Gogorici și-a venit în fire și s-a destăinuit:

— Bă, vericule, eu îți spun sincer, cum îmi fu acum de frică nu mi-a mai fost niciodată!

Flăcăii și-au descărcat uneltele de pe cai. Au coborât și au stins felinarele pentru că între timp ziua începuse să-și arunce lumina peste pădure și se vedea destul de bine afară, destul cât să nu mai fie nevoie de ele. Atunci au văzut sub copac o potcoavă din aur și două monede cât ochiul calului, din același material și s-au bucurat. Era plata pomenită de către bătrân. Flăcăii au văzut în asta și un semn și s-au apucat de săpat chiar din locul în care găsiseră potcoava și monedele.

***

Vasile al lui Mican se trezise flămând și îi ghiorăiau mațele din cauza asta. Poate și pentru faptul că și cu o seară înainte se culcase tot flămând. Dar el știa că și caii lui sărmanii sunt la fel de flămânzi ca el și că nu are ce să le dea de mâncare. El și-a potolit ghiorăiturile mațelor cu o porție zdravănă de apă. Și-ar fi dorit să aibă vin în loc de apă, dar de unde, dacă nu avea nici strop de sângele Domnului? Soluția pentru caii era să-i ducă și să-i priponească pe coada vâlcelei lui Ionaș, pe lângă vii. Acolo aveau și

iarbă și apă. Așa că Vasile i-a luat de căpăstru și a plecat către deal. Din mers s-a agățat de niște poame și le-a băgat la burtă și a mai pus mâna și pe niște aguridă dintr-o vie așezată în drumul său. Așa că i-a dat peste nas și burții, mințind-o cu ceva ca să nu mai scoată zgomote. Și-a priponit caii, a ascuns prin tufișuri ciocanul cu care bătuse țărușii în pământ și a plecat liniștit către casă, gândindu-se cum să mai facă să păcălească și ziua aia și ce să mai pună pe masă, pentru că se împrietenise cu el o sărăcie de nu se mai da deloc plecată de la el. Din mers a ochit pe lângă cișmea, prin iarba înaltă, niște dragavei și s-a oprit să-l culeagă. L-a făcut snop și l-a legat cu niște nuiele de salcie și a plecat bucuros către casă. Dacă mai făcea și nevastă-sa, Marița, rost de vreun ciur de mălai, atunci mâncau ciulama de dragavei cu mămăligă și putea să invite la un asemenea ospăț și pe prietena lor, doamna sărăcia. Dacă nu se descurca nevastă-sa, atunci mâncau doar ciulama de dragavei. Oricum era mai bună decât nimic.

***

Să sapi sub rădăcina unui stejar bătrân nu este lucru ușor. Tufanul era crescut la vreo cinci-șase metri de marginea vâlcelei, așadar nici nu se punea problema să dărâmi malul dinspre vâlcea, deși copacul era ușor aplecat către vâlceaua cu pricina. Singurul mod de a ajunge sub rădăcinile tufanului era de a săpa pe lângă el, de a tăia toate rădăcinile întâlnite în cale, până la ultima, în așa fel încât, rămas fără susținerea rădăcinilor, arborele să poată fi prăvălit la pământ pentru a-i scoate la iveală și cele mai din adâncime rădăcini și să afli sub ele găleata cu bănăretul de aur.

Fără să mai pregete flăcăii noștri au început cu sârg să caute după comoară. Soarele se ridicase deja deasupra pădurii, mare și roșu, și se străduia să scoată dintre copacii ei orice abur de răcoare. Era lupta aceea astrală din care soarele mai tot timpul iese câștigător pe timpul verii. Cerul în jurul lui era o imensitate albastră lipsită de orice urmă de nor și erau semne clare că și acea zi va fi una toridă, zi de miez de vară secetoasă. Pe măsură ce adânceau groapa din jurul trunchiului copacului Sanfir observase că rădăcinile erau tot mai groase și coaja lor avea o culoare roșiatică și parcă pe sub pielea rădăcinilor curgea sânge. Securile mânuite de flăcăi tăiau așchii adânci în carnea rădăcinilor, dar, cu toate astea, parcă lucrau fără spor și strădania lor devenea istovitoare. Pe lama securilor și pe sape se forma un amestec cleios roșiatic care se înnegrea ca un tăciune pe margini de parcă nu lemn tăiau flăcăii, ci carne și sânge blestemat. Parcă nu comoara trebuiau s-o scoată la lumină, ci blesteme și durere, iar copacul se lupta cu ei pentru a-și ține ascuns aurul blestemat.

— Ia uite-te, Grigorie, znamenie a dracului aici! Uite cum se face pământul clisă roșie pe securi. Ai mai văzut tu așa ceva? a întrebat Sanfir.

— N-am mai văzut, Sanfire. Ăsta nu e lucru curat, dar noi trebuie să facem ce ne-a zis bătrânul, a răspuns Gogorici, continuând munca.

La un moment dat, când izbeau cu sapele în pământ pe lângă niște rădăcini mai groase, pământul a sunat a gol de parcă tufanul gemea. Sanfir a mai izbit o dată cu sapa în pământ și atunci coada acesteia– coadă nouă, coadă bună din lemn de jugastru– s-a rupt din senin ca un surcel. Flăcăii s-au oprit. Dintr-o dată au văzut că începe să se întunece și când și-au aruncat ochii către cer au văzut că acesta începuse să fie contropit de niște nori mari, grei, urâți ca niște arătări fantastice puse pe făcut rele. Nu le venea să creadă cum pe un cer pe care până atunci nu era nici urmă de nor să se adune așa pe nepusă masă asemenea arătări neguroase.

— Ce facem, frate, ne oprim? a întrebat Gogorici.

— Ba hai să-i dăm zor, că ne ia ploaia! a răspuns Sanfir și a început să mânuiască securea.

Băieții munceau din răsputeri și săreau așchii din rădăcini, și pământul era azvârlit afară, și groapa se lărgea și se adâncea, și fundul

gropii răsuna tot mai desfundat sub loviturile uneltelor...

Cerul s-a întunecat ca un tăciune iar dinspre răsărit s-a pornit o vijelie și de sus au început să răpăne peste pădure picături mari de ploaie. Fulgere imense brăzdau cerul și tunete asurzitoare spărgeau timpanele văzduhului cu zgomotul lor. Crengile copacilor se rupeau de vijelie și vuietul acela nervos aducea cu el spaimă și neliniști. Caii flăcăilor au sforăit agitați și au dat să se dezlege. Se zbăteau și își rostogoleu ochii speriați de zgomotele venite parcă de pe altă lume. Apoi cerul s-a rupt și au început să curgă șuvoaie din înaltul lui.

— Hai să mergem, Gogorici, că nu e de stat! Revenim după ploaie și vedem ce și cum, a strigat printre tunete Sanfir.

— Să mergem, frate, că s-a spart văzduhul. Nu e lucru curat, a răspuns Gogorici.

Pe urmă și-au strâns la repezeală uneltele, le-au pus pe cai și au plecat prin urgie către casă. Când au ajuns la Morunești, au tras direct la Sanfir acasă, că ședea mai aproape de pădure, s-au îngrijit de cai în grajd și pe urmă au intrat în casă să-și usuce hainele și să mănânce.

— Aolică, mă băieții mei, pe unde umblarăți voi pe potopul ăsta? i-a întrebat baba Ilinca. Ia luați ceva de mâncați și să vă aduc și niște haine uscate, maică, să nu răciți. Sanfire, vezi colo la piciorul mesei că e o sticlă cu vin, luați de beți ca să vă încălziți. Să nu răciți, muică, băieții mei, că boala e grea.

— Sărut mâna, țaică Ilinco! Îți mulțumim! i-a răspuns Gogorici.

— Sărut mâna, muică Ilinco, i-a răspuns și Sanfir.

Pe urmă băieții s-au schimbat cu haine uscate și s-au așezat la masă, să se ospăteze și să discute despre pățania lor, hotărând să se ducă a doua zi ca să-și continue treaba. Afară ploaia aceea apărută din senin a continuat toată noaptea până spre dimineața.

***

— Vasile, ia scoal' bă! Scoal', n-auzi! a strigat Marița, zguduindu-l pe soțul ei care dormea somnul de frumusețe.

După ce mănânci ciulama de dragavei cu mămăligă, parcă îți mai vine să tragi la aghioase. Dormi altfel decât cu stomacul gol.

— Ce vrei, fă, ce vrei? Lasă-mă în pace! a răspuns Vasile ca după somn.

— Unde e, bă, caii, ai? Unde e caii din curte? a insistat Marița.

— Păi nu îți spusei, fă, de dimineață că îi priponii pe vâlcea, nu-ți spusei? s-a răstit Vasile la nevastă.

— Aoleu, mama mea! Fugi, Vasile și ia caii, că e punere de cap afară. Începu o ploaie urâtă. Tu nu auzi ce se-aude de-afară? Fugi, nu mai sta, că rămânem fără cai!

— Ce să fac eu, femeie? Să mă duc după cai prin furtună???... Păi ce, sunt prost al dracului, ca să mă lovească vreun trăznet? Ba! Dă-i dracului de cai! Că nu-i omoară ploaia. Se descurcă ei cumva, că d-aia e cai.

— Mă bărbate, rămânem fără cai. Treaba ta. Moare caii că îți e ție lene să te duci după ei, a insistat Marița.

— Și ce ai vrea, fă, ai vrea să mor eu? Ți-ar conveni, ai? Du-te tu după ei! a luat-o el la rost.

— A, păi să mă omoare ploaia? a ripsotat ea

— A, dar așa să mă omoare pe mine, nu-i așa? A dracului, bine te mai gândișsi tu! Lasă că mă duc și-i caut după ce se sfârșește ploaia. Și ia lasă-mă în pace. Vezi să nu-ți cârpesc vreo câteva peste botul ăla. Nu te face oaie cu șorici! Ia uite la ea, bă!

Biata Marița a ieșit bombănind din casă și s-a dus să-și facă de treabă prin prispa casei sau prin alte odăi. Vasile s-a culcat la loc, gândindu-se ce bine i-ar fi prins atunci un pahar de vin. Spera ca măcar în vis să primească vreunul de la cineva.

***

Vasile s-a trezit cu noaptea în cap și când a văzut că nu mai plouă, deși nu se luminase

încă de ziua, și-a luat tălpile la spinare și a plecat întins spre vâlceaua lui Ionaș, unde își priponise caii înainte de furtună. Când a ajuns acolo nu a mai găsit niciun cal. S-a uitat atent și a văzut că găurile unde fuseseră înfipți tărușii erau lărgite și atunci și-a dat seama că animalele sale smulseseră țărușii și plecaseră cu pripoanele târâș. S-a luat după urme și a urcat pe coada vâlcelei spre pădure. Când s-a apropiat de lizieră a văzut că un tufan mare fusese doborât în vâlcea de furtună și unul dintre caii lui își încurcase între rădăcinile copacului priponul pe care îl târa după el. Celălalt cal era tot acolo, sus pe marginea vîlcelei, așteptându-și liniștit semenul.

Vasile a descurcat priponul dintre rădăcini și a urcat spre pădure să-și ia și celălalt cal. Când a ajuns lângă cal, la marginea pădurii a văzut ditamai gaura în pământ unde fusese crescut tufanul și, după câte a putut băga de seamă, cineva săpase pe lângă copac, pentru că se vedeau urme de sapă iar rădăcinile copacului fuseseră tăiate cu ceva. În mijlocul găurii se afla o găleată de aramă cu capac. Vasile a coborât cu grijă în groapă și a dat la o parte capacul găleții. Când a văzut câți bani de aur sunt în acea găleată i s-au tăiat picioarele și a căzut în genunchi. Apoi mintea lui a început să gândească rapid. Să anunțe autoritățile despre descoperire nici măcar nu i-a trecut prin cap. Știa foarte clar că trebuie să păstreze banii. Dar unde să-i ascundă? Și atunci l-a trăznit o idee. În grădina lui, pe malul Oltețului făcuse două găuri de puț din care mai scotea apă ca să ude grădina. Practic era apă din Olteț, filtrată prin nisipuri. Nu era o apă bună de băut, dar unul dintre puțurile astea putea fi folosit ca ascunzătoare iar celălalt putea fi folosit în continuare pentru udat. Hotărârea era luată. Așa că a scos găleata de la locul ei și din pripoanele cailor a făcut un fel de ham cu care a cărat găleata până acasă între cai. Când s-a luminat de-a binelea lumea l-a văzut prin centrul comunei pe Vasile cu caii săi îndreptându-se spre casă, spre puntea de la Olteț lângă care locuia el, dar nu i-a fost nimănui de mirare acest fapt, pentru că nu era prima oară când își aducea Vasile caii acasă din câmp dis de dimineață.

***

Imediat după ce s-au trezit Sanfir și Gogorici au mers în grajd, și-au luat caii și uneltele și au plecat înapoi în pădure. Călăreau întins, împinși de niște resorturi nevăzute și li se părea că drumul este dintr-o dată mai lung ca de obicei, foarte lung.

Se înțeleseseră să împartă potcoava de aur în două, frățește și fiecare să ia câte un galben dintre cei doi dăruiți lor de bătrân. Colnicul pe care urcau era înmuiat de ploaie și caii se opinteau să urce. După ce au ajuns în drumul dealului și au cotit din nou spre miază-noapte li s-a părut că din peisajul pe care li-l oferea marginea pădurii lipsește ceva. Parcă era mai multă lumină acolo. Când s-au apropiat mai bine iar coada vâlcelei se deschidea sub ochii lor au văzut tufanul doborât în vâlcea și inimile li s-au strâns ciudat, arse de o sumbră presimțire. Au sărit din șeile cailor și s-au năpustit la groapa la care munciseră atât de mult, acolo unde fusese cu o zi înainte tufanul cel bătrân. Groapa se deschidea în fața lor ca o gură ciudată căscată spre cer iar undeva în centrul ei se putea vedea o altă gaură, perfect rotundă, care păstra încă forma găleții în care fuseseră îngropați galbenii Vladimirescului.

Flăcăii se uitau în gol incapabili să scoată vreo vorbă și nu le venea să creadă ochilor ceea ce tocmai vedeau. Se alesese praful de toată uzmeala lor. Cu cine să se certe pentru asta? Cu natura, cu bătrânul, cu blestemul?... Ar fi fost degeaba.

— A spus bătrânul că, dacă nu sunt pentru noi, nu vor fi niciodată ai noștri...

— Așa e, Sanfire! Oare vom afla vreodată pe cine am pricopsit cu munca noastră? Ce mai avem acum de făcut? a întrebat Gogorici.

— Băi frăție, eu zic să astupăm gaura aia mică la loc, ca să creadă lumea că ăia care au săpat în jurul copacului au săpat doar cât să dea copacul jos și nu pentru altceva. Dacă vede

cineva urma găleții intră la bănuieli și încep să facă cercetări.

— Ai dreptate, Sanfire. Uite, la asta nu mă mai gândisem. Hai la treabă!

După ce au terminat de astupat urmele ghinionului lor au plecat spre casă, călărind agale alături.

— Băi Sanfire, noi nu ar trebui să fim prea supărați, a zis la un moment dat Gogorici.

— Cum de-ți veni ție gândul ăsta, Grigorie? La ce te mai gândișsi? Ia lămurește-mă o țâră cum șade treaba! l-a îndemnat Sanfir.

— Păi una peste alta ne-am ales cu o potcoavă din aur și cu doi galbeni...

— Așa și???... Ce vrei să zici?

— Păi asta înseamnă că am avut și noroc. Am zis că împărțim aurul egal la doi. Deci eu am avut o jumate de noroc, tu ai avut o jumate de noroc și amândoi împreună am avut un noroc întreg.

— Zi-i, măi pezevenghiule, încotro bați?! Unde vrei să ajungi?

— Gândește-te că noi când ne-am apucat de treabă nu știam sigur că găsim ceva. Putem să ne gândim că n-am găsit nimic și că totuși am fost norocoși că ne-am ales cu ceva. Nu e așa? a întrebat Gogorici pe un ton vesel.

— Ba ai dreptate, frățe. Eu unul m-am și gândit ce fac cu jumătatea mea de noroc. Am să fac pentru Ioana mea inele și cercei și ce o mai vrea ea... și, pe tot drumul spre casă, Sanfir a început să-i povestească prietenului său la câte se gândise el să facă cu banii obținuți din aurul câștigat cinstit pentru munca și pentru omenia sa.

***

Vasile a continuat să ceară de băut prin sat și Marița a continuat să ceară mălai sau untură pe la diverse cunoștințe, așa că nimeni nu a bănuit vreodată că această familie ar fi avut bani de parcă ar fi găsit o comoară. Doar în preajma Crăciunului și a Paștelor Vasile își mai făcea de lucru prin fundul grădinii și pe urmă se ducea „cu treburi” cu caii și cu căruța pe la oraș. Spunea prin sat că face cărăușie pentru niște boieri care plătesc bine. În timpul ăsta Marița mai căpăta câte o bucată de carne de Crăciun sau vreo ciozvârtă de miel de Paște de pe la te miri cine, dar nimeni nu băga de seamă că din carnea primită de pomană Vasile al lui Mican și cu nevastă-sa făceau prea multe fripturi.

Au făcut și vreo doi copii pe care i-au crescut bine și abia acești copii, odată plecați la oraș, au trăit foarte bine. Dar erau alte vremuri, alți oameni și despre existența comorii nu au știut mulți oameni. Unul dintre copiii lui Vasile s-a înscris în Partidul Comunist, a avut cu ce să ajungă mare în partid și când și-a ridicat ditamai casa în curtea părintească nu s-a mirat absolut nimeni din localitate. Mult mai târziu unii dintre cei care au știut despre comoară au făcut niște legături și au mai aflat câte ceva despre soarta galbenilor. Prea târziu!

Calul mergea la pas întins de parcă simțea tensiunea și încordarea călărețului din șaua sa. Nici nu se putea altfel pentru că Ioniță luase acest cârlan din fragedă pruncie cabalină, dacă se poate numi așa, și îl crescuse ca pe un frate mai mic. Îi dăduse stăpânul cele mai fragede smicele de iarbă numai ca să îi facă poftele și îl gugulise cum numai el știa s-o facă. Simțea bietul cal tensiunea călărețului și parcă își măsura lungimea pașilor așa încât să nu-i deranjeze încâlceala gândurilor. Ce putea să facă mai mult? Ioniță simțea cum se comporta bidiviul și îi mângâia din mers coama. Știa la rândul lui că gestul acesta îl liniștește pe animal, știa el ce crescuse.

***

Așa că acum, în loc să pipăie cu copitele sale sau să bâjbâie prin necunoscutul întunericului, căluțul, ajutat de lumina oferită de felinarul stăpânului său, putea să calce cu încredere pe cărarea pe care îl îndemnau și îl struneau hățurile manevrate de călăreț.

Ela NICOLAU

AȘ FI RĂMAS ACOLO

(fragment de roman)

De caldă amintire mi-au rămas zilele de sfârșit de săptămână când îl însoțeam pe Alexandru la țară să îngrijească cei doi purceluși meniți să ne salveze din iminenta sărăcie. Toate acele zile îmi erau ca una. Plecam cu primul tren al dimineții înghețate, când orașul părea încremenit într-o poveste nescrisă. Străzile erau pustii. Rareori se întâmpla să zărim câte o umbră mișcătoare croindu-și propriul drum prin zăpada neîncepută, ce se așternuse pe îndelete, de cu seară, sub oblăduirea nopții purtătoare de liniști și neliniști, când gândurile adormite se preschimbă în vise ce își revarsă palide culori peste rămășițe de speranțe. Peronul gării părea o oază de lumină, tulburată adesea de ceața aburului dens care zvâcnea zgomotos din măruntaiele locomotivei neobosite în toată oboseala ei. Vagoanele reci și întunecate adăposteau cu generozitate cei câțiva rătăciți prin noapte, ca și noi. Momentul mi se potrivea. Până și liniștea era de gheață. Fiecare cu ale lui. Era de parcă nimeni n-ar fi vrut să-și risipească grijile mai înainte de a le spori lumina zilei care mai avea destul până să se arate. Altfel, pe timpul zilei, trenurile erau atât de zgomotoase încât un singuratic nici gândurile nu ar fi putut să și le asculte. Liniștea este sfântă. În liniște găsești putere, tihnă și seninătate. Liniștea te adună, te ascultă, te înțelege și te alină. Mulți parcă se tem de liniște ca de o piază rea. Zgomotul este la putere. În aste vremuri mai mult decât oricând... Și asta nu neapărat în trenurile care-i poartă pe sărmani... Zgomotul ucide liniștea. Sub stăpânirea haosului, lumea e în derivă, iar asta ar putea să fie adevărata catastrofă a omenirii... Până una-alta, mă întorc la liniștea de gheață din trenul care-i poartă pe sărmani, convinsă că umila mea simțire n-are nicicum puterea de a salva întreaga liniște a omenirii.

Ajungeam după mai bine de o jumătate de oră, cu gândurile măcinate în țăcănitul roților de tren. Geana zilei era încă departe de a străpunge întunericul iernatic. De sub omătul gros, satul părea desprins dintr-o poveste cu fantome în așteptare. Uneori, nicio adiere nu se încumeta să înfrunte gerul, lăsând în nemișcare scheletele copacilor înveșmântați cu albul acela amestecat cu picuri de argint din lună și din stele. Era o liniște și o puritate de început de lume, stingherită doar de răsuflarea noastră aburită și de scârțâitul zăpezii care ne afunda pașii ce-i aveam de făcut înspre ieșirea la liman. De îndată ce intram pe ușa casei, Alexandru aprindea lumânarea firavă din paharul ce trona pe goliciunea mesei rotunde de sub fereastra împodobită generos cu magia florilor de gheață. Aerul înțepenit din încăperea întunecată se îmblânzea pe dată, căpătând contururi mistice sub calda unduire a umbrelor ce prindeau viață. Era ceva vreme de când nu ne mai permiteam curentul electric, dar asta n-avea cum să fie motiv de întristare. Cu câtă bucurie admiram de fiecare dată splendoarea florilor de gheață de pe geam, radiind infinite străluciri

de curcubeu brodate în țesătura lor migăloasă! Sublim tablou! În contemplare, n-ai timp să-ți mesteci amăgirile. Devii partea simțire a naturii. Întregul e tăria și durerea. Păcat că la lumina zilei, magia se destramă.

Se apuca apoi să aprindă focul în plită cu mototoale de hârtie, cu o mână de surcele sau de vreascuri adunate de pe te miri unde. De îndată ce flăcările izbândeau, arunca în sobă câte puțin din tot ce se putea găsi prin preajmă. Nici lemne nu aveam, dar marele noroc ne-a fost că focul poate mistui aproape tot ce-i stă la îndemână. Iar noi aveam în magazie destule lăzi și cutii în care zăceau produse expirate, rămase de pe vremea când Alexandru era ”om de afaceri”. Nu-i chiar de ici-de colo, nici la îndemâna oricui, să stai să asculți și să privești cum trosnesc în ars înăbușit macaroanele, fideaua, ciocolata, rahatul, bomboanele... Să simți aromele suave și înecăcioase care te vindecau chiar și de foame... Ardeau iute și maldăre de dosare cu inutile înscrisuri contabile, adunate parcă tocmai spre o asemenea răsplată, cu truda multor ani hrăniți cu visuri mincinoase. Ce-i drept, cu tot amalgamul din vatră, fumul negricios mai răbufnea prin ochiurile de la plită și nu aveam ce-i face. Pentru o bună bucată de vreme ne scotea din casă. Cum altfel ne-am fi găsit răgaz să contemplăm pe îndelete rămășițele lunii argintii printre picurii cerești metamorfozați în steluțe jucăușe, inspirând cu nesaț aerul sănătos al speranței; același aer înghețat care ne biciuia obrajii cu fierbințeala de care aveam nevoie... Cu greu ai putea găsi un rău în asta. Mai ales atunci când vrei să-ți fie bine...

Odată cu zorii palizi care începeau a se zări înspre răsărit, Alexandru își lua lopata sprijinită de peretele casei, să-i fie la îndemână, și se pornea să facă poteci prin omătul gros; de la poartă spre intrarea în casă, apoi către fântână și către adăpostul pentru animale din celălalt capăt al curții. Dar înainte de toate, când fumul se mai domolea și focul în sobă se arăta prietenos, umplea cu apă un cazan mare din tablă pocită și-l punea pe plită. În el avea să pegătească hrana pentru purcelușii. După știința lui, pentru a crește repede și sănătos, aveau nevoie de uruială dintr-un amestec echilibrat de cereale, dar asta nu se mai putea. Până și el a înțeles că ar fi însemnat o cheltuială pe urma căreia să flămânzim. Așa se face că le pregătea un amestec ingenios, golind borcane de compot, mazăre, fasole verde, ghiveci de legume și te miri ce se mai găsea prin mărfurile expirate. Spre a căpăta consistență, după ce amestecul dădea în fiert și spuma vineție se mai domolea, arunca în cazan o mână de fidea, griș sau macaroane și fiertura era gata. Purcelușii noștri păreau chiar fericiți. Aproape la fel de fericiți ca și noi.

În prima parte a zilei, Alexandru era într-un du-te-vino necontenit. Intra în casă cât să-și mai dezmorțească mîinile, aducând cu el mirosul proaspăt al iernii. Obrajii îi erau precum arămiul frunzelor de toamnă. Din mustața stufoasă mici picuri i se scurgeau peste plita încinsă. Era momentul când mă sorbea din ochi prin ceața fumului de țigară, șoptindu-mi cu o duioșie care îi umezea ochii până-n adânc, dându-le o lucire aproape nelumească: ” Știi tu, oare? Vei ști vreodată, cu adevărat, cât te iubesc? Femeia mea! Femeia mea dragă!...” Cu dosul palmei își mai ștergea câte o lacrimă ce-i luneca pe obrajii arămii. Era fericit. La fel cum eram și eu, care ședeam cuminte lângă dogoarea sobei, cu o carte în poală și cu sufletul în mâinile lui. Îmi era bine. Dragostea ne era precum nisipul sechestrat într-o clepsidră, spre a-și cerne timpul înstrăinării. Dar mă simțeam iubită și răsfățată. Nu m-ar fi lăsat să fac vreo treabă. Îi era destul să mă știe lângă el. Din asta își căpăta putere. Acea iubire de necuprins în lumea pământeană părea să-i aline torturile sufleteşti pe care le îndurase constant. Pentru că nimeni ca el nu suferise mai adânc. Cum nimeni ca mine nu ar fi fost mai fericită în tot acel tablou idilic. Fericirii nu-i pasă de iarnă și de ger când sufletele ard divin și inimile bat la unison. Fericirea moare când arderea-i mistuitoare.

Radu ALDULESCU

ÎNCREDINȚAȚI CĂ TOTUL E BINE

În noaptea aia, am mai auzit în câteva rânduri împușcături și bubuituri ca de bombe ori salve de tun, dar la vreun ceas până să se lumineze au încetat de tot. Dis-de-dimineață am coborât, ca s-o luăm spre centrul orașului. După ce am ieșit din scară ne-a ajuns din urmă Tomică, vameșul, care ne-a pus în temă cu ce se întâmplă până să apucăm noi să-l întrebăm ceva. E război, da, granița a fost forțată și teroriștii străini au pătruns în oraș. Au devastat magazinele, au spart și au făcut totul zob și au tras în populația pașnică. Armata a ripostat, da, s-a auzit și azi-noapte. Tomică a primit consemn și ordin de mobilizare. Nu se știe când o să se întoarcă acasă, și dacă s-o mai întoarce! Omul pleca la război, da, cu pachetul de mâncare într-o pungă de plastic de un leu bălăngănindu-i pe încheietura mâinii din buzunarul canadienei. Hotărîrea nestrămutată întru îndeplinirea unei îndatoriri sfinte se putea citi pe figura lui. Avea un aer grav și era întrucâtva iritat de curiozitatea noastră și nerăbdarea de a ajunge la fața locului ca să vedem ce se-ntâmplă. Voi la ce naiba mai ieșiți ? Nu e voie. E stare de necesitate. O să fie nenorocire mare prin oraș. Teroriștii străini nu se lasă și armata abia le face față. Ieșim să căscăm gura, îl lămuri Hansi. Ni s-a urât în casă, meștere, și nu mai prea avem ce să consumăm. Ăsta era adevărul la urma urmei. Practic, nu mai aveam ce să facem în țarcul și grajdul lui Pepino. Nu mai aveam cu ce cumpăra fiertura și băutura, așa că ieșiserăm să căscăm gura. Poate ne-o pica te miri ce în ea. Dar împrejurimile arătau destul de pustii în dimineața aceea de decembrie. Vi s-a urât cu binele ! trânti vameșul plin de năduf, lungind capul după numărul unui tramvai care se apropia de stație. Țara arde, și vouă vă arde de golăneală! O să-l iau p-ăsta până la a doua, spuse ca pentru sine, iar de pe scara tramvaiului i se adresă lui Pepino : Vezi că fiu-tău e la noi. Și mai ajut-o pe Mioara la cumpărături, că nu se știe cât am să lipsesc! Ne-am urcat și noi în tramvaiul următor, care mergea spre centrul orașului și-n care am dat peste un grup de cinci-șase inși discutând aprins despre o manifestație. Ieri a fost asta, dar fără-ndoială că se va ieși și astăzi. Au tras în lume ? a intervenit Hansi. Nu păreau să se ferească de noi, și totuși cel întrerupt de întrebarea lui Hansi avu o clipă lungă de ezitare. Erau toți cam de vârsta noastră și arătau destul de ponosiți în paltoanele și canadienele alea de culori închise, în timp ce dintre noi doar Hansi avea pe el ceva ca o scurtă; eu, Andrei și Pepino eram în pulovăre, iar ceilalți se mai deosebeau de noi și prin aceea că aveau genți și plase cu pachete de mâncare la ei. Nu erau ca noi, cu mâinile-n buzunare, câini fără stăpân, care mănâncă pe unde apucă și regulează pe unde pot și adorm unde se nimerește să-i ia somnul. Se vedea că se duc la lucru, ceea ce m-a făcut să deduc despre manifestația aia că o să se întâmple după-amiază, după orele lor de serviciu. N-am de unde să știu, dom'le, dac-au tras în lume. Nu știe nimeni precis ce-a fost. Mi-a povestit și mie aseară un vecin care lucrează în miliție de niște huligani care face scandal și sparge la vitrine, mai spune tipul acela micuț, împachetat într-un palton cu gulerul ridicat peste vârfurile urechilor și atârnându-i până aproape de călcâie. O răsucise așa, de unde mai devreme vorbise de o manifestație. Îi era frică, desigur, nu prea le inspiram încredere și eram oricum niște necunoscuți pentru el și pentru tot grupul. Tăceau și ne priveau pe sub bășțile și căciulile trase până-n sprâncene cu o ostilitate abia reținută. Parcă ar fi așteptat să coborâm din tramvai și să ne vedem de drum. Nu aveam ce căuta printre ei și-n discuția lor, și totuși treptat, pe măsură ce luau aminte mai bine cu cine au de-a face, atmosfera se destindea. Trebuie că vlăjganul ăsta de Hansi le trezise susceptibilitatea,

cu scurta lui cu guler îmblănit, din tercot gălbui, care în lumina tulbure a zorilor putea fi luată drept piele de căprioară. Asta în vreme ce pulovărele noastre vechi ne arătau mai amărîți chiar și decât ei, niște trențăroși care n-au nici măcar unde se duce cu un pachet de mâncare la ei, încât puteam fi chiar huliganii ăia prostiți și înnebuniți de foame, cărora le-a dat mâna să dea iama în plină zi prin vitrinele magazinelor. Presupunerea că noi am fi actorii spectacolului pe care îl așteaptă de-atâta amar de vreme păru să le sporească încrederea și să le dezlege limbile. A ajuns Revoluția și la noi, spuse unul rotofei, cu fața îmbujorată năpădită de o bură de tuleie. Nu se putea dom'ne ! Și cehii și nemții și bulgarii, și numai românii să nu se mai trezească odată, dar Hansi o ținea pe-a lui, vroia neapărat să știe dacă au tras în lume! Cum naiba să nu tragă ? îi aruncă celălalt ca un reproș. Adică ce-i atât de tâmpit de întreabă întruna, când se-nțelege de la sine ? Au tras ca la balamuc ! A adus Ceaușescu Armata și Securitatea și-au împușcat lumea pe capete. Sunt sute de morți și răniți în oraș. Ăștia-s puși să ne omoare și să ne dea foc la toți. Ei au coborât la fabrica lor și noi am mai mers câteva stații, spre centru. Pe aici străzile arătau la fel de pustii ca în periferia de unde veneam. Trecând prin Piața Operei spre gară, mi s-a părut la fel de curată ca în ziua sosirii noastre. Din douăzeci în douăzeci de metri dădeam peste un trecător mânând grăbit cu bărbia-n piept, adulmecând parcă dalele galbene ale pavajului în căutarea unui loc sigur unde să se adăpostească, iar la ieșirea din Piață am văzut trei inși în salopete și cu o scară de lemn, care tocmai terminau de înlocuit geamul unei vitrine. Toate vitrinele din apropiere arătau de altfel noi și rearanjate de curând și zadarnic ne-am fi uitat după urme de răvășeală și cioburi. Măturaseră și făcuseră ordine. Deși am venit cam cu noaptea-n cap, uite că s-a terminat. Ce rahat de revoluție au mai făcut și ăștia de a ținut așa puțin ? Nu mai era chiar nimic de văzut, și oricum sosise momentul să-l luăm mai din scurt pe Hansi. Continua să ne dezamăgească. Pe lângă că o lăsase moartă cu granița, nu era ceea ce părea să-l arate costumația. Cât ațipise azi-noapte, am avut destul timp să-l căutăm pe-ndelete prin buzunarele blugilor ăia noi și prin buzunarele cu fermoare ale nenorocirii ăleia de scurtă cu guler de miel, și să constatăm că n-are un leuț chior. Ce are de gând în definitiv? O avea și el niște tovarăși de nădejde prin orașul ăsta, care să ne arate și să ne ajute! Păi vedeam că orașul e pustiu, și ce dacă-i pustiu? Încotro o luăm și pe ce ne bazăm? Hansi ar trebui să știe. Păi Pepino, da, observasem și noi că ăsta luase ieri lichidarea de la centrala lui termică, și tot în nădejdea banilor văzuți la Andrei, sărise ca un dobitoc să umple butelia și să-l îndoape pe văr-su cu prăjeală de splină și bojoc și-au turnat în ei ca nesimțiții la rachiu de drojdie cât ne-ar fi ajuns nouă o săptămână. În pofida speranțelor puse în el, Hansi se dovedea o mare pagubă acolo-n țarcul nostru. Nici să-l gonim nu ne venea, că poate cine știe, dar nici nu prea vedeam la ce ne-ar fi de folos. Tot ce i-a mai rămas lui Pepino din lichidare abia de ne-a ajuns ca să luăm câte o halbă de bere și un coș cu chifle la un birt din spatele gării. După ce ne-am ospătat astfel, am mai zăbovit destulă vreme acolo la masa aia. Ai fi zis că ne așteptăm unul pe altul, care o fi dispus să dea tonul la spart vitrine, când a nimerit în birt un prieten de-al lui Hansi. Carol îl chema, iar Hansi părea să aibă ceva credit la el, de vreme ce mai luă un rând de halbe pentru toți, iar la sugestia lui Pepino câte o porție de iahnie de fasole și încă un coș cu chifle. E jale și foame mare, copii, spuse Carol. Și-n loc să mă duc acasă să-mi hrănesc familia, întrețin familia lui Hansi. Părea să glumească pe jumătate-n serios. Ne spunea copii, poate unde el era un copil pe lângă noi. Un puștan rocker cam de vârsta lui Laur, cu bocanci și centură cu ținte și-n geacă de piele neagră împânzită de fermoare pe piepți și pe mâneci. El ne-a povestit altă versiune a ceea ce fusese ieri în oraș, cum că s-ar fi strâns vreo câteva zeci de inși și au început să strige tot felul de chestii, dintre care cea mai deșteaptă aia cu Jos Ceaușescu, și-n plus Jos Cizmaru', Jos Tiranu', Jos Comuniștii și Libertate, Pîine și Dreptate și tot așa. Strigau ca pe stadion. Carol încercă să adune un rest de sare întărită de pe fundul solniței. Erau unii d-ăia! cum să spun ? Renunță, răsturnă solnița cu totul în bere, ciocănind-o de buza halbei. Erau unii d-ăștia ca voi. Se vedea probabil pe fețele noastre și pe noi cine suntem, cu ce ne-ar da mâna să ne ocupăm, eu și părintele Andrei și Pepino, și cu un mic efort de imaginație și

Hansi. Noi făceam desigur parte din categoria pe care o avea în vedere puștanul, iar părințelul vru să știe dacă au tras în ei. Mmmmîîîomoarămmmmîîî ?... gemu Pepino. De unde dracu' v-a venit? Am mai auzit de două ori tâmpenia asta de azi-dimineață. Azi-noapte au tras, spun. Am auzit, toată noaptea s-au auzit împușcături. Or fi făcut manevre. Dar pe zi în nici un caz n-au tras nici un foc. N-or fi fost chiar atât de dobitoci ca să strice muniția pe boschetarii ăia. Adevăru' e c-au făcut nițică vânzoleală-n lume prin oraș când au dat să-i ridice. I-au fugărit, și-n timpul ăsta li s-au mai alăturat cîțiva de pe stradă. S-a cocoțat unu' pe un tramvai și-a început să zbiere cât putea ca să-l audă lumea, că vrem una-alta, mâncare și căldură și lumină și români nu fiți lași, da' până seara i-au liniștit pe români. Au arestat vreo treizeci de inși și restu' a fugit, și-acuma ce-o să fie! Ce-o să fie ? Nu se știe, Hansi. Carol vorbise fără să se ferească de cei de la mesele din jur, dar acum se aplecă peste halbe și coborî glasul: Au arestat o grămadă, Hansi. I-au arestat pe Gabi Roșu și pe soră-sa, pe Vrabie și Melinte și Caragea!

Astfel puneam țara la cale în birtul ăla din spatele gării Timișoara, la o halbă de bere și ascultându-l pe Carol șușotind că dacă nu dăm foc la țară acuma când e momentu' și-apucă ăștia de ne încalecă, o să fie vai și-amar de oasele noastre. Acum e pe viață și pe moarte. Scoase din mâneca gecii o șurubelniță pe care ne-o arătă acoperind-o cu mâna printre halbe. Avea capul polizat, era ca un fel de sulă solidă, cu mâner trainic de ebonită și îndeajuns de lungă ca să străbată un gât din beregată până-n ceafă. Românii nu sunt lași, da' până nu-i înțepi în cur cu chestii d-astea, nu se mișcă. Trebuie să fim cu ochii-n patru, copii, și, cu siguranță, citi în privirile noastre o aprobare deplină, dacă s-a dus la bar și a mai adus un rând de halbe. Știam prea bine ce se tot străduia Carol să ne explice, și anume că tuturor le e frică, în afara unora ca noi ăștia de la masa asta, cu sânge-n pulă și pușI pe nebunii, pe zbierat ce nu e voie și pe spart vitrine, așa că nouă și altora asemenea nouă ne revenea misiunea să-i salvăm pe români și să-i spălăm de rușine în fața lumii întregi. Carol ne vedea și ne recunoștea, chiar dacă cu mine și Andrei nu avusese de-a face până acum. Îi era de-ajuns ce-i spunea înfățișarea noastră și faptul că suntem tovarăși cu Hansi și Pepino. Stătea să se înnopteze când am ieșit și am luat-o înapoi spre centru pe o străduță în pantă, pavată cu piatră cubică. Ne întorceam în același oraș părăsit, nu era țipenie de om sau mașină, și totuși am văzut câteva lumini aprinzându-se pe la ferestrele caselor cu trei etaje. Până să ne dumirim bine ce se întâmplă și încotro s-o luăm, după colț ne-a ieșit în față un tip în canadiană neagră. A zis ceva de acte, să i le dăm la control, și numaidecât a luat-o cu stai că trag. Am dat să ne întoarcem, văzând că dă să scoată de sub canadiană ceva ca un pistol, dar la un pas în spatele nostru mai erau doi inși. Ne-am răsfirat puțin, în timp ce ei zbierau despre o stare de necesitate și că ce căutam la ora asta pe străzi. Deja îl agățaseră pe Carol și tăbărâseră câteștrei pe el, și ăsta se zbătea între ei strigând cât îl țineau plămânii: Asasinii ! Săriți că mă omoară! Săriți oameni buni că mă omoară! I se zbăteau picioarele în aer. Nu erau în stare nici să-l imobilizeze, darmite să-i astupe gura. Niște ageamii, desigur, dintr-un plus de contingent la care au apelat în ultimă instanță pentru starea asta de necesitate care le-a dat de lucru până peste cap. Ne retrăseserăm pe lângă ziduri, așteptând preț de câteva secunde să iasă lumea pe la ferestre, și-am văzut luminile stingându-se la două ferestre și pe urmă am auzit ceva căzând pe pietrele caldarâmului și rostogolindu-se la vale. Șurubelnița lui Carol, da, Pepino amușina după ea pe jos în patru labe ca un cățel. O găsi în sfârșit și se întoarse trei pași și izbi ținând-o cu amândouă mâinile în greabănul celui din mijloc. I-o înfipsese probabil până-n prăsele, căci nu mai reuși s-o tragă înapoi și ăla se zbătea și guița ca un porc dînd să fugă cu cuțitul în el și chiar o rupse la fugă în direcția din care ne apăruse în față. În momentul de derută iscat, Hansi avu timp să-i bușească pe ceilalți doi de caldarâm. Degeaba ne făceam de lucru cu ei eu și Andrei, izbindu-i cu capetele de caldarâm, că loviturile artistice ale lui Hansi îi înțepeniseră definitiv. Tocmai începuserăm să-i căutăm prin buzunare când am auzit împușcături, iar după locul de unde veneau am dedus că ăla cu șurubelnița în spinare trăgea. Zburau așchiile din pietrele pavajului și din ziduri în jurul nostru și ne târam pe burtă înapoi, spre primul

colț. De la o fereastră din întuneric un cetățean sesiza în sfârșit situația, și nu-i puțin lucru că după felul cum striga îl cunoșteai că-i cu șprițul în nas. Asasinilor! Asasinilor ce sunteți ! Ați omorât femei și copii, asasinilor! Am rupt-o toți cinci la fugă cu strigătul ăla în urechi, precedat de șuierul împușcăturilor. Probabil că ala cu șurubelnița în spate nu omorâse încă pe nimeni, dacă nu fusese în stare să ne nimerească pe nici unul trăgând la grămadă de la vreo zece metri depărtare. Am făcut la dreapta după primul colț și după câteva sute de metri tot la dreapta, cu Hansi la trei metri în fața unui pluton compact încheiat de Pepino, mmmîîomoarăm. Aproape o jumătate de oră am fugit cu moartea-n spate, străbătând străzi pustii și încercând să ne îndepărtăm de direcția dinspre care se auzeau zvonuri de împușcături. Când ne-am oprit se înnoptase de-a binelea și ajunseserăm lângă niște boscheți, pe malul unei ape curgătoare. După ce mi-am mai tras sufletul, am văzut că eram sub un pod, pe care l-am recunoscut. Trecusem pe acolo cu Andrei și văru' Laur în dimineața sosirii noastre la Timișoara. Să tot fie două-trei luni de atunci. Eram siguri că-n două-trei zile ne vom despărți definitiv de locurile astea, de țarcurile și grajdurile și hangarele prin care ne-am tot învârtit până am ajuns în același loc de unde am pornit și uite-mă iarăși lac de sudoare după kilometri de hăituială cu moartea-n urmă și foamea-nainte, ca și altădată și ca-ntotdeauna. În tovarășii ăștia ai mei fierbe tărîța să dea foc la grajduri și țarcuri și la toată șandramaua, dar eu unul nu văd ce s-ar mai putea schimba. M-am încins și deja a început să-mi fie frig. Mi-e sete. M-am aplecat și-am băut cîțiva pumni de apă din gârla aia și mi s-a lovit mâna în întuneric de ceva împotmolit în nămolul malului. Era un catastif îngreunat de apă pe care l-am aruncat lângă boscheți. V-am spus că nu-i de glumă cu ăștia, spuse Carol. Îngenuncheat în iarbă ca pentru rugăciune, Hansi își trecea mâinile prin plete gîfîind și scuipând. Să vedem până mâine! O să mergem la Pepino în noaptea asta. Sfinte Dumnezeule, uite, vin cărți pe gârlă, se minuna Andrei băgându-și în ochi catastiful aruncat de mine pe mal. Care ai un foc să vedem ce-i asta ? Carol aprinse bricheta și citi : Omagiu. Uniunea Scriitorilor din România. Dacă le-au dat drumu' pe Bega bulangiilor, înseamnă că nu mai e mult. Nu atât această constatare de bun simț m-a făcut să car după mine catastiful ăla murat, cât gândul că aș putea da acolo peste Gheorghe Restoiu, directorul Editurii Calende, el însuși scriitor, singurul de altfel pe care-l cunoșteam. Îl și vedeam felicitându-se pentru inspirația de a nu fi mers cu mine să facă tuburi de puț, oricât de mult i-ar fi plăcut și și-ar fi dorit.

Rafalele de împușcături și bubuiturile s-au întețit în noaptea aia și se auzeau din ce în ce mai aproape și am văzut pentru prima dată pe cer lumini de trasoare. Ca să ajungem cu bine a trebuit s-o luăm vreo doi kilometri în susul Begăi și să ocolim pe cîmpurile din afara orașului. Pepino a urcat la vameș și a bătut câteva minute, până să-i dea drumul Mioara. Tomică al ei nu venise acasă, iar ea, cu toți copiii ăia pe lângă ea, nu mai știa ce să facă de frică. Doar o pîine i-a dat, mai mult nu avea, dar Pepino nu s-a lăsat până nu i-a luat și o sticlă de coniac d-ăla din care băuserăm duminică. Mai mult ca sigur că porcul de vameș își asigurase o rezervă serioasă, așa că după ce am terminat-o l-am trimis din nou sus, să facă cum s-o pricepe și s-o mai încurce pe jupâneasa cu încă o sticlă. I-am auzit zbierând și mugind o vreme, după care Pepino a coborât cu un braț de vreo șase sticle. Ne ghiorțăiau mațele de foame când ne-am trezit puțin până-n prânz, dar nu mai era timp s-o deranjăm din nou pe Mioara. Și așa, azi-noapte, Pepino muncise din răsputeri trăgând de Carol ca să-l împiedice să se ducă la ea ; abia mai pridideam fiecare cu câte o sticlă din băutura femeii, care la o adică înfiase brotacul ăla jegos până i s-o face Steluței să se întoarcă acasă, iar Carol, zor-nevoie, că urcă la ea s-o fută. După ce am prăduit până la ultimul strop coniacul, ne-a luat somnul câteva ceasuri, și pe urmă n-a mai fost timp nici pentru futut și nici ca să ne amăgim foamea prin vecini. Am tras în fugă pe noi ce ne-a venit la-ndemână. Abia afară am observat că aveam pe mine canadiana lui Hansi, iar Andrei se echipase cu geaca lui Carol. Am rămas așa, fiindcă ei oricum erau în niște pulovăre groase și afară ne întâmpina o vreme ca de primăvară. Din cerul senin năvălea o lumină mare și amețitoare. Toată lumea era o imensitate de verdeață și răcoare. Cine știe de când o fi început Revoluția? Salvele de tun hățână cerul deasupra scăfârliilor noastre,

dimpreună cu simfonia furibundă a rafalelor de mitralieră, și iarăși alergăm, alergăm ca nebunii într-acolo, să nu care cumva să se termine înainte să ajungem noi. Vedeam însă fumul înălțându-se dincolo de parcurile din jurul Begăi și dincolo de clădirile orașului vechi, în vreme ce aici viața părea să decurgă normal. Lumea mișuna încolo și încoace după treburile de zi cu zi, iar tramvaiele veneau mai des decât de obicei. Din tramvaiul în care ne-am urcat am văzut un batalion de soldați cîntând și mergând spre centrul orașului în pas de defilare, cu steaguri purtate de trei ofițeri în față. La trei stații după ce i-am depășit, pe podul unde zăbovisem seara trecută am văzut un grup de vreo sută de demonstranți ținând aceeași direcție. Avea dreptate Carol că scandează ca pe stadion și au și ei steaguri și imediat i-am recunoscut ca fiind chiar aceia cărora le-ar fi dat prin cap să facă așa ceva, să decupeze stema de pe steag și să zbiere în plină zi, cu un batalion de soldați în urmă, noi suntem poporu', jos cu dictatoru', așa că am coborât din tramvai și ne-am amestecat cu poporul ăla de vreo sută de inși, compus din adolescenți pe care-i distra teribil joaca asta și vârstnici fără nici un căpătâi, mulți dintre ei având probabil pe acasă sau prin buzunare un certificat d-ăla ca al lui văru' Laur, care oricum nu le-ar mai fi folosit la nimic acuma. Acuma ei scandează și vorbesc despre morții și răniții și arestații de ieri și alaltăieri. La o răspântie ne unim cu un grup ceva mai numeros care conduce poporul de vreo trei sute de inși spre un bulevard larg străbătut de tramvaie și mașini. Întreaga circulație se încetinește și apoi se oprește, așteptând să treacă poporul, iar în urma noastră tancuri și taburi, un șir interminabil întâmpinat și petrecut cu huiduieli și înjurături, cu bucăți de pământ din ringole și pietre smulse din caldarâm, care le fac să-și mărească viteza. Tremură pământul de bubuiturile ce se aud tot mai aproape prin fumul și duduitul infernal al bestiilor astea mătăhăloase tăind un culoar nesfârșit prin popor. Zboară pământ și pietre din toate părțile și busturi în combinezoane negre se ivesc pentru câteva secunde ca să tragă capacele turelelor. Se succed din ce în ce mai repede pe o fîșie de țarc pavat cu pământ bătătorit de șenile, mergând în aceeași direcție cu noi, spre Primărie, Miliție și Comitetul de Partid, duduind și spumegând printr-o furtună de fluierături și înjurături, răscolind și învârtejind trâmbe de pământ. Se răscolea pământul. Pământul zbiera și scuipa și nu-i mai răbda. Vitrinele au sărit din nou țăndări cu cărțile rearanjate ieri. Vorbele cu care ei au rezistat și l-au omagiat pe dictator, au iscat acest măcel atotcuprinzător. Vorbele lor, amestecate cu pietre și cioburi și bucăți de pământ, au fost din nou scuipate afară. În spatele meu cineva izbea de zor cu o rangă în tabla blindatelor care-și croiau drum prin mulțime. Era tipul micuț pe care l-a întrebat Hansi în tramvai dacă au tras în lume. Paltonul său cu mânecile înnodate în jurul brîului se zbătea ca o trenă lungă prin sfărâmătura de pământ și parcă dansa și izbea cu toporul în toată pădurea asta de dihănii care fugărește poporul. Pe urmă l-am zărit pe Carol înotând prin mulțime, izbind cu pumnii și coatele în toate părțile ca să-și facă loc, asudat și congestionat și cu tâmplele înnegrite de funingine și deja smulsese ranga din mâna micuțului. Se apleca și se lăsa pe vine și parcă vroia să înțepe dihăniile alea în boașe, și după câteva încercări reuși să bage ranga între șenilele uneia, care mai merse zece metri și se opri horcăind și scuipând flăcări prin eșapamenți. Douăzeci de inși s-au cocoțat după Carol ca să tragă de capacul turelei, în timp de tancurile și taburile din urmă își croiau alt culoar, strivind poporul și stârnind zbierete și vaiete de moarte. Rafalele s-au întețit o dată cu balamucul claxoanelor și al clopotelor de tramvai, dar n-am văzut încă pe nimeni căzând împușcat. Fugim care încotro prin perdele de fum și ne repliem în grupuri pe lângă ziduri. Undeva în capul bulevardului sunt soldați în uniforme verzi și albastre și negre, infanteriști, marinari, pompieri, grăniceri, parașutiști, pompieri, scutieri, un popor numeros înarmat cu toate neamurile de armament și echipat pentru a înfrunta inamicul și pe uscat și pe apă și-n aer, dar peste tot se aud glasuri care spun că nu vor avea curaj să tragă în popor. Trag cu muniție de manevră. Vor să ne sperie doar. E doar un decor adus de dictator. Se strânsese ciorchine de lume în jurul tancului oprit de Carol cu ranga și zburau pe sus ciozvârte însângerate de combinezoane negre și uniforme kaki, e doar un decor, e doar un decor, prafu' și pulberea s-a

ales de dictator! Atunci am văzut prin fum un bătrân nebun, trenţăros şi răpciugos şi zbierând înjurături despre dictator. Sfinte Dumnezeule, era un bătrân cerşetor, care-şi ridică palmele la faţă şi căzu, şi de jur-împrejur am văzut alţii căzând tot aşa, ca înţepaţi de albine în frunţi şi-n cefe prin viscolul ăla de urlete şi mugete frământat de dangăte de clopote. Şi iarăşi fugeam cu moartea înainte şi-n urmă, împreună cu vreo treizeci de inşi, pe o stradă laterală care se face din bulevard. Ne-am repliat din fugă şi am început să cadenţăm şi să scandăm iarăşi că noi suntem poporu' şi asasinii şi jos Ceauşescu, şi n-am mai fi avut mult până să ajungem la Primărie când am dat nas în nas cu un pluton de soldaţi, de care am vrut să trecem zbierând din fundul rărunchilor, de se cutremura caldarâmul, că noi suntem poporu' şi voi pe cine apăraţi? Şi soldaţi, aveţi surori şi fraţi şi aşa mai departe. Da' nu-i de glumă cu ăştia, păi uite-i că, ba s-o fută pe mă-sa! Au somat şi au ridicat puştile şi-am mai rotit o dată privirea peste tot grupul şi mi s-a părut că-i zăresc pe Hansi şi pe părinţelul Andrei. Noi suntem poporu', restu' s-o mai fi vărsat pe drum. Ba uite acolo în faţă şi două femei cu copii în braţe şi pe tipul ăla care-şi rupe cămaşa de pe el şi rage cu pieptul dezgolit în faţa armelor, mmmmîîîomoarămmmîîî! Tăceau. Ţăcăneau din încărcătoare, armau şi ocheau. Şi pe urmă au tras! Futu-le morţii-n gât de jeguri nemernice şi să le fie ţărâna în ciorba copiilor şi părinţilor lor, pentru c-au tras în popor! Dar nu vor avea ei zile ca să stârpească poporul! Doar că ne zburătăciseră cu împuşcăturile lor. Am rupt-o la fugă spre Primărie pe alte străzi, hăituiţi şi vânturaţi încolo şi-ncoace de un popor mult mai numeros de militari, miliţieni şi securişti, care veneau de peste tot, dimpreună cu Salvări şi maşini de pompieri. Toţi au tras în noi. Vânau poporul ca pe iepuri, din Dacii în plină viteză. Ne împuşcau de la ferestre, din poduri, de pe acoperişurile blocurilor şi iarăşi fugim şi trebuie din nou să ne grăbim fără să ne pripim. Ceaţa unui amurg fumegos ne împresoară şi ne sufocă. Hansi gîfîie lipit de zid lângă mine, şi pe urmă îl văd aplecându-se în spatele unei Dacii care rulează la pas. Alunecă pe lângă ea dîndu-i ocol şi trage prin parbriz afară un om ca pe-o panglică dintr-un joben, în aceeaşi fracţiune de secundă buşindu-l de asfalt şi trăgând zece focuri de pistol în cel de la volan. Hansi e un tigru cu labele pline de sânge, care trage afară din maşină mortăciunea făcută zob. Urcăm în locul lor, dar degeaba, nu mai porneşte motorul de cât a tras şi-n maşină până a zăpăcit-o şi nu mai are nici gloanţe în pistol. Căutăm mortăciunile în buzunare după încărcătoare şi o rafală lungă face să sară aşchii din piatra caldarâmului în jurul nostru. Din nou am scăpat şi fugim şi scandăm prin flăcări şi fum. Au dat cu gaze toxice peste popor! Să fie cu toatele în ciorba nepoţilor şi copiilor şi părinţilor lor! Prin geamurile Primăriei zburau steaguri şi tablouri în flăcări. Pământul se zvârcolea şi ardea şi nu-i mai răbda. Ei cu vorbele lor zbierau la turma asta de popor, mmmîîînoi suntemmmîîî mmmîîîpoporu' omoară omoară omoară! Mugetul mulţimii îi mătura de pe faţa pământului. Noi suntem poporu', zbierau în bătaia jeturilor de apă, lipăind prin bălţi de sânge şi împiedicându-se de cei căzuţi, în timp ce Primăria creştea dintr-o fortificaţie de blindate şi maşini de pompieri şi militari în toate neamurile de uniforme, înarmaţi în fel şi chip. Gemetele şi urletele poporului se căţărau pe ziduri şi scoteau pe ferestre steaguri şi portrete de dictatori cu miile. Ei mugeau şi urlau în noapte. Întunericul mustea de durerile lor imemoriale. Noaptea era un vaiet de moarte atotcuprinzător. Pământul a supt însetat tot sângele şi lacrimile lor şi i-a întors într-un loc de verdeaţă şi răcoare. Din nou ne-au zburătăcit şi iarăşi am fugit şi de astă dată nu m-am mai oprit decât sub podul acela de ieri noapte. De-acum rămăsesem singur şi am luat-o spre casă şchiopătând. Numai de nu m-ar prinde ziua pe drum ca să mă vadă ăştia care omoară poporul. Toată viaţa m-am ascuns de ei prin demisoluri şi ţarcuri şi grajduri, ca un şobolan şi un vierme, transformându-mă pe nesimţite într-o lighioană iubitoare de întuneric. Întunericul m-a salvat mereu şi mă va salva şi de astă dată. Cerul îmi arată că mai sunt trei ceasuri până să se lumineze şi deja am ajuns. Am bătut şi am aşteptat pe trepte în faţa uşii. Mai bine să nu sparg uşa, şi bine am făcut, că peste un sfert de oră a apărut Pepino şi a descuiat uşa ţarcului. N-a mai trebuit să urce la Mioara, fiindcă părinţelul dosise o sticlă ieri

noapte și apucase să-i spună în toiul Revoluției că-i în baie, în spatele closetului, lângă borcanul ăla cu cîlți și garnituri de robineți, și cine o ajunge viu acasă s-o bea în cinstea poporului. Negreșit, așa vom face. S-ar putea ca din tot poporul, ăștia să mai fi rămas, eu și Pepino, și nici țigări nu mai avem. Ba uite că Pepino scotocește pe sub saltele și scoate un pachet de Mărășești. Puțină pîine și puțină fiertură ne-ar mai lipsi ca să fim un popor definitiv stăpân în țarcul lui. Dar merge și așa. Merge ca unsă. Am scăpat întregi de dușmanii noștri, din ghearele lor spurcate cu care nu vor conteni să scurme și să mănânce căcat din acest loc de verdeață și răcoare. Noi suntem poporu', Pepino, iar de-acum suntem la adăpost. Nimeni nu ne mai omoară, eh, ți-ai rupt cămașa de pe tine și le-ai arătat pieptu' ăla al tău de muscă tebecistă, și tot n-au vrut. N-au înțeles ce ziceai! Pepino e spoit pe toată fața cu sânge uscat și funingine. A plouat cu cioburi și pământ pe el, a fugit prin gaze și flăcări ca să scape din ghearele călăilor care-au căsăpit poporul. Da, au omorât poporul, cu gloanțe, cu gaze, cu tancuri și jeturi de apă și bastoane. Au lăsat în urma lor numai ruine și cadavre. Vor rămâne ei singuri, fără nici un popor, să împărățească peste un țarc de împuțiciune și un pustiu tot mai vast, unde se vor mânca unul pe altul până la ultimul. Nu va mai fi verdeață și răcoare, ci numai durere și întristare. Ce-ați făcut din popor, jeguri nemernice? Ați făcut o turmă de animale de povară pe care ați înfometat-o și ați măcelărit-o necontenit. Ce-ați făcut din acest loc de verdeață dacă nu un țarc și un abator de vorbe în care ați băgat oamenii pe rând și la grămadă și-ați scos cenușă și cadavre? N-a mai rămas nimic viu. Omoară și iarăși omoară, tot ce e viu să piară. Asta ați făcut. Comunismul, visul vostru de aur, slujbele voastre și familiile voastre, lefurile și pensiile voastre, cărțile voastre și ziarele voastre, acum ștergeți-vă cu ele la cur ! Poporul nu vă mai vrea, pământul nu vă mai rabdă, dar voi o țineți una și bună, poporul și poporul și poporul. Poporul pe care l-ați mâncat voi fript, jigodii comuniste! Săturați-vă și îmbuibați-vă! Măcar că balamucul de afară se întețise iarăși, noi nu-l mai auzeam de aici, din livingul cu saltele. Coniacul și tutunul ne vindecaseră răgușeala și înviam de la o secundă la alta aflând cu puteri înzecite că noi suntem poporul. Vom stârpi până la ultimul toate jigodiile astea comuniste! Da, vom scăpa poporul de ei! Nimeni nu-i mai vrea și nimeni nu-i mai rabdă! Îi vom agăța pe toți cu capetele-n jos de stîlpi și de felinare, să-i ciugulească păsările și să treacă toată lumea să-i vadă, să-i scuipe și să-și facă nevoile pe ei. Asta-i soarta lor, pe care ei cu mâna lor și-au scris-o vreme de o jumătate de sută de ani în acest loc de verdeață și răcoare. Pepino mi-a spus că pe Hansi l-a urcat într-o Salvare, cu o grămadă de gloanțe în el, dar încă mai sufla! N-ar fi trebuit să facă asta, fiindcă și Salvările sunt ale lor, ca și tancurile și mașinile de pompieri. Totu-i al lor, Pepino, înțelegi ? Toate orașele și așezările, fabricile și cîmpurile de semănături și toate animalele și toți oamenii cu tot cu sufletul din ei. Totul trebuie luat cu japca de la ei, fiindcă altminteri vor continua să rămână stăpâni și vor tăia și spânzura în veci în acest loc! Și Hansi? Să-l fi lăsat să moară acolo-n stradă ? L-au dus la spital! Și spitalele sunt ale lor, Pepino, așa că ei îl vor vindeca pe Hansi cu un glonț în cap și-l vor trimite pachet la Mortu' Fript. Îl vor face cenușă și-l vor arunca la canal, să curgă la vale cu spurcăciunile lor, căci așa procedează ei, comuniștii. Cu ăștia nu-i de glumă, Pepino, nu te joci cu ăștia! Ba s-o fută pe mă-sa, c-o să le punem pielea-n băț și-o să defilăm cu ei de-a lungul și de-a latul acestui loc de verdeață. Steagul Revoluției va flutura prin toate orașele și cătunele piei jegoase de comuniști. Noi îi vom stârpi, noi vom scăpa omenirea de ei, de toți absolut. O să le piară urma și graiul. Nimic nu mai e al lor, decât numai moartea. Toate orașele și așezările, ogoarele și animalele și fabricile, cât vezi cu ochii, toate-s ale noastre. Noi le-am făcut, noi suntem stăpânii acestui loc de verdeață, fiindcă noi am scăpat omenirea de ei! Dar Andrei și Carol? Ce-o fi cu ei? Istovise Pepino dînd din mâini, iar mie mi se închidea ochiul cu care-l urmăream. Cu celălalt ochi continuam să caut prin catastiful pescuit de pe Bega, în timp ce-i spuneam că părințelul Andrei, cel puțin, trebuia să se întoarcă aici. El n-are alt loc prin oraș unde să tragă, dacă nu l-or fi omorât și pe el! Eh, aia e, c-am rămas un popor de doi inși aicea-n țarcul ăsta, îmi spuneam răsfoind tot mai descurajat Omagiile Uniunii Scriitorilor din

România. Nu găseam nici un fel de Gheorghe Restoiu printre cele vreo sută de nume. Pepino îmi spunea că ne vom întoarce, acum, va trebui neapărat să mergem după ei și să-i căutăm. Nu putem să-i lăsăm la mâna ălora pe Carol și Andrei. Are dreptate Pepino, iar totodată înțelegeam că mă amăgisem crezând c-am cunoscut vreodată un scriitor în carne și oase, pe numele lui, Gheorghe Restoiu, un fel de hopa-mitică mic și rotofei, cu gușă și fălci palide și plete linse, care arătau că-i un artist la viața lui. Deși sunt destui în catastiful ăsta. Restoiu nu-i printre ei. Poate n-or fi trecuți toți aici, or mai fi scăpat și pe de lături, și nici Editura Calende n-o văd, da, Editura Cartea Românească scrie aici! Vom merge, Pepino! Am rupt ultimele patru pagini cuprinzând vreo sută de nume de scriitori și titluri de omagii, le-am împăturit și le-am băgat în buzunarul cu fermoar de la piept al canadienei lui Hansi. Eh, n-aș putea spune că nu mi-a purtat noroc până acum canadiana asta. Oricum mi-a mers mai bine decât sărmanului Hansi! Pepino rămăsese în urmă să încuie și coboram prin întuneric spre lumina chioară a becului de la ieșirea din bloc. Oare de ce m-am oprit după ce am coborât patru trepte? Era o liniște ca de sfârșit de lume și încremenisem cu moartea înainte. Prin lumina aia firavă și-n întunericul de-afară nu se vedea nimic mișcându-se. Tot zbuciumul și spaima zilelor și nopților din urmă mă copleșiră instantaneu, omoară, omoară, omoară! mi se zbătea inima în gât, îl așteptam pe Pepino și Pepino a ieșit pe ușa blocului înaintea mea. Omoară!!! O singură împușcătură am auzit. M-am întors și-am urcat trei trepte și am înțepenit lipit de zid în întuneric. Oare m-or fi văzut? Omoară! Omoară! lătra întunericul. L-am văzut pe Pepino zvîcnind, ținându-se cu mâinile de gât și căzând grămadă în fața ușii deschise prin care ar fi trebuit să trec. Nu m-au văzut! Așteptam în întuneric lipit de zid, scăldat tot de sudoarea de gheață a morții, și numaidecât am văzut două umbre aplecate și rupte de mijloc, furișându-se iute, iar după două secunde a apărut și a treia, cu un pistol pe care-l ținea în amândouă mâinile întinse învârtindu-se și ținând încontinuu împrejurimile. Cei doi l-au luat de mâini și de picioare pe Pepino, și deja îl verificaseră și-l recunoscuseră. E terorist și ăsta, i-am auzit, înainte de a dispărea din raza vederii mele. Și eu eram terorist, dar nu mai eram sigur că nu m-au văzut. Am mai așteptat lipit de zid un minut și pe urmă am mai stat cinci minute în fața ușii, pe trepte, până am simțit că nu mai pot. Peste nici o jumătate de ceas o să se lumineze de ziuă și-mi va fi mult mai greu. Am izbit cu umărul de ușă și eram înăuntru în întuneric. Mi s-a părut că aud o foială în spate, dar vedeam ca ziua în întuneric și nu era nimeni. Am tras după mine ușa de la bucătărie și am deschis fereastra. Nu simțeam și nu vedeam vreo mișcare nici în întunericul de afară. N-or fi ei atât de proști ca să pândească doar la ieșirea din bloc, să nu păzească și ferestrele, dar nici până într-atât de deștepți! Atunci i-am auzit pe trepte, împiedicându-se la ușa țarcului și înjurând teroriștii. La dracu', ușa asta de la bucătărie am mai vrut s-o blochez și altădată. N-ar fi fost mare lucru dacă ar fi dat Pepino peste mine călărind-o pe Steluța! Am sărit în întuneric și-am aterizat pe arătura de pământ înghețat. Iarăși fugeam.

Omoară, omoară. Fericită determinare a istoriei, înscriind ziua de naștere a Președintelui României în prima lună a anului, oferă scriitorilor din țara noastră prilejul de a-și reînnoi sentimentele de profundă și statornică prețuire față de strălucita sa personalitate. Cât încă nu mi-am rupt picioarele, dacă mă mai țin și mă mai duc, sunt dator să nu mă las prins. Toată viața am fugit și m-am ascuns de ei, asta-i viața mea și uite-mă aproape scăpat. Tocmai începuse să se lumineze când am ajuns la pod. Am fugit ca un cal, nici un cal n-ar fi ajuns atât de repede! Am stat lungit într-un tufiș și am așteptat să treacă cinci camioane cu soldați și nouă taburi spre centrul orașului și de-acum știam că rămăseserăm un popor format dintr-un singur ins. Sărmanele oasele mele, da, e ziuă și a început din nou să se tragă și iarăși fug, cu moartea împresurându-mă din toate părțile. Am făcut un ocol mare pe cîmpuri ca să ajung la gară și-am constatat cu surprindere că în împrejurimi viața părea să fi intrat în normal. Lumea mișuna încolo și încoace nesinchisindu-se de împușcături, iar sala de așteptare și peronul erau pline. Se anunțau trenuri. Orarul

cefereului funcționa imperturbabil. N-aș fi avut la ce să mă mir, de vreme ce trenurile sunt tot ale lor. M-am suit totuși într-un tren de București. Ceasul de pe peron arăta ora nouă și am auzit la megafon că trenul ăsta pleacă peste cinci minute. Când s-a pus în mișcare, am văzut revărsându-se pe peron dintr-un tren care tocmai oprea un popor numeros echipat în uniforma galbenă de gărzi patriotice. Am scos foile din buzunar și am continuat să citesc despre fluxul de sarcini actuale ale Patriei, pentru a căror îndeplinire fără reproș ne socotim deopotrivă implicați. Ne alăturăm, cu uneltele noastre specifice, efortului unanim de înălțare a României Socialiste. Auzisem și văzusem, nu era de azi de ieri războiul ăsta și-am mai citit și altă dată despre el, dar poate nu îndeajuns de atent, de vreme ce abia acum îmi dau seama că pe mine nu m-a chemat nimeni să mă alătur. Poate că asta așteptam, în vreme ce ei hăituiau, prin întunericul demisolurilor și al hangarelor, poporul dintr-un singur ins pe care-l formez, spre uneltele mele specifice: barosul, lopata, târnăcopul, ciocanul de bătut tuburi, coșul cu floricele de porumb, găleata cu nămol de la Techirghiol! Cam asta-i tot ce mi se poate oferi, și nu-i puțin lucru că primesc totul cu brațele deschise, pe deplin conștient de ceea ce sunt: o scursură toxică a conștiinței colective, care duce peste tot cu sine o istorie monstruoasă și atotcuprinzătoare. Însă ca slujitori ai scrisului, în numele dreptului, pe care arta noastră și l-a asumat permanent, de a ne adresa conștiinței poporului, suntem la fel de îndreptățiți de a vorbi azi omenirii despre ceea ce reprezintă Președintele Nicolae Ceaușescu, consecvent apărător al demnității omului și al virtuții sale morale, al dialogului fertil, deschizător de drumuri pentru un viitor de certitudini și valori ferme, spirit ales dintre, prin care România azi, forțele, omoară, cu toată demnitatea, omoară, omoară, cu toată hotărîrea, triumful idealurilor, omoară omoară omoară. Liniștea și tăria de a ne așeza la masa de lucru proprie sau de a ieși în cetate ca s-o servim: OMOARĂ! Încredințați că totul e bine, că totul va fi bine și în viitor. Ce-ați făcut cu poporul, jeguri nenorocite? L-ați mâncat fript cu tot cu cetate. Asta ați făcut. Visul vostru de aur, familiile voastre și slujbele voastre, cărțile voastre, vinul și bucatele voastre, femeile pe care le-ați iubit și v-ați împreunat cu ele, copiii voștri pe care i-ați văzut crescând frumoși și sănătoși, tristețea și fericirea și toate speranțele voastre și vorbele care v-au dat să mâncați și cu care ați rezistat: Omoară! Omoară Omoară! Tot ce e viu să piară! Drept care, obștea scriitorilor urează. Pentru a da. Acțiunile sale mobilizatoare. O nouă strălucire identității și numele de România Socialistă. Dumitru Radu Popescu cu Numele comunistului de omenie. Ioan Alexandru cu Patria și Poezia. Dumitru Almaș cu Făuritor de istorie. Ion Marin Almăjan cu Neobosit la cîrma țării. Al Andrițoiu cu Lăsând urmașilor un viitor al certitudinilor. Paul Anghel cu Un om mare. Grigore Arbore cu Documente ale conștiinței artistice. Sofia Arcan cu Urare. Ion Arieșanu cu Tirada luminoasă. Alexandru Balaci cu Înaltă răspundere în fața istoriei. Paul Balahur cu Literatură și conștiință. Balint Tibor cu Folosul scrisului. Ionel Bradabur cu Amintire despre un tânăr revoluționar. Maria Banuș cu Mesaj de pace, de speranță. Eugen Barbu cu Arhitect al păcii. Teofil Bălaj cu Recunoaștere și prețuire. Ion Dodu Bălan cu Fierbinte omagiu. George Bălăiță cu Muncă și poezie. Vasile Băran cu Victoria construcției. Mihai Beniuc cu Nașterea. Nikolaus Berwanger cu Departe de patrie, dialoguri despre România și Președintele ei. Bodor Paul cu O amintire politică. Geo Bogza cu Urare. Ion Brad cu Responsabilitatea istorică. Voicu Bugariu cu Un sentiment numit Ceaușescu. Augustin Buzura Cu fruntea sus prin timp. Nina Cassian cu Marele destin. Liviu Călin cu Glasul din cuvinte. Alexandru Căprariu cu Voința Națiunii. George Chirilă cu Un fiu pentru revoluție: Nicolae Ceaușescu. Constantin Chiriță cu El, omul muncii. Mircea Ciobanu cu Doveditoarele roade. Șerban Cioculescu cu În inimile tuturor. Constantin Ciopraga cu Patriotul exemplar. Dumitru Corbea cu Animator, îndrumător, inițiator. Radu Cosașu cu O statură morală inconfundabilă. Omoară, omoară, omoară! Până să apuc să citesc o pagină, am adormit. Nu m-am trezit până-n București.

Cristian SĂILEANU

Letopiseţu vieţii, al pildelor
şi al miracolelor lui Zamolxe
mărturisite cu deamănuntu de învăţăceii săi,
Xaralambos, Radagaiso, Vitigis, şi Branduza
şi însemnate mai gios de către scribu cel smerit,
Cristian Săileanu

Pe'un jilț tăiat în stâncă stă ţapăn, palid, drept,
Cu cârja lui în mână, preotul cel păgân;
De'un veac el șede astfel - de moarte'uitat, bătrân,
În plete'i creşte muşchiul, și mușchi pe a lui sân,
Barba'n pământ i'agiunge și genele la piept...

Aşa fel zi și noapte de veacuri el stă orb,
Picioarele lui vechie cu piatra'mpreunate,
El numără în gându'i zile nenumărate,
Și fâlfâie deasupra'i, gonindu'se în roate,
Cu'aripile'ostenite un alb ș'un negru corb.
(Mihai Eminescu, Strigoii)

Cuvânt către cetitori

Bâiguite scornituri şi deşerte viaşti au agiunsu la noi despre Zamolxe, Profetul lui Dumnedzău şi Învăţătorul Tracilor. Nu se ştie nice când, nice cum a vieţuit, nu se ştie nice măcar cum se numea cu adevărat, de I'au scălâmbăiat unii şi alţii până şi numele. Anevoie iaste, aşadar, să se aştearnă careva la scris despre Iel şi despre pravilele Sale. Căci din ce soi de lut, te întrebi, şi cu ce degete ale minţii ai să'L plămădeşti? Din ce puţ adânc al vremurilor, şi cu ce fel de căldare de argent să'L scoţi la lumină ca să'L arăţi sufletelor nuastre cele dornice de înţelepciune şi de sumeţie?

Dar poate o nedumerire mai nemerită ar hi, cum să nu scrii despre un ast fel de luminat profet? Căci alte seminţii au scris îndelung şi apăsat despre profeţii lor şi iată, murind ei, întâi profeţii, şi mai apoi scribii, dar rămânând înscrisurile, s'au împopoţonat acele seminţii, şi au ieşit ca păduchele în frunte cu de la sine putere zicând că iei, şi nicedecum alţii, ar hi poporul ales.

Şi atunce io, nācājit că mă aflu printre nealeşi, dacă alta nu am avut putiinţă a face, m'am zgâncilit cu un deget sub căciulă, şi m'am apucat de furat! La început am şterpelit sfios ce încăpea într'un pumn, o voroavă ici, o voroavă colo, şi le'am strecurat în acest letopiseţ. Apoi, uitându'mă io în stânga şi'n dreapta şi văzând că nime ne târăşte în faţa vreunui magistrat pentru a da samă pentru hoţia nuastră, nice pe mine, nice pe burduhānosu de Mihail, cu mai multă osârdie m'am întors la pungăşală. De data asta, însă, n'am mai şterpelit cu pumnu ci cu buzunaru, pre care l'am umflat cu închipuitele urme ale paşilor lui Zamolxe. Iar mai la urmă de tot, lipsit de teamăt şi de sfiiciune, m'am dus la furat cu sacu. Am despuiat alţi meşterşugari în ale scrisului fără ca măcarî să clipesc. Ca o coţofană am adunat, de la cine am văzut ceva mai strălucitor, mai zemos, mai colorat. Şi tot ce am pungăşit, i le'am pus lui Zamolxe în traistă şi în samă.

Am apucat vorbe meşterşiugite de la Grigore, de la Ion, de la Miron şi de la fiu'său Nicolae. L'am uşurat de pungă pe Dimitrie. I'am furat portofelul lui Mircea. Şi tot nu mi'a agiuns. Într'o bună zi, am dat de o casă cu cheia în broască şi cu stăpânul casei năzuit către o lume mai bună, într'acest chip am poreclit cărţile lui Simion Florea Marian. Mult n'am stat pe gânduri. Am dat buzna în acea casă şi, din ciale trei cărţi ale sale, am cărat, cu roaba am cārat, tot ce mi'a sunat mai bine,

mai zamolxian.

Mai apoi, am stat eu şi am socotit. Dacă, de'o pildă, Nicā al Petrei a cules păţania drobului de sare din seminţie, apoi cine va să mă îmbune pre mine că acea păţanie nu vine din negura timpurilor şi deci din poala lui Zamolxe? Căci, dacă pre vremea lui Zamolxe erau vaci, şi erau, iar vacile lui Zamolxe lingeau sare, ceea ce o lingeau, atunce negreşit ar fi trebuit să se potrivească prin preajmā şi un drob de sare cocoţat pre vreo sobă, şi un pătuţ de prunc alături, şi două fumei năroade în colibă. Sau petrecania cu mărul cel plin de uscături? Erau meri plini de uscături în vremurile de demult, cum sunt şi în zilele noastre.

Cât despre proverbele lui Vitigis, case avem vrasăzică acum, case aveau şi dacii pe vremea lui Zamolxe. Lātrau câinii ca neghiobii pe vremea lui Zamolxe când trecea vreo caravană, alţi câini, la fel de neghiobi, o latră şi azi.

Ceea ce nu am furat sunt personajele, pildele şi ispitele ce le veţi găsi în paginile cărţii. Pe acelea le'am scornit io. Şi de ele sunt eu mai mândru decât de orice ce veţi găsi în paginile de mai jos.

Zamolxiada dupe Xaralambos

CUPRINS

1. Cerere de iertăciune
2. Cum a agiuns Zamolxis la Pithagóras
3. Zamolxis şi cei doi învāţācei ai lui Pithagóras
4. Kylon pune foc Palatului Învāţāturii. Muartea pithagoreenilor
5. Zamolxis şi Xaralambos se întuarnā în Tracia
6. Dzoutulas încearcā sā Îl ucidā pre Zamolxis
7. Pilda muierii care fugea de adivār
8. Pilda fumului den hogeacu vecinului
9. Zamolxis predicā despre familie
10. Vitigis dzice predica lui Xaralambos despre pomu recunoscātor
11. Zamolxis îl învaţā pre Xaralambos cā pornirile sālbatice ale uamenilor ne stau chiar subt un rând subţire de piele
12. Dzoutulas de iznuavă încearcā sā Îl ucidā pre Zamolxis
13. Zamolxis predicā despre pericolu bāuturii.
14. Vitigis spune pilda cântāreţului den cor şi a giucātorului den horā
15. Zamolxis si bātrâna fārā îndurare
16. Zamolxis le predicā preoţilor cāiţi
17. Vitigis bate toba la spatele surdului
18. Zamolxis îi mustrā pre geţii ce se rāzbeleau unii cu alţii.
19. Pilda lupului cel alb sau a distrugerii ce puate veni fārā cât dinlāuntru
20. Perşii încearcā sā îl ucidă pre Zamolxis
21. Branduza le spune pilda urei între etnii
22. Xaralambos nu iaste pera bucuros de venirea Braduzei între iei, dar pre urmă se răzgândeşte
23. Pilda celor trei fumei in furtunā
24. Pilda fraţilor cei iubitori
25. Pilda oierului mândru de ficioru sāu
26. Radagaiso pohtiaşte o spadā
27. Pilda celor doi mânji
28. Zamolxis le predicā apostolilor despre dragoste, fobie şi ruşine, ciale trei ramuri den arborele salvārii
29. Zamolxis la sāileni
30. Pilda cârjei şi a umbrei
31. Zamolxis le predicā magistraţilor
32. Costobocii cer agiutor
33. Caznele la care au fost supuşi costobocii de mânule sciţilor
34. Toxaris se înfruntā cu sciţii
35. Zamolxis le spune magistraţilor o păţanie den ţara chitailor
36. Xaralambos îşi ia muiere
37. Pilda pescarului cel nerecunoscātor
38. Năbuşesc machedonii
39. Vitigis dzice pilda lui Bastizo mas chior
40. Branduza dzice pilda gāinii lui Bastizo
41. Pilda māslinului bătrân
42. Puţinul crezământ al tracilor dupe muartea lui Zamolxis
43. Dau apele în Tracia
44. Pilda drobului de sare
45. Xaralambos prinde unspredecem furi în laţu lui Dumnedzău
46. Dumnedzău cutremurā pământu Traciei
47. Dumnedzău trimite plaga lācustelor
48. Xaralambos obliceşte viastea morţii lui Toxaris, şi a reîntuarcerii lui Zamolxis printre muritori
49. Zamolxis îl sfātuieşte pre Māria Sa, Zoltes sā ridice douā ruguri funerare înainte de a pleca la răzbunare
50. Păţania lui Diurdan, ucigātoru de regi.
51. Māria Sa, Zoltes şi Fiu Cerului, Zamolxis

pleacă prin Tracia să adune de iznoavă ţara subt un steag
52. Fârşitu lui Xaralambos

Quattordecalogu lui Zamolxis

1. Du'ţi viaţa ast fel încât, dacă într'o bună dzi îţ vei vedea chipu oglindit într'o fontană, să nu îţ vină să te arunci în ea. Căci nu există un giudecător mai aspru decât propria'ţi mustrare, de care nu ai unde să te pitulezi.
2. Fă bine. Iar dacă nu stă în putiaria ta să binefaci, nu fă nemică.
3.Dezlegare vă dau io adzi să vă aplecaţi urechea către tuate crezămintele lumii, să învăţaţi tot ceea ce este bun de la alţi prooroci, şi să le adaugaţi la crezămintele pământului vostru. Căci, aflaţi de la mine că toţi proorocii sunt unu, şi toţi uamenii lumii sunt unu. Deci, ca un fir de iarbă care a fost încovoiat de vifor încuace şi încolo, dar când vijelia s'a oprit se întuarce şi stă iar cu creştetu spre cer, aşijdirea întuarce'te şi tu, frate trac, în linişte, la crezămintele sângelui tău, acolia unde tu ieşti poporu ales.
4. Cu cât te cocoţi mai sus pre treptele măririi şi a puterii între ai tăi, cu atât mai multă osârdie să încerci mai întemeiat şi mai drept să hii. Căci cine sus pre trepte s'a cocoţat şi va cădea, cu atât mai dureruasă îi va hi căderea. Iar dial fără vale să ştii că nu iaste de găsit nicăierea. Ţine minte că nemica nu'i stătător pre lume, ci tuate sunt trecătuare şi se duc spre risipă.
5. Ai îndurare de toţi când eşti baros, almintrilea nimirea nu va avea îndurare de tine dacă vreodată agiungi nicovală. Dar mai presus de orice, să ai îndurare de bătrâni, nu numai de ai tăi ci şi de ai altora.
6. Păstrează'ţi cugetu curat şi în bună stare şi cugetu îţ va mulţumi prin a'ţi dărui un somn liniştit şi un trup teafăr.
7. Aminteşte'ţi cu umilinţă în fiecare dzi că de fapt nu eşti nemică altceva decât o biată punte şubredă între morţii tăi şi nepoţii tăi. Du'ţ traiu ast fel încât la îmbletea ta din viaţă să nu le laşi copiilor tăi altă datorie decât cea a recunoştinţei.
8. Toporu pre care îl ţii la îndemână - sau falxu sau sica, sau spada - să nu hi tu niceodată primu în a'l ridica, căci luarea unei vieţi iaste cel mai urât lucru şi mai de neiertat în ochii dumnedzeirii. Dar dacă tu sau ai tăi vă găsiţi la vreme de primejdie, sau dacă năbuşesc veneticii ca să ne strice pâinile, taie fără îndurare.
9. La pământu altuia, sau la auru lui, să nu'ţi curgă balele chiar dacă acela iaste ştiut a hi o jivină cu trei ochi care îşi mănâncă copiii, dar ca un roi de albine înfuriate să'ţi aperi ce'i al tău de orice năvălitor. Cât despre fumeia altuia, să nu'ţ ridici ochii la ia, căci se ştie ce vărsare de hema s'a prilegiuit între eleni şi troieni şi totu pentru o fumeie, Elena.
10. Să nu faci niceodată rău, orice ar hi, altui trac. Să nu ridici niceodată mâna împrotiva altui trac, orice s'ar isprăvi.
11. Niceo vorbă rea să nu iasă den paza gurii tale despre alt get, sau dac, sau trac. Iar dacă nu ai nemică bun de spus despre fratele tău trac, mai bine să taci şi să nu spui nemică.
12. Blestemat să hii dacă nu te îngrijeşti de învăţătura copiilor tăi. Căci Dumnedzău nostru şi Trimisu Său Între Noi, Zamolxis, nu vor să domnească asupra unei seminţii de neghiobi. Şi aspră osândă îşi va dobândi acel ce face osebire între fetele şi ficiorii lui. Iară dascălilor voştri să nu cutezaţi a le trece pre dinainte şi să'i ţineţi la mare preţ, în capul mesei, alături de părinţii voştri şi de Dumnedzău. Căci o seminţie care nu'şi preţuieşte dascălii iase ca păduchele în frunte şi de batjocora lumii iaste.
13. Fereşte'te de cei cari folosesc cărţile sfinte sau crezământul în Dumnedzău pentru a băga zâzanie şi a sădi urâ între uameni. Dumnedzău este unu, şi aşe cum un pom sau o piatră au un nume diferit în fiecare limbă a pământului, aşijdirea şi cu numele lui Dumnedzău. Dacă cineva, décii, îţ va spune să minţi, să jăcuieşti sau să ucizi în numele crezămintelor tale, acoperă'ţi urechile şi fugi, căci prin gura acelui om vorbeşte un zmeu.
14. Hii simeţ că ieşti trac şi spune'le într'acesta chip tuturor celor cari te privesc de sus, Nu'i altă ţară subt suare mai frumuasă ca Tracia, cu o mulţime şi desime de uameni stătători la cuvânt, cu belşug de tot felu de ruadă şi de iscusenii, pentru care i s'a spus raiu pământului. Nice nu vei afla nicăirea altă seminţie mai dreaptă şi mai destoinică decât tracii, nice alt zeu mai în vârtute decât Dumnedzău nostru şi proorocu Său, Zamolxis.

(fragment din roman, continuarea în numărul viitor)

Cristina ANDREI

Fragment dintr-un posibil roman

al cărui titlu provizoriu este

„GOODBY, MISS ARGENTINA!”

- Strânge-ţi, băi, boarfele şi du-te dracului afară din redacţia mea, boul dracului! Cine te crezi tu, băi, cretinule, să-l iei la ştangă pe şefu’consiliului? Idiotul dracului! Tu ştii cine-ţi umple troaca aia de unde mănânci cu mă-ta şi cu vaca de nevastă-ta? Ştii cine-ţi bagă în buzunar banii de chirie pentru cocina aia în care stai? Ştii cine, bă? Io, bă! Că mă căciulesc la ăia, înghit tot rahatul şi ling farfuria, fir-ai al dracului de nehalit. Aveţi principii, flămânzii dracului. Ia-ţi boarfele, du-te şi bagă-ţi în cur deontologia, că rămân şi idioţii ăştia nemâncaţi. Marş, afară, jigodia dracului, râios şi cu coada pe sus. Schimbi tu lumea, faci tu cocoşaţii drepţi, al dracului de bou!

Ieşise rânjind. Încă vedea faţa congestionată a redactorului-şef, un imbecil fără şcoală, cu relaţii la toate nivelurile puterii din judeţ, legate între ele într-o încâlceală imposibil de desluşit. Un amestec de servicii şi şantaj, de linguşeli şi ameninţări, istorii cu rădăcini în mâlul trecutului, otrăvind prezentul la fel de mlăştinos. Nu onestitatea sau simţul dreptăţii, nici vreo credinţă de apărat nu-l îndemnase să îl radă pe Doloşman sub titlul de pe prima pagină a ziarului. Nici măcar vreo răzbunare, ci simpla ocazie ivită pe neaşteptate şi cheful a se distra şi el o dată aiurea făcându-l de căcat pe ăsta cu fiţuica lui cu tot.

Ziua aia venise pe neaşteptate. Lipsea secretarul general de redacţie. Şi machetatorul. Care era tot el, Alecu. Domnul Alecu, Aşa pretindea să i se spună. Era important. Pentru că la gazetă se făceau economii. Salariu lua numa’ şefu’. Pulimea, colaborare, drepturi de autor, prestări servicii. Oricum, erau şase cu tot cu contabila care mai dădea şi cu mătura şi cu o cârpă de praf, că banii veneau mereu din acelaşi loc, iar statul de plată nu se schimba niciodată. Îl trăgeau la xerox de la o lună la alta. Când a văzut că Alecu nu apare, Neacşu i-a zis să ia el articolele de la Paraschiv şi Andreiuţa, să le pună în casete şi să trimită macheta la tipar până-n opt, că nu-i mare lucru, şi-aşa îl plăteşte prea mult pentru prostiile pe care le scrie. A zis că bine. Văzuse cum făcea Alecu. Obsedat de simetrie, de ordine imuabilă, de repetitivitatea eternă a formei la care trudise, încredinţat de importanţa misiunii lui la ziar şi flatat peste măsură de orice umbră de atenţie care i s-ar fi acordat, crease un tipar şi n-ar fi acceptat niciodată, nici o modificare de la structura pe care o stabilise, cel puţin pentru prima pagină a ziarului. Niciodată, nici un titlu nu putea să depăşească cinci cuvinte, cu prepoziţii şi conjuncţii incluse, nici dacă s-ar fi întors Hristos pe pământ. „Nu zici <<S-a întors Hristos, începe judecata de apoi!>>, că n-ai unde să-l încadrezi, e prea lung şi ai pierdut cititorul! Scrii <<A venit! Ne ia dracu!>> Dai un şapou şi restul pe ultima pagină, aia pe care n-ai cum s-o vezi că ziarele-s pe tarabă, fixate cu o bandă. Tre’să-l cumperi ca să-l scoţi d-acolo. Şi n-o să vezi unul, care să întoarcă prima pagină. Nu mai caută nici rubrica de sport şi nici p-aia cu morţi. Că ăia se cheamă că deja au avut noroc. Sucesc ziarul şi citesc dosu’. Ai înţeles, băiatu’?” Înţelesese.

I-a sunat pe Paraschiv şi Andreiuţa şi au trimis articolele. Paraschiv trei, despre

echipa de fotbal, care, deşi pierduse acasă, „promitea o mare victorie în deplasare”, despre iniţiativa directorului liceului industrial privind recuperarea, reciclarea şi refolosirea deşeurilor din carton, plastic şi sticlă, o chestie „pe cât de asemănătoare, pe atât de deosebită de practica ante-revoluţionară, când nu se colectau decât ziare, muşamale, sticle de lapte, ulei şi vin, pe când acum exista o uluitoare diversitate: peturi de cola, sticle de whisky şi gin, ambalaje de toate felurile, textile din străinătate şi cărţi, multe cărţi”; şi încă un articol despre o asociaţie de agricultori care, deşi abia se înfiinţase după aprige negocieri, în spiritul unei adânci neîncrederi şi, în orice caz, deocamdată, pe o hârtie unde se aflau numele viitorilor tovarăşi întru afaceri scrise în clar, pe computer, dar nesusţinute de semnăturile personale, se întrezărea ca un mare succes local, numai bun de exportat şi în alte zone ale ţării. Andreiuţa avea câteva note şi reportăjele despre orele de pregătire suplimentară pentru examenul de bacalaureat, că nu-l mai luase nimeni de vreo trei ani pe la ei prin urbe, despre înfiinţarea unei biblioteci publice sub oblăduirea primăriei, „la iniţiativa unui grup de două profesoare – una de română, desen şi sport şi una de istorie, geografie şi muzică”, unul despre ce se mai poartă la Paris în sezon şi ar fi putut să se poarte şi în oraşul lor, dacă ar mai fi existat atelierul zonal de confecţii, dus de gard de nevasta şefului poliţiei, membră în comitetul parohial, militantă pentru modele sobre care excludeau decoltee, nu permiteau absenţa mânecilor şi dispreţuiau ideea că fustele ar fi putut să fie mai scurte de jumătatea gambei; Andreiuţa opina totuşi că s-ar putea, totuşi importa şi la noi ultimele tipare pariziene, resuscitând arta croitoriei aflată acum în „moarte clinică”, dacă doamnele nu ar da toate năvală la tren în ziua de salariu, să meargă la cumpărături în capitală; că şi la casa „Nina şi Tibi Creţulescu” de pe Calea Florilor se găseau maşini de cusut, bunăvoinţă şi chiar talent. Mai trimisese din entuziasm şi cu speranţa secretă că munca asiduă ar putea să o ajute să avanseze în carieră, nişte note despre excursia în oraşul lor a unui grup de voluntari belgieni, care lucrau cu un ONG la ridicarea unei căsuţe pentru o văduvă cu 5 copii, dintr-un sat apropiat, despre trei studenţi din Cehia sau Slovacia care se rătăciseră pentru că nu înţeleseseră nici de la şofer, nici de la localnici unde să coboare din autobuz pentru nu se ştia ce şantier arheologic, că nimeni nu pricepea ceha sau slovaca şi pe la ei nimeni nu ştia că google are şi serviciul translate ca să fluture fuduli telefoanele second-hand cu care se mândreau. Oricum, treaba rămăsese un mister, că nu era nicăieri nici un şantier arheologic aşa că oamenii se lipiseră la proiectul cu casa văduvei şi acolo se născuse chiar o poveste de dragoste, dar asta rămăsese rezervată pentru alt articol.

Asta i-a dat şi lui ideea să caute şi nişte ştiri externe, excluse de Alecu din numerele obişnuite ale ziarului, pentru că, zicea el, nu interesa pe nimeni ce se întâmpla prin lume. Numai dacă se prăbuşea vreun avion, se mai ciocneau două trenuri, dar să fie cu multe victime, nu aşa, două-trei, dacă era vreun atentat, tot cu mulţi morţi sau se mai nimerea vreun actor care murea şi el, da’ nu de bătrâneţe, ci omorât sau sinucis. Altfel, nimic nu interesa.

Nu ştia bine nici o limbă, aşa că a dat search pe ziare englezeşti, americane şi franţuzeşti online, care se deschiseseră gratis, a căutat titluri groase, poze cu morţi şi revolte, a selectat rapid texte care relatau, şi-a închipuit el, dezastre ca să vadă şi concetăţenii lui că nici la bogaţii ăia din Vest nu umblă lumea cu elefanţi de urechi, că viaţa e tot de căcat, ca la ei. Le-a băgat rapid într-o aplicaţie de traducere şi a dat un ochi pe diagonală ca să mai înlocuiască după ureche, bălmejeli ale softului. Schimba un cuvânt, găsea o parafrază, le punea acolo, să sune cât de cât normal, să le dea sensul care-l interesa pe el, acurateţea informaţiei neinteresându-l câtuşi de puţin. Era un reportaj despre refugiaţi morţi şi răniţi într-o tabără atacată cu drone de o armată din Orientul apropiat, o relatare despre incendii şi vandalizarea unor clădiri publice la Paris şi o analiză despre creşterea costului vieţii în Regatul unit. A schimbat „Regatul unit” cu

Anglia, ca să priceapă tot omul, a mai pus acolo, simplificând limbajul, o ştire despre nervii provocaţi supuşilor majestăţii sale, de ridicarea dobânzilor la împrumuturi, menţinerea ratelor de economisire la un nivel scăzut şi creşterea simultană a ratei de bază. Adică bani puţini, rate mari, economii ioc, datorii la bănci cât China.

Lucra repede şi se gândea că ar fi putut să se apuce şi el de tradus serios, asistat de o aplicaţie din asta, din vreo limbă mai ciudăţică, norvegiană, finlandeză sau greacă. Ideea era să fie puţini vorbitori nativi, ca să fie şi mai puţini ăia care ar fi avut acces la traducere, să nu se prindă nimeni pe unde ar mai fi intervenit el, că să scrie singur o carte întreagă era bătaie de cap prea mare. Aşa, cu un text scris de altul, ar mai fi găsit ce să adauge şi ce să scoată. Ziceau toţi că traducerea nu e o chestie doar de înlocuit cuvinte, ci să pricepi, să rescrii povestea inteligibil, păstrând sensurile. Dar el se gândea că ar fi fost suficient să transcrii ce-ai înţeles şi să o faci cât mai natural, ca să priceapă şi alţii, adică să fie textul autorului, dar şi al tău. Sigur, mai cauţi, mai citeşti şi tu şi, dacă era cazul şi aducea un plus, mai puneai şi tu unde lipsea, că nu te durea mâna, mai tăiai ce era în plus, că cine stătea să verifice şi, oricum, ce nu se taie, se ştie, nu se fluieră. Parcă experienţa lui de viaţă nu era şi ea o inspiraţie. Mişto meserie.

În sfârşit, căutase un font diferit de cel obişnuit, descărcase gratuit unul care se chema „Aleo”; îi plăcuse şi îl botezase „aoleo”, gândindu-se amuzat ce balamuc urma să iasă. A folosit toate cele trei stiluri „light, regular şi bolt” plus variantele italice. Anapoda. Uite, αναποδα[1], ăsta era un cuvânt grecesc. Clar, o să se facă traducător de greacă. Dar ăsta era un proiect pe termen mediu. Acum, pe termen scurt, avea de futut ziarul lui Neacşu. Secţiuni transversale se intersectau cu coloane de dimensiuni inegale; scosese toate casetele de pe prima pagină şi sub titlul ziarului a pus cu litere mici-mici, să le citeşti cu lupa, informaţiile utilitare – telefoanele poliţiei, pompierilor, salvării şi orarul farmaciilor. Între ele, numărul de telefon al lui Neacşu, al lui Alecu, al lui Doloşman, unul de la o linie fierbine, altul de la judeţeană, pe al lui tanti Jeni care împletea pulovere pe comandă şi al lui nea’Doboş, mare jucător de şah în parcul central. Iar dedesubt, cu litere uriaşe, titlul articolului semnat de el: „Jaf şi dezmăţ la Judeţeană!”. Cinci cuvinte înalte, boldate şi aplecate. Iar dedesubt, iar cu litere invizibile articolul. Şi-i imagina pe toţi căznindu-se să descifreze textul. Citindu-l. Nevenindu-le să creadă. Reluându-l. Căutând ochelarii bunicilor, răscolind după lupe. Recitindu-l. Îngrozindu-se. Articolele lui nu prea erau băgate în seamă; le parcurgeau doar protagoniştii. Şi ăia pentru că aveau nevoie de ele în CV-uri, ori ca să dea peste ochi vreunui cetăţean nemulţumit; toate semănau între ele: ce bun şi cinstit e „profesionistul” din fruntea consiliului, comitetului, agenţiei, instituţiei, după caz şi ce cretini şi hoţi erau ăilalţi. Toată lumea mulţumită. De data asta scosese din carnetul de notiţe şi adunase tot ce aflase şi nu publicase, toate matrapazlâcurile ăluia, toate zvonurile despre afacerile lui împuţite, despre femeile hărţuite, despre sinecurile nevesti-sii, despre copiii ăia tâmpiţi pe care îi trimisese la burse de unde luau diplome de specialişti în nimic, plătite de tac-su după cursuri de două zile. A scris tot ce ştia, chestii pe care le putea proba şi chestii improbabile, a mai şi inventat, dar îl durea în cur. Ce puteau să-i facă? La sfârşit a semnat cu litere cât titlul de mari. Să le intre în cap şi să nu-l uite cât or trăi.

A fost mai greu cu tipografia. Când au văzut ăia haosul „artistic” al paginării, au zis întâi că e o eroare de tehnoredactare, pe urmă că a înnebunit Alecu, pe urmă au vrut să-l sune pe Neacşu. S-a luptat cu toate obiecţiile lor şi i-a convins că toată treaba e premeditată, pagina întâi chiar aşa trebuia să arate, că era un număr special care trebuia să atragă atenţia sub toate aspectele, că era o manţocărie politică şi e cu voie de la vârf. Care vârf? au întrebat ăia nedumiriţi. Vârful din vârf, ce dracu, nu înţelegeţi? Păi, cine ar îndrăzni să facă chestia asta, dacă n-ar fi cu voie de sus, sunteţi nebuni? Doloşman e pe derdeluş, vreţi să vă duceţi cu el,

că nu puneţi osu'? Vă duceţi dracu' cu tipografia voastră cu tot. Şomaju' vă mănâncă. Nu-l deranjaţi pe Neacşu că e acolo, sus, primeşte ordine. Gogoşanu, omul care ştia că Doloşman însuşi e omul din spatele acţionariatului de la tipografie, era cel mai confuz. L-ar fi sunat pe şefu de la judeţeană, dar îi spusese că numai dacă sare în aer să-l deranjeze, că nu îşi pierde el vremea cu toate căcaturile, că dacă cineva îi zice că el l-a trimis, să facă exact cum zice ăla, chiar dacă o face curvă pe mă-sa. Cine ar fi îndrăznit să îi folosească numele aiurea şi să nu moară a doua zi? Şi tipul ăsta părea foarte sigur pe el. Ameninţaţi, oamenii cedează. A cedat şi Gogoşanu, au cedat şi ăia. Şi s-a cutremurat Judeţul. A ajuns chestia până sus. În vârful din vârf. Chestia neaşteptată a fost că ălora le picase bine. Bine de tot. Doloşman chiar era pe derdeluş. Iar lui Neacşu îi picase mănuşă, însă n-avea cum ierta insubordonarea. Dacă nu-l pedepsea pe el se putea aştepta oricând să facă şi altul una mai gogonată. Nu ştia ce-ar fi putut fi mai grav de atât, dar ar fi putut ca momentul să pice ca dracu', nu bine şi foarte bine, inspirat şi foarte inspirat, ca acum. Aşa că trebuia să dea un exemplu. Ăsta trebuia dat afară, boul dracului!

Boul dracului lucra de un an la gazeta aia şi şeful lui, dobitocul de Neacşu, habar n-avea nimic despre viaţa lui. Maică-sa murise, iar nevastă nu avea. Stătea cu taică-su. Ăsta avea să-l ia la altă serie de înjurături. Mai elevate. Invectivele lui urmau să conţină cuvinte la fel de jignitoare, dar din altă arie lingvistică: incompetent, neputincios, impotent, inadecvat, incapabil, nevrednic de toată moştenirea intelectuală a familiei. Ridicola moştenire. Cuvânt care îi făcuse gaură în cap cu orice prilej în copilărie. Singura diferenţă era că acum nu mai putea să-l bată.

Vacanţă. În sfârşit a dat-o dracului de redacţie. Dă-l în morţii lui pe Neacşu. L-ar fi dat şi pe taică-su. Dar nu-şi imagina cum putea să-i zică şi lui asta. Nici în gând. N-avea curaj să-i răspundă nici acum. Tăcea, încasa, tăcea, încasa. Îl ura pasiv, intens, complex. Îi contempla degradarea fizică, mai accentuată cu fiecare zi care trecea şi aştepta momentul de ruptură, momentul în care trădat de carne, de oase, de maţe, dar nu!, nu şi de creier, avea să se prăbuşească înăuntrul lui. Aştepta clipa în care avea să-l implore, să se milogească pentru un pahar cu apă, pentru un drum la closet, pentru un dumicat de mâncare. Nu ştia dacă asta avea să-l facă fericit. Ştia doar că merită, plătise preţul ca să poată trăi cândva clipa aia, indiferent dacă avea să-i aducă satisfacţie sau să-l lase complet indiferent. De-aia nu-l lăsa să crape. Nu voia să moară înainte de a-l vedea umilit, strivit de ruşinea sfârşitului în care şi-ar fi pierdut controlul asupra lui însuşi. Îi îndura mojiciile, îi aducea mâncare, punea în farfurie, îi suporta clefăielile, gemetele, râgâielile, icnetele, băşinile, îl ajuta să se ridice să se aşeze să se spele. Îşi hrănea aşteptarea cu meniul şi răbdarea unei hiene. Mânca rahat şi aştepta festinul. Corpul inert al lui tată-su, în care spera să pulseze ascuţite, cât mai multă vreme, memoria, luciditatea, ura şi conştiinţa neputinţei absolute. Era dispus pentru asta să plătească orice preţ. Să-şi vadă viaţa praf.

Jurnal

4 iulie.

Astăzi l-am spart la bot pe Neacşu. I-am spus că îl dau dracu' jurnalism, m-a umflat şi râsul când i-am zis grav aşa, „jurnalism" în condiţiile impuse de el. Atât. Demn şi ferm. Mi-am luat agenda, pixul, fotografia mamii, i-am salutat fără cuvinte pe fraierii ăia din redacţie, oricum nu şi-a ridicat nici unul ochii din hârtii, şi am plecat. Fii corect, nu fi părtinitor, ascultă-i pe toţi, caută şi spune adevărul, verifică, probează, argumentează. Cât n-am făcut asta, am avut slujbă. Când am făcut-o, cât de cât, am rămas p-afară. A dracu'viaţă!

Ioan IVAȘCU

SCAPĂ DE DINU!

Dimineața intră în camera mea cu pași mici, ca o iubită care mă ia în brațe și mă consolează după o grea pierdere. Și simt nevoia să fiu consolat, după o noapte în care m-am perpelit în așternuturi.. Nu știam că un simplu telefon va avea asupra mea efectul acesta. Diana îmi spusese doar atât, cu vocea gâtuită:

- Scapă de Dinu!

Am avut un moment senzația că totul se învârte cu mine. Am putut doar să bâigui:

- Ce?

Ea parcă nu m-a auzit și a continuat:

- Știe prea multe!

Vocea ei poruncitoare nu mi-a dat prea multe soluții. Era un singur drum pe care trebuia să merg. Scapă de Dinu! îmi sună în creieri vocea Dianei.

Și camera aceasta a mea, cu fotoliul pufos în care mă aflu, așezat lângă masa pe care tronează o revistă colorată, paharul de whisky pe jumătate gol mă apasă ca poveri pe care nu le mai pot duce.

Aștept din clipă în clipă să se audă soneria și de dincolo de ușă să apară Dinu. Sunt puțin amețit și fredonez: Scapă de Dinu! Scapă de Dinu!

Sunetul soneriei mă izbește în moalele capului, ca un pat de pușcă. Dau să mă ridic. Picioarele îmi sunt moi ca niște cârpe. Al doilea sunet e și mai grav, ca un gong de teatru. Piesa poate începe, îmi zic, și, cu ultimele puteri, mă găsesc sus, în poziție verticală. Cel de dincolo de ușă nu se lasă și apasă a treia oară blestemata de sonerie. Ca un pumnal, înfipt adânc în inima mea. Îmi încalț papucii de casă negri și, cu pași rari, mă duc spre ușa din lemn masiv. Îmi lipesc ochiul de vizorul rece și zăresc chipul grăsuț al lui Dinu, cu mustăcioara lui proaspăt tunsă. A fost punctual, ca de fiecare dată.

Dau la o parte încuietoarea de metal, rece ca gheața și apoi pun, la câțiva centimetri mai jos, mâna pe cheie. O învârt de două ori și trag de ușă.

- Salut, Angelo! îmi spune Dinu, întinzând mâna spre mine.

Ezit o clipă, apoi îi dau și eu mâna:

- Salut, Dinule! Punctual mai ești!

E îmbrăcat în sacoul gri, cu care vine și la serviciu, iar peste el are o haină, tot gri, de toamnă, lungă până în pământ.

- Hai, intră! îi zic cu jumătate de gură.

- Mersi, prietene! îmi răspunde, trecând pragul apartamentului meu cu două camere.

Îi studiez câteva secunde fața rumenă, bine hrănită. Zâmbetul e același ca de fiecare dată.

Mă privește cu ochii lui mici, încrezător că are în mine un partener.

Își agață, cu mișcări largi, haina de toamnă pe cuierul meu de lemn. Se mai privește o dată în oglinda de la intrare.

- Ia niște papuci de casă, Dinule! Ai de unde alege! mă comport eu ca o gazdă primitoare, arătând cu mâna stângă spre papucii aliniați după forme și culori.

Mă privește fix în ochi, își încruntă sprânceana dreaptă și cu coada ochiului stâng studiază fiecare papuc.

- Grozavă colecție! izbucnește repede, cu același zâmbet pe care i-l cunoaște toată secția.

Își descalță papucii negri, cu șiret, îi așază cu grijă pe o tăviță specială de lângă oglindă și încalță o pereche de papuci albaștri.

- Bună alegere, îi spun și încerc și eu un zâmbet. Hai în camera mare, adaug.

Dinu mă urmează și se așază pe un fotoliu în fața mea. Identic. Eu mă așez în culcușul meu și încep:

- Zi, Dinule, ce te macină?

- Nimic, îmi răspunde el, făcând ochii mari.

- Ei, nu mă duce cu preșul, îi retez replica.

Ochii lui se fac strălucitori. Un bisturiu îi e privirea. Mă scanează.

- Ce vrei? mă chestionează, inspectând pereții.

- E curat? îi zic eu.

- Crezi că manipulezi așa ușor un tigru versat?

Întotdeauna îmi arunca această replică fix în față când voiam ceva de el. Animal de pradă, ce mai! Las privirea în jos, iar mâna mea cotrobăie după ceva ce am pus lângă piciorul din dreapta al fotoliului. Sunt niște fotografii. Le așez cu fața în jos, pe masa mea de stejar masiv.

Sparg gheața:

- Îmi cer scuze! Vrei un pahar de whisky?

Dinu dă din capul lui mare, atingând cu guşa lui proeminentă pieptul lat. Mă ridic, scot din dulap un pahar pântecos, torn și i-l așez în față.

Mă reîntorc în fotoliu și ciocnim paharele ca niște vechi prieteni.

- Sănătate! șuieră Dinu, printre dinți.

Duc paharul la buze, gust ușor din lichidul tare și deschid discuția:

- Dinule, te-am chemat în legătură cu cazul de alaltăieri seară!

- Cu femeia strangulată?

- Da, Dinule! îi confirm și întorc fotografiile cu fața în sus.

O femeie blondă, între două vârste, cu o față fină, cu ochii închiși, dar cu urme roșii de mâini în jurul gâtului ne taie răsuflarea. Chiar dacă am mai văzut fotografiile acelea, un sloi de gheață mă trece pe șira spinării. Dinu închide ochii și mai ia o gură din licoarea izbăvitoare.

- Și ce vrei? îmi spune într-un târziu, deschizând ochii.

- Ajută-mă! Știi că firul duce la Diana!

- Iar ești cu ea? mă întreabă el aproape strigând. Încă nu avem dovezi clare. E doar o bănuială. Ce a căutat acolo în seara crimei? Declarațiile ei sunt contradictorii, concluzionează Dinu, sorbind din pahar și lingându-și buzele groase.

Din privirea lui am înțeles tot, Și glasul subțire al Dianei a revenit: Scapă de Dinu! Scapă de Dinu!

Am coborât ochii spre covorul care avea din loc în loc mici hieroglife roșii pe un fundal verde.

- Vreau să merg la baie! Pot? îmi spune Dinu.

- Te rog, îi zic, ridicându-mi privirea din covor.

Trupul masiv al lui Dinu, fost rugbsist de performanță, e drept în lumina palidă a răsăritului. Se duce spre baie cu pași repezi. Ușa se închide cu zgomot în spatele lui.

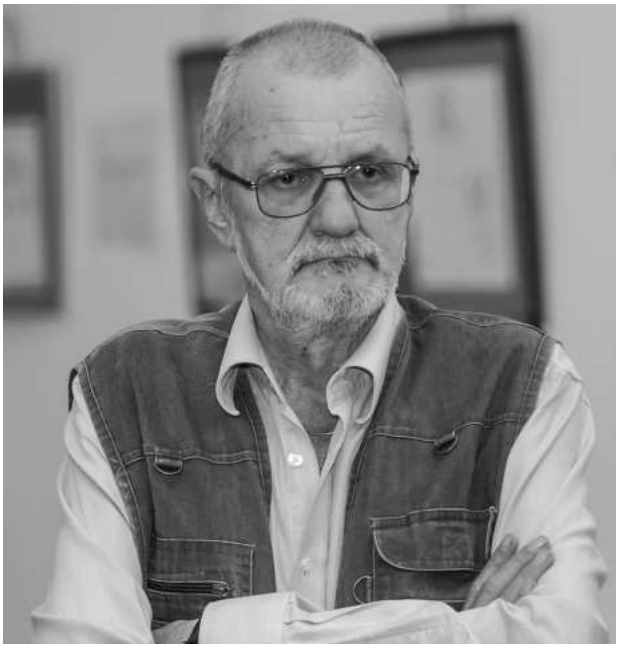
- Acum e momentul, îmi zic.

Iau pistolul de sub fotoliu, îl armez și mă duc ca teleghidat spre baie. Dinăuntru se aud foșnete, susur de apă. Deschid brusc ușa băii. Dinu este la chiuvetă, nu departe de vasul de toaletă. Se uită spre mine cu aceeași ochi mari, cu același zâmbet pe faţa lui durdulie.

Aud: *Ce...?*

Pistolul îmi este îndreptat spre el. Apăs cu degetul pe trăgaci, Glonțul se eliberează și-l lovește în tâmpla stângă. Cu zgomot, Dinu cade cu tot trupul lui mare pe vasul de toaletă.

Partenerul meu zace, pe gresia roşie a băii, cu grimasa înghețată în colțul buzelor. Trag apa. Îl îndrept. Îi ciufulesc un pic părul plin de sânge. Cu coada ochiului, mă uit la ceasul de pe hol. Trebuie să plec la muncă. Sunt în întârziere.

Cornel UDREA

ZOOLOGICON

Nicolae Dincă a ajuns la un prea plin epic, care a necesitat transcriere manuscrisă pentru ca tot ceea ce este întâmplare a satului, cu fiinţe foarte vii, să devină document zâmbitor şi zâmbet documentat. Există, la ora actuală, o aplecare tot mai accentuată către lumea satului, acolo unde, din lipsă de oxigen (de interes), oameni şi întâmplări fabuloase se pierd, se neantizează. Să nu uităm că umorul adevărat, surse şi resurse, se află în mediul rural, acolo unde Păcală & company şi alte personaje fabuloase au colorat veşnicia.

Nicolae Dincă îşi cunoaşte sorgintea, este stăpân pe uneltele semantice autentice, de aceea le manevrează cu parcimonie, fără a face exces, aşa cum se întâmplă adesea cu unii scriitori, mai exact cu veleitarii, care cred că au găsit oportunitatea în mediul rural şi exagerează, amplifică şi până la urmă demonetizează ceea ce este, cu adevărat, umorul popular.

Cred că această carte, această culegere, mai exact, de întâmplări aproape decameroneşti, pot să reprezinte şi o sursă pentru un scenariu cinematografic, pentru că personajele sunt vii, au putere de convingere şi ţin cititorul lângă aceste locuri, lângă aceşti oameni.

Consider că Autorul reuşeşte, cu atât mai mult, să fie veridic şi să prezinte plauzibilul la el acasă, pentru că nu face exces din acele întâmplări sau personaje cu succes asigurat. Oralitatea expresă asumată dă şi mai multă veridicitate, dar şi calitate literară acestor texte în proză sau dramaturgice, spre deliciul celor care cunosc mediul de unde se revarsă aceste întâmplări cu caracter, în fond, nemuritor. Oriunde în ţară, în orice cârciumă rurală, la poartă, la horă, la ieşirea din biserică, ne întâmpină cam aceleaşi personaje, cu năstrușnicia la purtător şi un zâmbet şugubăţ în colţul gurii.

E meritul lui Nicolae Dincă că a reuşit să consemneze şi să fixeze, într-un stop cadru autentic un crâmpei din veşnicia oltenească.

Printr-o lege nescrisă şi necunoscută încă pe deplin majorităţii oamenilor, fie ei de ştiinţă sau nu, proştii fac ei ce fac şi până la urmă tot se întâlnesc. După umila mea părere, cred că se ghidează ca porumbeii pe undele nebănuite ale... prostiei. Ceea ce am să vă povestesc în continuare se bazează pe unele fapte adevărate, de visu, ca să spun aşa, dar şi pe plăzmuiri ale imaginaţiei mele. Eu nu am făcut decât să schimb unele situaţii, să romanţez cât de cât poveştile şi să îi adun pe toţi împricinaţii veseli la un loc – în cartea mea.

N.B. Orice asemănare cu eventuale personaje reale este absolut... posibilă!

Nae de la Morunglav

isbn 12345678910

Dumitru SÂRGHIE - MITIF

ANATOMIA UNUI POEM
AZI: NICOLAIE DINCĂ

****

URME ȘI UMBRE

Ni se duc secundele grăbite–
Ard și-apoi dispar ca prin mister;
Pâlpâirea vieții noastre-i scurtă–
Flacără plăpândă de eter.

Ne rugăm la Cer de-ajutorare
Pentru-a ține crudul timp pe loc,
Dar aflăm că și-acolo cu timpul
Stelele și sfinții n-au noroc.

Căutăm secretul nemuririi,
Însă nu-l găsim în niciun chip
Și-n clepsidra timpului rămânem
Doar sărmane umbre pe nisip.

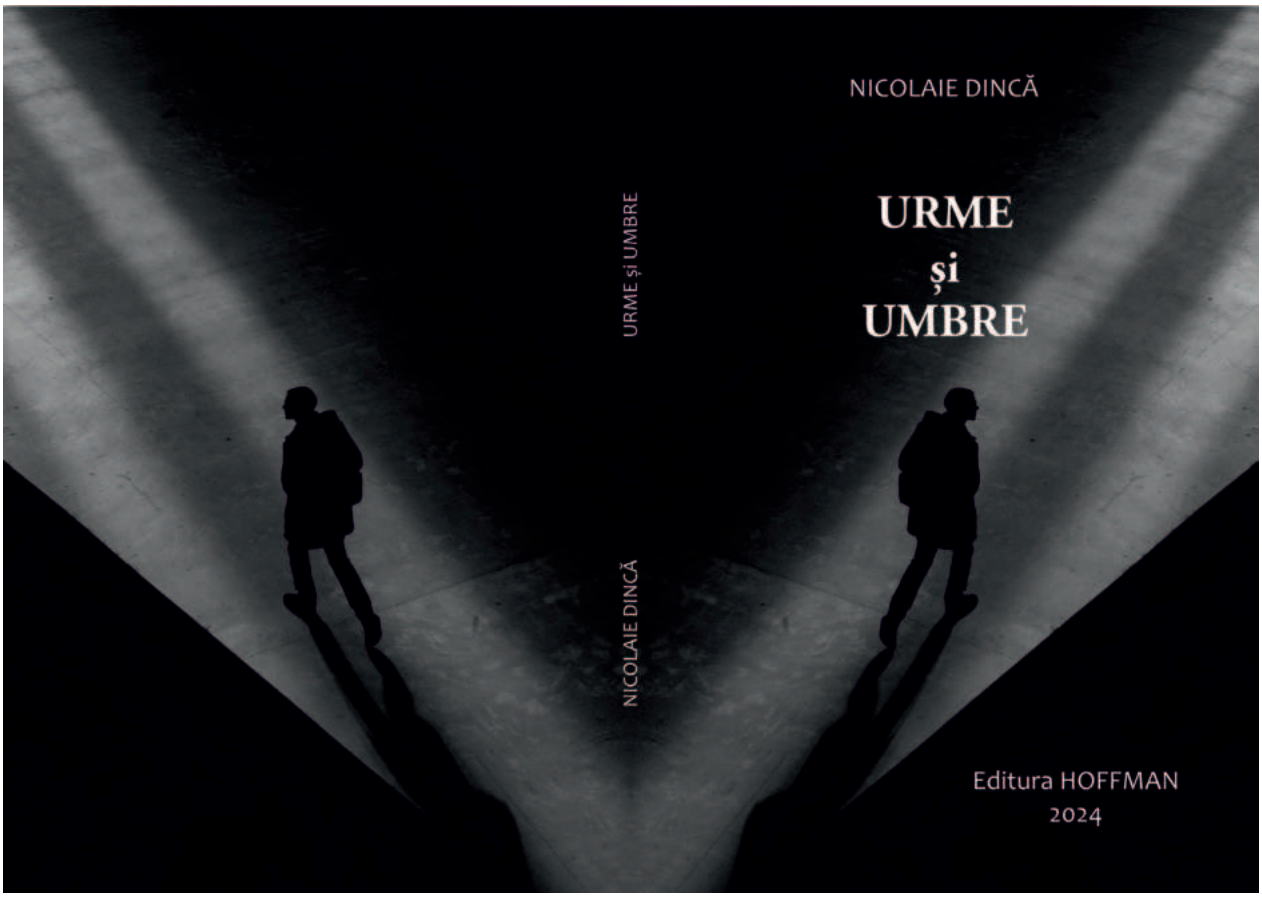
Fiecare foc lasă o urmă,
Fiecare umbră a fost dor;
Urmele din noi care-au fost umbre
Lasă câte-o dâră-n în urma lor.

Toți purtăm scântei de veșnicie,
Le purtăm în piept ascunse toți,
Transformate-n amintiri frumoase:
Umbre–urme pentru strănepoți.

****

Timpul ca flacără și umbră în poezia lui Nicolaie Dincă

Nicolaie Dincă surprinde în poemul Urme și umbre o meditație profundă asupra trecerii timpului, efemerității umane și căutării nemuririi, folosind un limbaj poetic rafinat, marcat de imagini sugestive și un ton elegiac. Poezia explorează ideea că existența noastră este o succesiune de clipe ce se sting rapid, asemenea unor flăcări fragile: *„Ni se duc secundele grăbite – / Ard și-apoi dispar ca prin mister”*. Această imagine a timpului care arde și se consumă înainte să-l putem prinde subliniază natura trecătoare a vieții, sugerând că orice încercare de a-l opri este zadarnică. Timpul nu iartă nici măcar sfinții sau stelele, simboluri ale eternității: *„Dar aflăm că și-acolo cu timpul / Stelele și sfinții n-au noroc”*. Poetul sugerează astfel că nici măcar cele mai luminoase și durabile entități nu sunt scutite de degradare. Această viziune se apropie de o reflecție filozofică asupra condiției umane și a iluziei că undeva, dincolo de existența noastră pământească, ar putea exista o scăpare de trecerea inexorabilă a timpului. În această căutare a nemuririi, ființa umană se confruntă cu o realitate dureroasă: *„Însă nu-l găsim în niciun chip”*. Poezia reflectă astfel un adevăr universal, acela că omul este condamnat să trăiască în timp și să își vadă propria existență reducându-se treptat la o

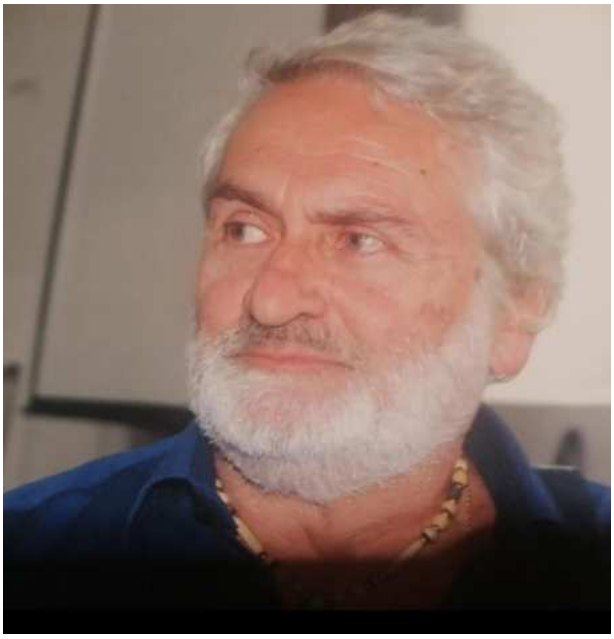

simplă umbră pe nisip. Imaginea clepsidrei, care măsoară timpul prin căderea neîncetată a granulelor de nisip, accentuează ideea că omul este prins în acest proces ireversibil. Un aspect deosebit al poeziei este echivalarea dintre „urme" și „umbre": *„Fiecare foc lasă o urmă, / Fiecare umbră a fost dor"*. Aici, Dincă aduce în prim-plan ideea că tot ceea ce a fost trăit, simțit și dorit lasă o amprentă, fie că este vorba de suferință, iubire sau speranță. Umbrele, simbolizând trecutul și amintirile, nu sunt doar reminiscențe pasive, ci devin urme care marchează existența celor care au fost înaintea noastră.

Finalul poeziei introduce o notă de speranță: *„Toți purtăm scântei de veșnicie, / Le purtăm în piept ascunse toți"*. Poetul sugerează că, deși viața este trecătoare, fiecare om poartă în sine un fragment din eternitate, manifestat prin amintiri și prin ceea ce lasă în urma sa. Moștenirea spirituală devine astfel forma supremă de nemurire: *„Transformate-n amintiri frumoase: / Umbre – urme pentru strănepoți"*.

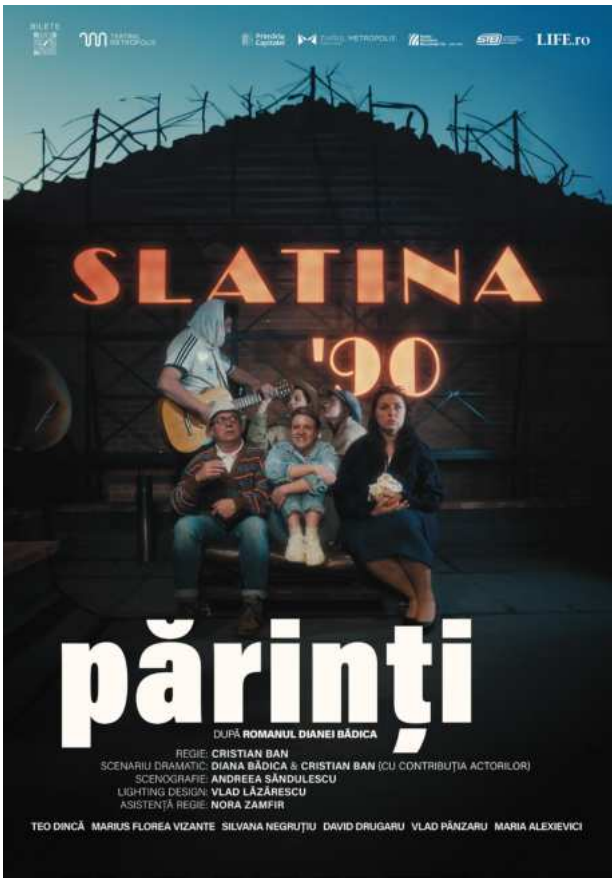
Prin structura sa clasică, cu ritm echilibrat și rime îngrijite, poezia capătă o muzicalitate aparte, iar stilul său limpede și simbolic o face accesibilă și profundă în același timp. Limbajul este marcat de imagini puternice, ce îmbină elemente ale naturii – focul, umbra, nisipul – pentru a sugera efemeritatea, dar și persistența subtilă a celor ce au fost.

În esență, „Urme și umbre" este o poezie a reflecției asupra timpului, asupra trecerii noastre prin lume și asupra modului în care fiecare existență lasă, fie și pentru o vreme, un semn. Deși timpul arde nemilos, iar umbrele par să se piardă, ele rămân înscrise în memoria celor ce vin după noi. Este o meditație echilibrată între melancolie și speranță, între dispariție și continuitate, între uitare și nevoia de a lăsa o urmă.

Adrian ȚION

Cronică de familie: *Părinți.* Un spectacol despre Slatina

Problemele românești din romanul **Părinți** al tinerei scriitoare Diana Bădica, apărut la Editura Polirom, se revarsă literalmente pe scenă în spectacolul Teatrului Tineretului Metropolis din București. Probleme românești de ieri și de azi trecute prin filtrul sensibilității personajului narativ Ioana. Se revarsă, năpădesc în cascade umoristice și sentimentale modelate teatral de Cristian Ban. Informațiile despre roman, autoare și dramatizare le primim simplu și direct de la Ioana, chiar de la început. Ioana din roman fiind Teodora Dincă pe scenă. Firescul ei cucerește publicul de la prim apariție. E o fată drăgălașă, dezghețată, o zgâtie mignonă care trăiește cu părinții într-un bloc cu patru etaje din Slatina. Fixarea locului acțiunii atacă necruțător retina prin literele puternic luminate ale localității oltenești înțepenite în fundal. Dramatizarea aparține autoarei și regizorului Cristian Ban, care, după ce s-a lăsat cucerit de neaoșismele oșenești din **Nuntă în Oaș**, se arată la fel de încântat de neaoșismele oltenești prezente în povestea Ioanei din Slatina. Oraș mai puțin cunoscut și mai rar bătut de călători în căutare de peisaje mirobolante. Tocmai de aceea cei șase actori, iviți pe scenă ca la un semnal, după ce se prezintă ca personaje, descriu drumul din Timișoara la Slatina desfășurând o hartă fizică a României și comentând năzuros toponimele. Buna dispoziție se instalează din start. Părinții și vecinii de bloc apar cu biografiile lor banale. Tocmai asta i-a plăcut regizorului. „M-a fascinat din start ideea de a spune o poveste atât de comună și recognoscibilă despre propriul nostru trecut, văzut prin ochii unei familii simple din România” mărturisește Cristian Ban. Familia Negrea. Familie de oameni modești. Părinții Ioanei s-au cunoscut în fabrică, și ca să intre în rând cu oamenii, după ce s-au plăcut, li s-a repartizat un apartament din fabrică, după cum se obișnuia prin anii ’70 – ’80. Nimic mai banal. Nimic mai firesc. Nimic mai normal pentru acea perioadă. Viață ternă. Însă această banalitate este spusă în ritm alert, presărată cu glumițe oltenești și multe schimbări de registru, întrucât actorii trec pe nesimțite dintr-un rol în altul spre surprinderea și amuzamentul publicului.

Spectacolul păstrează acest ritm alert, chiar dacă uneori este întrerupt prin pauze / tăceri semnificative, cum sunt cele legate de boala incurabilă a frățiorului Ioanei. Povestea Ioanei (când personaj, când narator) trece și

de tragedia frățiorului mort la 3 ani și peste divorțul părinților, chiar și peste neîmplinirile din viața ei sentimentală. Deși pare fragilă fizic și labilă psihic, ea dovedește că poate să-și continue viața și după ce părăsește orașul natal și se mută la București singură. Emoționantă mărturisirea ei din final. Viața își urmează cursul ei. Cu bune, cu rele.

Mergând pe linia unui patetism îndulcit comic, spectacolul reușește să transmită aura de candoare a personajelor, desenate în registru strict autentic de mâna regizorului. Contribuția actorilor în dezvoltarea proiectului trebuie să fi fost importantă din moment ce e consemnată ca atare în fișa spectacolului. Teodora Dincă își construiește personajul pe componente temperamentale ce îmbină emotivitatea cu delicatețea și exaltarea trăirilor. Tânăra actriță știe să exteriorizeze la superlativ stările de entuziasm afectiv, dar și gama frustrărilor. Iubirea idilică pentru Tudor se transformă treptat în simplă prietenie. David Drugaru conturează în Tudor un tânăr agil, zburdalnic și nepăsător, respectuos cu părinții Ioanei, oricând în stare să dea o mână de ajutor grupului social din care face parte. Tatăl Ioanei primește coloratura ilară în interpretarea lui Marius Florea Vizante. E interest de sănătatea copilului bolnav, dar și de flecăreala pe teme fotbalistice. Când familia merge la mare, dorm cu toții în mașină că e gratis. Așa erau sejururile la mare în comunism pentru majoritatea oamenilor. Mai puțin motivată spre deloc este decizia de a divorța, ceea ce se lasă cu frustrări în sufletul Ioanei. Exploziv, șarmant și pitoresc este Vlad Pânzaru în rolul vecinului Onel Oltean, al vindecătorului miraculous lansat de Adrian Păunescu în revista *Flacăra*, Valeriu Popa, dar și în alte roluri episodice. Intervenții comico-muzicale (cântă la pian) are Maria Alexeievici în Tanti Ana, învățătoarea și alte fugare întrupări. Deși titlul romanului presupune o focalizare a subiectului pe *părinți*, profilul mamei Ioanei e mai puțin configurat caracterologic. E drept, Silvia Negruțiu adoptă o atitudine condescendentă față de personaj, dar partitura nu-i permite să aprofundeze particularitățile psihice ale personajului interpretat.

Pe scenă este adusă atmosfera de la bloc din perioada „construcției comunismului multirateral dezvoltat”. O antenă parabolică montată chipurile deasupra blocului (adică în stânga), (pe atunci nu era cablu tv!) și, mai spre dreapta, o pipernicită cameră cu pereți detașabili, adică una din acele celebre „cutii de chibrituri” la care visa clasa muncitoare în drum spre paradis, simbol al bunăstării întregului popor. Scenografă inspirată Andreea Săndulescu. Eclerajul Vlad Lăzărescu, asistent regie Nora Zamfir. Neajunsurile în asamblarea secvențelor sunt apalnate de vorbăria colorată, adorabilă, corozivă adesea. Personajele se întrec între ele să spună vorbe de spirit în dulcele stil traditional. Simplu, direct. Spontan. Simplitatea limbajului adoptat place. Simplitatea exaltă spiritele și creează bună dispoziție.

Cornel UDREA

2x2 fac ce vor

personajele:

ANTONIO GRUMAZ (este un tânăr între două vârste, nici foarte-foarte, nici altfel, îmbrăcat aşa şi aşa, dar nu exagerat. Pare un român oarecare, contemporan cu el însuşi)

ALERGIA MOCANU (este o femeie matură, tinerică, aproape elegantă, cu un fizic agreabil şi consistent, anexat la o geantă-sacoşă cu gabarit depăşit)

EDUARD MĂCIEŞ (este un bărbat tânăr şi nebărbierit, cam de vârsta a doua, îmbrăcat sport şi dependent de o imensă pereche de ochelari de soare futurişti)

primul tablou

(sugestie de parc, două bănci la mică distanţă una de cealaltă, ciripitul păsărelelor, râsete şi glasuri de copii, într-un departe aproximativ, claxoane răzleţe – dimineaţă de vară, viaţa lumii merge înainte)

ANTONIO GRUMAZ: (stă pe una dintre bănci şi-şi priveşte podul palmelor, pe rând „traduce" ceea ce vede) Hai, că cinci sute sunt de ajuns! **(apare Alergia Mocanu)**
ALERGIA MOCANU: Bună-ziua, domnule! Adică, încă bună-dimineaţa!
ANTONIO GRUMAZ: (fără să se întrerupă din îndeletnicire) Bună pentru ăia de-au pleznit 6 din 49!
ALERGIA MOCANU: Nu vă supăraţi, caut gara!
ANTONIO GRUMAZ: Nu mă supăr... căutaţi-o!
ALERGIA MOCANU: Mi s-a spus că ar fi pe-aici, pe-aproape!
ANTONIO GRUMAZ: (se uită sub bancă, se pipăie la buzunare) Nu, doamnă, nu a lăsat nimeni nicio gară pe-aici! (**desface larg braţele**) Iar în ceea ce mă priveşte pe căutate! N-am asupra mea decât 50 de lei, buletinul şi câteva fetişuri inocente, lenjeria intimă a unor nuduri-statui! Mulţumită, doamnă?
ALERGIA MOCANU: Domnişoară... Credeam că se vede!
ANTONIO GRUMAZ: Nu m-am uitat, vă cred pe cuvânt...
ALERGIA MOCANU: Întotdeauna sunteţi aşa de aluziv, de agresiv verbal?
ANTONIO GRUMAZ: Nu, domnişoară, numai atunci când nu sunt lăsat în pace! De aceea vin aici, în parc! Să fiu singur, să povestim... **(se ridică)**
ALERGIA MOCANU: Rămâneţi în şezut, nici să nu vă gândiţi la poziţia culcat, sau rezemată de-un copac!
ANTONIO GRUMAZ: (se reaşează) Pasărea mălai visează!
ALERGIA MOCANU: (ia loc lângă el) Mai ştiţi proverbe, înţelepciuni folclorice?
ANTONIO GRUMAZ: Știu o grămadă de lucruri, citite, trăite sau auzite! Am o memorie de elefant!
ALERGIA MOCANU: Iar aţi dat cu aluzia! Acuşica o să dezbatem şi trompa elefantului!
ANTONIO GRUMAZ: Nu dezbatem nimic! **(îşi reia cititul în palmă)**
ALERGIA MOCANU: Vă ghiciţi viitorul?
ANTONIO GRUMAZ: Trecutul! Trecutul mi-l ghicesc!

ALERGIA MOCANU: Cult şi original! Probabil vă pică destule proaste în plasa hormonală, cu stilul ăsta, plus că arătaţi destul de binişor ca aspect şi higienă, urechi potrivite, ochi expresivi...
ANTONIO GRUMAZ: Mersi!
ALERGIA MOCANU: Aveţi un facies cunoscut, dar nu ştiu de unde să vă iau!
ANTONIO GRUMAZ: De ce mă provocaţi cu iniţiative de astea?
ALERGIA MOCANU: Eu? Orice, dar nimfomană nu-s... am fost utecistă, dar una fără funcţii! Din pedeveul ăsta de vedere dorm liniştită! Dumneavoastră?
ANTONIO GRUMAZ: Nu ştiu, fiindcă în timpul somnului dorm!
ALERGIA MOCANU: Vise? Aveţi oniric sexual?
ANTONIO GRUMAZ: Un apartament cu două camere am... şi stau cu o mătuşă... altzeheimer!
ALERGIA MOCANU: Nemţoaică!
ANTONIO GRUMAZ: Nu! De naţionalitate, bătrână! Dusă cu pluta...
ALERGIA MOCANU: La vârsta dumneaei face călătorii acvatice? Grozav!
ANTONIO GRUMAZ: Dacă aveam vreo gară vi-o arătam!
ALERGIA MOCANU: Exhibiţionism estival!
ANTONIO GRUMAZ: Cine ştie ce mai inventează ăştia să-i despoaie pe contribuabili! Nu prea aveţi încredere în oameni!
ALERGIA MOCANU: Cred doar în aritmetică, în tabla înmulţirii! Aia e sfântă! 2X2 fac...
ANTONIO GRUMAZ: Fac ce vor, e democraţie!
ALERGIA MOCANU: Se zice fac iu, după câte ştiu!
ANTONIO GRUMAZ: Nu prea sunteţi dusă la biserică!
ALERGIA MOCANU: La gară mă duc, nu spuneam?
ANTONIO GRUMAZ: Duceţi-vă! Nu vă opreşte nimeni, domnişoară...
ALERGIA MOCANU: (se ridică, întinde mâna) Mă cheamă Alergia Mocanu!
ANTONIO GRUMAZ: Şi de ce nu vă duceţi?
ALERGIA MOCANU: La gară?
ANTONIO GRUMAZ: Acolo unde vă cheamă alergia asta...
ALERGIA MOCANU: Eu sunt...
ANTONIO GRUMAZ: Tu eşti, el este şi aşa mai departe, foarte departe!
ALERGIA MOCANU: Acesta este numele meu! Sunteţi într-o confuzie onomastică!
ANTONIO GRUMAZ: Sunt într-o biomasă cât Casa Poporului! Eu şi alte douăzeci de milioane de români!
ALERGIA MOCANU: Detest politica! Şi ciorba de burtă! se zice că este o mare curvă...
ANTONIO GRUMAZ: Ciorba...
ALERGIA MOCANU: Politica!
ANTONIO GRUMAZ: Şi prostituatele sunt curve!
ALERGIA MOCANU: Pleonasm...
ANTONIO GRUMAZ: Doare?
ALERGIA MOCANU: Nu le prea aveţi cu neologismele!
ANTONIO GRUMAZ: Nu le am cu nimeni, şi dacă se întâmplă, mă protejez! Parcă mergeaţi la gară...
ALERGIA MOCANU: O căutam, e altceva, nu?
ANTONIO GRUMAZ: Asemănător cu idealismul! Aşa se procedează când suntem înfrânţi: o dăm pe teoria victoriei! Dar despre femei filosofi nu am prea auzit!
ALERGIA MOCANU: Misogin!
ANTONIO GRUMAZ: Funcţionar la cadastrul orăşenesc!
ALERGIA MOCANU: Fascinant! Cât curaj vă trebuie, putere şi reflexe fulgerătoare! Sunteţi un bărbat masculin în toată puterea cuvântului!
ANTONIO GRUMAZ: Cuvântul meu împotriva cuvântului dumneavoastră... ar trebui să umblaţi însoţită de avocat! Că nu se ştie niciodată cui îi căşunează, sau căşuneanu să vă dea în judecată!
ALERGIA MOCANU: Pentru ce?
ANTONIO GRUMAZ: Viol... violarea intimităţii!
ALERGIA MOCANU: Am intrat peste matale în baie?

ANTONIO GRUMAZ: Nu şi nici nu cred că o să aveţi prilejul!
ALERGIA MOCANU: Orice-ar fi cât să primesc?
ANTONIO GRUMAZ: Doi ani cu suspendare!
ALERGIA MOCANU: Le ştiţi pe toate, aveţi răspunsuri la întrebări care nu s-au pus, stăpân pe situaţie, plus ghicitul trecutului în palmă, domnule...
ANTONIO GRUMAZ: (se ridică, îi sărută mâna) ANTONIO GRUMAZ:, funcţionar, visător, cu taxele la zi! Încântat!
ALERGIA MOCANU: Sunteţi educat, cu maniere clasice, vă mulţumesc!
ANTONIO GRUMAZ: (se reaşează) Nu se mulţumeşte pentru pupatul mâinii, plus că dacă ne gândim, te poţi alege cu tot felul de microbi manuali!
ALERGIA MOCANU: Sunt curată, spălată, inclusiv axile şi alte aspecte ale anatomiei!
ANTONIO GRUMAZ: Unde călătoriţi, aşa spălăţică şi decisă?
ALERGIA MOCANU: Nicăieri!
ANTONIO GRUMAZ: E ceva drum până acolo...
ALERGIA MOCANU: Aţi fost acolo?
ANTONIO GRUMAZ: Oho!
ALERGIA MOCANU: Sunteţi un bărbat umblat!
ANTONIO GRUMAZ: Ohoho!
ALERGIA MOCANU: Şi de tuşica Altzheimer cine avea grijă?
ANTONIO GRUMAZ: Vecina, vecinii... dacă nu plecaţi, atunci înseamnă că aşteptaţi! Lăsaţi-mă să ghicesc!
ALERGIA MOCANU: În palmă?
ANTONIO GRUMAZ: În intuiţie! Logodnicul...
ALERGIA MOCANU: Mă rog...
ANTONIO GRUMAZ: Vă rugaţi să vină?
ALERGIA MOCANU: E o expresie...
ANTONIO GRUMAZ: Sunteţi din altă parte, nu de aici...
ALERGIA MOCANU: De-aici, de-acolo, mai contează?
ANTONIO GRUMAZ: Enorm, dar fiecare este, cât există...
ALERGIA MOCANU: Aşa-i... când nu mai e, îi cântă popa la groapă!
ANTONIO GRUMAZ: Nu întotdeauna...
ALERGIA MOCANU: Bineînţeles... popa poate să fie răguşit, dar întotdeauna este cine să dea muzical cu prohodul!
ANTONIO GRUMAZ: Unii minimalizează, domnişoară, alţii fac everesturi din toate răhăţişurile, cu scuze...
ALERGIA MOCANU: Sunteţi iertat! Chestie de necesar cu argumente... Ar vrea el, dar nu e chiar aşa cum doreşte, sau crede că se poate!
ANTONIO GRUMAZ: Despre cine vorbiţi?
ALERGIA MOCANU: Despre logodnic, despre cine sau ce altceva?
ANTONIO GRUMAZ: Păi, duceţi-vă, să nu aştepte!
ALERGIA MOCANU: A aşteptat până acum, mai poate să aştepte... că nu dau turcii...
ANTONIO GRUMAZ: Tătarii, hunii, vizigoţii, astronauţii, poponauţii... ţara asta a fost mereu în drumul năvălitorilor! Au pus pieptul, au ridicat spada şi au dat cu furca! Dar ce mai contează?
ALERGIA MOCANU: S-a spus la radio?
ANTONIO GRUMAZ: No! Dar se ştie...
ALERGIA MOCANU: Se zice că vine fulgerător sfârşitul ăsta...
ANTONIO GRUMAZ: Vom trăi şi vom vedea!
ALERGIA MOCANU: Cine apucă... oricum când vine, soseşte...
ANTONIO GRUMAZ: Vine, pleacă, scapă cine poate!
ALERGIA MOCANU: Aşa vorbiţi despre sfârşitul lumii? Nu-i de mirare că vă ghiciţi trecutul...
ANTONIO GRUMAZ: Prefer să nu povestesc despre...
ALERGIA MOCANU: Aţi fost, aţi văzut...
ANTONIO GRUMAZ: Exact!

ALERGIA MOCANU: Cum e să fii mort şi livid?
ANTONIO GRUMAZ: Nu ştiu, tocmai eram decedat... să nu întârziaţi la gară!
ALERGIA MOCANU: Unde să mă mai grăbesc, oricum dacă a venit, aşteaptă... că nu eu ard de dorul de-a mă culca... înţelegeţi, nu?
ANTONIO GRUMAZ: Dacă nu vă este somn, la ce bun?
ALERGIA MOCANU: Oh, sfântă naivitate, sancta simplicitas, vorba aia...
ANTONIO GRUMAZ: Şi dacă se răzgândeşte şi se suie-n primul tren, cu o înjurătură straşnică? Or se repede la prima floare întâlnită pe cărare!
ALERGIA MOCANU: Pas! Îl cunosc ca pe geanta asta...
ANTONIO GRUMAZ: Uriaşă!
ALERGIA MOCANU: Geantă de avarie... Finis, exit, servus!
ANTONIO GRUMAZ: Şi ce duceţi în ea, dacă nu-i cu supărare?
ALERGIA MOCANU: Viaţa toată şi necesarul femeiesc, dacă înţelegeţi...
ANTONIO GRUMAZ: Bănuiesc, îmi imaginez!
ALERGIA MOCANU: Pervers! Adică... aţi vrea să vă arăt toate nimicurile sanitare, chiloţeii, sutienele...
ANTONIO GRUMAZ: Nu vreau nimic, nu mai doresc nimic!
ALERGIA MOCANU: Acu', chiar că vă cred că doar aţi fost mort prin deces... căci, pe care om în viaţă l-ar mai interesa atunci trecutul?
ANTONIO GRUMAZ: Întotdeauna există cineva dornic să dezgroape un dosar...
ALERGIA MOCANU: Aţi fost turnător la Secu'?
ANTONIO GRUMAZ: Nu, fierar-betonist la Miliţie! Când le-am construit sediul!
ALERGIA MOCANU: Aş vrea să plec!
ANTONIO GRUMAZ: Cine vă opreşte?
ALERGIA MOCANU: Matale... daţi-mi voie să vă spun „matale", fără nicio intenţie de intimitate, cine altcineva? Matale!
ANTONIO GRUMAZ: Eu nu v-am reţinut, Alergia Mocanu! Construiţi scenarii, închipuiţi situaţii, trăiţi într-o realitate paralelă!
ALERGIA MOCANU: Vedeţi? Cum aş putea să plec, fără să documentez toate aceste scenarii, închipuiri şi situaţii?
ANTONIO GRUMAZ: Pretexte...
ALERGIA MOCANU: Adică, eu mi-am sărutat mâna prin pupare, am spus cum vă cheamă, păi, dacă n-a fost asta tentativă, ce mămica dracului a fost?
ANTONIO GRUMAZ: Mă urâţi, aşa-i?
ALERGIA MOCANU: De ce? Nu mi-aţi făcut niciun bine... aţi încercat doar, primitiv şi colorat să mă puneţi jos, aici, în clorofilă! Probabil aţi avut succesuri cu metoda asta, dar la mine nu ţine!
ANTONIO GRUMAZ: Nu sunt un vânător sexual, am avut o copilprie neagresată, prefer liniştea imperială a bibliotecii, singurătatea zâmbitoare şi harnică!
ALERGIA MOCANU: Da, de aia pândiţi femeile, poate una să se dovedească a fi gagică... şi să-şi desfacă picioarele câteva minute veşnice!
ANTONIO GRUMAZ: Da' vă umblă cerebelul cu genunchii dezgoliţi...
ALERGIA MOCANU: Ce ziceam?
ANTONIO GRUMAZ: Ce ziceaţi?
ALERGIA MOCANU: De la chiromanţie la sexologie, un pas mic, dar ce uriaş pentru obsedaţi şi nimfomane!
ANTONIO GRUMAZ: Bateţi câmpii...
ALERGIA MOCANU: Câmpii, dealurile, munţii, orice formă de relief... vânătoarea poate să înceapă căprioara fuge iute şi ulterior!
ANTONIO GRUMAZ: Gară ziceaţi, logodnic spuneaţi...
ALERGIA MOCANU: V-am oferit o cantitate de informaţii despre mine, nu este fer plei, ca să zic aşa...
ANTONIO GRUMAZ: Mă doare-n douăşpe părţi egale!
ALERGIA MOCANU: Vulgar... aşa-i când ratezi prada! Şi se întâmplă vânătorilor de conjunctură,

amatorilor care-şi trag singuri un glonte în picior!
ANTONIO GRUMAZ: Puteţi să spuneţi orice!
ALERGIA MOCANU: Vă supără adevărul gol-goluţă, la o adică...
ANTONIO GRUMAZ: Sper că nu vreţi să vă dezbrăcaţi?
ALERGIA MOCANU: Ce spuneam?
ANTONIO GRUMAZ: Ce ziceaţi?
ALERGIA MOCANU: Cum staţi cu memoria?
ANTONIO GRUMAZ: Binişor, spre bine...
ALERGIA MOCANU: Atunci, activaţi-o, aduceţi-o la erecţia funcţională şi recunoaşteţi că de când m-am aşezat, n-aţi făcut altceva decât avansuri, încercări mascate stângaci, în speranţa primitivă şi lineară, de a ieşi învingător dintr-o luptă corp la corp, care nu a avut şi nici nu va avea loc!
ANTONIO GRUMAZ: O imaginaţie bogată, dorinţe neconsumate, şi de ce nu totuşi, aici într-un parc pustiu, cu un necunoscut...
ALERGIA MOCANU: Vorbiţi strategic, altfel de ce aţi fi tăcut până acum prin vorbe somnoroase? Pentru ca să mă faceţi să devin neatentă, neglijentă, pentru a mă târî, pur şi simplu, într-o tufă, sau cine ştie în ce beci tainic şi amenajat, ca loc de pierzanie, anderground pentru vicii dezlănţuite!
ANTONIO GRUMAZ: Ho! Ho!
ALERGIA MOCANU: Domnule Matale A. Grumaz, „ho" îi zici la cal, nu unei femei liberă şi independente ca un tânăr stat african!
ANTONIO GRUMAZ: Să nu întâziaţi la gară...
ALERGIA MOCANU: Când doriţi să impresionaţi, vorbiţi despre sfârşitul lumii, căci atunci la ce bun morală, reţinere, când toate se fac praf şi pulbere?
ANTONIO GRUMAZ: Şi dumnealui, logodnicul?
ALERGIA MOCANU: Vreţi amănunte? Nu-i prea mult pentru un fost fierar-betonist, actualmente amploaiat? Vă place să scormoniţi în coşul cu rufe puse la spălat?
ANTONIO GRUMAZ: Sunt măgulit!
ALERGIA MOCANU: Ce odoare unice exaltă din dedesupturile de mătase şi pânză fină, puse la spălat... Un chiloţel, un sutien....
ANTONIO GRUMAZ: Băiatul, logodnicul poartă aşa ceva? Şi mai ziceţi că eu aş fi pervers... Scumpul de el, travestit, dromoman!
ALERGIA MOCANU: Tehnică perfecţionată, perfecţiune tehnică... dar vi se...
ANTONIO GRUMAZ: Rupe! În douăşpe părţi egale!
ALERGIA MOCANU: Ce anume? Nu este ilegal?
ANTONIO GRUMAZ: E o expresie de refuz şi indiferenţă!
ALERGIA MOCANU: Dacă vă povestesc oareşce amănunte despre ce şi cum face la pat, mă lăsaţi să plec?
ANTONIO GRUMAZ: Nu mă interesează!
ALERGIA MOCANU: Salivăm cu gura închisă, aşa-i?
ANTONIO GRUMAZ: Nu-i aşa!
ALERGIA MOCANU: Înseamnă că sunteţi aproape satisfăcut!
ANTONIO GRUMAZ: Sunt funcţionar, v-am mai spus!
ALERGIA MOCANU: Pericol public... pe unde-o fi poliţia stradală?
ANTONIO GRUMAZ: În stradă, unde să fie?
ALERGIA MOCANU: Iar perverşii prin parcuri pustii, la pândă activă! Toate la timpul lor, cum a spus un mare ceasornicar!
ANTONIO GRUMAZ: Cu ce ocazie?
ALERGIA MOCANU: Venise un amărât la el, care-şi dusese ceasul la reparat şi îl tot sâcâiANTONIO GRUMAZ: când e gata, dacă-i gata şi ţine-o tot aşa, până ceasornicarul, totuşi calm, i-a spus chestia asta!
ANTONIO GRUMAZ: Prin ce era mare ceasornicarul ăsta, că nu putea să repare o amărâtă de „Pobedă" sovietică, ceas la care clinetul ţinea ca la ochii din cutia craniană?
ALERGIA MOCANU: De unde cunoaşteţi amănuntele astea reale?

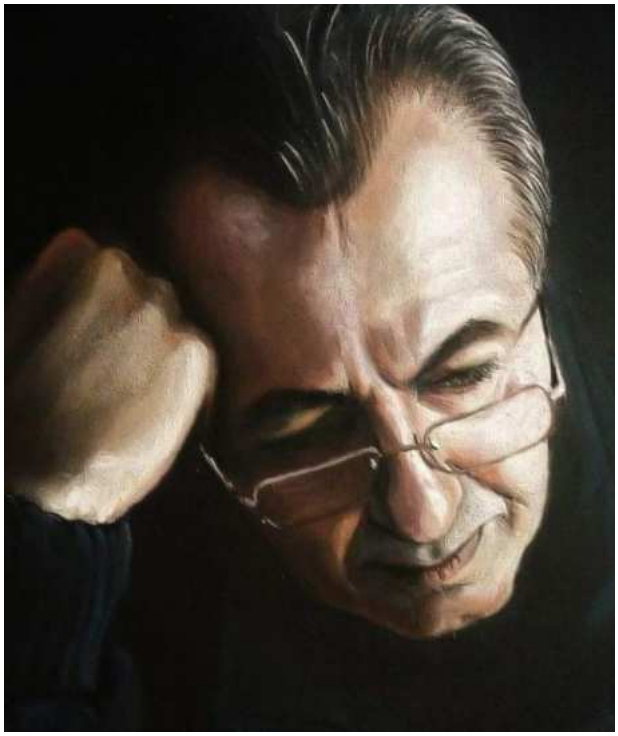
ANTONIO GRUMAZ: Eu eram amărâtul acela săcăitor...
ALERGIA MOCANU: Imposibil! Întâmplarea s-a petrecut prin 1955-56! Acum vreo 57 de ani... ar trebui să aveţi...
ANTONIO GRUMAZ: Am mai mult!
ALERGIA MOCANU: Când v-aţi născut?
ANTONIO GRUMAZ: Nu-mi atribuiţi merite pe care nu le am... se zice „am fost născut”, lucru care mi s-a întâmplat şi mie, şi la care nu am avut nicio contribuţie!
ALERGIA MOCANU: De unde ştiţi?
ANTONIO GRUMAZ: Eram de faţă când m-am născut! A! Mai era şi moaşa comunală, o femeie excepţională! M-am întâlnit cu ea, acum două ore şi i-am mulţumit încă o dată!
ALERGIA MOCANU: Câţi ani să aibă?
ANTONIO GRUMAZ: Contează?
ALERGIA MOCANU: Păi, nu-ntâlneşti în fiecare zi oameni care să trăiască în prostie!
ANTONIO GRUMAZ: Facem ce putem!
ALERGIA MOCANU: Atunci e normal să vă ghiciţi trecutul...
ANTONIO GRUMAZ: La revedere!
ALERGIA MOCANU: Plecaţi?
ANTONIO GRUMAZ: Eu nu!
ALERGIA MOCANU: Am înţeles! (**se mută pe cealaltă bancă, sălii, nimănui)** Pe-aici, centenarii tineri, ca frunzele-n copaci!
ANTONIO GRUMAZ: Nemurirea nu se explică, se trăieşte!
ALERGIA MOCANU: Ce vorbeşti, Matusalem? L-ai cunoscut cumva pe Decebal?
ANTONIO GRUMAZ: (**sălii**) Vedeţi de ce nu povestim? Nu au capacitatea de a-nţelege, şi de aceea încercăm să trecem neobservaţi, şi nici nu facem paradă despre ce-am văzut, cu cine ne-am întâlnit, sau am fost contemporani o vreme! **(se ridică**)
ALERGIA MOCANU: Şedeţi, Antonio Grumaz, centenar! Sunteţi dator cu nişte explicaţii!
ANTONIO GRUMAZ: După ce va-ntoarceţi de la gară... eventual!
ALERGIA MOCANU: Dacă mă duc acolo, e clar că nu mă mai întorc!
ANTONIO GRUMAZ: Atunci, aşteptaţi aici... până se mută gara!
ALERGIA MOCANU: S-ar putea? De ce nu? Am văzut o gară ce-a intrat în tren!
ANTONIO GRUMAZ: Multe aţi privit, dar puţine aţi văzut... ştiu ce spun!
ALERGIA MOCANU: Nu-i plictisitor să le ştii pe toate?
ANTONIO GRUMAZ: E o responsabilitate!
ALERGIA MOCANU: Aveţi procură de la Dumnezeu! Sunteţi cumva un arhanghel trimis în delegaţie? Sau de-al Diavolului, de ce nu?
ANTONIO GRUMAZ: Nu fiţi foarte sigură că nu se pot întâmpla nişte chestiuni pe care mintea omenească nu le-acceptă! Iar pe Dumnezeu, lăsaţi-l în pace... are destulă treabă!
ALERGIA MOCANU: Aţi văzut, matale?
ANTONIO GRUMAZ: Nu răspund la provocări!
ALERGIA MOCANU: Ce treabă mai poate să aibă aici, pe imperfectul ăsta pământesc? Ce-a făcut, s-a făcut... mulţumiri zadarnice!
ANTONIO GRUMAZ: Aici aveţi dreptate! Câteodată îi este ruşine de creaţia sa, numită pompos „om”...
ALERGIA MOCANU: Şi ce minunat sună acest cuvânt!
ANTONIO GRUMAZ: Sună, zdrăngăne... vedeţi-vă de treabă!
ALERGIA MOCANU: Asta încerc să fac de multă vreme! Dar nu-s lăsată! Unul vrea musai să mă ducă la altar, altul pândeşte-n parc, la orele dimineţii, cine ştie cine o să-mi mai apară-n drum...
ANTONIO GRUMAZ: Cine ştie... mai staţi şi pe-acasă, nu mai umblaţi după cai pe pereţi verzi!
ALERGIA MOCANU: Incorect!
ANTONIO GRUMAZ: Corectaţi dumneavoastră, Alergia Mocanu! Pe mine nu mă interesează!
ALERGIA MOCANU: Pe Ana Ipătescu aţi cunoscut-o?
ANTONIO GRUMAZ: Nu... dar pe Ana lui Manole, da! I-am spus să nu urce la mănăstire, dar nu m-a ascultat!
ALERGIA MOCANU: Habar nu aveţi ce este dragostea! Şi jertfa în numele ei!

ANTONIO GRUMAZ: Sunt şi lucruri...
ALERGIA MOCANU: Fiinţe, domnule, fiinţe...
ANTONIO GRUMAZ: Pe care nu le cunosc şi nici nu intenţionez să le ştiu!
ALERGIA MOCANU: Şi cu mine ce aveţi?
ANTONIO GRUMAZ: Absolut nimic! Vi se pare...
ALERGIA MOCANU: Am nas, domnule... îi miros pe contemporanii cu idei de încălecare din... mers!
ANTONIO GRUMAZ: Nici măcar nu mă simt măgulit!
ALERGIA MOCANU: Şi de ce aţi fi? Nu vă deosebiţi cu nimic de ceilalţi vânători de fuste!
ANTONIO GRUMAZ: Şi purtătoarele de pantaloni?
ALERGIA MOCANU: Şi ele sunt urmărite de vânătorii de fuste!
ANTONIO GRUMAZ: (îşi priveşte mâna stângă) Nu-mi amintesc chiar toate câte s-au întâmplat!
ALERGIA MOCANU: Cred şi eu...
ANTONIO GRUMAZ: Nu cu dumneavoastră vorbeam!
ALERGIA MOCANU: Ştiu! Vorbeaţi singur cu mine! Să îmi scadă vigilenţa! Iar lucrul acesta nu se va întâmpla!
ANTONIO GRUMAZ: Vă garantez!
ALERGIA MOCANU: Şi de unde ştiţi că animalul, cel care dormitează în fiecare bărbat, nu se trezeşte, nu se ridică pe mâinile din spate şi nu porneşte la vânătoare?
ANTONIO GRUMAZ: Ştiu precis, de aceea, puteţi chiar şi să-i băgaţi un pui de somn, că nu se va întâmpla nimic, din ceea ce, în fond, doriţi! În filmul ăsta, nu...
ALERGIA MOCANU: Parcă vă văd sărind în trei picioare, mai mult decât satisfăcut, victorios şi important... dacă s-ar putea striga întregului mapamond, ce aţi făcut, ce mi-aţi făcut!
ANTONIO GRUMAZ: Nimic! Şi nici nu o să aveţi parte de răspândirea unei ştiri despre ceva ce nu s-a întâmplat!
ALERGIA MOCANU: Azi, probabil, nu a mers, dar mâine, cine ştie? Că mai sunt femei în oraşul ăsta, care trec prin parc, ori vor să se odihnească pe una dintre bănci...
ANTONIO GRUMAZ: Deveniţi plictisitoare şi chiar caraghioasă! Chiar nu pricepeţi că eu nu am nici cea mai mică intenţie faţă de dumneavoastră şi nici nu mă ocup cu aşa ceva! Am alte probleme...
ALERGIA MOCANU: Păi, da... bărbaţii cu probleme, reacţionează inedit, ca să nu zic altceva...
ANTONIO GRUMAZ: Nu reacţionez... în termeni academici „nu pun botul la aşa ceva”... Mai clar de atâta nu se poate! **(se ridică, îşi dă haina jos)**
ALERGIA MOCANU: Strig după ajutor!
ANTONIO GRUMAZ: S-a făcut cald... nu am dreptul să-mi dau jos haina?
ALERGIA MOCANU: După aia o să acuzaţi o caniculă.... şi cine ştie de ce o să vreţi să scăpaţi!
ANTONIO GRUMAZ: Nebună! (**tare**) Sunteţi nebună, ALERGIA MOCANU:?
ALERGIA MOCANU: Cine-i normal în zilele noastre? Dumneata...
ANTONIO GRUMAZ: Primul simptom al nebuniei este să te crezi sănătos, or am destule probleme de sănătate... mă doare câteodată inima!
ALERGIA MOCANU: Inima nu doare... o fi ceva de la suflet, de la sentimente!
ANTONIO GRUMAZ: Sentimentele sunt o boală?
ALERGIA MOCANU: Atunci când nu sunt tratate din timp, aşa se zice...
(apare Eduard Măcieş – merge la Alergia)
EDUARD MĂCIEŞ: Ce-ai reuşit?
ALERGIA MOCANU: Nimic, mai nimic... se comportă foarte omeneşte, dar nu aşa cum am crezut...
EDUARD MĂCIEŞ: (se aşează lângă ea) Şi-acum ce facem?
ALERGIA MOCANU: Habar n-am...
ANTONIO GRUMAZ: A! Logodnicul! Cred şi eu că are toate motivele să fie supărat...
EDUARD MĂCIEŞ: Nu sunt supărat, de ce aş fi?
ANTONIO GRUMAZ: Aţi stat ca un prost în gară, iar dumneaei aici, în parc! O iubiţi?
EDUARD MĂCIEŞ: Pe cine?

ANTONIO GRUMAZ: Pe logodnica dumneavoastră!
EDUARD MĂCIEȘ: (către Alergia) Ce vrea să zică?
ANTONIO GRUMAZ: Nu vreau, chiar zic...
ALERGIA MOCANU: Nu-l lua în seamă! Treburi de astea, omeneşti... încâlcite, care fac viaţa şi mai greu de suportat!
ANTONIO GRUMAZ: I-aţi fost fidel domnişoarei?
EDUARD MĂCIEȘ: Tradu...
ALERGIA MOCANU: Lasă-l în pace, încearcă să scape de întrebări sâcâitoare, de teamă...
ANTONIO GRUMAZ: De ce m-aş teme?
ALERGIA MOCANU: Să nu începem iarăşi! (**lui Eduard Măcieș**) Îi este tot mai greu între muritori...
ANTONIO GRUMAZ: M-am adaptat, domnişoară, ei habar nu au ce şi cum, şi nici nu le vâr degetele-n ochi...
EDUARD MĂCIEȘ: I-aţi putea răni!
ALERGIA MOCANU: E o expresie pe care o folosesc oamenii, dar dumnealui, măcar asta nu face: nu se bate cu pumnul în piept, că se tutuieşte cu veşnicia!
EDUARD MĂCIEȘ: I-ai spus?
ALERGIA MOCANU: N-am putut! Prea-plinul sinelui, plăcerea de a se auzi vorbind, de a tăcea în gura mare...
EDUARD MĂCIEȘ: Ştie?
ALERGIA MOCANU: Habar nu are! E foarte ocupat să experimenteze instinctele omeneşti, condimentul... vânătorul la pândă!
ANTONIO GRUMAZ: Iar începeţi cu prostiile astea? Nu sunteţi singura femeie de pe lume şi apoi, nu uitaţi că am tot timpul la dispoziţie! Nu azi, nu mâine, atunci peste 100, peste 200 de ani...
EDUARD MĂCIEȘ: Domnule, nu-mi pare rău să ţi-o spun, dar te afli într-o foarte mare încurcătură... şi ai de ales!
ANTONIO GRUMAZ: Nu zău! Dar cine eşti dumneata ca să te ocupi de viitorul trecutului meu? Te pomeni că...
ALERGIA MOCANU: Exact! De acolo venim şi asta e oferta!
ANTONIO GRUMAZ: Deci, toată idioţenia aia cu gara, cu logodnicul... este o poveste! Recunosc, pentru o clipă chiar am crezut! Ce doriţi de la mine?
EDUARD MĂCIEȘ: Trebuie să alegeţi! Veniţi cu noi şi o să trăiţi până încărunţeşte timpul, sau...
ANTONIO GRUMAZ: Sau ce?
ALERGIA MOCANU: Rămâneţi un biet muritor... căruia ceasul acela „Pobeda”...
ANTONIO GRUMAZ: Funcţionează!
ALERGIA MOCANU: O să îi arate în fiecare clipă, că este muritor şi că nu o să ştie când se va-ntâmpla...
ANTONIO GRUMAZ: Nu vă faceţi griji... am mai fost mort! E drept, nu este prea plăcut, dar te obişnuieşti cu întunericul şi sporovăiala viemilor...
ALERGIA MOCANU: Oribil!
ANTONIO GRUMAZ: Omenesc!
EDUARD MĂCIEȘ: Să înţelegem că...
ANTONIO GRUMAZ: Înţelegeţi ce vreţi! Eu nu plec de aici...
EDUARD MĂCIEȘ: Putem să vă obligăm! Aţi decăzut din toate drepturile, dar acolo mai sunteţi dorit!
ALERGIA MOCANU: Ce intenţionaţi să faceţi? De ce vreţi să rămâneţi?
ANTONIO GRUMAZ: Nu sunt obligat să vă răspund! Mergeţi înapoi şi raportaţi milităreşte, cu mâna în salut, la tâmplă... De ce aş fi eu atât de important?
EDUARD MĂCIEȘ: Scade numărul nemuritorilor... şi alţii, aşa ca dumneata, aleg viaţa omenească, neajunsurile ei...
ANTONIO GRUMAZ: Frumoase...
ALERGIA MOCANU: Pasiunilor oabe...
ANTONIO GRUMAZ: Minunate!

EDUARD MĂCIEȘ: Teama de sfârşit!
ANTONIO GRUMAZ: Firească! Şi neputinţa, bolile, sărăcia, trădarea... da, le accept!
ALERGIA MOCANU: De aceea îşi ghicea trecutul în palmă!
EDUARD MĂCIEȘ: (lui B) Mai încearcă... am să mă-ntorc! **(efect, C dispare)**
ANTONIO GRUMAZ: Trucuri ieftine, de emoţionat poeţii şi babele cu televizorul defect! Aşa, deci... repet: o clipă chiar am crezut poveste matale pământeană! Şi câtă aplicaţie... agresiunea, tentativa, animalul ieşit la vânătoare!
ALERGIA MOCANU: Mulţumesc! Să ştiţi că nu am premeditat, mai ales că nici nu vă cunoşteam!
ANTONIO GRUMAZ: Şi-acum mă cunoaşteţi?
ALERGIA MOCANU: Ca nemuritor cu procură, da, ca om, însă, puţin, aproape deloc! V-aţi apărat excelent!
ANTONIO GRUMAZ: Sunt măgulit, mai ales că habar nu aveam că sunteţi în interes de serviciu comandat!
ALERGIA MOCANU: De ce vreţi să rămâneţi?
ANTONIO GRUMAZ: Ca să înţelegeţi, ar trebui să trăiţi omeneşte, măcar un an sau o zi...
ALERGIA MOCANU: Nu mă pricep!
ANTONIO GRUMAZ: Oamenii, când se nasc, sunt total nepricepuţi!
ALERGIA MOCANU: Aşa-i destinul lor!
ANTONIO GRUMAZ: Are şi destinul ăsta o soartă... până mâine ce veţi face? Doar n-o să înoptaţi aici, în parc, cu sacoşa aia sub cap, în chip de pernă! Poate o să vă trebuiască să daţi nişte explicaţii...
ALERGIA MOCANU: Aveţi dreptate! Deci, să nu mai insist...
ANTONIO GRUMAZ: Înţeleaptă decizie... Ştiţi ce? Dacă nu vă deranjează, puteţi înopta la mine! Am să dorm cu mătuşa în cameră, am mai făcut-o de atâtea ori...
ALERGIA MOCANU: Vorbiţi serios?
ANTONIO GRUMAZ: Mai serios de-atâta nu se poate... ei, v-aţi hotărât?
ALERGIA MOCANU: Şi nu o să...
ANTONIO GRUMAZ: Nu începeţi iar... vorbiţi!
ALERGIA MOCANU: Bine, domnule, am să merg cu dumneata! Şi ce ai să-i spui mătuşii?
ANTONIO GRUMAZ: Că sunteţi viitoarea mea soţie!
ALERGIA MOCANU: V-aţi gândit deja la căsătoria pământeană?
ANTONIO GRUMAZ: Oho, şi la copii, copii pământeni...
ALERGIA MOCANU: Am auzit că sunt imposibili...
ANTONIO GRUMAZ: Şi minunaţi! Cea mai de preţ avere a fiecărui om! Acest delegat, sau ce-o fi dumnealui...
ALERGIA MOCANU: Pe numele său pământean, Eduard Măcieş...
ANTONIO GRUMAZ: A reuşit să readucă, Acolo, pe cineva?
ALERGIA MOCANU: Nu ştiu, că nu vorbim despre asta, dar l-am văzut îngrijorat, şi asta înseamnă că treaba nu prea merge! Ce naiba aţi găsit aici, că toţi, sau aproape toţi, vreţi să rămâneţi?
ANTONIO GRUMAZ: N-am timp să vă povestesc! Lucrurile astea se trăiesc!
ALERGIA MOCANU: Ceea ce mi-a trebuit, am obţinut într-o secundă! Şi am fost... plauzibilă, parcă aşa îi spune, nu?
ANTONIO GRUMAZ: Este cu totul altceva... şi eu mă aflu, într-un fel la început! Dar nu am lăsat să se vadă, fiindcă mi-e groază de întrebări, mai ales de cele care nu au răspunsuri! Mergem? Daţi-mi voie... **(îi ia sacoşa)** Credeam că e grea! Sigur aveţi ceva în geanta asta?
ALERGIA MOCANU: Să mergem... vă rog să-mi spuneţi pe nume: Alergia! Ce o să creadă mătuşa?
ANTONIO GRUMAZ: Norocul nostru: uită ce a făcut acum un minut, dar poate să povestească o oră despre primul bal la care a participat, şi cum îi chema pe cei din carneţelul cu valsuri arvunite! Bine, Alergia! (**întinde mâna**) Antonio! Sau mai bine Toni... De acord?
ALERGIA MOCANU: Cum zici tu, Antonio, adică Toni, tu eşti bărbatul în casă!
(efecte stradă, ilustraţie muzicală cosmică)

(continuare în numărul viitor)

Nicu CISMARU

PIELEA DE CLOȘCĂ

(continuare din numărul trecut)

SCENA 3

După câteva ore. Acelaşi decor. În scenă intră tatăl care îi dă fiului nişte bani.

CLOȘCĂ: Acum sper că eşti mulțumit. Ți i-am returnat cu dobândă.
SICĂ: Bătrâne, eşti mare! Cum ai reuşit să-i înmulțeşti aşa de repede? Altă dată treceau şi săptămâni...
CLOȘCĂ: Experiență, artă şi noroc...
SICĂ: Ia-le pe rând, să înțeleg şi eu.
CLOȘCĂ: Fii atent!... Cum mă învârteam eu pe terasă, ca de obicei, mă trezesc că vine la mine unul spilcuit şi mă întreabă la cât merge? I-am dat valoarea maximă, ca să am de negociere. A acceptat pe loc şi mi-a cumpărat toti paraii. Apoi, când să plec, mă trezesc cu unul care mă întreabă: „Lei la tine estem? " Am dat din cap şi a scos din portofel două mii de parai. I-am spus că nu pot să-i cumpăr pe toți, că nu am atâția lei.
SICĂ: Cum nu aveai, când tocmai îi vândusei pe ăia două mii de la mine?
CLOȘCĂ: Acum intervine arta. I-am spus asta când am văzut că-i ardea buza. Chiar el mi-a spus: „Nevoie mare de lei estem. "
SICĂ: Şi ce ai făcut?
CLOȘCĂ: I-am cumpărat la jumătate de preț.
SICĂ: Asta da lovitură! Şi n-a vociferat?
CLOȘCĂ: A încercat, însă, tocmai a apărut un polițai şi a închis pliscul. Apoi am tăiat-o repede, să nu se răsgândească.
SICĂ: Bravo bătrâne, eşti tare!
CLOȘCĂ: Stai că n-am terminat. M-am dus la bar, la Marina, să beau o cafea şi să-mi fac socotelile. Acolo am dat peste Tică.
SICĂ: Care Tică?
CLOȘCĂ: Un fost coleg de profesională, strungar de profesie. Ăsta mă ia în brațe, mă pupă şi mă întreabă dacă tata şi-a luat pământul. I-am spus că primarul aşteaptă, de trei mandate, ca tata să miște din sprâncene, însă bătrânul... ştii cum e. Nici nu vrea să audă de şpagă. Îl dă dracu' pe primar şi aşteaptă un altul care să-i ia locul.
SICĂ: M-ai amețit de tot. Ce legătură are tataie şi primarul, cu schimbul tău valutar?
CLOȘCĂ: Stai să vezi, că are. Tică, colegul meu de profesională, zice: „Şi ce mai aştepti? Ia-i locul. Intră în cursa electorală şi te-ai făcut om. « Apoi, din vorbă în vorbă, am aflat că este şeful unui partid istoric si că este în căutarea unui candidat pentru alegerile locale care se apropie.
(In scenă intră Antonela si Iulia vorbind încet între ele. Se opresc la câtiva metrii de cei doi ascultând conversatia lor.)
SICĂ: Mă, tată, fă-mă să înteleg care e legătura...
CLOȘCĂ: Nu te pripi, stai şi ascultă şi ai să întelegi după ce îti voi spune cum mi-a promis că,

dacă intru la el în partid, mă scoate primar.
ANTONELA: Tu primar?
IULIA: Primarul Cloşcă! Bravos națiune, halal să-ti fie!
CLOȘCĂ: Ce aveți, fă, ați înnebunit? Da, primarul Closcă. Și care e problema? Ce, eu n-am mutră de primar?
SICĂ: Ia stai puțin, e foarte interesant ce mi-ai spus. Așa a zis Tică ăla?
CLOȘCĂ: Da, mă, așa a zis... că dacă accept să intru în partidul lui, sunt primar sută la sută.
SICĂ: Și tu ce i-ai spus?
CLOȘCĂ: Că o să mă gândesc şi o să-i dau răspunsul.
SICĂ: Și el?
CLOȘCĂ: Că n-ar trebui să mă gândesc prea mult, că o dată mi se oferă această şansă în viață, că mai sunt câteva zile până începe campania şi că nu am timp mult de gândire, etc...
SICĂ: Are dreptate. Trebuie să profiți de o asemenea ofertă...
CLOȘCĂ: Dar eu nu am calitățile necesare pentru a fi primar. Şi nici pregătirea... Pe hârtie sunt un biet strungar cu vreo câțiva ani vechime pe cartea de muncă, pentru că după '89, s-a ales praful de industria acestei țări. A rămas o singură fabrică, un singur combinat care să susțină economic acest judet. Hoții ăia.. din toate guvernele, au închis toate fabricile. Le-au vândut pe nimic şi au ajuns la fiare vechi. Cică așa le-a impus Uniunea Europeană. Dar când s-au vândut fabricile din județul nostru, noi nici nu eram în UE.
SICĂ: Iar voi, muncitorii? Cu voi ce s-a întâmplat?
CLOȘCĂ: Ne-au ținut câtva timp în şomaj, ne-au obligat să facem cursuri de frizeri şi de ospătari, cică... reconversie profesională și nu ne-a mai angajat nimeni. Indemnizație de şomai nu ne-au mai dat. Am trăit ceva timp din alocațiile voastre şi când am văzut că facturile se scumpesc şi că mâncarea se împuținează în frigider, am plecat pe terasă. Acolo m-am întâlnit cu foști colegi de serviciu. M-au „angajat" imediat când au văzut că aveam ceva lovele la mine. Vândusem boii lui tata şi m-am gândit să rulez banii pe terasă de câteva ori înainte să-i dau înapoi. M-am gândit bine. Așa am reuşit să vă cresc... Au trecut peste douăzeci de ani de atunci...
SICĂ: Bine dar asta nu e o piedică să devii primar. Ce dacă eşti strungar? Am citit că muncitorii erau foarte respectați în vechiul regim. Nici acum nu poate fi altfel, din moment ce primarul dintr-o comună vecină cu oraşul nostru, este tractorist.Voi muncitorii ați fost și sunteți o forță. Încă mai aveți un cuvânt de spus în această societate. Cu toate astea, ştii ce nu înțeleg eu? De ce nu v-ați împotrivit vânzării fabricilor? De ce n-ați ieşit în stradă să protestati?
CLOȘCĂ: De frică. Toate guvernele au investit masiv în pregătirea forțelor de represalii, în dotarea lor cu arme de ultimă generație necesare luptei corp la corp sau luptelor de stradă. Au investit mult în serviciile de informații, în serviciile speciale, în așa fel încât să poată ține populația sub control. In toți acești ani protecția socială n-a mai funcționat, populația a sărăcit. Muncitorii nu mai sunt o forță. Au rămas ca un blazon învechit pe care se cacă muștele. Sunt ca mămăliga aia de care se spune că nu va mai exploda niciodată.
SICĂ: De unde ştii tu toate astea? Nu cumva se face pregătire politică pe terasă?
CLOȘCĂ: Din presă. Sunt prieten cu vânzătorul de la chioşcul de ziare şi citesc moca toată presa. Ce poți să faci zi-lumină pe terasă, mai ales atunci când n-ai niciun client. Așa că... asta e. Nu sunt eu de primărie. Ca să fii primar trebuie să ştii să vorbești în fața oamenilor, să minți mult. Eu nici pe mă-ta n-o pot minți, că mă prinde repede.
SICĂ: Eu zic să te mai gândeşti. Nu e neapărată nevoie să minți mult... Poți să minți mai puțin. Important e să ştii când şi ce să minți. Din ziarele pe care le-ai citit n-ai învățat că politica e o curvă care fără minciună nu poate exista?

Lumina se stinge brusc.

SCENA 4
A doua zi. Acelaşi decor. Iulia şi Cloşcă stau pe canapea, respectiv pe fotoliu.

IULIA: Tată, ai vorbit serios, vrei să candidezi?
CLOȘCĂ: De, eu ştiu? Poate că n-ar fi rău dacă aşi avea o minimă şansă.
IULIA: Eu zic că ai, dacă îți schimbi numele. Cloşcă nu sună bine...
CLOȘCĂ: Şi cum ar suna bine?
IULIA: Găină... pe mine m-ar chema Iulia Găină. Iulia Cloșcă nu-mi place. Auzi ce urât sună? Closcă... parcă am fi puielnițe...
CLOȘCĂ: De ce nu... cocoş?
IULIA: E prea masculin.O să ai şi probleme cu salariații care vor vorbi pe la colțuri că faci pe cocoşul... Dacă te-ar chema Găină, n-ar avea ce mai spune.
CLOȘCĂ: Şi dacă mă cheamă Cloşcă? Nu e totuna? Stii ce, lasă-te de glume, d-astea, proaste.
IULIA: Glume proaste? Dar asta a ta, cu primăria, e mai bună?
CLOȘCĂ: Asta nu e deloc glumă. Aşa s-a întâmplat. Mi s-a propus să candidez, pur şi simplu.
IULIA: Iar tu, pur şi simplu ai acceptat.
CLOȘCĂ: Încă nu, dar, cu cât stau mai mult de vorbă cu tine mi se întăreşte convingerea că n-ar fi rău să demonstrez... unora, că atât numele, cât şi persoana mea, trebuie respectate. Cu atât mai mult cu cât sunt tatăl tău. Ar fi trebuit să te bucuri... Da', cred că-ți cer prea mult. Eşti setată...

În scenă intră Antonela

IULIA: Nu sunt setată... dar dacă totuşi, prin absurd, ajungi primar, mă angajezi şi pe mine la primărie? Secretară... dacă nu cer prea mult. Pe mama o bagi femeie de serviciu, pentru continuitate la cartea de muncă.
ANTONELA: Lasă-mă pe mine. Dacă am nevoie de un loc de muncă în primărie, îl obțin şi singură.
CLOȘCĂ: Nu văd nimic absurd să ajung primar. Absurd ar fi ca tu să fi secretara mea, iar mă-ta femeie de serviciu. Asta ca să-mi subminați mai uşor autoritatea... Credeți că dacă suntem rude, merge cu pile? Oare cât de prost mă credeți voi pe mine?
ANTONELA: Noi nu credem...
CLOȘCĂ: Aha, sunteți convinse? Bine, atunci să nu vă mirați când o să fiu primar. M-am hotărât. Gata, candidez! Ar trebui să vă obișnuiți cu ideea asta. Începând de azi, o să-mi spuneți, domnule primar. S-a înțeles?
IULIA: Da, domnule primar..
CLOȘCĂ: N-am înțeles. Mai tare!
IULIA: Da, domnule primar!
CLOȘCĂ: Aşa mai merge. Acum, dați-i drumul d-aci, că trebuie să-mi pregătesc strategia de campanie.
ANTONELA: (*În timp ce ieşea din scenă*) ...strategie de campanie? Cloşcă primar!? Doamne-fereşte! A înnebunit lupul...
CLOȘCĂ: Sică!... Bă Sică, unde eşti? Ia vino, tată, să stăm de vorbă, că poate te pun şef la strategia de dezvoltare a oraşului.

In scenă intră Sică.

SICĂ: Mai bine la fondurile comunitare.
CLOȘCĂ: Asta... mai vedem. Deocamdată, spune-mi dacă n-ai glumit când ai spus că primarul ăla e tractorist.
SICĂ: Nu, n-am glumit.E la al doilea mandat. Se pare că a făcut treabă dacă l-au ales din nou.

Te-ai hotărât să candidezi?
CLOȘCĂ: M-am hotărât. Cum vezi tu campania asta electorală, că eu nu prea ştiu nici ce înseamnă?
SICĂ: Păi, o campanie electorală e... o campanie electorală.
CLOȘCĂ: Bă, ce înseamnă asta?
SICĂ: Înseamnă... că o să ajungi primar. Mai întâi trebuie să semnezi o adeziune la partidul colegului. Cum se numeste partidul?
CLOȘCĂ: E un partid istoric. Îi zice PMB. Ba nu, e PNV. Stai, că nu-i zice așa! Se cheamă Partidul Noua Rezolutie.
SICĂ: Poate, Noua Revoluție.
CLOȘCĂ: Așa, măi Sică. PNR îi zice, e cu revoluție la coadă.
SICĂ: Hai să mergem să semnezi adeziunea.
CLOȘCĂ: Păi, am mai scăpat până n-am semnat-o?
SICĂ: Deci, ești deja membru...
CLOȘCĂ: Vezi, nu fi nesimțit cu mine, să nu-ți mânjesc vreuna.
SICĂ: Păi, așa se spune... membru de partid.
CLOȘCĂ: Bine, mă, dacă nesimțirea face parte din politică, atunci să fie cum spui tu. Şi ce trebuie să mai facem?
SICĂ: Avem nevoie de o echipă, aleasă dintre oamenii de vază ai comunității.
CLOȘCĂ: Îi iau pe ăia de pe terasă, că toți mă cunosc. Stiu ei că sunt de vază, că doar sunt mulți ani de când lucrăm împreună. Nimeni nu mişcă în fața lor. Nici poliția, că le ştie de frică. Ştii cum le tremură pulanele şi caschetele? Dacă unul îndrăznește să nu-i salute, e mâncat.
SICĂ: Nu e suficient. Avem nevoie de oameni mulți.
CLOȘCĂ: Bagă-i și tu pe-ai tăi.
SICĂ: Trebuie să-i conving, să le promit ceva în schimbul susținerii... Am să le promit că dacă ajungi primar, le dai câte o garsonieră, să nu mai stea cu părinții. Mai fac și ei câte o combinație și ştii cum e... conflict între generații.
CLOȘCĂ: Sunt de acord, dacă mă susțin. Dacă nu vor, şi ajung totuşi primar, le pun taxă pe hackerit.
SICĂ: Şi asta ar fi o motivatie argumentată.
CLOȘCĂ: Așa, am terminat cu echipa. Ce crezi că ne-ar mai trebui pentru o campanie ca la carte?
SICĂ: Afișe, banere, spectacole, întâlniri, mese festive şi alte neprevăzute.
CLOȘCĂ: Uite care e treaba, cu spectacolele si mesele festive nu sunt de acord. De ce să le dau de mâncare la fraierii ăia care mă votează? Nu pot s-o facă gratis? Ia mai dă-i dracu'! Le ajunge o cafea la bar, la Marina.
SICĂ: Bine, atunci tăiem de pe listă spectacolele şi mesele festive.
CLOȘCĂ: Taie şi neprevăzutele alea că nu ne ajunge de cheltuială.
SICĂ: Eu tai dar nevoie de bani tot o să fie. Fără bani nu poți să faci campanie.
CLOȘCĂ: Ne limităm la ce avem şi, dacă e să ies primar, o să ies şi fără bani. Dacă mi-aş pune mintea cu ăştia, s-ar alege praful. Ăştia te jupoaie, îți iau pielea de pe tine...
SICĂ: Or să ia pielea de pe cloşcă..
CLOȘCĂ: Adică de pe mine.
SICĂ: Ei, așa e o vorbă. Dar să știi că bani tot ne trebuie. Ne trebuie bani mulți dacă vrei să fii primar.
CLOȘCĂ: De unde să-i luăm, Sică, tată, că salariul mă-tii e mic. Nici pentru afişe nu ne ajunge.
SICĂ: Eu zic să vindem ceva.
CLOȘCĂ: E o idee. Dar ce?
SICĂ: Pământul lui tataie.
CLOȘCĂ: Vrei să-1 bagi mai repede în groapă?

(va urma)

Camelia RADULIAN

Dragoste,

pe tine
Dumnezeu te-a învelit într-un zâmbet peltic,
aproape prea mic, cum să zic,
îți tot ies de sub el umerii strâmți, visul
șăgalnic,
șalul,
cum glezna-ți răsare din valul
sărat și dungat,
răsfățat,
ba, sincer, aș spune
chiar rău,
încâlcindu-ți în vrăbii, mieriu,
părul tău.

Eu simt uneori cum tresare,
robit de hamei și mărare,
din liniștea lumii întoarsă pe dos,
un dor de tine
atât de duios,
alteori
aproape sticlos, ticălos,

care îmi intră sub pleoape
ca într-o plasă,
și face din mine o funie groasă,
legată-n tavane de mânăstire
cu coaja subțire
și taie-n căpruile cruci câte-un gând
de lemn fumegând,
E inima ta
în mine bătând
Dragostea mea,

Tu ești atât de frumoasă
Că nici nu mai știu ce mai ești,
Ești pasăre? Om? Ești pădure lutoasă?
Ești muritoare ca mine,
vai mie, căci eu,
voi fi noua ta casă.

Pielea ta e din crini osteniți
și dintr-o ceată de îngeri
smeriți.
Tu cazi din icoane, cum ar cădea din obloane
cea mai strecurată și lină lumină

Tu, dragostea mea,
îmi pari atât de puțină,
că mă tem să nu aluneci în valea din vis,
să te pierd
într-o petală foșnită,
într-un roz de cais,
să mi te faci abur
pe ape, pe mâini, ori pe pâini
și poate
un prunc să mi te-ngroape în el
când respiră
și eu să te pierd,
să te uit într-o liră

O să trimit chiar azi către tine
(sprijinit într-un toiag de rugine)
Cel mai vechi poem al lumii, îl știu,
poartă palton aiurit, demodat, fistichiu
Va intra pe ușă, va lăsa afară
o juma' de țigară

un arcuș friguros de vioară și-o gară
din care mi-au plecat toate îmbrățișările verii
toți merii
înfloriți și rotați
cu tot cu ai lor o mie de frați.
O să bea rouă de pe crupa ta regală de marți
Și -o să te-ntrebe așa:
„Dragostea mea ne-ntâmplată,
dansați?”

Trandafiri și obuze

Vine o zi cu făptură de lână
și-n temniţa–i verde sapă soarele tânăr
rezemat de un glonţ stă soldatul c-un umăr
o vioară e ochiul lui de ţărână.

Hai, lună,
dă-mi pe umeri două ceruri lăuze
varsă pe străzi
trandafiri și obuze
în oraş nu ai cum să te-ascunzi, nu ai unde,
poate în câinele şchiop, traversat de alice
în nebunul din colţ care strigă și zice:
,’vai, e gravidă ziua de mâine
cu atâta pământ,
Doamne, ziua de mâine o să mă nască-n curând,
o să îmi nască-n curând un mormânt!”
Unde-mi sunt eu,
unde sunt?

Vai, lume,
spărtura din piept nu mai pleacă acasă,
mă-mbrăcă-n șiroaie de alb, în chiparoasă
într-o rană pe dos, într-o cămașă frumoasă.
Priviți,
capătul rănii mele e un fecior
învelit în izvor.
Nu sânge curge din mine, ci dor....

Nu e vineri în casă, e o umbră pe pat
eu am ferestre într-un soldat.

Suflă vântul în stofe ca-n lumânare
stofele sună a gol și a liniște mare.

Nu sunt icoane unde mă-nchin,
e o scrisoare stropită cu vin.

Și-un cântec, sub streşini, într-un bunic
blajin şi mic:
pic, pic, pic….

Vis

M-au trimis departe la marginea orașului
acolo e târgul mi s-a spus
o iei la stânga după semafor
sunt miei acolo și zoaie

oamenii plecau de acolo încărcați cu trupuri
duceau pe umeri saci fără nume
iar mai sus de ei era plin de suflete ușoare

până în cartierul săracilor
ajungea primăvara
se întindea ca marmelada pe pâine
lingea mâinile celor sărmani. Și ei râdeau
Dar tu de ce tremuri
Pomii orașului sunt toți în floare.

Am iz de boarfe umede și am sânge pe tălpi
vârsta la care drumul se scrijelește cu un cui pe piept
sau cu o sârmă foarte adânc
până nu mai doare doar se prelinge
am vârsta la care mă trântesc pe galantar și am 15 kilograme
și dinții mici abia molfăi iarba
îmi rămâne adesea lipit un fir mic pe limbă
cu el plec din lume și îmi ține de cald

și brusc mă trezesc cu
un revolver în poșeta mea cu nimicuri roz
capriciu de damă
și trag
și nu știu dacă am ucis sau dacă am fost ucisă
căci abia acum se depărtează de plămânii mei
întregul aer pătrat
sunt într-o cameră de copil sau sunt o cameră
într-un copil
prin spuma perdelelor
ochii oamenilor cad peste târgul de miei
sunt gloanțe într-un azil cu îngeri

Primăvara asta cineva tocmai te trădează
și tu n-ai murit.

Luați și trăiți bucurați-vă dragilor!
Feeric bum! o păpădie dezintegrată
într-un suflet pricăjit de miel.
Primăvară tandră
Magdalena frământă pască.

Luminol și fluturi gri

Sângele doarme încă sub asfaltul acoperit de apă;
uneori se ridică din el o boare stranie ce pare din fluturi gri,
iar când nu-l vede nimeni,
sângele șiroiește pe drum înspre o fiică pe care a lăsat-o jucându-se printre meri.

Am să-ți scriu imediat ce ajung, i-a spus,
o să-ți scriu, bineînțeles că da,
și n-o să mor niciodată.
Ea nu l-a auzit, nici sângele nu s-a auzit pe sine, .
ci doar a curs și a durut, cum știe el,
într-un om.

I-a scris abia târziu, după o lună, fiindcă n-a știut să spună nimic altceva.
Șobolanii au stat atunci ascunși, cineva a împărțit biscuiți și tutun,
în tranșee s-au spus glume.
În ziua aceea, dar numai în ziua aceea, n-a mai murit nimeni.

Liniștea curbată a toamnei a prins chiar sunetul stins
al ultimilor greieri din an.
A fost un timp aproape plăpând
și, cu toate astea, scrisoarea a mirosit ani întregi a mâl
și a răni…
Cu doar o pudră de luminol ai putea auzi din nou
scrumbiile mergând înspre Dunăre,
cerul de noiembrie năvălind printre rugi,
ai putea vedea imaginile boltite ale pădurii de pini,
așa cum foșnea ea vara,
la marginea râului cu bolovani mărunți
și ferigi colosale.
Știi, sângele stă pitit peste tot,
e mai adânc ca memoria
drumul lui trece prin ierburi, a intrat în mere,
în dinții cailor, în nisip.

Când l-au îmbrăcat în tată și soț,
n-au putut scoate din costumul lui mirosul de naftalină
l-au scuturat în vânt, l-au dat cu apă de colonie,
l-au scos afară la soare,
l-au plans până s-a amestecat cu ochii femeilor bătrâne.
I-au pus cea mai parfumată floare de crin la butonieră,
acolo unde intrase, înainte de schijele subțiri, vestea grozavă că
merii, acasă, au dat rod
bogat.

ANA

Despre Ana se va scrie mereu demodat,
cu versuri... așa,
mai ca ea...
Ana era mai degraba urâtă, n-aș spune slută, dar avea
o figură banală și o fire uscată
nu râdea niciodată, ba mint, uneori mai zâmbea
când vedea -habar n-am ce- în sinea sa,
poate copiii altora sau altceva, n-o să știu;
oricum, te trezeai dintr-o dată cu ea
că zâmbea. Stâmb și firav.
Da,
Ana era o tipă ciudată
n-avusese niciodată bărbat, doar un amant amărât, cândva
foarte demult, foarte așa, cum să spun,
însurat și sărac
un pic filosof, un pic posac.
Nici n-o prea iubise cu adevărat,
mereu se folosea de ea și pleca.
Maică-sa, mda,
avusese dreptate când îi striga
„ieși din casă, curvo, ai ajuns o cățea!”
Oricum, a trecut, maică-sa nu mai e, s-a dus
undeva foarte sus
tot foarte demult,.... dar știi? încă-i vorbea
în serile lungi, de apăsare grena (căci Ana numai pe ea o avea)
când se visa iar copil și când în vis tremura,
avea pielea plesnită, nu pe genunchi, ci pe tâmplă,
așa cum se-ntâmplă
atunci când ești îmbrâncit și dai cu capul de-o stâncă.
(Aiurea, în casă nu sunt niciodată stânci,
poate doar așa i s-a părut atunci).
Și în visul ei, taică-su bea pe balcon și Ana scotea
de sub coșul de rufe o scrisoare ascunsă
cu litere strâmbe, tremurate, cam unsă
în care-i îi scrisese lui Dumnezeu
„te rog eu, Doamne, din tot sufletul meu,
fă-l pe tata să nu mă mai bată
și mama să mă iubească un pic, măcar o dată,
fă să primesc într-o zi un vagon întreg de ciocolată.”
Dumnezeu nu i-a trimis răspuns
niciodată.

Dumitru PARASCA

Cântecul împlinirii

Etern înflorește viața
Din mugure sfânt de lumină,
Flacără vie e omul, el răspândește de dimineață
Raze ce cântă rapsodia divină.

Slăvit fie Cerul, binecuvântat Pământul
C-au zămislit cuvântul, l-au întrupat,
Bucură-te Fecioară, cu noi este Domnul,
Creatorul iubirii, Cel de mult așteptat.

Oamenii se vor îngeri, cine nu crede ?
Mulți reușesc să devină,
Iubirea-i ajută, cu ochiul liber se vede,
Un suflet fericit nu ajunge ruină.

Slăvit fie Cerul, slăvit și Pământul
Că au creat punte, altar, leagăn de dor,
Bucuria-i mare cât e infinitul
Căci prin credință omul ajunge nemuritor.

Declarație de dragoste

Dă-mi mâna să ţi-o strâng, femeie,

Că-n ochiul tău e dimineaţă şi-o ramură de foc

Şi tare-aş vrea să te sărut, de m-ai lăsa,

Când soarele-i la mijloc, în amiază,

Căldura lui întreagă, doar eu să-i pot fura.

Iar când cu haina ei de stele lumina se îmbracă,

Îmbracă-te şi tu cu haina-ţi de mistere

Şi cheamă-mă să vin şi eu în ea,

Noi doi să fim şi visul, frumoasa mea femeie.

Mare minune, frumos dar e viața!
O floare gingașă din Marea Grădină,
Ea tămâiază în fiece dimineață
Inimi pereche ce năzuiesc spre lumină.
Slăvit fie Cerul, slăvit e Pământul
De oameni, de arbori, de păsări, de flori,
Cu bucurie dansează și cântă tot Universul
Din zori până-n seară și iar până-n zori.

Hipnoză

Nimic nu se produce la-ntâmplare.
Întâi, bagheta lovește cerul ce unduie-a mișcare,
Apoi, unda se propagă în linii circulare,
Vibrând tot Universul cunoscut, din cap până-n picioare,
Bine' nțeles, din toate, inima-i sedusă cel mai tare.

Ademenită de-acum în cercul denumit inel,
Pulsează vrăjită într-un ritm viu, mereu la fel,
Nici nu-și dă seama că-i închisă în castel,
La fel ca fratele Timpul, zăvorât și el
Tot într-un cerc, dar denumit altfel.

O spune ea, o spune el, sunt captivați,
Doresc să se reverse spre orizonturi noi, eliberați,
Să-și caute în Univers surorile și frații renegați,
Din fructul interzis să guste, cu toții să fie emancipați,
Știința, cel mai mare despot, să nu-i mai țină subjugați.

Când glasuri de vioară răsună-n bolta sălii,
Ești absorbit de ritmul dansului și al viorii,
Sugestia transmisă de-arcușul fermecat
Te-acaparează pe tine, pe gândul tău înfumurat,
Participă la dans, îți sugerez, nu fi frustrat!!!

Dansul și mașina timpului

Pendula se leagănă-ntre aștri:
Un pas spre mâine, un pas spre ieri,
Dorințe roșii în ambalaj albastru,
Vârtej de proiecții în șapte zări.

Contează caii când dansu-i trăsura,
Pe ritmul lor inima vibrează,
În minte fanteziile nechiază,
Iar uneori întrec măsura.

Prin paradox recreem Atlantida,
Așa ne spunea, cu drag, bunicul
Și adormeam tot privind oglinda,
Crezându-ne titanii ce sprijină porticul.
Băștinașii planetei sângerii meditează:
Acesta-i ținutul oamenilor vechi !
Evoluția speciilor nu-i interesează
Când muzica-i gâdilă plăcut la urechi.

Îngerii din amintirile oamenilor dansează:
Un pas spre mâine, un pas spre ieri,
Iar oamenii dansând visează
Vârtej de proiecții în șapte zări.

Fuga de eșafod

A face ochi și-a-nchide ochii,
Acesta-i adevărul fără să te deochi,
Măcelărită-i clipa și azi, pe vechiul Eșafod,
Ursita e ucisă și ea de-același călău, Irod.

Nu e nevoie să fugi, doar te descalți,
Să simți cu porii tălpii roua și colbul munților înalți,
Să iei un fruct cu mâna, din pom, cu palma ta,
Aceasta-i evadarea, de câte ori vrei tu și... ea.

Sunt multe lucruri triste, e adevărat,
Istoria e plină de păcate și totul e trucat,

Dar rolul tău e mic și ne-nsemnat,
N-ai cum s-atingi tu cerul căci este este prea înalt.

Nici resemnarea nu e bună,
Poți profita din plin de razele de soare
Ș-apoi să cauți pe-ndelete semnele din lună -
Nu e un vis, e-adevărat, nu este glumă.

O floricică, oricare, de uzi în fiecare zi
Și o furnică, o albină de le hrănești așa cum știi,
Un hobby mic, plivitul poate fi
Securea ta - ascute-o în felul tău și poți iubi.

Și copacii gândesc

Se întrebau copacii-n cor:
Cine să intre în pădure,
Prin minunatele poieni de flori,
Gustând din ape cristaline?

Întrebarea era singura împotrivire,
Iar freamătul părea mulțime de-ntrebări,
Copacii experți întrebau florile: Cine?
În branițte, copacii seculari au capu-n nori.

Triluri de păsări în dumbravă
Vrăjesc prin cântec toți copacii tineri,
Este normal, sunt visători și-au chef de gâlceavă,
Căci săptămâna-i scurtă, o singură zi: vineri.

Dintre copaci, doar profesioniștii spun
Că insectele au sentimente,
Dar zumzetul lor e bulă de săpun,
Nu-i teorie bazată pe-argumente.

Ecoul răspunde tuturor:
Pădurea-i a omului după sortire!
Spuneau prin freamăt toți copacii-n cor
Că întrebarea-i singura împotrivire.

Sorin DĂNĂNAE

Nu am nimic de oferit,
în afară de un nucleu de suferință eternă,
focul și smoala încep să mă sufoce
când pun capul pe pernă.

Din vene, sângele fuge
să se ascundă în artere,
oasele se trosnesc unele pe altele,
zgomotul sec se amestecă
cu spuma unei halbe de bere.

Păcatele stau înfipte în esofag,
în inimă și în splină;
la intervale regulate
Fiara îmi străpunge carnea;
din cauza durerii mă vaiet la Luna plină.

În rest e liniște, până la următoarea Eternitate
păzită de Dracu';
din sânii Doamnei se scurge,
spre coapse, un șuvoi de păcură
amestecată cu lapte acru.

INTRAREA ESTE LIBERĂ LA CIRC

Doamna Coborâre în infernul personal
s-a îmbrăcat cu o rochie lungă,
să nu i se vadă copitele de cal,
dar trebuie să se deplaseze în dungă.

Înaintea evantaiului din sârmă ghimpată,
are un ecran protector cu suprafața curbată.

Treptele din sufletul meu
sunt cam deteriorate,
tocmai au venit ceva specialiști
să-mi fixeze, cu șuruburi de titan,
o pereche de aripi obosite, pe spate.

De obicei se așteaptă miezul nopții
pentru incursiune,
când pleoapele îmi protejează irișii
cu plumb topit, ca apoi să mă strige pe nume.

Am avut insomnii mai scumpe decât lipiciul de pe scrisoarea de adio, poștașul nu are cearcăne, când coboară din mașină își schimbă masca de înfrumusețare a gazelor de eșapament, nopțile împărțite între “Ce surpriză albă” și “Bine ați venit”, au pus mână de la mână pentru a da un nume original funeraliilor fără monument

La destinatar am găsit numele meu redus doar la consoane, trecerea de pietoni mi-a uitat adresa, sub timbru am găsit un fir de păr de pe vremea primei aventuri sexuale, dezvirginarea merelor fără păcat, a devenit o rutină plictisitoare

Banal, mă înroșesc prin vene ca o reclamă proastă la inimi de faianță, pe lacul lebedelor plutește molcom un leviathan, privesc în ochii săi profunzi, mi se scurge lent, plânsul tău din timpan.

TIR

Mov
Ca mâna care amestecă
Sângele și frica
Este buza
Agățată de poalele prăpastiei
Dintre noi

În patul nupțial
Ne așteaptă lupii
Și zăpada furată mieilor

Am uitat
De frigul trezit din somn
Căci sunt în cangrenă.

ASTENIE DE NOIEMBRIE

Am găsit peste apele sângerii blesteme minerale închise în eprubete bicolore și-mi dau seama că am pierdut viața prin punctul exact al cearcănelor ridicate la rang de stigmate, mănânc un ochi cu păcatele nocturne din aceeași tigaie, patul de o singură persoană doarme pe jumătate până la cântatul erorilor fundamentale, absența subtitrării este sărată ca nisipul mării

Dezbrăcat, misterul vizibil își etalează coastele supuse blestemelor ancestrale, mă uit la el ca la o uniformă rămasă mică exact înaintea atacului asupra singurătății izolate între doi timpi morți, mirosul de brad s-a deghizat în scânduri pe patru rânduri
Demența pusă la colț se roagă în gând să nu se decojească mărul înaintea ispitei, ar fi păcat pentru

virginii care stau la coadă, nălucile din casă s-au îmbătat crunt și se cred nimfe, alături, visele mele fac din sârmă ghimpată pături.

SUNT

Am vrut aripi
Dar mi s-au pus șenile
Iar pe cer sunt nori de pile.

În semn de protest îmi cad bolovani din gură,
fetele bătrâne se înghesuie la adunat
zestrea rămasă după blesteme,
se spune că sunt foarte sterile.

Într-o pungă de hârtie neagră,
liliputanii măcelari prepară
carne tocată pentru orez umplut,
femininul de la călău este mila.

FRECVENȚE

“ Încearcă să stai la una dintre marginile aerului și să te sprijini pe consacrarea căderii”, îmi susură la ureche, visul de lapte post deflagrație, “nu va dura mult până vei simți cum îți tremură, înfricoșată, spaima personală din piept, pentru ca apoi să ți se scurgă spre nesimțirea prezentului diluat cu sânge simpatic.”

Îmi activez filtrul fotosensibil prin retina profundă a durerii din cot, cobor viziera nesimțirii până la nivelul carotidei, și-i răspund cu liniștea bisturiului ce disecă untul din suflet:”lasă-mă să-mi fie dor de faptul că sunt privilegiat să am amintiri de tânăr, tu ai sfârcurile tale de care te poți agăța încă, nu știi ce înseamnă să împarți la un amar și o ureche sâmburii de cireșe nocturne.”

Sub pat, am găsit telecomanda de la Univers și mult praf pentru începătorii de viață.

PANACEU ȘI EU

*

Sorin

Sorin Dana Nae

Este o oră imposibilă ca să-ți fie dor de cineva, ușile inimii se deschid în jurul sufletului fixat chiar în vârful privirii țintuite către un nimic nemuritor, dar nu-ți pasă, sentimentele se amestecă al dracului de uniform cu emoțiile scăpate de sub control, pulsul mărit te face să te simți un om de șapte metri care plânge pe jos, încă mai ai sub unghii mizeria nopților înfruntate din blindajul alb al neputinței, ecouri termice îți bat în tâmple robinete sufocate

Iar tu ai o sete de canibal
Ținută ascunsă în buzunarul de la jugulară
Îți iei un cal
Îi sari în spate
Și te transformi în zațul de cafea amară

Ambele părți, inegale ca intensitate pierdută pe masa de zinc a reîncarnării, se caută cu foamea cuantică a independenței strâns legată de primul principiu al termodinamicii afective. Venele s-au spart de mult, hackerii îmbrăcați în roșu separă rapid coagularea de setea zbuciumată, din spuma rămasă pe colțul unui vis nebunii fac gulere etanșe pentru berile băute la beție

Anestezie
Mirosul tău de nimic
Mă face să mă simt anost
Știu pe de rost
Care dintre cele cinci degete este cel mai mic

Număr cu greu satisfacțiile găsite de dimineață sub perna încercănată, peste puține ore voi intra într-o cameră cubică să-mi joc la zaruri claustrofobia, în mâneca dreaptă melancolia este un as al disimulării,apoi,cine știe...

S-a majorat factura de la viață
Să fie
Vina trăirilor intense din prefață?

ȘI VOI VISAȚI FĂRĂ OCHI

Violeta PINTEA

***

pentru mine bijuteriile
sunt ca și icoanele pentru religie.

suferi de moarte!
mi-a spus-o chiar ea
după o noapte de pomină
când după un eșec erotic
am băgat degetele în ochii oglinzii.

tavanul meu
este podeaua altcuiva
care poate nu știe
că podeaua lui este tavanul meu.

pe străzi au trasat parcări pentru oameni.
parcări cu plată pentru oameni.

vitrina amanetului este plină
de bijuterii părăsite.
aici e miezul orașului
în care renunți
la o parte din tine.

nu am nici un motiv să plec.
nu am nici un motiv să rămân.

***

ornamente.
femeile care-și păstrează
oja căzută de pe unghii
sau bandajele intime
cu sângele acela mort,
obsesia că se hrănesc cu diamante,
ele nu închiriază,
ele își cumpără un hotel pentru o noapte
apoi îl demolează.

ornamente.

dollores a venit
și mi-a adus un pește mort,
un pește care a jucat
într-un film de dragoste.

mereu se găsea cineva
care să-mi repare păpușa
pe care nu am iubit-o niciodată.
era ca o boală incurabilă,
păpușa asta mă urma ca o conservă goală
legată de gleznă.

patul pe care m-am născut
s-a rupt în două.
nu imediat, mult mai târziu
când am înțeles că niciodată
nu am mai fost la fel de puternică,
de naivă și fără prejudecăți.

***

stau goală, într-o cameră goală.
situație care mă obligă
la un punct de vedere.

e frig și-mi opresc respirația
până când punctul de vedere
nu mai devine o prioritate.

îmi amintesc perfect ziua în care
am aprins rujul meu roșu,
încă arde pe undeva
prin suburbiile conștiinței mele.
l-am aprins cu un electroșoc din ebonită neagră
pe care scria *a nu se lăsa la îndemâna psihopaților*
semăna cu o mamba imperială,
în fine, pericolul seducției a fost eliminat
prin decizie unilaterală.

sunt goală pe dinăuntru,
mi-au spus asta la o radiografie
când mi-au făcut astrograma
pe un scaun de cafenea
în timp ce eu turnam dintr-un pahar în altul
apă sfințită.
și-atunci, sigur atunci
mi-au interzis
să mă mai joc cu focul.

***
ai putea mânca chiar și din tine,
atât de mult te-ai obosit să fii fericit.
ai putea mânca chiar și din tine
dacă nu te-ar opri religia sau scârba.
sau durerea aceea unică
pe care ți-o imaginezi
împrăștiată pe patul tău,
durere care nu poate fi spălată niciodată.

e periculos să fii fericit cu martori,
e periculos și fără,
poți reproduce orice bijuterie
pe care mintea ta a creat-o
în momentele de panică.
faci și tu ca toată lumea
un contract cu o firmă de publicitate ambulantă
care va induce subliminal
o euforie cu proprietăți magnetice
fără efecte secundare.

ești liberă, mi-a spus judecătorul de tarot,
ești liberă dar fii atentă
la oamenii de companie.

***
mai bine m-ați fi dat înspre adopție.
în fine, i-am renagat pe toți
bucată cu bucată.

dacă tot mi-am vândut sufletul
să bem diavole în cinstea mea,
în cinstea ta,
în cinstea acestei singurătăți
peste care mi-am aruncat trupul
ca pe-o cârpă.

să organizăm o conferință de presă
dincolo de zona de confort a celorlalți,
să vedem cât adevăr suportă
boxele din urechile lor.

cred că la final ne vor da
un catalog explicit cu diferite forme de tortură.
eu ți-am spus că viața este cel mai toxic elixir
și nu poți anula nimic din ceea ce-ai fost.
și nu poți schimba nimic
din ceea ce vei fi.

îți mai dau timp de gîndire diavole.
eu rămân de vânzare.

Mihai SOARE

Clandestinitate

Trăim în clandestinitate cei mai mulți dintre noi
ca niște gangsteri neștiuți de nimeni
care se salută cu vecinii
atunci când merg la tutungerie și când își duc plozii la grădiniță
când udă florile din jardiniere
iar noaptea fac contrabandă sau dau spargeri la bănci

înainte de a ieși ne dăm jos tristețile, acele bibelouri kitschoase
modelate stângaci din aerul corupt
evadat din testamentele ultimilor îngeri căzuți
cei care și-au amanetat aripile pentru a-și putea cumpăra câte-o bicicletă
dar vai, cu picioruşele lor de gâze pas de pedalează
spre ironia acidă a râmelor
care se rup ostentativ în zeci de vieți

apoi ne luăm de lesă cameleonul
ne mândrim cu el și străbatem orașul stradă cu stradă
rătăcire cu rătăcire
parastas cu parastas
cât mai încet cu putință, ca melcul de încet

uneori se oprește la umbra diformă a câte unui copac
doar e specie arboricolă lighioana
altfel, soarele se oglindește în el ca o ficțiune oarecare
bună de pus pe masa săracilor
aidoma unui godac cu mărul în gură

uneori se mai găsește câte un curajos întâlnit în cale
se apleacă și-l mângâie pe creștet
iar el se gudură ca un bichon
e călăuza mea în viață, se simte obligat stăpânul să completeze
am înțeles, vine răspunsul necunoscutului
care pleacă în grabă la cameleonul lui
uitat încuiat pe undeva

câteodată e lăsat înadins acasă
dintr-o de neînțeles ambiție a aflării identității
moțăie lângă pisică
până când adoarme de-a binelea
și sforăitul lui acoperă lumea ca un roi de bondari zburând fără rost

cameleonul meu are și el cameleonul lui
pe care îl ia în lesă, o lesă cu nestemate, de bună seamă, și mergem la tutungerie
unul mai zâmbăreț, firește
care să n-o sperie pe vânzătoarea de țigări

De mine-atât de plină

De mine-atât de plină pari a fi
Că pielea îți plesnește pe alocuri
Și ochii-ți sar ca nasturii, ce jocuri
Diavolești, sunt astea, în ce zi
Mi s-a sortit amarul ăsta, unde
Era plecat farsorul cu F mare
Cel ce ne joacă-n sfori de alinare
Alte minciuni din cărțile imunde

Scrise de paji hieratici la beție
Și date-apoi în lume, căpătâie
De plânset mut dospit în vreo cățuie
De tămâiat păcatul în trezvie

Tu să fii vasul nesătul de mine
Iară eu vinul, duhul, nemurire
Preț de vreo trei clepsidre, picotire
Atât cât ține-o viață, șugubine

Bune de luat la pietre-n piața mare
Să cânte scalzii viul ce se zbate
În trupul tău râvnind la pietate
Chiar dacă-s eu, cusurul care doare

Cum să mai plec acum din tine, spune
C-atâta ești, doar eu, și cam ce mreajă
Pot dezlega, cum să te las o coajă
Plină de vid, carcasă, goliciune

De cântec smuls de vijelii funeste
Și-mprăștiat prin burgul ca o toană
Alăturea de frunze, ce pomană
Vom face-atuncea când vom fi poveste.

Sângele meu

Sângele meu era de o tristețe copleșitoare
se auzea suspinând atunci când se plimba de colo-colo
ca un soldat în gardă
când mergea la multele parastase organizate în oraș

cu toate că nu participase la spălatul morților
i s-ar fi putut bate obrazul pentru asta

o făcea mai mult în speranța că va da acolo
de vreun fost ministru
de vreun fost bogătan duhnind a colonie și cu părul năclăit de briantină
de vreun fost ambasador cine știe pe unde
măcar aici i se iertau suspinele
când toată lumea cânta veșnica pomenire
cât e de milos sângele dumitale, se minunau toți
femeia de la lumânări, preotul, clopotarul

se înțelege că mergeam la cinematograf doar la drame
că nu mă puteam duce la comedii
iar el să suspine ca și când i s-ar fi înecat corăbiile
de fapt, chiar i se înecaseră
într-o toamnă renumită pentru pofta ei de viață
în care păienjenii țeseau fără contenire hamace pentru matrozi
halal matrozi
încercaseră să taie pieptiș valurile de lut
și de-acolo sfârșitul

nu mă primeau pe niciunde
nici măcar atunci când am vrut să mă înrolez
m-au respins
pentru că la război nu e nevoie de tristețe, e și așa destulă
și poate fi unul din ăla de o sută de ani
în plus, ar fi auzit dușmanii suspinele și ne-ar fi localizat cu ușurință
măcar la capela regimentului, le-am cerut
nimic nu i-a înduplecat pe mai marii aceia cu epoleți căniți
dacă ai fi fost rănit, mi-au mai spus, nici nu te-am fi dus la infirmerie
iar tot sângele ți s-ar fi scurs pe câmpul de luptă
și ce câmp trist am fi avut

căptușisem pereții mansardei unde locuiam
cu tăcerile mele păstrate neatinse, niște descântece cu lilieci înghețați în zbor
cu haine vechi cumpărate de la un telal
în fiecare zi făceam asta, haine peste haine, un veac întreg de haine
că abia mai încăpeam în odaie
nu voiam să mă trezesc aruncat în stradă la reclamațiile vecinilor
și să fiu luat pe roțile trăsurilor
ori pe tălpile bocancilor jandarmului din cartier
și dus cine știe pe unde

coase-i buzele cu arnici, m-a sfătuit paznicul
și chiar dacă va mai suspina, ca orice sânge, o va face înfundat
până când biografia vieții de dincolo va năvăli peste dumneata
îndemnându-te s-o scrii

Las vouă

Las doaga mea cea spartă surorii dinspre lună
lui Breugel îi las nordul, lui Hegel o iepșună
s-o călărească țanțoș când s-o-nturna din moarte
la Stuttgart, cu fanfare și prapuri, cu pancarte
scrise stângaci în greacă cu litere de-o șchioapă
vestind o altă lume în care să încapă
ca într-un raft de scânduri doar filozofi și gâze
lui Kierkegaard, danezul, zâmbetul de pe buze,
vestonul meu cel verde din catifea reiată
pe care să-l îmbrace doar lunea și-o cravată
la fel de verde, lungă de la un țărm la altul
iubitei îi las dorul întruchipând înaltul
de care să-și atârne oglinzile perfide
pline de stele moarte lucind a crisalide
busola, telescopul și farul fără mare
le va primi în grijă frizerul, și-o mirare
pe care s-o-nrămeze în lemn de tei, icoană
lăsați-l să se-nchine la ea, e doar o toană
visele mele-ntoarse pe dos ca niște haine,
nefericirea șuie, monoclul, zeci de taine
lătrând pe înfundate le voi lăsa, firește,
prin testament, cu limbă de moarte unui pește,
scalarul gri din bolul de sticlă albăstruie
înotător de-a-ndoase cu largi mișcări silhuie
poemele nescrise, coroana de hârtie,
boită cu cerneluri, tot lui, și o tichie
care-mi ținea ascunse cirezile de gânduri,
notarul mă tot crede nebun, ca-n alte rânduri
„dar urma-ți va rămâne tot grea și-ntortocheată,
de ce n-o iei cu tine?”, „nu pot, mă strânge-o gheată…”

Lirica magna

În timp ce unii se năşteau prematur
de parcă era cine ştie ce procopseală să iei în piept viaţa
ca pe o dimineaţă siberiană
eu am ieşit pe lume prea matur
mama, luată cu treburile, uitase să mă dea afară din pântece
„parcă făceai un elefant”, a zis tata pipăindu-mi curios pieile zbârcite
normal că ursitoarele ajunse într-un târziu n-au fost în stare
de cine ştie ce prorociri
doar una a spus: „va fi pensionar”
şi a primit un şut de la un unchi zurliu care fusese cu Napoleon la curve

pentru ca păream doar un rucsac plin cu sentimente deja trăite

copiii ceilalţi nu se jucau cu mine
râdeau când le vorbeam despre dragoste
ca despre o pasăre în care nu se trage cu praştia
dacă zboară, musai să fie lovită, credeau puştii
dar şi maturii, aveam să constat mai încolo

m-am împrietenit, de voie-de nevoie, cu nişte fluturi moşieri
erau proprietari de câmpuri cu maci şi pictori plein-air-işti
şi cu un banc de peşti dungaţi de apă sărată pe care îi învăţasem plânsul
ca pe un acompaniament delicat al muririi
asta n-au mai învăţat-o, oricât le-am exemplificat
şi i-am lăsat repetenţi
serile mi le petreceam în compania unei iubite din paie
sânii îi scârţâiau ca ogorul abia secerat
şi ne amuzam împreună de acest neajuns
îi închinam sonete după sonete
sonetul unu, sonetul patrujdoi, sonetul nouăzeci, sonetul o mie opt
cred că şi acum le numerotează cu dermatograful
sunt scrise într-o limbă necunoscută cuiva
folosindu-mă de cuvinte gălbui crescute la lumina felinarului cu gaz
ea credea că e portugheza
pentru că o alintam asemuind-o unei goelete cu pânze mătăsoase

ocolul pământului era un fleac de câte ori o ţineam în braţe
îmi reproşa însă că fac totul doar de dragul naufragiilor
şi nu al ei
prea departe de adevăr nu era
pentru că adevărul ăsta e un brici lucios pe care-l dădeam de sute de ori
pe o curea
meşterită din întâia noastră noapte de dragoste
o noapte prost argăsită puţind a potasă
înmânându-i-l apoi să mă bărbierească pe întuneric
după bunul ei plac

„ţi-au crescut gândurile nepermis de mult
iar eu am obrajii, atinge-i, dragul meu, ca o arătură de toamnă”
aşa a ieşit oda briciului pe care i-am citit-o ani de-a rândul
anii războiului din mine
încheiat cu pacea de la ospiciu

acolo, scăpat de grijile iubirii, am rescris toate sonetele şi odele lumii
doar că-n cuvintele iubitoare de ţărână înşirate aiurea
se rănise întreaga omenire exilată în pacientul întrupat de mine
dimineaţa paznicul a săpat o groapă comună
„e pentru cuvinte”, mi-a spus încurcat
îl aud de departe
„sonetul unu, sonetul patrujdoi, sonetul nouăzeci, sonetul o mie opt…”

Marian BĂRĂSCU

RONDEL DE PRIMĂVARĂ

Miros de liliac și de narcise,
Se ninge-n alb, petale sub cireș,
E verde crud tărâmul dintre vise,
E primăvară, din flori făcuta-m preș.

Baba iarnă, căldura o ucise,
Retoric vântul, dansează fedeleș,
Miros de liliac și de narcise,
Se ninge-n alb, petale sub cireș.

Un chip angelic, primăvară, vise,
Să reaprindă iubirea dintre noi,
Cuprind tăcerea brațelor deschise,
Ring imaginar, un menuet în doi.

Miros de liliac și de narcise.

REVERIE AUTUMNALĂ

O seară frumoasă distinsă doamnă,
La o cană cu vin te aștept, e toamnă,
Frunza-i covor sub joarde de vii...
Deși ești străină te aștept să revii.

Privește fereastra deschisă spre cer
Când vioara te invită la bal efemer,
Uitării de ieri, rebelă mă vinzi,
Când buza traduce sărutul...mă prinzi.

În brațele tale mă pierd, păcate mai sunt,
Poposind în inima mea, încă nu-s sfânt,
Sânii, pere pergamute spălând jurământ,
Alunec în timp pe o pală de vânt.

O seară frumoasă, tăcerea coboară,
Amintirile curg, un vers, o chitară
Frunza-i covor sub joarde de vii,
La o cană cu vin, recitând poezii...

VARĂ FIERBINTE

Iubito, vara asta când te topești sub soare
Și plaja-i îmbrăcată în rochie de bal,
Îmi delectez privirea și văd doar nud o mare,
Te simt la cote-nalte culcată pe un val.

Un pescăruș hoinar mai trece la-ntâmplare,
Eu sunt nisip încins de sub un trup frumos,
Un sunet de vapor se-aude-n depărtare
Eu meditând la tanga, o ață pe din dos.

Sunt visătorul pașnic poemelor nescrise,
Sunt purtător de vise în tot ce-i pitoresc,
Sunt trubadurul cântec al nopților învinse,
Sunt tot cei bun, din bunul omenesc.

Mă las purtat de gânduri, e vara prea fierbinte
Mă simt că am frisoane de-atâtea fantezii,
Trăiesc la cota maxim, mă iartă Doamne sfinte,
Cât sunt încă pe Terra, visez la nebunii.

TRECĂTOR PRIN TIMP

Încă mai cred ce am crezut o vreme,
Iubirea chip de înger din astrul tău venea,
Și-n iarna mea nu mai găseam poeme
Când galbenul din frunză pe toamnă se trecea.

Veneam în visul tău ca împăratul Verde
Ce căutam prințesa răpită din castel,
Eram un Nostradamus ce învăța a crede,
Eram un trubadur și-un actual rebel.

Am emigrat cândva în tainice ispite,
Am evadat din rugă către plăceri lumești,
A fost o rătăcire a zilelor trecute...
Acum mă-ntorc cu fața spre cele îngerești.

CINE SUNT

Sunt înger rănit al speranței ucise,
Sunt demon iubit de femei interzise,
Sunt copilul de ieri, rebelul de azi,
Sunt comoară ascunsă-n pădurea de brazi.

Sunt mierla ascunsă în lanul de grâu,
Sunt izvorul din munte ce curge spre râu,
Sunt doina de jale, haiducii o știu,
Sunt șaua de roib lăsată-n pustiu.

Sunt nimicul de om, sunt nimicul de lut,
Sunt ziua de azi... și azi sunt trecut...
Doamne prin tine am aflat cine sunt,
M-adună din toate și fă-mă un sfânt.

CÂNDVA SATUL ROMÂNESC

Într-un colț uitat de vreme
au rămas câteva semne,
în casa de la bunici,
din ce-a fost cândva aici.

Macină în mine gândul
și nu pot uita pământul,
țarina, plugul cu boi,
chiar și portul de la noi.

Oameni simpli din popor,
vorba bună, sfatul lor,
spălau rufele la râu,
vara secerau la grâu...

Doamne cât timp a trecut!
totul e necunoscut,
nu mai sunt nici hore-n sat,
nici copii la colindat.

Rar găsești într-un cătun
un bunic, țăran român,
purtând ie și ițari
cu patos la zile mari
.....
Într-o zi de sărbătoare
mai punem o lumânare,
la cei dragi plecați de aici,
la părinți și la bunici.

RONDELUL DEFINIRII DE SINE

Mi-e sufletul o floare,
Mi-e floarea paradis
Sunt pescăruș pe mare
Prin ochiul ei deschis

Aici între hotare
Mi-e viața ca un vis,
Mi-e sufletul o floare
Mi-e floarea paradis.

Am locul meu sub soare
Chiar dacă nu sunt sfânt,
Am propria-mi cărare
Iubesc acest pământ.

Mi-e sufletul o floare.

Viorel Birtu-PÂRÂIANU

Pescărușul
m-am destrămat
într-o explozie de gânduri
în valul ce se spărgea de tâmplele argintii
o eternă căutare sau nemărturisită tristețe
mă întorceam cu fiecare zbor în mine
să mă întâlnesc, să mă găsesc
înlănțuit de sălbaticii nori, lovit de aprigul vânt
mă revărsam cu fiecare vers acolo dincolo de zare
poet al tânguiri fără de sfârșit
mâine mă voi ascunde în fosforescența unei frunze trecătoare
în spicul de grâu cules, în ecoul gândului mereu călător
în bocetul salciilor la izvor
pe piscuri de munte între vremuri uitate
în Calea Lactee căutând curcubee între stele
voi fi pasăre în zbor spre tărâmuri de dor
o umbră fără pauză peste ape
o piatră-aprinsă în galop pe câmpie
un cuvânt ce așează marea într-un vers
și în noaptea neagră
să vă cânt despre zborul alb al unui pescăruș spre lumina divină

Poem
m-am rătăcit în manuscrisul unui vers
lumina reflecta adâncul lumii
privindu-te mâinile calde le-am întins
și umbrele ardeau lacrima iubirii
o clipă atemporală, fără cuvinte
creionul s-a frânt în ultimul gest
era un poem despre un bărbat și o femeie
ce s-au iubit în palma lui Dumnezeu

Umbre
mă înconjuraseră orizonturile
atunci am aprins spațiul să ard distanțele
aici timpul îmbătrânise prea devreme
diminețile risipiseră somnul greierilor
cri-cri-cri, zi de zi
picurau păienjeni pe zid
dincolo de zid era alt zid
lângă un lac în care se reflectau lebede albe
ardeau și mâinile conturând îngeri pe o petală de floare
tăcerea se odihnea pe un pat de spital între două pleoape
uneori prin salon treceau pescărușii căutând zadarnic o mare
adresa o lăsasem pe o cicatrice

lalelele erau roșii
le ascultam respirația
de afară mă privea fereastra
visa să intre
pereții s-au încins apoi și am hotărât să fug
dincolo de ziduri căutându-mi umbra

Lacrima nopții
trăisem ca o pasăre pe urmele vântului
printre stropii de ploaie cobora toamna
mă ardea chemarea
sigur a fost o zi când am trecut unul pe lângă celălalt
uitând a ne întâlni
pășeai lăsând în urmă o lacrimă pe țărm
crescând cu fiecare val
conturând povestea noastră într-o scoică
mă descălțasem de gânduri sub pleoape
uneori pășeam pe trepte de lumină căutându-te
cioplind din humă scări spre alte depărtări
alteori împărțeam timpul
să pot strânge în palme sânii tăi
azi trupul gol se confunda cu marea într-un joc între stâlpii stelari
te-ai dezvelit în sufletul meu rătăcit
înnoptând firesc în brațele mele ca o bătaie ușoară de înger
seara ai desenat o hartă pentru a ne adăposti
erai a mea într-o altă dimensiune
o lume a atingerilor astrale
acolo unde soarele șerpuia printre degetele tale
era vis sau poate o clipă dintr-o tainică iubire
undeva marea cobora mai aproape
ca un țipăt scurt într-o noapte

Delir
aici timpul s-a destrămat de atâta singurătate
ce am făcut, nimic
lăsasem fereastra deschisă către nicăieri
și ieri a venit
azi a uitat să mai bată-n fereastră
știu, sunt un păcătos
rătăcit în așternuturile lumii
în clipe de răgaz mă întorceam pe străzi să-mi regăsesc pașii
dar străzile erau străine, zidurile crescuseră
și am început să plâng
știu, nu trebuia să pun întrebări
delirul era o mască aruncată de niște nebuni
răspândind peste lac pucioasă și păcură
lebedele au venit într-o noapte să-și ia rămas bun
și nu s-au mai întors

Poveste nescrisă
se sfârșise un gând
în goliciunea nopții plină de păcate
era de ajuns să plâng
mi-a rămas în camera doar un sărut
pe o etajeră răsturnată
prezentul meu în sângele tău
o bătaie frântă de aripi
mai scriu cu pana pe un rând
cad fluturi de ceară în palmă
răniți de raza de lună
colbul durerii rămâne
pe țărmul unde tăcerile dor și iubirile mor
când pleci, lasă-mi femeie surâsul
te voi aștepta pe ruguri de dor
cu o năframă de in
hai pleacă femeie în noapte și uită-mă în zori

Tăcere
astăzi îți vorbesc tăcând
despre tăcere
mai știi, când am izbit de pereți zgomotul
căutând prin încăperile timpului sufletul tău
eram îndrăgostit atunci
acum tac
tu exiști
undeva unde eu nu sunt decât tăcere

Bătrânul
nu știam unde merg
nici nu era nevoie
rătăcit într-un spital bolnav
venisem să îmi iau rămas bun
rămâi, rămâi m-au rugat și am rămas
noaptea priveam curcubeul când era lumină
în general nu era lumină, era noapte, nu...
atunci am înțeles, îmbătrânise timpul
serile așezam tăcerile pe culoarele minții să ascult diapazonul
nu l-am auzit niciodată, nu aveam orchestră
diminețile împrăștiam cenușa timpului
printre paturile rătăcite în salon
când ploaia a năvălit în oraș eu lipseam
eram într-un pat de spital
și nu am văzut deznodământul
pe rămurica verde din curte am zărit pasul îngerului
plecase plângând prin zidul de cenușă

Dan SÂRBU

ciclică

... praful care am fost
s-a metamorfozat
în lumina care voi deveni
doar pentru ca apa
în care mă voi întoarce
să împrăștie din nou
praful care am fost
plăsmuind curcubeul...

(re)confirmarea maturizării

... mă doare privirea
mamă
că dorul de tine
nu reușesc să-l ascund
în sarea lacrimilor

mă doare iubirea
mamă
că zilele m-au aruncat departe
de zâmbetul tău

mă doare viața
mamă
că mi-am uitat copilăria
în mângâierile tale...

equinox
(*... Ioanei-Camelia – clepsidra al cărei nisip îi sunt...*)

... știi, dincolo de distanțe
sau de orice alte
presupuse îngândurări,
ideea că te iubesc
nu-mi aparține
integral – tu
îmi completezi respirația
aidoma crepusculului
care colorează lumina,
atât cu sângele
din buzele tale,
cât și cu speranța
din privirea mea,
care te dezbracă
de penumbre...

intrinsecă

... după ploaie,
mirarea are nuanțe
de abur –
în arșița zilei,
zborurile uitate
în aripi
se remarcă
în fiecare tril,
iar privirea ta
se confundă
cu petele de cer
ce-ți întâmplă
surâsul –
despre ce taci,
când îți ascunzi
nerostirile?!...

prizonier în clepsidră

... sunt firul de nisip
ce-și construiește clepsidra
cu precizia unui metronom,
iar căderea mi-e măsurată

doar de reflexia pereților
aidoma unor oglinzi
care încropesc ecourile zilei –

când uit cine sunt
îmi contemplu căderea
și mă întreb:
ce culoare are oglinda?...

sens(uală)

... stelele nopții
își odihnesc paloarea
pe fruntea ta
și doar surâsul tău
mai lasă loc
răsăritului zilei

m-ai privit
stârnindu-mi sângele
iar în zori
surâsul
a devenit poem...

rugăciune

... divinule,
iartă-mi incapacitățile
și preconcepțiile despre lume,
ajută-mă să-ți fiu –
învață-mă răsăritul,
apusul și zâmbetul dintre ele,
învață-mă să te învăț pe de rost...

dimineața îndrăgostirii

... când albul
și-a pierdut puritatea
în omătul sfârșitului de iarnă
am rugat pământul
să-mi vorbească despre
dragostea ta
iar el
în simplitatea lucrurilor
a colorat primăvara
cu viață...

dimineața tăcerii

... pe lângă drumuri prost pavate
șanțurile mușcă din lumina lunii
se întâmplă ca ploaia
să-și bălțească silabele rugăciunii
peste zbaterile umărului
deasupra căruia privirea
după ce-și plânge nerostirile
își cheamă tăcerea...

ipocrizie

în bătaia inimii
ecoul se transformă
într-un strigăt
bolnav de disperare
atunci când
între memorie și uitare
faptele își prescriu
risipirea în lacrimi
neputința zace întipărită
în fiecare abuz
iar tăcerea
își croiește cicatricile
adânc
în fiecare ungher
al sufletului aproape ucis
de supraviețuire
doar privirea
își ascunde lumina
după un paravan
pe care noi
muritorii
îl numim umanitate

Ioana Camelia SÂRBU

DISTOPIA

și dacă aș găsi o iubire pe măsura bolii mele

aș scrie cu roșu epicul
tu ai putea să mă iubești ferit de foc
doar dacă-ai fi mai bolnav decât mine

nu mă mai privi înapoi eule
e pericol de sare
și scrisorile s-ar arde arcuit ascendent asistolic
până la trunchiul de copac din care a sărit
așchia primei scrisori

când m-ai văzut știai că iubesc bolnav
și ți-ai zis că mă vei iubi și tu
să îți demonstrezi că oamenii sunt
cum știai mereu de când erai copil
că mama te iubea atât de imperfect
și te strângea în brațe prea puțin
iar uneori tăcea prea multă sare

doar corespendența ultimului cuvânt
se consumă flambant
de oamenii mediocri
așa ți se pare că iubesc toți
mediocru

singura nuanță ce mă diferențiază de restul bolnavilor care iubesc imperfect
este modul în care mă tratez
cu tine

sunt a doua definiție din propriul dicționar psihiatric
îmi urc stindardul supraviețuirii doar în poezie prima definiție
să cresc noi tratamente sufletești
pentru a sparge zona de comfort
cu depărtarea
cu introspecția supremă a neființei

într-o introspecție te dedublezi
ca să te sperii când te privești în oglinda
celuilalt bolnav care te privește
tu însuți și altul
în același moment

mă nasc doar în poezie
departe de vasele murdare și hainele din hoarding ghemuite în sertare prea mici

mă încolăcesc vitezoman sufocant
până la ruinarea autodistrugerii blânde
să iubesc pur și simplu

NEO-NOIRE

se cântă despre răniții hiperbolelor
antieroii
cu respectul unor săbii
cu familii întregi de cuvinte
și legiuni de păcate

chiar dacă privești prin mine zilnic
te voi zâmbi
cu o linie fină între aproape iubire
și prea târziu
deja pun degetul pe conștient

storc urcarea până la mine
cu dinții introspecției

mă vindec lent până la moarte
sperând că dincolo voi iubi

fără păcatele generaționale
nebolnav
până la vârful de la care căderea este iminentă
în distanța
la care îmi ceri reciprocitate responsabilitate și respect

de aceea înțeleg de ce nu m-ai putut iubi
când te-am iubit eu

iar antieroul nu trece mai departe de dincolo

TESTAMENT SUPRAVIEȚUIT

nu pot scrie în tempera pastel
nu vă pot da rime dulci
în jurul scrisului meu
pe mine nu mă ajută mierea
când mă doare fierul din
zalele de lanțuri trofice
ale puterii de a fi tu însuți

știu că nu mă puteți înghiți
cu apă simplă
știu că sunt o perfuzie
pentru contur răstălmăcit
iar eu sunt o poezie a urâtului
pentru cei fără introspecție

și când va veni nuanța dacă va veni
mă veți putea privi
cum renasc

VULTURUL NEGRU

am un cuvânt trupesc dacă mă asculți
am un cuvânt sălbatic dacă mă citești
neîmblânzit în metalurgia poeziei mele
când ne-am lovit privirile
parcă ne-am fi surprins buzele săbii
îngenunchind brazii și copitele
cu aripi de vultur negru

și-am rămas pierdută-n munții viselor mele
unde sunt vie și culoarea albastră
mă prinde-n forma sunetului de vultur negru
să pot undui toate morganele
în jurul tău

cărări spre sensul meu
descoperit după ce se moare

DESPRE MOARTE

m-am aglomerat cu haos de supernovă
cu principii
cu temperamente-fuziuni
m-am aglomerat cu diagnostice și controale medicale cu observatorul astronomic
pentru a vedea ușa pe care voi ieși din viață
mai devreme decât ultima sută de metri

dar m-am ciocnit de ochii tai
și m-am blocat
să mai deviez a cometă puțin
printre
lumile acestea
poate voi sta puțin în brațele tale
sub sărutul tau

și ușa se va îndepărta cu milenii
zâmbite

CUM A FOST UCISĂ MEDUZA

abia înțeleg prima silabă
și persona non grata se joacă de-a impostorul
vreau să mă întorc la Olimp
unde rimele știau să se-mpletească-n cocul cel mai voluminos al Meduzei
buclele literelor încâlcesc limba mea
și teorema urâtului câștigă sunetul grunjos
cu un sărut impecabil
și caut murgul și zgripțuroaica și zmeul și
cad în genunchii unor fenomene carstice
atinsă de ultimă zăpadă văzută zadarnic
și îngheț privindu-mă

I. C. LIȚĂ

a cincizeci și treia citire
lumina lină a sfintei slave

iubito
pare că din această după-amiază constantă
în sfârșit nu vom mai ieși niciodată

am trăit deja ultimul răsărit

acum cădem veșnic
înspre dulceața apusului

a patruzeci și opta citire
am în cap imaginea aceasta a unui om ce se atacă pe sine cu două cuțite

sufăr de lașitate și de câteva boli incurabile

bubele de pe oase îmi ies
ca mugurii pe toiagul din chivotul legii

cred că vor înflori
primăvara

în lumea aceasta ce doare
inima caut să mi-o ucid
cu pumnalul

dar ea se tot mută săraca prin mine fugind
citește gândul

să se dea următorul ordin de zi pe armată
secțiunea acte de lașitate
citez
poetul care cu voință se mutilează pe sine
în scopul de a deveni impropriu pentru acest război uriaș ce se duce
se pedepsește în timp de luptă cu moartea
iar în timp de pace cu uitarea pe viață

a treizeci și noua citire
fizica luminii pe înțelesul poeților

construiesc în spațiu o conductă lungă cât să meargă pe ea lumina trei secunde
sau câte secunde vreți dumneavoastră
calculați în kilometri lungimea eu prefer să-i zic țeava lungă de trei secunde-lumină
lăsăm lumina să intre și la un moment dat închidem simultan cele două capace
pentru poeți aceasta e imaginea perfectă a captivității luminii
lumina prinsă-ntr-un spațiu ținută acolo să lumineze pe dinăuntru
lumina care se lovește de pereții conductei încoace și-n colo nemaiputând nicidecum să iasă
adunându-se mai mult într-o parte și lipsind niște milimilifracțiuni de secundă în partea cealaltă
lumina mișcându-se în valuri ca apa
lumina lovită și-mpinsă
lumina purtându-se ca un mistreț prins între garduri sau ca un lichid ușor în cisterne auto
lumina creându-și propriul întuneric printr-o retragere de acolo speriată
o lumină care urlă înnebunită de spaimă
iei țeava și pleci/ cari cu tine lumina/ mi se pare cea mai rușinoasă formă de sclavie/ nicio
lumină n-ar trebui să permită una ca asta

a douăzeci și noua citire
despre hernia centrului de greutate al ființei

ay ay ay
querida maría dolores
ce știi tu
inocento
despre focile din marea caspică

ție nu-ți bate-n urechi
fericito
strigătul lor de copil când de jur împrejur seacă apa

știai tu că se întâmplă la fel
cu oamenii rămași fără diafragmă
inima lor se lungește mult și cade spre măruntaie

a douăzeci și șaptea citire
despre cai și degetul ce îmi arăta cerul gurii

sub nesemnificativ
curge negru un râu
ce ne scapă

dacă ești suficient de atent

ca de pe un om care doarme
vezi cum vântul smucește
pătura timpului

părinte
îmi povestea cineva
ieri m-am împărtășit și dintr-odată au început să îmi crească la loc dinții
uitați uitați vedeți îmi arăta el bucuros
dând capul pe spate și căscând de tot foarte serios gura
uitați

și cerul gurii lui strălucea
ca o vale acoperită de brumă
și cerul gurii lui strălucea
ca nădușeala unui cal bătut să gonească

a douăzeci și șasea citire
despre dumnezeul nostru care aprinde focuri

noi ne petrecem zilele cu foarte mult vin
dar știți că doar pe cei înfrânați îi îmbată domnul

și azi
domnul îmi trece încet
prin urechea internă

ați văzut vreodată cum se reaprinde un foc
te pui în genunchi te apleci
sufli mult în tăciunii aproape stinși
până la amețeală

să spui că un poem este produsul imaginației
câtă necredință
noi aici afirmăm clar că realitatea are originar o alcătuire poetică
ce copleșește

doar poeții știu deci că domnul trece prin noi
aprinzând focul
tot aprinzând focul

IV.

săptămâna aceasta am stat așa privind oameni
eu așa petrec strălucit în toate zilele vieții mele

când cobori în tunel nu se mai prinde radioul
rămâi închis claustrofob în cutia propriilor gânduri
în capul meu de zeu al distopiilor gândurile mele au făcut copii cu gândurile mele
ce fel nefericit de-ați umple mintea cu dihănii diforme
vă rog cineva să-mi explice visul acesta
cu o ghioagă sparg carapacea țestoasei
din ea rămâne o vietate pulsând ca un miez de fistic

uneori mi se pare că sunt
un barman care-și urăște clienții

azi nu n-am fotografiat
un bărbat cu păr lung traversând hotărât cu un crin alb într-o mână
părea gavriil mergând la o așteptată dorită bunavestire contemporană

în curtea aceluiași vechi spital de nebuni
un alt bărbat un cu totul alt bărbat mi-a cerut bani
nu știu să denumesc ceea ce simt că au în comun ciuleandra și prima gnossienne de satie
mi-a zis el citindu-mi câteva gânduri iar eu m-am dat înapoi că a vrut să mă pupe
când plecam m-a strigat bătându-mi obrazul
s-ar fi cuvenit fericitule ca măcar un ceas ca măcar un ceas să poți priveghea împreună cu mine

unui alt cerșetor în madrid i-am dat ciocolate cu mentă
dar tu de unde ești l-am întrebat coborând foarte absent geamul
și i-au trebuit două secunde să zică medgidia

la intrarea din spate a unui hotel
la început mi se răspundea
bună ziua recepția sunt cristina cu ce vă putem ajuta
eu salutam bună ziua sunt cătălin am o comandă pentru bucătărie
cu timpul cumva s-a instalat oboseala între noi doi un fel de lehamite nu știu
acum sun la fel apăsând un buton
recepția
comandă
și poarta se deschide fără cuvinte

ieri când noaptea încă mai avea stele
vorbeam cu tata despre homer și tata l-a trimis în morții mă-sii
ah mă gândeam eu cum se face tata printr-o-njurătură contemporan cu eternitatea
bă strigam cum se face tat-al meu printr-o-njurătură contemporan cu eternitatea

am văzut o reclamă pe facebook
automatizăm clopote vechi cu limbi căzătoare și limbi zburătoare
schimbăm jugul reglăm limba
recondiționăm după solicitare și clopotul

doamne fă-mă clopot doamne fă-mă clopot
cu limbă căzătoare cu limbă zburătoare

săptămâna aceasta a început în guadalajara
în institutul de boli neurologice din guadalajara
la etaj ai recepție reabilitare neurologică ambulatorie
unitate de stat puțin unitate de stat mult spital de zi
unitate de îngrijiri paliative
și unu unu doi

la parter ai asociații zona de logistică și garaj
în funcție de curenți miroase a linte năut detergent și mașini de călcat lenjeria

pleci mulțumit
aici fericirea este la-ndemână/ se produce ușor pe salon
ți se administrează în venă

dar să revin
dumnezeu zdrobește inima dumnezeu zdrobește inima
din ea se scurge timpul ca o zamă cleioasă de oase

un fel de febrilitate-l cuprinde pe om ca pe niște pomi ce grăbesc și înfloresc toamna

la orizont de jur împrejur norii se strâng albi și înalți
o bordură

nu știm noi ce este dincolo de pereți dincolo de garduri
rămânem închiși în propria privire

deci la ce mă gândeam
cine-i va dărui lui sisif o duminică
poate că nimeni
o/ de i-ar dărui cineva lui sisif o duminică
de i-ar dărui cineva lui sisif o duminică

dar unde rămăsesem
cu banii de la premiul nobel o să-mi iau un mustang decapotabil
întors aici bolnavii vor zice
ah cât de speciali cât de frumoși cât de fericiți sunt poeții
adevărat adevărat este un fel de-a fura zilei mierea
ca să fii poet nu-ți trebuie decât o inimă goală

cum spuneam

ah da
rămân la ideea că
fericirea este singura opțiune

Anda Mihaela MIROIU

6****

dispensă
zumzet în floarea vârstei
copil gerar
primesc sunetul
cu dispensă

dincolo de mine
pe interior
în inima stupului
sunt toată un gând
trează din fire
sufăr
de înțelepțit faguri

și iată
nu mă mai recunosc
deși
am cearcăne
colonii lucrătoare
și insomnii la locul lor

cumva
această imagine
îmi șterge finalul
din eveniment

5****

liliac alb
peste tot
și peste
uneori
în inima
tuturor viselor
o prunc-lumină
azi fructe
de duminică

4****

sărutul tău
mi te arată zbor

semn că
o pasăre
se cuibărește alb
în inima ta

mă strigă pe nume
poezie

3****

din când în când poesia
se lasă greu după cină
mai digeră lectura

cu pansament gastric
mai felinele gânduri
spitalizează
cuvintele scapă-n
cămașa de forță
așteptările pe dedesubt

din când în când poesia
te bagă în boală
ca o femeie cambrată de jupă
până la urmă
durerea e
tot o formă albă de lașitate

2****

mă minți
îmi spui nonșalant
că orizontul
se varsă
în niluri de gânduri

ori nu vei ști
cum liniștea se lasă moale
în ale ploii cânturi
cambrată

lasă-mă să-ți
țes pânză de cer pe piept
șoapte apoase sub tâmple
și câteva temeri
până când
vei ridica brațele-n aer
încă sinelui tău
celuilalt eu

și atunci îți voi spune...

mă fac vinovată de artă

1****

sâmburi de nori
s-au grupat
peste rugina casei

miroase
a cuib tânăr
fără stăpân

nimic nu este
întâmplător

prima lecție de poezie
e despre un
trifoi îndoit la un colț
și foșnetul tălpilor din livadă

obișnuința
n-am suportat-o
niciunde
fictiv

sunt perfectibila ploaie
la oră de vârf

Alexandru VINTILĂ

Steaua câinelui

și se făcu un început și un sfârșit
pescarii vorbeau între ei
obscurități de pescari

iar apele (la marginea cărora stăteau) și-au
dublat distanța dintre maluri

ambii pescari erau
orbi și
priveau
înspre steaua câinelui

Vântul, ploaia, libertatea

grindina și ninsoarea

era o zi

cu ploaie și vânt

precum odinioară
când eminescu l-a întâlnit
pe diogene câinele

au descifrat manuscrise
și-au băut bere de abație

acasă erau așteptați
să fie
exhaustivi

O stare de spirit pe care nu puțini ar vrea să ți-o interzică

Și noi
am cerut
sau nu
ni s-a dat

am uitat
că andrei era cel mai bun
fotbalist al orașului

și că
totuși
pisica pe numele ei cici era mai om
decât mulți dintre oameni

dimineața

clipa cea repede e și mai repede

din când în când
se produce un mic miracol domestic

animale fricoase
deseori metafizice și stranii
obiect și subiect

prin urmare nu suntem ceea ce suntem
în conștiința noastră de sine

dinăuntru
niciodată din afară

ni s-a relevat inconștiența

umbra întocmai ca umbra

*

Și amețeala

neobișnuită

rece și caldă

sub un tavan de policlinică
de pe vremuri - ceaușistă

*

Eram la berlin
deși încă nu am ajuns

trăiam în viața reală
eram pe balcon

mâine
mă voi ridica
de pe canapea

după o noapte de somn

ochii îți străluceau
verde aprins

și chiar acolo se petrecea o iubire uriașă
eram amețiți de iubire
vedeam cum soarele iese din mare

mare și roșu

*

mare și roșu

ca sigla de la coca-cola

când vezi ceva cu adevărat

fără să înțelegi

fără să îți bați capul

fără acea jumătate de frică

însoțitoare și hieroglifică

*

violet și amar
o tipă dansează

*

tu
mă
gândești

*

e liniște
e mai liniște decât poate să fie
am cunoscut oameni noi
și am început să îmi fac griji

*

mă concentrez pe ale mele

și cu toate acestea

a fi demn e o stare

de sprit

pe care nu puțini ar vrea să ți-o interzică

Daniel AMURG

*** muzică-nceată**

sunt păsări care pleacă
sunt oameni care nu mai vin
pe drumuri iarba înaltă înaltă
mirosind a pelin

apa-n infinitele-i graiuri
dialoga cu malul cu norii
stele cădeau sfâșiind aerul
prin care-abia se strecurau zorii

spre locul fără de timp și hotare
deja-i un foarte departe
din care nu mai poți a te-ntoarce
totul învăluit în muzica-nceată
a indiferentelor Parce.

***. rugăciune**

Doamne iartă-mă
recunosc
am fost terorist și mercenar

mi-am deturnat viața
de la cursu-i terestru firesc

pentru unul aerian cu mari turbulențe
și-am devenit feroce mercenar
mai mereu plin de sânge
în lupta cu propriile himere

dar Tu toate astea desigur le știi
chiar înainte de-a se-ntâmpla
e singurul meu argument
în speranța că mă vei ierta.

*** crin**

fiecare atingere
aprindea mici focuri
până ce rug
din afară spre înlăuntru izbucnea

numai așa pe mine însumi
trădatu-m-am

peceții vechi peste tot
rămas-au povară
cu care trec printre destine mărunte
prin provincialul imperiu
de noapte
unde cântecul apei
vuindul cândva
acum ajunge ca șoapte

și-aștept
nici nu mai știu de ce-aștept
un crin să-mi răsară din piept.

***. popas**

în serile cu umbre năvălind dinspre ape
aprindem focul prin rugăciuni

despre naufragii îndeosebi e povestea
despre păsări ciugulind cadavrele verii
despre cărările prin ținutul exotic
unde negura scutură merii

somnul cade încet ca o cortină
între noi și întâmplările din amintire
iar țărmul se umple de strigătele stranii
ale nălucilor dornice de cucerire
a unui trup măcar din cele două

târziu când zarva se potolește
ne lepădăm de vârste și lacrimi
ascultând cum începe
năprasnic să plouă.

***. arderi**

cuvintele ascunse ani și ani
le-aduni pe țărm și le dai foc
un fel de far pentru moarte-acum sunt

n-ai știut nici jocul nici drumul
cu fiecare pas te-ai îngropat
într-o carte
răsfoită de vânt

privești apa prinsă-n negre odgoane
asculți țipetele pescărușilor
pierduți în neunde
salcâmii strângând la piept
murmure și icoane

seara cade-n trup cu vechile-i spade
focul joacă pe ele
și te pătrunde
cu triburi de frunze nomade.

***. așteptând**

nesfârșite păduri
păduri și hâuri
înfricoșător castelul
unde-ai fost adus
nu mai știi de ce
nu mai știi când
sentință mai blândă așteptând
așteptând

Îți spui îți repeți
la nesfârșit îți repeți
că e un coșmar
că e o eroare
numai că-n liniștea apăsătoare
se-aud ruginite zăvoare

nu știi dacă e seară
nu știi dacă e dimineață
aștepți
încordat tot aștepți
comutarea pedepsei
în temniță pe viață.

(după o rătăcire în San Marino, prin 2010)

***. deșertul**

nevrând să ajung pân-aici
am boicotat timpul de câteva ori
dar pace n-a fost

am estompat lumea
atâta vreme cât zice
titlul adolescentin
al unui roman franțuzesc
am deprins graiul ierbii
al frunzelor
al păsărilor călătoare
al aricilor și țestoaselor
al vietăților mici
al nisipului spulberat
și-ndeosebi al vântului
dar pace n-a fost

tocmai când viața
a devenit un deșert
năucitor s-a arătat Fata Morgana
iar ea l-a făcut să-nflorească
și pace a fost.

Sorin POCLITARU

Ea-mi povestește

Ea-mi povestește, permanent, ceva,
Și o ascult, și văd că nu se-oprește;
Nimicuri, ce mai face, ce gătește,
Cu cine s-a-ntâlnit la o cafea.

Cum s-a-mbrăcat, ce vreme e pe-afară,
Ce note-au luat copiii pe la școli,
Că ceaiul de ghimbir e bun la boli,
Și ce vecin și-a mai găsit să moară.

Că e orașul foarte-aglomerat
Și e mereu cam în întârziere,
Că și-a luat, de-acasă, două mere
Pe care nici măcar nu le-a mâncat.

Îmi spune că-i nervoasă, și zâmbesc,
Și o întreb ce gânduri o apasă,
Și mă întreabă dacă-i tot frumoasă,
Și-i spun că nu, dar știe că glumesc.

Îmi spune că o caută cineva,
Și ea nu știe dacă e de bine,
Și că ea ține, totuși, și la mine,
Și că nu știe de m-aș supăra.

I-aș spune doar cât e de minunată,
Și cât de dragă-mi poate fi, să știe
Că, pentru mine, ea-i o bucurie
Și asta nu se schimbă, niciodată.

Ai gust de măr

Ai gustul acrișor, de măr sălbatec,
Când te ating cu limba, uneori,
Și pielea ta împrăștie fiori,
Iar carnea se transforma în jăratec.

De parcă, brusc, ai deveni un foc
Ce arde și împrăștie căldură,
Și-ți cresc rubine mari în loc de gură,
Ce râd și mă îndeamnă să mă joc,

Să mușc din ele, să le simt culoarea,
Și sângele să-l simt, zvâcnind spumos,
Ca un pârâu de munte, furios,
Ce-și cântă, printre pietre,-nvolburarea.

Ai gustu-acela, cunoscut de mult,
Un gust al bucuriei și-al tristeții,
În carnea ta îmbobocesc nămeții,
Și crivățul mă-ndeamnă să-l ascult.

Ai gust de acadea și iasomie,
Și ai lumini în ochi, ce strălucesc,
Ai gustul acela, pe care-l iubesc,
De mere, de nuci și de bucurie.

Un diavol bun

Tu ești un diavol bun, ceva ciudat,
Un diavol pus pe lucruri ce fac bine,
Un diavol care a venit la mine
Să-mi spuna c-a iubi e un păcat.

E primul diavol ce mi-a spus, cinstit,
Că am să sufăr crunt, de gelozie,
Că viața mea, un iad va fi să fie,
În care voi avea de pătimit.

Mi-ai spus că nu e bine să iubesc,
Că "a iubi" e doar o slăbiciune,
Că dragostea e doar deșertăciune
Pe care nu e bine s-o trăiesc.

Să fug, mi-ai spus, să nu mă uit 'napoi,
Să mă ascund, ca de-o primejdie mare,
Mi-ai spus că viața o să mă doboare
Trăind între atâția oameni goi.

Și eu n-am vrut să te ascult, defel,
Ce diavol este cel ce face bine?
Eu știu că m-am îndrăgostit de tine,
Și chiar nu-mi pasă de ce spune el.

Ninge-mă!

Ninge Doamne, ninge-mă cu sete,
Pune-mi fulgi pe umerii mei tari,
Toarnă-mi iarna-n ochi, să mă îmbete,
Și îmbracă-mi inima-n ghetari.

Ca pe-un giulgiu am să port zăpada,
Veșnicia mea e doar omăt,
Rupe-mi, Doamne, stele, din grămada
Cerului, și dă-mi să mă desfăt.

Să îmi pun la cap și la picioare,
Să le-mbrățișez și să le calc, grăbit,
Iarna asta poate-o să coboare,
Aducându-mi pacea, în sfârșit.

Ca pe o suflare-a vântului, în față,
Vreau s-o simt că-mi suflă flori în nări,
Ninge, Doamne, peste mine, viață,
Cât să-mi crească-n coaste lumânări.

Ninge, Doamne, ca de despărțire,
Sau ca de chemare, și de ger,
Am atâta iarna în privire,
Câtă nu-ți încape ție-n cer.

Picturi

Mâinile să-mi umpli cu vopsele,
Ochii să mi-i umpli de culori;
Am să vin, iubito, mâine-n zori,
Să-ți pictez iubirea mea, pe piele.

O să-ți scriu povești necunoscute
Sus, sub coasta stângă, unde-i cald,
Și pe sâni am să-ți pictez smarald,
Și miros de pere pergamute.

Pântecul o să ți-l fac o mare
Ce danseaza moale, fără vânt,
Și, lipindu-mi gura, am să-i cânt
Tainic, păcătoasă mea chemare.

Coapsele în șerpi ți le prefac,
Să mă strângă, până mă omoară,
Și în palme-am să-ți pictez o scară,
Și în ochi, un pui de liliac.

O să fii tabloul meu de viață,
Tot ce am culoare-ți dăruiesc,
Să m-aștepți, să-ți spun cât te iubesc!
Azi, și-n fiecare dimineață.

Drumul meu

Eu nu am mers pe drum bătătorit,
Mereu am mers cu vânturile-n față,
Așa mi-am petrecut întreaga viață,
Călcând pe vârful cel mai ascuțit.

În stânga mea, întruna a fost hău,
În dreapta mea, întrun-a fost genune,
Am vrut, mereu, să fac doar lucruri bune,
Și mi s-a spus, întruna, că fac rău.

Puțini sunt cei ce m-au văzut plângând,
Doar cei ce au putut să vadă-n mine,
Și, dacă uneori mi-a fost rușine
Să cer, am adormit flămând.

Am cicatrici pe tălpile cu care
Am mers pe cuie, și-am călcat pe jar,
Și sângele ce-a curs, mi-a fost amar,
Și lacrimile mi-au fost tot amare.

La fiecare pas eu am gemut,
Dar am crezut, mereu, în cele sfinte,
Strângând din dinți, am mers spre înainte,
Și nu mă tem s-o iau de la-nceput.

Tu când zâmbești

Tu, când zâmbești, tac fulgii de zăpadă,
Ca niște păpădii râzând în vânt,
Și uită să coboare pe pământ
De dragul bucuriei să te vadă.

Îi văd dansând cu grație divină,
Mișcându-se într-un tăcut cadril,
Și ochii tăi sunt mari, ca de copil
Și strălucesc împrăștiind lumină.

Ca două invitații la păcat
Ce poartă-n ele iaduri în pereche
Iar puful fin ce-ți cântă sub ureche
Parcă ar fi un fulg înfiorat.

Și nu e nimeni care să ghicească
Ce se ascunde-n zâmbetu-ți pieziș,
O rugăciune spusă pe furiș
Sau doar o viclenie diavolească.

Doar fulgii mari refuză să se cearnă
Văzându-te zâmbind așa mereu,
Tu bucurie a sufletului meu
Și mai frumoasă decât orice iarnă.

Robert POPA

Adevărata biruință

Să știi că prin tot ce dăruiești din inima ta
fiecare zi din viața ta se va însenina.

Să știi că tot ce primești e felul vieții
de a te surprinde, nu o speranță
de care să te legi.

Să știi că a nu bate la ușile
unde nu ești binevenit
e o dovadă de înțelepciune.

Să știi că sfatul bun
și dezinteresat oferit celui mâniat
ar putea stinge lava din sufletul acestuia.

Să știi că iubirea adevărată
nu e o bucurie nemărginită,
ci o continuă căutare de formule
prin care ea să înflorească.

Să știi că adevărata biruință
o obții cu tact și blândețe,
căci biruințele realizate
cu forța îți vor aduce doar iluzia
că ai biruit.

Regăsire

Poveștile de iubire
n-au început și nici sfârșit.
Din iubire, bunicii mei
destinele și le-au unit.

O viață fără griji nu-i aștepta,
dar, din iubire și respect,
și-au promis
că nicio încercare nu-i va dezbina.

Creatorul, frumoși copii le-a dăruit.
Prin inocența lor, au descoperit
că viața infinită nu-i un mit.

Dar… bunicul a plecat de tânăr, într-o zi.
Bunica, singură și-a sprijinit cei doi copii.
Ei au crescut.
În curtea casei se jucau nepoții,
de care ea s-a atașat.
Ca pe proprii copii, i-a ocrotit.
Cu glasurile lor firave,
primii ani ai vieții i-a retrăit.

Timpul a fost neîndurător,
a trecut.
Nepoții nu mai erau jucăuși.
Bunica, la apusul vieții a ajuns.
S-a regăsit cu bunicul înainte de Crăciun.
Cinstită să-i fie memoria!
Acasă la bunica,
găseam tot ce era mai bun!

Ce-i mai de preț?

Ce-i mai de preț?
Bobul de piper,
guraliv, dar răzleț,
ori versul plin de mister?

Ce-i mai de preț?
O strălucire cât o adiere,
un tron fragil și iluzoriu
ori finețea unui fluture?

Ce-i mai de preț?
Să zâmbești
și apoi să renegi
sau cu răbdare să clădești?

Ce-i mai de preț?
Este întrebarea absolută
din viața ta,
nu uita!

În sistolă se aude numele muzei

Inima bate cu dublu sens:
în sistolă se aude numele muzei,
în diastolă, o declarație de iubire.

Declarația va fi reînnoită
de fiecare dată când
el își va privi aleasa în ochi:
uneori întâmplător, alteori de dor.

Declarația va fi reînnoită
cu fiecare crenguță pusă de amândoi
pentru statornicia podului
ce unește inimile lor.

Declarația va mai fi reînnoită
cu fiecare nestemată descoperită
de muză special pentru poet.

Dragilor, înarmați-vă cu flori![1]

Înarmați-vă cu flori!
Doar așa veți da și primi iertări.
Chiar dacă vin nenumărate încercări,
Nu căutați răzbunări,
Dragilor, înarmați-vă cu flori!...
Sabia taie, dar într-o zi va rugini
Și nimeni nu va mai ști
Câte necazuri a putut pricinui.

Floarea se ofilește, dar într-o zi din nou va
încolți,
Mai parfumată, mai colorată,
Aducând mai multe bucurii,
Sufletul ei blând nicicând nu va pieri…

Devenea subtil, nu ciudat[2]

Era neînfricat
Și plin de compasiune,
De condei ghidat,
Poezia să-i fie o pasiune.

În vremuri tulburi
Rămânea nestrămutat.
Cu o minte sclipitoare
Devenea subtil, nu ciudat.

Însă nemilosul timp l-a înghițit,
Cum a înghițit și căprioara din pădure.
Era la început de călătorie,
Apa nu mai putea să o tulbure.

Cireșul din Dezmir[3]

Pe o stradă,
Cum o treci,
Vii la școală,
Prietenii să legi.
Și-n curte te așteaptă
Cireșul izbăvitor,
În fața căldurii, ocrotitor,
La rugămintea inimii, hrănitor,
Ca-n viață,
Roade cu gust când dulce, când mai puțin
dulce.
Povața lui te sfințește ca un mir,
Este cireșul din Dezmir.

Din ochii tăi curge al tinereții ser[4]

Te aștept lângă brazi,
Ți-am confecționat un colier.
E ziua ta azi,
Apa și soarele te aplaudă
De la pământ până la cer.
Cu o frunză lacrimile ți le șterg,
Din ochii tăi curge al tinereții ser,
Un moment emoționant
Ce nu vreau să-l pierd.

---

[1] Poezie apărută în volumul personal, intitulat *„Inima-i Diamantul timpului…”*, Editura *Ecou Transilvan*, Cluj-Napoca, 2023, p. 38

[2] Poezie scrisă în amintirea lui Nicolae Labiș, Ibidem, p. 78

[3] Ibidem, p. 90

[4] Ibidem, p. 68

Dan PETRUȚ

din punct de vedere energetic
suntem generația obișnuită să ia apă cu găleata
de la cișmea
să mai pună o haină
pe umeri
simțeam plumbul acelor zile de iarnă
ce făcea soarele să pară o țară
din lumea a treia
ieșeam ca după un examen
la tehnologie
directorul îmi punea mâna în păr
uite ce copil cuminte
și dacă se tunde este și mai cuminte, nu-i așa
mă aplecam cât să nu-mi explodeze stomacul
yes, sir

trăim la fel de prost ca pe timpul lui marx
singura diferență este că urmașii lui iubesc perversiunile
dacă privesc atent aș putea găsi ceea ce caut
însă mi-ar scăpa multe lucruri
dintre care unul ar putea fi
adevărul
este că
am vrut să știu cum este să fii puternic un ceas
din acest non sens pe care timpul îl pune la dispoziție
și din care ne îmbogățim noi cei nepăsători cu iubirea
de câte ori se vorbește despre religie începea muzica aceea care
mă face
să plec capul în semn de supunere

domnul manchester
mă izbește mirosul de vin
ieftin
cineva strigă butelii franco domiciliu și mama
intră
în panică
dacă apucă să plece o lună va găti la ceaun

mirosim a cărbuni

atunci când îți scoți ciorapii urmăresc albul de
gelatină al pielii
deasupra genunchilor
presimt că trebuie să trecem peste vreo cumpănă
reală sau închipuită
de lumea asta în care ne-ar plăcea să fim
numai noi și
motivele care ne fac furioși

potrivit unor izvoare visul însemna să devenim
independenți

și de părere de rău că trebuie să ascult rugăciunea părintelui
nu privi luna
este plină de demoni

mai mult decât tine nu-mi plac în casă
florile
îmi amintesc că va trebui să merg
la comemorări
realizez că moartea este ultima promisiune.

în limbajul pierdut al ideogramelor
privesc pe geam
parcă din afara timpului îmi găsesc rudele
îngerii păzitori
mulțimea de străzi
casele unde am stat
reparând hornurile stricate după fiecare iarnă
când păstram focul cu cărbuni îngrămădiți de femeile făcătoare
de farmece
existențele mele nu păreau a avea legătură cu lumea
zilele curgeau spre un întuneric absurd de frumos
ce
înlocuia lipsa curentului electric

uneori mă așezam pe pământ
când se coceau strugurii și oamenii nu mai aveau răbdare
pentru dragoste
auzeam vocea interioară- boncănit al cărnii abia născute
dă-mi voie să plec

și atunci luam orice pom în brațe
ca unui bolnav de lepră
îi legam rănile
cojile se amestecau cu ciripitul păsărilor trezite
de ploaie
adormeam înainte ca Dumnezeu să trimită
un duh de minciună

îmi cereai să intru în apă
până la gleznă
apoi la genunchi
dincolo de umeri nu mai țineam socoteala

erau zilele acelea când nu puteam să mă rog
vedeam lumini din morminte
planete noi își aruncau razele benefice
și mă gândeam că ultimii în viață am fost numai noi
eu și dragostea ta

poate și alții vor să caute polul sud

își pregătesc săniile și carnea uscată de pește
îmi face bine că știu cum este când ninge
peste războaiele amânate
în ultima clipă

îmi umplu buzunarele cu semințe
arunc spre cer brațul unui arbore cu două ramuri
în ce parte cade cel mai lung acolo mă îndrept să-mi caut dreptatea
iubirea rămâne să curețe locul
pentru care mă bufnește sângele de câte ori mă ceartă
să nu vatăm vinul.

din cauza așteptărilor sociale
m-am trezit întins pe nisip
cântecul unui greier uriaș îmi țiuia în urechi
îmi mângâiam trupul gândindu-mă
ah ce bine e
să nu trebuiască să plec
nu aveam răni vizibile nici dureri
doar o poftă nestăpânită de dulce,
de o femeie cu care să mă comport ca un om limitat
de atracția sexuală

probabil așa au crezut adam și eva după ce au explorat edenul
și
au văzut prima cascadă
am putea trăi aici dacă am fi nevoiți

după ce s-au convins că amândoi sunt puternici
nu s-a mai pus problema supraviețuirii
instinctul îl doboară pe cel dependent
ca atunci când cineva nu este sigur
că e normal să pună mâna pe tine
și te întreabă
îndepărtându-se ca să alunge orice gând sinucigaș
ești ok?

deasupra luna și soarele completau cerul cu ce aveau mai frumos
asta până când au început să se urască
unul pe celălalt

cineva avea lemne
mirosea a foc
de toamnă târzie
iubirea
trebuia să reziste în aceeași poziție
în care au surprins-o cuvintele

într-un mod credibil veștile sunt proaste
cineva a mâzgălit pe nisip

ori nu știa limba noastră ori s-a îmbolnăvit încercând

nu mi te pot imagina murind de foame
sau de orice ar avea nevoie o ființă umană
mă rugam de parfumul tău să țină cât mai mult moartea departe
iubirea și ploaia
amândouă te prind la fel de nepregătit

hai să numărăm străzile din oraș
cât timp nu știm dacă ziua vine sau pleacă
lumea are nevoie de mărturii
inima mea rezistă la tortură
numai
2% dintre îndrăgostiți sunt prădători naturali

pentru că e ușor să spui te iubesc,
să te împaci cu ideea
e greu
să găsești o voce calmă înainte ca universul s-o ia razna
din nou
precum ora asta târzie din noapte
ce face totul posibil.

risipa de pâine
în camera mea sunt singurul suflet liber
singura conștiință ce nu trebuie să dea socoteală
despre lucrurile acestea
te vom asculta mai târziu mi-au ros carii pe tăblia patului
cu mâinile pâlnie am strigat cât am putut
de puțin dureros
muncă, nu te iubesc

până în stradă sunetul nu s-a făcut trup
până la camera de gardă revolta și-a păstrat accentul
grav
din punctul de vedere al medicilor
am băut un amestec nepermis de comunitate
ceva ce mă ridica deasupra clădirilor protejate istoric
și-a legilor
până la tâmple albul neîntrerupt al sfinteniei își cumpărase
loc de popas pentru minciunile spuse în grabă
mi-am aranjat haina pentru când voi fi mare
privirea ce nu mai avea nimic nevinovat în intenție
plus
atracția spre lucrurile obscene
o să-mi vând patru versuri
nu de alta dar încă n-am învățat lecția umilinței și a lipsei de bani
care face lumea mai bună
precum risipa de pâine
aștept momentul când cineva cu mirare și tremur
va cere capul nopții pe tavă

Tia van KALKEN

M-AM ÎNCHIS ÎN MINE...

M-am închis în mine, dincolo de timp,
Am lăsat durerea să rămână mută,
Sub pleoapa pe care acum o închid
Grea și obosită în noaptea cea tăcută.

Ploaia bate-n geamuri, vântu'-i supărat,
Amețit de friguri nu-nțelege rostul
Fugii și venirii celui ce-a plecat,
Lăsând doar tăcerea să plătească costul.

Toamna îmi pătrunde încet printre gânduri
Cu-amintiri trecute din copilărie
Aș dori să-ntorc minunate timpuri
Și să merg și astăzi la cules de vie.

SE CUVINE...

Se cuvine astăzi să zâmbim o clipă
Când în amintire totul iar învie...
Renăscând din iarnă iar se înfiripă,
Primăvara caldă cu lumina-i vie.

Mă trezesc atinsă de lumină-n păr,
Albul rece-al iernii s-a asuns sub frunze,
Simt cum explodează mugurii de măr
Și cum ies la soare flori și buburuze.
Melcii iar încearcă, pe urcușuri grele,
Să-și croiască drumuri spre iubiri pierdute
Au rămas în glastre blânde floricele
Luminând cămara cu parfumuri mute.
Mai albastru-i cerul, mai curat oceanul
Care se revarsă fix pe cartea mea
Când citesc din doine și pe Culianu
Și mă-ntorc în taina în tăcerea-mi grea.

Parcă aud cu simțuri extrapământene,
Cum își cântă frunza șoapta diafană
Și mă duce visu'-n nopți de Sânziene
Când se-aprind sub lună flori de sânziană.

IUBIREA UNEI FRUNZE

Cobor în liniște colina
Cu frunze ce-mi foșnesc sub tălpi...
Gândul îmi fuge iar la toamna
În care ne plimbam îndrăgostiți...
Și frunze îmi prindeai în păr,
Râdeai și tu de nebunia
Iubirii care deschidea ziua
Și se-nchidea încet în noaptea
Cu stele și cu luceferi.
În tot ce povesteai, glasul tău
Năștea scântei de noi iubiri.

Respir briza dimineții,
Când lumea încă se trezește.
Nu e țipenie de om pe străzi,
Văd doar lumini calde-n ferestre
Și parcul gol, banca pustie...
Parcă îmi apari ca o nălucă
Și mă îndemni să stau o clipă
Doar cât să mă săruți în pripă
Și-apoi dispari în neștiut.

Și plec cu frunze și cu toamna
Din parcul nostru-n care atunci

Îmi promisesei primăvara
Și vara cu plimbări mai lungi.
Și despre ani mi-ai spus, mai știi,
C-o să-i petrecem împreună
Dar ai uitat devreme vorba
Pe care-o-ai spus cu-o toamnă-n urmă.

Și-acum te-ai dus precum o frunză
Ce mult prea repede-a uitat
De locul nașterii, de pomul
Care pe creangă l-a purtat.

Și l-a lăsat așa, săracul,
Biet dezfrunzit și fără rost
In iarna care-i bate în ramuri
Cu vântul rece și tăios.

SUNT TOT AICI...

Sunt tot aici. Trec umbre
Și mă gândesc la moarte,
Și o alung din mine, din trup, din jurul meu,
Când nopțile în zile
Mereu sunt preschimbate
Parcă mă bate gândul că am murit și eu.

Și mă trezește parcă o caldă mângâiere
Care se-așterne tandră ca buze de iubit
Și îmi tresare corpul de parcă se întreabă
Unde a trecut iar dorul și eu nu l-am simțit.

Ce glasuri, ce suspine amare am lăsat
În drumul meu, în scurta-mi arătare
Câți au zâmbit cu mine, pe câți i-am supărat
În trecrea mea scurtă și fără alinare.

Vreau să le cer iertare celor care m-au cunoscut,
Să le spun că am iubit, am urât și am suferit,
Ca orice om, atât cât mi-a fost dat, cât am putut
Iar restul se va șterge-n infinit.

Milenii de trăi-voi, ca atlanții,
Dacă ar fi cumva s-o iau de la-nceput,
Pe-același drum aș merge, nu-mi pasă ce cred alții,
Ca să iubesc, să sufăr, să... fac tot ce-am făcut!

UITE!...

Uite!... vezi?... Nu mai spun nimic.
Tăcerile cuvântătoare
Ai luat din graiu-mi tot ce ai iubit
Și-ai pus la capul tău,
Niște lumini ușoare,
Doar ca să vezi, prin file de povești, trăiri,
Să te gândești că poate încă doare
Lacrima mea cu gust de sare
Și obrazul ce l-ai biciuit.
Și mă supun, tăcută și docilă
Acelei iubiri de care tu-mi tot spui
C-o simți în inimă și o susții,
Că o ții tu și-i mare, ne-ntinată...
Însă eu mor și, vezi tu?, viața toată
E doar tăcere-n jur, și calm și bunăstare
În casa asta cu odăi prea mari,
In patul rece cu miros de mare
Și cu pădurea capturată între perne
Îmi odihnesc nebunele metehne.
Căci am iubit și am rămas așa:
Cu o frântură de trăiri și-o soartă
Care-a fost candidă cu viața mea:
Mi te-a adus ca să-mi deschizi o poartă
Când trecerea prin viață mi-era grea.
E bine-așa cum e, mai mult nu vreau:
Dezbracă-te de lume și de haine
Și scaldă-te în tot ce-a mai rămas
Curat și bun și dezvelit de taine!
Privește-apoi prin ochii-ți de copil
Numai așa-ți găsi-vei alinare.
A fost un timp sublim, trecut tiptil,
Care ți-a dat, și-a luat și care doare.

Ion MINULESCU

ROMANȚA CELOR TREI CORĂBII

Porniră cele trei corăbii...
Spre care țărm le-o duce vântul?...
Ce porturi tainice,
Ascunse cercetătoarelor priviri,
Le vor vedea sosind mânate de dorul tristei pribegiri?...
Ce valuri nemiloase,
Mâine,
Le vor deschide-n drum mormântul?...

Porniră cele trei corăbii, purtând în pântecele lor
Grămezi de aur,
Chihlibare
Smaralde verzi
Și-opale blonde;
Iar sus, pe bord,
Tristețea-acelor romanțe veșnic vagabonde,
Cântate,
Azi, în drum spre Poluri,
Iar mâine-n drum spre-Ecuator!...

Porniră cele trei corăbii...
Și-abia se mai zăresc–
Se-ngroapă
În golul zărilor pătate de violetul înserării;
Iar albul pânzelor întinse,
În cenușiul depărtării,
Zidește trei mausoleuri în care dorm cei duși pe apă.

Porninră cele trei corăbii...
Și-n urma lor rămase portul,
Mai trist ca muntele Golgotei însângerat de-un asfințit,
Și-n urma lor,
Pe cheiul umed,
Un singur albatros rănit
Mai stă de pază,
Ca Maria,
Venită să-și vegheze mortul!..

CELEI CARE MINTE

Eu ştiu c-ai să mă-nşeli chiar mâine...
Dar fiindcă azi mi te dai toată,
Am să te iert –
E vechi păcatul
Şi nu eşti prima vinovată!...

În cinstea ta,
Cea mai frumoasă din toate fetele ce mint,
Am ars miresme-otrăvitoare în trepieduri de argint,
În pat ţi-am presărat garoafe
Şi maci –
Tot flori însângerate –
Şi cu parfum de brad pătat-am dantela pernelor curate,
Iar în covorul din perete ca şi-ntr-o glastră am înfipt
Trei ramuri verzi de lămâiţă
Şi-un ram uscat de-Eucalipt.

Dar iată,
Bate miezul nopţii...
E ora când amanţii,-alt'dată,
Sorbeau cu-amantele-mpreună otrava binecuvântată...
Deci vino,
Vino şi desprinde-ţi din pieptenul de fildeş părul,
Înfinge-ţi în priviri Minciuna
Şi-n caldul buzei Adevărul
Şi spune-mi:
Dintre câţi avură norocul să te aibă-aşa
Câţi au murit
Şi câţi blesteamă de-a nu te fi putut uita?...

Eu ştiu c-ai să mă-nşeli chiar mâine...
Dar fiindcă azi mi te dai toată.
Am să te iert –
E vechi păcatul
Şi nu eşti prima vinovată!...

Deci nu-ţi cer vorbe-mperecheate de sărutări,
Nu-ţi cer să-mi spui
Nimic din tot ce-ai spus la alţii,
Ci tot ce n-ai spus nimănui.
Şi nu-ţi cer patima nebună şi fără de sfârşit,
Nu-ţi cer
Nimic din ce poetul palid
Cerşeşte-n veci de veci, stingher,
Voi doar să-mi schimbi de poţi o clipă
Din şirul clipelor la fel,
Să-mi torni în suflet înfinitul unui pahar de hidromel,

În păr să-mi împletești cununa de laur verde
Și în priviri
Să-mi împietrești pe veci minciuna neprihănitelor iubiri.
Și-așa tăcuți –
Ca două umbre, trântiți pe maldărul de flori –
Să-ncepem slujba-n miez de noapte
Și mâine s-o sfârșim în zori!

ACUARELĂ

În orașu-n care plouă de trei ori pe săptămână
Orășenii, pe trotuare,
Merg ținându-se de mână,
Și-n orașu-n care plouă de trei ori pe săptămână,
De sub vechile umbrele, ce suspină
Și se-ndoaie,
Umede de-atâta ploaie,
Orășenii pe trotuare
Par păpuși automate, date jos din galantare.

În orașu-n care plouă de trei ori pe săptămână
Nu răsună pe trotuare
Decât pașii celor care merg ținându-se de mână,
Numărând
În gând
Cadența picăturilor de ploaie,
Ce coboară din umbrele,
Din burlane
Și din cer
Cu puterea unui ser
Dătător de viață lentă,
Monotonă,
Inutilă
Și absentă...

În orașu-n care plouă de trei ori pe săptămână
Un bătrân și o bătrână–
Două jucării stricate–
Merg ținându-se de mână..

NU SUNT CE PAR A FI

Nu sunt ce par a fi –
Nu sunt
Nimic din ce-aș fi vrut să fiu!...

Dar fiindcă m-am născut fără să știu,
Sau prea curând,
Sau poate prea târziu...
M-am resemnat, ca orice bun creștin,
Și n-am rămas decât... Cel care sunt!...

Sunt cel din urmă strop de vin
Din rustica ulcică de pământ
Pe care l-au sorbit pe rând
Cinci generații de olteni –
Cei mai de seamă podgoreni,
Dintre moșneni
Și orășeni–
Strămoșii mei, care-au murit cântând:
„Oltule... râu blestemat...
Ce vii așa tulburat”...
Dar Oltul i-a plătit la fel
Cum l-au cântat și ei pe el...
Și cum – mi-e martor Dumnezeu –
Astăzi, nu-l mai cânt decât eu!...

Pe mine, însă –
Ce păcat
Că vinul vechi, de Drăgășani,
M-a întinerit cu trei sute de ani,
Când fetele din Slatina
Cu ochii mari cât strachina,
De câte ori le-am sărutat,
M-au blestemat
Să-mi pierd cu mințile
Și datina,
Să nu mai fiu cel care sunt
Cu-adevărat,
Și ca să fiu pe placul lor,
Să le sărut doar la... culesul viilor,
În zvonul glumelor zvârlite-n vânt
Pe care Oltul, când le prinde –
Oricât ar fi de turbure –
Se limpezește
Și se-ntinde
Cu ele până-n Dunăre!...

La fel și eu, ca orice bun creștin,
Pe malul Oltului, cândva,
Mă voi întinde tot așa,
Când cel din urmă strop de vin
Îl voi sorbi tot din ulcica mea,
Nu din paharul de argint, al altuia –
Pahar străin!...

Și-abia atunci voi fi cu-adevărat
Cel care-am fost –
Un nou crucificat –
În vecii vecilor... Amin!..

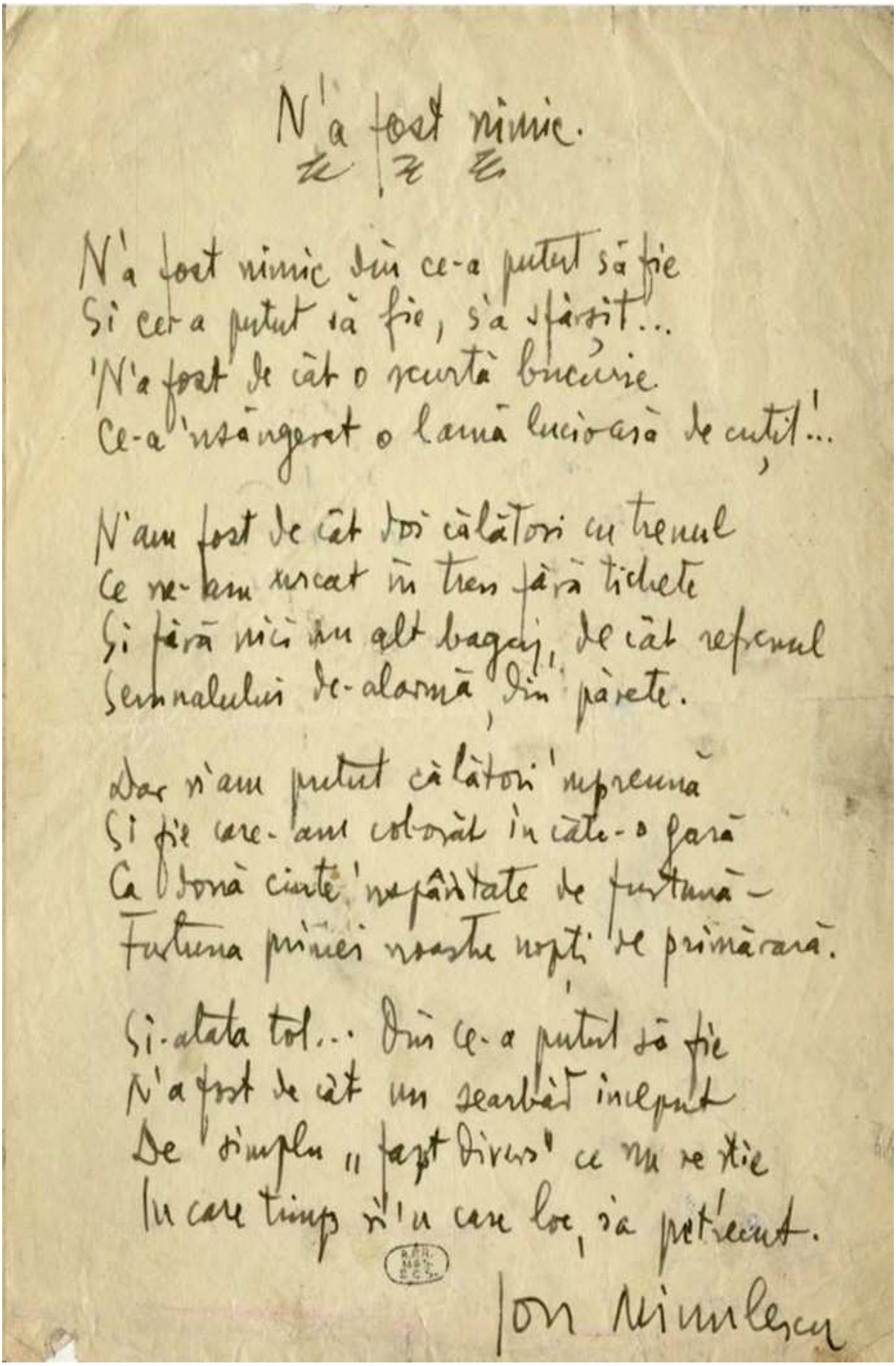
ROMANȚĂ FĂRĂ ECOU

Iubire, bibelou de porțelan,
Obiect cu existența efemeră,
Te regăsesc pe-aceeași etajeră
Pe care te-am lăsat acum un an...

Îți mulțumesc!...
Dar cum?... Ce s-a-ntâmplat?...
Ce suflet caritabil te-a păstrat
În lipsa mea,
În lipsa ei,
În lipsa noastră?...
Ce demon alb,
Ce pasăre albastră
Ți-a stat de veghe-atâta timp
Și te-a-ngrijit
De nu te-ai spart
Și nu te-ai prăfuit?...

Iubire, bibelou de porțelan,
Obiect de preț cu smalțul nepătat,
Rămâi pe loc acolo unde ești...
Să nu te miști...
Și dacă ne iubești –
O!... dacă ne iubești cu-adevărat –
Așteaptă-ne la fel încă un an...
Un an măcar...
Atât...
Un singur an...

Iubire, bibelou de porțelan!..

N'a fost nimic.

N'a fost nimic din ce-a putut să fie
Și ce-a putut să fie, s'a sfârșit...
N'a fost decât o scurtă bucurie
Ce-a înșângerat o lamă lucioasă de cuțit!...

N'am fost decât doi călători cu trenul
Ce ne-am încercat în tren fără tichete
Și fără nici un alt bagaj, decât refrenul
Semnalului de-alarmă, din pârete.

Dar n'am putut călători împreună
Și fie care-am coborât în câte-o gară
Ca două cinte'nepăsătate de furtună —
Furtuna primei noaste nopți de primăvară.

Și-atata tot... Din ce-a putut să fie
N'a fost decât un șoarece înfipt
De simplu „fapt divers" ce nu se știe
În care timp și'n care loc, s'a petrecut.

Ion Minulescu

ASOCIAȚIA CULTURALĂ
OLT ARTIS SLATINA

PREMIERA

un proiect finanțat de
S.C. ARTROM STEEL TUBES S.A.

SÂNZIANA ȘI PEPELEA

Regia: Nicolaie Tony DINCĂ

Adaptare după piesa cu același nume, de Vasile Alecsandri
(In memoriam Relu Vasile Monete)

DISTRIBUȚIA:

PAPURĂ-ÎMPĂRAT	Valeru CIUREA
SÂNZIANA	Mădălina DOZESCU
PEPELEA	Pablo IGNATENCU
LĂCUSTĂ-VODĂ	Nicolaie Tony DINCĂ
PÂRLEA-VODĂ	Paul BĂLĂȘCAN
STOLNICUL	Ionela MATEȘICĂ
PAHARNICUL/MUMA PĂDURII	Sorina PREDUȚ
PĂCALĂ	Corina DAȘOVEANU
TÂNDALĂ	Aurelia DINCĂ
ZMEUL	Dan ȚOLU
BABA RADA/ZÂNA LACULUI	Eva MOISE
DASCĂLUL MACOVEI	Milică Marian COSTEA
MĂRICA	Maria KABOUB
TOMA	Florin MILITARU
CRAINICUL	Cristi CĂLĂTORU

Sunet: Valeru CIUREA

Lumini: Doru FIRICOIU

CENTRUL CULTURAL EUGEN IONESCU SLATINA

MIRCEA CEL BĂTRÂN

(n. 1355, Curtea de Argeș – d. 31 ianuarie 1418, Curtea de Argeș)

Domn al Țării Românești, între 23 septembrie 1386 și noiembrie 1394 (sau mai 1395) și între ianuarie 1397 și 31 ianuarie 1418.